

PADALINIŲ VALDYMO PROCEDŪROS

2. Ivič. Bn. Pabradės gy
metu vykdo pasiruošimą S
(1) Bataliono uždavinys:
2 Mech Bn vykdytys gy
ties FL LINA tam.
Svenčionėlius.
(2) Bataliono vado ketinima
Tikslas: Nelaisti PRŠ pr
Pagrindinės užduotys:
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties FL LII
Galutinis rezultatas: Prieš
pajėgų Bn pasiruošęs (ku
(3) Bataliono vado sumanymas
Operacija bus vykdoma 3 f
1 Fazė. Ardymas (FL RŪTA
Batalionas H val. trimis ku
positions-BP) BP A, BP B, E
FL RŪTA, 1 ir 2 skyriai 2 k
(observation post-OP) OP1, C
tikslu aptikti PRŠ ir varžyti (i
kuopos vykdo gynybą iš mūsų
judėjimą savo gynybos ruožu
paremti (support) BP A ir BP
(rearward passage of lines- RE
rajone (waiting area-WA) WA X.

GENEROLO
JONO ŽEMAIČIO
LIETUVOS KARO
AKADEMIJA

PADALINIŲ VALDYMO PROCEDŪROS

Vadovėlis

Vilnius 2015

iviech. Bn. Pabradės gy
metu vykdo pasiruošimą S
(1) Bataliono uždavinys:
2 Mech Bn vykdytys gy
ties FL LINA tam.
Svenčionėlius.
(2) Bataliono vado ketinima
Tikslas: Nelaisti PRŠ pr
Pagrindinės užduotys:
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties FL LII
Galutinis rezultatas: Prieš
pajėgų Bn pasiruošęs (kuo
Bataliono vado sumanymas
Operacija bus vykdoma 3 f
1 Fazė. Ardymas (FL RŪTA
Batalionas H val, trimis ku
positions-BP) BP A, BP B, E
FL RŪTA, 1 ir 2 skyriai 2 k
(observation post-OP) OP1, C
tikslu aptikti PRŠ ir varžyti (i
kuopos vykdo gynybą iš mūsų
judėjimą savo gynybos ruožu
paremti (support) BP A ir BP
(rearward passage of lines- RE
rajone (waiting area-WA) WA X.

UDK 355:005.22(075.8)

Pa39

Vadovėlio rankraštis apsvarstytas, patvirtintas ir rekomenduotas spausdinti Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos Bazinių karininkų kursų instruktorių metodiniame posėdyje 2015 m. gegužės 25 d. (protokolo Nr. VL-71).

Atsakingasis redaktorius kpt. Laurynas ČESŪNAS

Redakcinė kolegija:

plk. ltn. Valerijus ŠERELIS, mjr. Mindaugas STACKEVIČIUS, mjr. Aurimas KADYS, kpt. Donatas BLAŽYS, ats. kpt. Roman GUSEV, kpt. Darius MINEIKA, kpt. Karolis STIGA, kpt. Darius ČERNIAUSKAS, kpt. Tomas KLIZAS, kpt. Tomas TREPŠAS, kpt. Povilas PIDKOVAS.

Recenzavo:

mjr. Tadas ČERNIAUSKAS, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų batalionas; mjr. Darius ŽŪKAS, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotasis pėstininkų batalionas.

Padėka:

kpt. Gediminui ALIŠAUSKUI už pasidalijimą lemiamojo taško (LT) teorinėmis įžvalgomis; št. srž. Dariui GUDŽIUI už pasiūlymus dėl CBRB teorinės dalies.

© Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2015

ISBN 978-609-8074-44-4

TURINYS

Įžanginis žodis	6
Įvadas	8
T ₁ Tikslinis vadovavimas	11
T ₂ Uždavinio gavimas, įspėjamojo įsakymo išleidimas	25
T ₃ Pirminio plano sudarymas, uždavinio analizė	47
T ₄ Pirminio plano sudarymas, vietovės ir oro sąlygų analizė	69
T ₅ Pirminio plano sudarymas, priešų pajėgų analizė	95
T ₆ Pirminio plano sudarymas, svarbios vadui informacijos poreikio nustatymas (SVIP), savo pajėgų analizė	117
T ₇ Pirminio plano sudarymas, uždavinio analizės užbaigimas	135
T ₈ Pirminio plano sudarymas. VEV sudarymas	147
T ₉ Pirminio plano sudarymas, VEV analizė	175
T ₁₀ Pirminio plano sudarymas, VEV lyginimas, patvirtinimas	185
T ₁₁ Padalinių judėjimo inicijavimas. Išžvalgymas	195
T ₁₂ Plano rengimo užbaigimas. Operacijos įsakymo skelbimas	207
T ₁₃ Kontrolė ir tobulinimas	229
Priedai	245
Literatūra	276
Santrumpos	277

ĮŽANGINIS ŽODIS

Pagrindinė vado funkcija – spręsti. Matematikos uždavinys irgi yra sprendžiamas, bet jeigu žinomieji turi tendenciją kisti, sužinotieji – netikslūs, netikri, o gal tyčia klaidinantys nežinomųjų skaičius, jų lokacijos, pajėgumai, veiksmai ir ketinimai nenuspėjami. Kas tuomet už lygybės ženklo? Atsakymai, įsakymai ar veiksmai?

Sprendimai turi tapti veiksmais (neveikimas irgi veiksmas), veiksmai turi pasekmių, kartais tos pasekmės yra tie rezultatai, kurių buvo siekta, kartais ne, o kartais kaina (pvz., mūšio nuostoliai), pasiekus tikslą, yra neadekvati ir neleidžia nuoširdžiai džiaugtis pergale arba neleis operacijos baigties šitaip pavadinti.

Lietuvos Respublikos karinės strategijos reikalavimuose kariuomenės personalui įtvirtinta nuostata apie lyderius, kurie sugebėtų rūpintis savo pavaldiniais, būtų profesionalūs ir siektų tobulėti ir kad užduotys būtų įvykdytos laiku, tiksliai ir kūrybiškai.

Šie be galo svarbūs žodžiai vadui padeda nuspręsti, kaip jis veiks.

LAIKU – tada, kada reikia, tai greitas sprendimo priėmimas, tai sprendimų seka, kuriuos reikės padaryti greičiau už oponentą laikantis tokio ciklo: „stebėti–vertinti–spręsti–veikti“.

TIKSLIAI – tai ne vien tai, kad kiekvienas šaudmuo pataiko į taikinius ar kad visi ištekliai naudojami tikslingai. Tai aukštesniojo vado tikslų, uždavinio ir aplinkos suvokimas ir tikslinio vadovavimo principų taikymas.

KŪRYBIŠKAI – tai toks tikslo siekimo metodas, kuriame maksimaliai efektyviai naudojami visų rūšių ištekliai, atitinkamai aktyvuojami galios daugikliai (angl. *force multiplier*). Kūrybingas vadas lanksčiai veikia, išlaiko iniciatyvą savo rankose, nustebina priešą netikėtais veiksmais.

Tokį vadą lydi sėkmė, o jo karių moralė aukšta.

Mes kalbame apie vadą lyderį, ta, kuris priima sprendimus, bet yra ir vadas vadybininkas. Tai tas, kuris tuos sprendimus įgyvendina. Pastarajam ir skirtas šis vadovėlis. Bet būrio vadas (angl. *platoon leader*) – tai du viename: ir vadas lyderis, ir vadas vadybininkas. Vėliau, kylant karjeros laiptais nuo kuopos vado (angl. *company commander*) ir aukščiau, karininko pavaldumo pajėgumai didės ir sudėtingės, dėl to jam reikės daugiau vadybinių gebėjimų. Bet niekur nedings plataus suvokimo, sumanumo, intuicijos, greito sprendimo, teisingo užduočių vykdymo, valios ir ryžto poreikis – visko iš karto arba priklausomai nuo situacijos. F. Nietzsche „Štai taip Zaratustra kalbėjo“ aprašo tris sielos virsmus – į kupranugarį, į liūtą ir į vaiką. Skaitydamas „tarp eilučių“ manau, kad jis rašo apie būrio vadą, nes jis ir vadas lyderis, ir vadas vadybininkas, ir vadas mokytojas, o pirmas ir pats svarbiausias jo pavaldinys ir mokiny – jis pats.

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos viršininko pavaduotojas kariniam rengimui **plk. lt. Valerijus Šerelis**

ĮVADAS

Planas yra niekas, planavimas yra viskas (angl. *The plan is nothing, planning is everthing*). Yra sakoma, kad nei vienas planas neišgyvena pirmo šūvio. Sugretinę gauname, kad planavimas yra daug svarbesnis nei pats planas. Ar iš tikrųjų tai yra tiesa? Kokią naudą gauna vadas planuodamas?

Idėja parašyti vadovėlį kilo 2012 m., kai buvo pastebėta, kad instruktoriai skirtingose mokymo įstaigose skirtingai aiškina tuos pačius dalykus. Tai buvo natūralu, nes jie visi rėmėsi skirtingais informacijos šaltiniais. Šis iššūkis niekur nedingo, kariuomenėje vis dar yra daug sričių, kurios turi būti aprašytos, suvienodintos...

Padalinių valdymo procedūrų (PVP) vadovėlis yra skirtas karinių mokymo įstaigų instruktoriams, kariūnams, įvairių kursų klausytojams bei padalinių vadams, kurie moko savo karius. Vadovėlis buvo rengiamas taip, kad karys sugebėtų savarankiškai planuoti skyriaus, būrio karines operacijas. Reikia paminėti, kad svarbus mokymo proceso veiksnys yra nuoseklumas, mokymui palengvinti yra naudojamos PVP lentelės. Tai yra nuosekliai sudėliotų lentelių sistema, skirta būtinai informacijai užrašyti, taip pat išrašius faktus ir (ar) prielaidas, gauti išvadas, kuriomis remiantis būtų planuojami padalinio veiksmai. Vadovėlyje persipina ne tik taktikos, bet ir inžinerijos, logistikos, ryšių ir kiti

mokomieji dalykai. Mokomasis turinys pateikiamas susistemintas, susiejant jį su PVP etapais, tad vedant pratybas ar mokantis, reikėtų išlaikyti loginę pratybų seką.

Siekiant sudominti klausytojus ar vadovėlio skaitytojus, stengtasi įdėti visiems suprantamų paaiškinimų, realių istorijų ir ištraukų iš leidinio PĖSTININKŲ STATUTAS, 1936 m., juk smagu žinoti, kad beveik prieš 80 metų Lietuvos kariuomenėje buvo formuojami tikslinio vadovavimo principai:

„177. <..> Vadas nustato siektiną tikslą, valdinys pasirenka tinkamiausius būdus jam pasiekti.“

Vienas iš didesnių iššūkių buvo nubraižyti schemas, atrinkti kokybiškas iliustracijas, kurios ne dubliuotų turinį, o jį papildytų.

Skaitydami vadovėlį užduokite sau pagrindinį klausimą: KODĖL? Kodėl Jūs darote PVP? Kodėl reikalingas vado ketinimas? Kodėl reikia sudaryti laiko ašį. Tik supratęs, kodėl tai daroma, bus pasiektas tinkamas supratimas ir rezultatas.

Ko reikėtų vengti? Reikėtų vengti automatiško PVP lentelių pildymo, reikia telkti dėmesį į turinį, o ne į procesą.

„Taktikoje pats svarbiausias dalykas ne dešinėn ar kairėn mes judame, bet kodėl mes judame dešinėn ar kairėn.“

Gen. Alfred Mason Gray

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos
Bazinių karininkų kursų Taktikos sekcijos
vyriausiasis instruktorius **kpt. Laurynas Česūnas**

T1

1 PRATYBOS

TIKSLINIS

VADOVAVIMAS

metu vykdo pasiruošim
(1) Bataliono uždavinys
2 Mech Bn vykdy
ties FL LINA ta
Svenčionėlius.
(2) Bataliono vado ketin
Tikslas: Naleisti PRS
Pagrindines užduotys
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties F
Galutinis rezultatas: I
pajėgų Bn pasiruošęs
(3) Bataliono vado sumany
Operacija bus vykdoma
1 Faze Ardymas (FL R
Batalionas H val trimis
positions-BP) BP A, BP
FL RŪTA, 1 ir 2 skyriai
(observation post-OP) OP
tikslu aptikti PRŠ ir varžy
kuopos vykdo gynyba iš r
judėjimą savo gynybos ru
paremti (support) BP A i
(rearward passage of lines
rajone (waiting area-WA) W

A. Nurodymai

0001. Tikslas.

Supažindinti karius su tikslinio vadovavimo samprata.

0002. Mokomosios užduotys. Pasibaigus pratyboms kariai turi:

- a. Žinoti, kas yra vadovavimas.*
- b. Suprasti vadovavimo stilių skirtumus.*
- c. Gebėti paaiškinti tikslinio vadovavimo sampratą.*
- d. Mokėti paaiškinti, kaip taikant tikslinio vadovavimo principus pasireiškia iniciatyva.*

0003. Trukmė. 1 val. (1 x 45 min.).

0004. Mokymo grupės dydis. 10–15 karių.

0005. Pratybų vieta. Klasė.

0006. Aprūpinimas (priemonės).

- a. Kanceliarinės priemonės.*
- b. Projektorius.*
- c. Kompiuteris.*

0007. Apranga. Lauko uniforma.

0008. Pasiruošimas.

- a. Paruošti vaizdines priemones (plakatus, medijos įrangą).*
- b. Patikrinti, ar iš visų suolų matyti vaizdinė medžiaga.*

0009. Metodiniai nurodymai.

a. Instruktorius turi supažindinti su kariniais terminais, sąvokomis, labai svarbu juos paaiškinti. Kariai turi įgyti suvokimą, kada ir kaip reikia taikyti tikslinį vadovavimą.

b. Tikslinio vadovavimo temą turi dėstyti kompetentingas instruktorius, kuris turi pakankamai teorinių žinių, yra sukaupęs didelę vadovavimo kariams patirtį.

c. Dėstant šią temą, būtina pateikti šiuolaikinių karinių pavyzdžių. Pateikdamas istorinius pavyzdžius instruktorius turi paminėti:

- ▶ *aukštesniojo vado sumanymą;*
- ▶ *padalinių užduotis;*
- ▶ *pagrindinį veiksnį (angl. main effort) ir remiančiuosius veiksnius (angl. supporting effort);*
- ▶ *pakitusią situaciją, rezervo panaudojimą;*
- ▶ *asmeninę padalinio vado iniciatyvą vykdant aukštesniojo vado suteiktus įgaliojimus (dažniausiai remiantysis veiksnys imasi iniciatyvos žlugus pirminiam planui ar pasikeitus taktinei situacijai);*

d. Jei yra galimybė, instruktorius turėtų duoti kariams individualią užduotį, pvz., pateikti istorinį pavyzdį arba iš karių tarnybos apie tikslinio vadovavimo taikymą.

B. Pratybų eiga

0010. Pasiruošimas. *Specialaus pasirengimo šioms pratyboms nereikia.*

0011. Išėtų pratybų apžvalga. *Nėra.*

IŽANGA

0012. Paaiškinti teorinę dalį.

Kasdieninėje veikloje turbūt teko pastebėti, kad vadai vieniems karius duoda trumpus įsakymus ir jie puikiai juos įvykdo, o tuo pačiu metu tas pats vadas kitiems karius duoda labai detalius įsakymus ar nurodymus. Daug kartų įsitikina, ar buvo tinkamai suprastas. Be to, vadas nuolatos kontroliuoja pavaldinį, ar laiku ir tinkamai yra vykdomas jo įsakymas.

0013. Paaiškinti teorinę dalį.

Yra daugybė situacijų, kai karininkas turi imtis veiksmų situaciją įvertinęs pats. Būtų negerai, jei jis lauktų įsakymų tada, kai jų niekas negali duoti. Vis dėlto rezultatyviausi veiksmai atliekami tada, kai pavaldinys vadovaujasi vado ketinimais.

*Generolas feldmaršalas Helmut von Moltke (vyresnysis)
„Taktisch-Strategische Aufsätze aus den Jahren 1857 bis 1871“
(Berlin: 1900)*

Vadovavimas (angl. *command*) yra įtakos darymas individams ar jų grupėms per valdymo sistemą, nustatant jiems tikslą, skiriant užduotis ir išteklius. Istorškai susiklostė dvi pagrindinės vadovavimo koncepcijos: detalusis vadovavimas (angl. *detailed command*) ir tikslinis vadovavimas (angl. *mission command*) (T1.1 pav.).

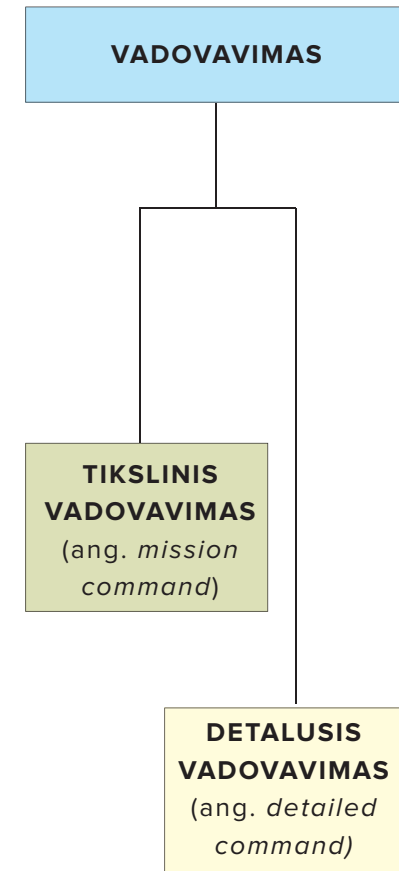
Tikslinis vadovavimas – tai lankstus, pragmatiškas ir decentralizuotas užduoties vykdymas, vadovaujantis aiškiai suformuluotu ir suprastu aukštesniojo vado sumanymu (Lietuvos karinė doktrina).

Tai vienas iš vadovavimo stilių, kai vadovavimas grįstas abipusiu pasitikėjimu, orientuotu į bendrą *tikslą* – įsakymų ar užduočių įvykdymą. Vado keliamas tikslas turi būti aiškus, suprantamas ir orientuotas į pavaldinių veiksmų laisvę ir rodomą iniciatyvą vykdant užduotis. Užduotys turi būti įgyvendinamos ir orientuotos į tikslą.

0014. Paaiškinti teorinę dalį.

Tikslinis vadovavimas sudaro galimybę greitai priimti sprendimus nuolatos besikeičiančioje aplinkoje ir neatidėliojant ryžtingai atlikti veiksmus.

Aukštesniojo vado sumanymas ir jo plano sudarymas bus pateiktas vėliau. Taikant tikslinį vadovavimą gyvybiškai būtina, kad jis būtų suprastas. Dviem lygiais aukštesnio vado sumanymas ir ketinimas turi būti aiškiai ir suprantamai perteiktas, o dviem lygiais žemesnis vadas, nesupratęs arba negalintis jo įvykdyti, turi apie tai pranešti aukštesniajam vadui tam, kad nesukeltų grėsmės visos užduoties vykdymui. Aukštesnysis vadas privalo išaiškinti nesusprastus arba neaiškius nurodymus, kad pavaldinys, naudodamas turimas priemones, pasirinktų tikslui pasiekti tinkamiausius būdus.

T1.1 pav. Vadovavimo stiliai.

Detalusis vadovavimas:

Centralizuotas informacijos valdymas, pagrįstas detaliais nurodymais ir nepriekaištingu plano vykdymu

Tikslinis vadovavimas:

Lankstus plano vykdymas.
Iniciatyvos išnaudojimas.
Sprendimai priimami vadovaujantis aukštesniųjų vadų ketinimais

T1.2 pav. Vadovavimo stilių ypatybės.

Detalioju vadovavimu siekiama centralizuoti informacijos valdymą ir sprendimo priėmimą (T1.2 pav.). Šis vadovavimas reikalauja labai gero koordinavimo planuojant, o vykdant kovinius veiksmus – tikslaus vykdymo. Pasikeitus situacijai, pavaldiniai turi gauti aiškius ir tikslus aukštesniojo vado nurodymus. Šiam vadovavimui dėl didelės informacijos kaitos reikalinga labai gerai išplėta informacijos perdavimo sistema.

Tikslinis vadovavimas grindžiamas tikslų nustatymu, bet ne tikslų pasiekimo būdų (kaip tai atlikti) įvardijimu. Pavaldiniai, esant tarpusavio pasitikėjimo atmosferai, žinodami vado sumanymą, išmanydami doktrininis principus, taip pat rodydami iniciatyvą gali geriausiai įvykdyti nurodytą užduotį. Ši vadovavimo koncepcija nereikalauja turėti išvystytos informacinės sistemos, gerai įveikia „karo rūko“ sukeltas problemas (Lietuvos karinė doktrina).

0015. Paaiškinti teorinę dalį.

Tikslinis vadovavimas atsirado XIX a. Jo užuomazgų galima rasti 1808 m. prūsų karinėje reformoje Napoleonui sutriuškinus Prūsiją. Atsiradus pavojingiesiems ginklams ir mobilizavus dideles bendruomenes, prūsų korpusai, divizijos ir brigados turėjo išskirstyti savo pajėgas mūšyje, todėl vyresnieji vadai negalėjo visų matyti ir kontroliuoti mūšyje. Jaunesnieji vadai turėjo patys priimti sprendimą, imtis iniciatyvos ir ryžtingai veikti vyresniesiems vadams negalint duoti detalių įsakymų.

Jau 1808 m. Prūsija pripažino poreikį keisti požiūrį į karo pobūdį. Karo teoretikai teigė, kad prieš mūšį neturi būti duodami nuobodūs įsakymai apie pajėgų išdėstymą. Vadas apžvelgia tiek vietovės, kiek gali, pristato keliais žodžiais vadams bendrą situaciją ir parodo bendrą išdėstymą vietovėje. Padalinių

vadai nusprendžia išdėstymo būdą vietovėje; greičiausias – geriausias. Vadas negali būti visur. Mintyse jis visada turi matyti visą vaizdą ir jį formuoti, dažniausia pajėgoms vadovaudamas balsu.

Svarbiausia, siekiant nustatyti norimą operacijų spartą ir geriausiai susidoroti su nežinia, netvarka ir sklandžia kovos eiga, valdymas ir kontrolė turi būti decentralizuoti. Tai reiškia, kad žemesnieji vadai turi patys priimti sprendimus vadovaudamiesi vyresniojo vado nurodymais, o ne perduoti informaciją vadovavimo grandies principu ir laukti įsakymo.

Vadas, esantis vietovėje, numato kitą priešo žingsnį, priima sprendimą, jį įgyvendina ir tik tada praneša savo vadui apie situaciją.

Be to, kompetentingas vadas, kuris turi priimti sprendimą, geriau įvertins esamą situaciją būdamas vietovėje, nei vyresnysis vadas jos nežinodamas. Ypač svarbi asmeninė iniciatyva ir atsakomybė.

0016. Paaiškinti teorinę dalį.

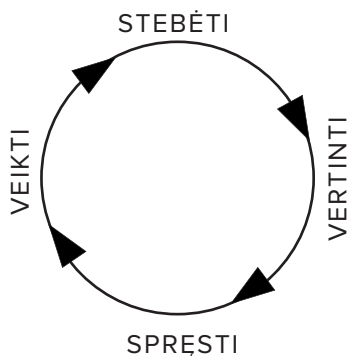
Carl von Clausewitz „Apie karą“ nevaržo sąvokos „karo rūkas“, bet būseną, kurią jis aprašo, vėliau buvo apibūdinta būtent šitaip. Tai būseną, kai informacija yra netiksli, netikra, neišsami ar abejotina.

Dar nereikėtų pamiršti, kad ji yra kintanti, ir jeigu dviem lygiais aukštesnio vado įsakymo paragrafe **1. SITUACIJA** yra aprašyta situacija, dviem lygiais žemesnis vadas gali pamatyti, kad priešiško, draugiško pajėgų situacija kinta, kad vietos gyventojai ar aplinka vienaip ar kitaip daro įtaką užduoties vykdymui.

Vadas priima sprendimus, kurie naujoje, t. y. pakitusioje, situacijoje labiausiai remia aukštesniojo vado sumanymą. Jis neturi laiko laukti nurodymų, nes palankios sąlygos veikti, jam pačiam įvertinus situaciją, yra mo-

PĖSTININKŲ STATUTAS, 1936 m.

„290. Kautynių raida dažnai vykdytojus pastato į nenumatytas aplinkybes. Kartais joje gali paaiškėti, kad lemiamo pasisekimo reikia ieškoti šalutinės grupės bare. Susidaro visai nauja, pradinį vado sumanymą neatitinkanti padėtis. Vadas priverstas smūgio kryptį ir vieneto santvarką keisti kautynių eigoje. Todėl visų laipsnių vadai turi sugebėti greitai taikytis prie naujų aplinkybių ir lanksčiai pritaikyti santvarką naujam sumanymui.“

T1.3 pav. SVSV ciklas.

mentas, kai jis privalo rodyti iniciatyvą, iki jis ją praras pasikeitus situacijai. Tačiau kiekvienas vadas turi aiškiai suvokti, kad iniciatyva neturi viršyti jam suteiktos atsakomybės. Atsakomybė keičiasi priklausomai nuo uždavinio, kuris yra skirtas kariniam vienetui. Jeigu vieneto vadas operacijoje remia kitą vadą, jo uždavinio tikslas negali kisti, nes negalės paremti aukštesniojo vado. Bet jeigu jis savarankiškai vykdo uždavinį, kur jo veiksmai neturi įtakos kitų to paties taktinio veiksmo padalinių uždaviniams, jis turi beveik neribotą iniciatyvą.

Iniciatyva (angl. *initiative*) – tai gebėjimas atpažinti ir suvokti pasitaikančias galimybes (geras progas) ir gebėjimas jas tinkamai išnaudoti įgyvendinant aukštesniojo vado sumanymą. Ją galima išugdyti ir skatinti. Siekiant užtikrinti karių iniciatyvą, būtina sukurti tokią atmosferą, kad vadas, turėdamas iniciatyvos laisvę veikti, pats skatintų jam pavaldžius vadus veikti iniciatyviai. Vadai turi naudotis iniciatyvos teise nebijodami dėl galimų pasekmių nesėkmės atveju. Tai užtikrina nuolatinis personalo ugdymas, karybos kultūra ir tradicijos. Vadas turi plačiai mąstyti, prisiimti atsakomybę ir siekti laimėti, o ne tik bandyti išvengti pralaimėjimo. Siekimas laimėti ir iniciatyvos demonstravimas yra neatskiriami dalykai (Lietuvos karinė doktrina).

0017. Paaiškinti teorinę dalį.

Pasak Johno Boydo, sprendimų priėmimas vyksta besikartojančiu SVSV (stebėti–vertinti–spręsti–veikti) (angl. *OODA „observe-orient-decide-act“*) ciklu (T1.3 pav.), kur karinė organizacija, t. y. karinis vienetas ir jo vadas, įgyja pranašumą, kai įsiskverbia į oponento SVSV ciklą ir veikia greičiau už jį.

Svarbios yra visos taktinės funkcijos, ir atrodytų, kad be žvalgybos ne-

gali net prasidėti SVSV ciklas, bet ciklas neprasideda, jis visą laiką vyksta ratu, o to rato ašis yra vadas lyderis.

0018. Paaiškinti teorinę dalį.

Lyderystė yra labai svarbi užtikrinant karių motyvaciją vykdyti keliamas užduotis ir išlaikant jų aukštą moralę sunkių kovinių situacijų metu. Todėl Lietuvos kariuomenė turi ugdyti tokius lyderius, kurie sugebėtų rūpintis savo pavaldiniais, būtų **profesionalūs** ir siektų tobulėti, kad būtų laiku, tiksliai ir **kūrybiškai** įvykdytos iškeltos karinės užduotys (Lietuvos Respublikos karinė strategija).

Ką reiškia „**laiku, tiksliai ir kūrybiškai**“. Laiku – kada nurodyta ar kada to labiausiai reikia? Tiksliai – kaip pasakyta, ar taip, kaip labiausiai reikia? Prisimindami SVSV ciklą, galime pasakyti, kad **sėkmingas vadas** veiks greičiau, tiksliau ir kūrybiškiau už oponentą.

Jo aukšta moralė, profesionalumas ir rūpestis pavaldiniais bus pavyzdys jo kariams ir sudarys sąlygas tarpusavio pasitikėjimui ir iniciatyvai iš apačios.

0019. Paaiškinti teorinę dalį.

Kitas karo principas, tiesiogiai susijęs su iniciatyva ir SVSV ciklu, yra lankstumas (angl. *flexibility*). Planai turi būti pakankamai lankstūs, kad suteiktų vadams veiksmų laisvę siekti galutinių tikslų, reaguojant į besikeičiančią situaciją. Tam reikia aukštesniojo vado veiksmų sumanymo, lankstaus mąstymo, greito sprendimo priėmimo, aiškos vadovavimo ir valdymo struktūros (Lietuvos karinė doktrina).

**PĖSTININKŲ
STATUTAS, 1936 m.**

*„291. Netikėtumas turi
būti visų karo veiksmų
pagrindas. Netikėtumas
laiduoja dvasinę
persvarą, padidina
kovos priemonių
veikimą, atima iš priešo
veiksmų laisvę, įgalina
silpnesnį nugalėti
stipresnį.
Netikėtumas yra
galingiausia priemonė
priešui ištrikdyti. Jo turi
visur siekti net atskiras
kovotojas. Antra vertus,
visi turi nuolat saugotis
netikėtumų iš priešo
pusės.“*

0020. Paaiškinti teorinę dalį.

Kalbant apie karo principus, reikėtų prisiminti, kad priklausomai nuo situacijos gali kisti principų svarbumas. **NETIKĖTUMAS** – tai dar vienas karo principas, kurį mes taikome priešininkui, o jis taiko mums veikdamas agresyviai ir siekdamas sukelti sumaištį ir padaryti kuo daugiau nuostolių, iki bus susivokta, kas vyksta, ir pasirengta reaguoti. Netikėtumo esmė – ta, kad pasirinkdami laiką, vietą ir veiksmo atlikimo metodą mes galime netikėtai užklupti oponentą arba patys galime būti užklupti.

Netikėtumas – tai mažų padalinių galios daugiklis (angl. *force multiplier*), o jeigu mažas padalinys yra netikėtai užkluptas, tai reiškia, kad kitas karo principas – **saugumas** – buvo pažeistas.

Nereikėtų pamiršti, kad karinės lyderystės, tikslinio vadovavimo esmė yra ta, kad vadas sugeba padaryti tai, ko reikia, o pavaldiniai supranta jo sumanymus ir noriai juos vykdo. Tuo atveju, jei neveiktų ryšių priemonės ar žūtų vadas, jie imtųsi iniciatyvos ir tęstų uždavinį.

Taikant tikslinį vadovavimą, mažų padalinių taktiniai veiksmai gali sukelti operacinius ar strateginius efektus. Aukštesniojo vado planas – tai pagrindas žemesniesiems vadams sudaryti savo planus.

Vienas iš esminių tikslinio vadovavimo parametrų yra kritinis mąstymas. Aukštesniojo vado įsakymas – tai informacijos šaltinis kritiniam mąstymui taikyti. Iš **uždavinio** gauname atsakymus į klausimus: kas, ką, kada, kur, kodėl – kur „kodėl“ yra tikslas, kurį reikia pasiekti. O priežastis – tai situacija, kurioje esame. Taip pat rasime ir „kaip“, kurį žemesnysis vadas išvers į savo „kas, ką, kada, kur, kodėl“. Taktiniai veiksmai nėra izoliuoti vienas nuo kito, reikia numatyti, ką veiks padalinys situacijai pakitus („kas jeigu“), ir žinoti, „kas po to“, kai užduotis bus įvykdyta.

0021. Paaiškinti teorinę dalį.

Tiksliniam vadovavimui būtini šie dalykai (Lietuvos karinė doktrina):

- ▶ Vado sumanymas, užduotys pavaldiniams, įvykdymo laikas ir bendras situacijos suvokimas (pagal vadovavimo lygmenis);
- ▶ Žemesniojo vado indėlis ir jo vieta vykdant aukštesniojo vado planą ir paaiškinimas, kodėl šios užduotys turi būti atliktos;
- ▶ Pavaldiniams skiriama pakankamai išteklių nurodytai užduočiai atlikti;
- ▶ Skiriama pakankama kontrolė, tačiau ji neturi varžyti pavaldinių iniciatyvos ir laisvės veikti – neturi peraugti į detalų vadovavimą;
- ▶ Pavaldiniai patys nusprendžia, kaip jie įvykdys skirtą užduotį.

0022. Paaiškinti teorinę dalį.

Užduoti klausimą kariams: „Ką reiktų daryti, siekiant mokyti savo padalinio karius taikyti tikslinį vadovavimą?“

Išklausomi karių atsakymai, apibūdinami tikslinio vadovavimo principai ir iliustruojami pavyzdžiais.

Tikslinio vadovavimo principai: (ADRP 6-0 Mission Command)

1. Darnių komandų sukūrimas remiantis abipusiu pasitikėjimu.
2. Bendras supratimas visais vadovavimo grandinėje lygiais.
3. Aiškus, suprantamas vado ketinimas.
4. Mokyti drausmingos iniciatyvos.
5. Naudoti įsakymo formas (formuluojant bet kokią užduotį).
6. Protingai reaguoti į nesėkmes ir pavojus.

0023. Paaiškinti teorinę dalį.

Kas yra tikslinis vadovavimas?

Tai veiksmų visuma (programa), leidžianti vartotojui pasirinkti į tikslą orientuotą veikimo metodą.

Ką sprendžia tikslinis vadovavimas?

Tikslinis vadovavimas užtikrina sistemos veikimą ir tikslo siekimą neapibrėžtumo sąlygomis, kai nėra ryšio, viskas keičiasi, situacija neaiški...

Kodėl įvairios kariuomenės skiria daug laiko nagrinėdamos tikslinio vadovavimo sampratą?

Karas yra chaosas, naujausios technologijos tik padidina chaoso mastą, nes už technologijų yra žmonės ir kontrapriemonės, kurios daro įtaką technologijų veikimui.

Grįžkime į pradžia...

Ar tas pats vadas gali taikyti detalųjį ir tikslinį vadovavimą?

Taip, gali, tai priklauso nuo vadovavimo lygmenų ir tarpusavio pasitikėjimo. Tas pats vadas vieniems kariams gali taikyti tikslinį vadovavimą, o tuo pačiu metu kitiems bus labai smulkmenišką, labai juos kontroliuos.

0024. Paskaitos pabaiga.

- a. Karių klausimai iš visos paskaitos.
- b. Įtvirtinti žinias pateikiant klausimų.
- c. Surinkti priemones.
- d. Apibendrinti.

Tikimybė nustebinti priešą kyla mums sparčiau plėtojant veiksmus. Veiksmų sparta – tai tas veiksnys, kuris leidžia suardyti priešo pajėgų vienybę / vientisumą. Viskas sukasi aplink SVSV – kuo toliau ir geriau gali stebėti, tuo greičiau įvertini situaciją ir nedvejodamas priimi savo sprendimą. O laiku priimtas sprendimas įgalina mus būti priekyje, todėl yra būtina, kad vadai galėtų priimti sprendimus patys, o ne laukti aukštesniųjų vadų pritarimo būsimam veiksmui. **Mėlynųjų** ir **raudonųjų** kova vyksta ne mūsų lauke, o jų SVSV cikluose, ir tik jei mes spėjame pasukti savo sistemos krumpliaračius į priekį, mūsų sprendimai įvyksta tada, kai jų sistemos tik stebi ir vertina mūsų veiksmus. Veiksmų sparta turi tris elementus:

- ▶ Sprendimo priėmimo spartą;
- ▶ Sprendimų įgyvendinimo spartą;
- ▶ Perėjimo nuo vieno veiksmo prie kito spartą.

0025–0029. Papildymai.

T2

2 PRATYBOS

UŽDAVINIO GAVIMAS,
ISPĖJAMOJO ĮSAKYMO
IŠLEIDIMAS

metu vykdo pasiruošim
(1) Bataliono uždavinys
2 Mech Bn vykdy
ties FL LINA ta
Svenčionėlius.
(2) Bataliono vado ketin
Tikslas: Naleisti PRS
Pagrindines užduoty
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties F
Galutinis rezultatas: I
pajėgų Bn pasiruošęs
(3) Bataliono vado sumany
Operacija bus vykdoma
1 Faze: Ardomas (FL R
Batalionas H val trimis
positions-BP) BP A, BP
FL RŪTA, 1 ir 2 skyriai
(observation post-OP) OP
tikslu aptikti PRŠ ir varžy
kuopos vykdo gynyba iš r
judėjimą savo gynybos ru
paremti (support) BP A i
(rearward passage of lines
rajone (waiting area-WA) W

A. Nurodymai

0030. Tikslas.

Išmokyti karius atlikti pirminę uždavinio analizę ir paskelbti įspėjamąjį įsakymą (II).

0031. Mokomosios užduotys. Pasibaigus pratyboms kariai turi:

- a. Suprasti PVP lentelių paskirtį.*
- b. Suprasti, iš ko kariuomenėje gaunamas uždavinys.*
- c. Parengti pradinę laiko ašį.*
- d. Žinoti, kada gali būti skelbiami pagrindiniai trys įspėjamieji įsakymai.*
- e. Mokėti parengti ir paskelbti įspėjamąjį įsakymą.*

0032. Trukmė. 2 val. (2 x 45 min.).

0033. Mokymo grupės dydis. 10–15 karių.

0034. Pratybų vieta. Klasė.

0035. Aprūpinimas (priemonės).

- a. Kanceliarinės priemonės.*
- b. Projektorius.*
- c. Kompiuteris.*
- d. PVP lentelės – kiekvienam kariui.*

e. Aukštesniojo vado operacinis įsakymas (naudojamas įsakymui skelbti).

f. Žemėlapiai, schemas.

g. Kariai turi turėti: keturių spalvų rašiklius (žymeklius), lipnią skaidrią juostelę, karininko liniuotę, rašiklį, skaidres.

0036. Apranga. Lauko uniforma.

0037. Pasiruošimas.

a. Paruošti klasę.

b. Paruošti vaizdines priemones (plakatai, medijos įranga).

c. Patikrinti, ar iš visų suolų matyti skaidrių tekstas.

d. Sudėti ant stalų įsakymus, PVP lenteles, žemėlapius.

0038. Metodiniai nurodymai.

a. Instruktorius parodo ir paaiškina PVP lenteles, paaiškina PVP teorinę medžiagą.

b. Instruktorius skelbia operacinį įsakymą.

c. Kariai atlieka pirminę uždavinio analizę, sudaro pirminę laiko sąrašą, parengia įspėjamąjį įsakymą Nr. 1.

d. Parengus įspėjamuosius įsakymus, paskirti kariai juos pristato, kiti pateikia savo pastabų, instruktorius aptaria.

B. Pratybų eiga

0039. Pasiruošimas.

Per šias pratybas kariai gauna kuopos (jei mokomi būrio vadai) ar būrio (jei mokomi skyriaus vadai) vado įsakymą. Įsakymas turėtų būti nesudėtingas. Instruktorius turi būti labai gerai pasirengęs, nes kariai stengsis sekti jo asmeniniu pavyzdžiu. Turi būti paruoštas vietovės maketas, manevro bei priešo situacijos schemos arba kitos vaizdinės priemonės. Instruktorius gali turėti pagalbininką (pavadootoją, ryšininką ir kt.), kuris padės jam skelbti įsakymą. Pvz., situaciją, uždavinį ir vykdymą skelbia būrio vadas, aprūpinimą skelbia būrio vado pavadootojas, vadovavimą ir ryšius skelbia ryšininkas.

Gavę įsakymą, kariai per kiekvienas pratybas atliks PVP etapus ir juos pristatys instruktoriui (-iams). Atliekant PVP naudojamos PVP lentelės.

0040. Išėtų pratybų apžvalga.

- a. Kokie yra vadovavimo stiliai?*
- b. Paaiškinkite tikslinio ir detaliojo vadovavimo skirtumus.*
- c. Kas yra iniciatyva?*
- d. Paaiškinkite SVSV ciklą?*

ĮŽANGA

0041. Paaiškinti teorinę dalį.

Didžiausias turtas yra laikas. Planuojant karines operacijas dažniausiai

jo labai trūksta. Siekiant efektyviau išnaudoti laiką, kariuomenėje skelbiami įspėjamieji įsakymai. Jie leidžia iš anksto įspėti karius / padalinius apie planuojamą operaciją, o pastarieji gauna papildomo laiko pasiruošti. Gavus įspėjamąjį įsakymą, reikia išnaudoti laiką operacijai pasirengti: pradėti planavimą, užsakyti materialines priemones, patikrinti transporto bei ryšių priemones, atlikti veiksmų treniruotes.

PVP LENTELĖS

0042. Paaiškinti teorinę dalį.

Kiekviena organizacija priima sprendimus, didelėms organizacijoms būdingas standartizuotas sprendimo priėmimo procesas. Kariuomenė – ne išimtis. Sprendimui priimti yra naudojamos PVP lentelės, kurias taisyklingai pildant priimamas sprendimas. Yra keletas PVP lentelių naudojimo (susegimo) variantų, tačiau pateikiamas tik vienas, lengviausiai paruošiamas ir naudojamas lauko sąlygomis. Lentelės yra susegamos į segtuvą.

PVP metu gautas įsakymas (informacija) ir papildomi duomenys, kurie surenkami iš žemėlapių, priešų doktrinų, žvalgybos bei kitų šaltinių, turi būti analizuojami ir surašomi į skirtingas lenteles, o iš jose esančių duomenų daromos tam tikros išvados, kuriomis remiantis, yra rašomas įsakymas ir ruošiamasi atlikti karinę operaciją.

0043. Paaiškinti teorinę dalį.

Pagrindinė vadų funkcija yra priimti sprendimus. Reikia suprasti, kad vadas nėra vienas, jam gali ir turi padėti kiti kariai priimti teisingą sprendimą

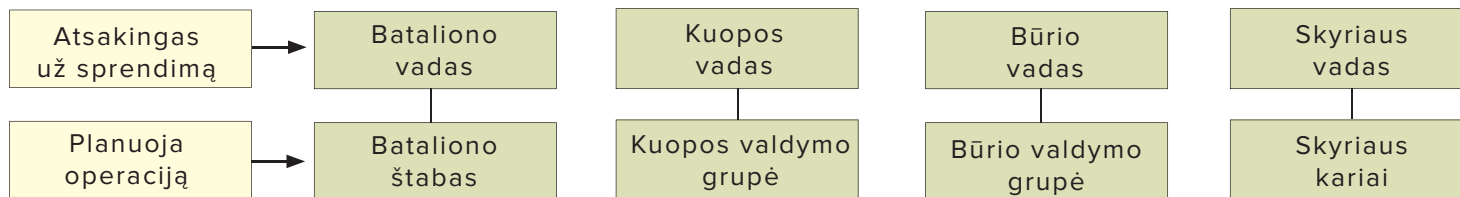
PASTABA:

PVP lentelės naudojamos sprendimui priimti mokant vadus (mokymo procese) arba tada, kai sprendimui priimti vadas turi užtektinai laiko.

PASTABA:

Sprendimo priėmimo procesas (SPP) yra taikomas nuo bataliono dydžio vieneto, o padalinių valdymo procedūros (PVP) – iki kuopos dydžio padalinio.

T2 UŽDAVINIO GAVIMAS, ĮSPĖJAMOJO ĮSAKYMO IŠLEIDIMAS

T2.1 pav. Vadai, atsakingi už sprendimus. Bataliono vadas tinkamam sprendimui priimti turi štabą, kuriam vadovauja štabo viršininkas.

surinkdami ir apdorodami informaciją (T2.1 pav.). Nesvarbu, kurio lygmens vadas: kuopos, būrio, o gal skyriaus, jis turi žinoti, kuris karys ir kada jam padės planuoti.

Kuopos vadas turi kuopos valdymo grupę, kurioje priklausomai nuo kuopos gali būti apie keturiolika karių. Kuopos vadas turi suprasti, kad valdymo grupė gali būti pagalbininkė vykdant PVP. Kuopoje turi būti aiškiai reglamentuota, kuris karys kokią funkciją atlieka planavimo metu. Funkcijos aprašomos padalinio taktinės veiklos standartinėse procedūrose (TVSP), kuopos vadas jas paskirsto atsižvelgdamas į karių kompetenciją ir sugebėjimus.

Būrio vadas – ne išimtis, jis taip pat turi būrio valdymo grupę, kurioje gali būti apie 4–8 karius (priklauso nuo būrio struktūros). Galimas planavimo funkcijų paskirstymas būrio valdymo grupėje (T2.1 lentelė).

Tas pats principas galioja ir skyriuje (T2.2 lentelė). Nuo seno yra nusi-stovėję, kad pėstininkų skyriuose planuoja skyriaus vadas, tačiau žvalgų sky-riuje arba patruolyje visada stengiamasi pasidalyti užduotimis: kiekvienas karys žino, kas už ką atsakingas planavimo metu. Vieni yra vedliai – vertina vietovę, kiti kariai ruošia maketą, tretie rengia įsakymą ir t. t. Kyla klausimas: kodėl žvalgy-bos padaliniai tai jau daro seniai?

PASTABA:

Kiekvienas būrio vadas turi skirti pavaldiniams planavimo funkcijas.

T2.1 lentelė. Galimas planavimo funkcijų būrio valdymo grupėje pasidalijimas.

Būrio vadas	Sudaro VEV (veiksmų eigos variantas), priima sprendimus, koordinuoja visų darbą, užbaigia operacinį įsakymą ir jį skelbia			
Būrio vado pavaduotojas (būrininkas)	Analizuoja priešą	Sudaro aprūpinimo veiksmų eigos variantą (VEV)	Nustatydamas VEV, analizuoja priešo veiksmus	Rengia įsakymo 4 punktą (Aprūpinimas)
Ryšininkas	Atlieka vietovės analizę	Rengia įsakymo 5 punktą (Vadovavimas ir ryšiai)		
Paramedikas	Padedą būrio vado pavaduotojui	Užtikrina maketo / schemos parengimą	Rengia įsakymo 4 punkto med. dalį	

T2.2 lentelė. Galimas užduočių pasidalijimas skyriuje

Skyriaus vadas	Priima sprendimus, parengia operacinį įsakymą ir jį skelbia	
Vyr. šaulys su kariu	Rengia įsakymo 4 punktą (Aprūpinimas)	Paskelbia aprūpinimą įsakymo skelbimo metu
Vedlys, atsarginis vedlys (du kariai iš skirtingų grandžių)	Analizuoja vietovę	Rengia maršrutus, žygio korteles. Įsakymo skelbimo metu pristato vietovę ir maršrutus
Šaulys gelbėtojas, karys	Padedą suplanuoti įsakymo 4 punktą. Rūpinasi medicinine evakuacija	Parengia maketą / schemą
Taiklusis šaulys	Analizuoja priešą	Nustato vietas, kur / iš kur geriausia naikinti priešą

VADO VEIKSMAI PRIEŠ UŽDAVINIO GAVIMĄ, GAUNANT JĮ IR GAVUS

0044. Paaiškinti teorinę dalį.

- ▶ Vadas turi labai įdėmiai klausytis ir suprasti, ką ir kodėl reikės daryti jo padaliniui per operaciją.
- ▶ Atvykę į naują dalinį išsiaiškinkite, prieš kiek laiko jūs turite atvykti

į įsakymo skelbimo vietą (kokios yra taktinės veiklos standartinės procedūros (TVSP) (angl. *SOP*), jei TVSP nėra nurodytas laikas, stenkitės atvykti 30–40 min. prieš įsakymo skelbimą, kad turėtumėte laiko susipažinti su situacija, schemomis, skaidrėmis.

► Su savimi turėkite žemėlapius, skaidres, kanceliarines priemones bei užrašų knygutę, į kurią konspektuosite ir pasižymėsite jums iškilusius klausimus. Į įsakymo skelbimą ateikite su reikalingais kariais (būrio vado pavaduotoju, ryšininku ir kitais), kurie kopijuos skaidres (operacinę, priešų, aprūpinimo, inžinerinę, ugnies paramos), kol jūs bendrausite operacijos klausimais su kitais būrių vadais ar savo kuopos vadu.

► Įsakymą sudaro penki pagrindiniai punktai. Tik išklačius įsakymą galima užduoti klausimus. Ir tik jei vadas leidžia, galima paklausti įsakymo skelbimo metu (dažniausiai tai praktikuojama skyriuose).

► Nepamirškite užsirašyti klausimus vadui, jei kas nors jums yra neaišku.

► Turite gebėti kuopos vadui skelbiant įsakymą jį užsirašyti, nes lauko sąlygomis negausite spausdinto įsakymo.

► Pravartu turėti fotoaparata, nes galėsite padaryti maketo, schemų ar kitų dokumentų nuotraukas (išsiaiškinkite, ar tai leidžiama), taip sutaupysite laiko.

► Po įsakymo skelbimo, kai jau neturėsite klausimų vadui, jūsų vadas būtinai jums užduos klausimų iš operacijos vykdymo, todėl būkite pasiruošęs atsakyti. Vadas visada nori įsitikinti, ar jūs supratote įsakymą. To paties reikalaukite iš savo pavaldinių.

► Po įsakymo gavimo pasistenkite atlikti reikiamą pirminę koordinaciją su kitais būrių vadais ar priskirtų padalinių vadais, nes susitikti su jais iki sumanymo pristatymo (angl. *back brief*) kuopos vadui gali nebūti laiko.

UŽDAVINIO GAVIMAS

0045. Paaiškinti teorinę dalį.

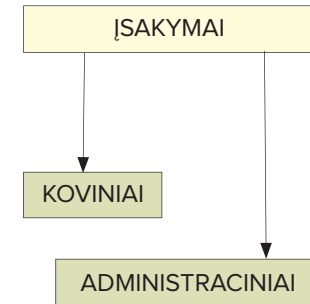
Prieš pradėdant vykdyti užduotį, pirmiausia reikia gauti nurodymus. Kariuomenėje užduotys gaunamos penkių punktų įsakymo formatu. Įsakymai būna dviejų rūšių: koviniai ir administraciniai (žr. T2.2 pav.).

Naują uždavinį (angl. *mission*) vadas sužino gaudamas:

- Įspėjamąjį įsakymą (angl. *WARNO*).
- Operacinį įsakymą (angl. *OPORD*).
- Dalinį įsakymą (angl. *FRAGO*).

a. Atliekant PVP, įspėjamųjų įsakymų skaičius nėra ribotas, tačiau išskiriami trys pagrindiniai įspėjamieji įsakymai (žr. T2.3 pav.). Gavęs iš kuopos vado įsakymą, būrio vadas privalo paskelbti įspėjamąjį įsakymą būriui, kiti du įspėjamieji įsakymai skelbiami tik tuo atveju, jei yra laiko. Įspėjamojo įsakymo nurodymai leidžia pavaldiniams pradėti planavimą ir pasiruošimo darbus.

Įspėjamojo įsakymo turinys priklauso nuo dviejų pagrindinių veiksnių: turimos informacijos apie būsimą operaciją ir specialių nurodymų. Informacija dažniausiai gaunama iš kuopos vado. Būrio vadas siekia, kad jo pavaldiniai atliktų nurodytus veiksmus, todėl iš kuopos vado gavęs papildomus įsakymus arba pats atlikęs situacijos įvertinimą skelbia įspėjamąjį įsakymą. Įspėjamieji įsakymai ne tik įspėja padalinį apie būsimą operaciją, bet ir leidžia būrio vadoi suteikti pavaldiniams daugiau taktinės informacijos ir galiausiai sutrumpinti operacinį įsakymą. Įspėjamieji įsakymai neturi nustatyto formato, tačiau juose yra laikomasi penkių punktų operacinio įsakymo formato.

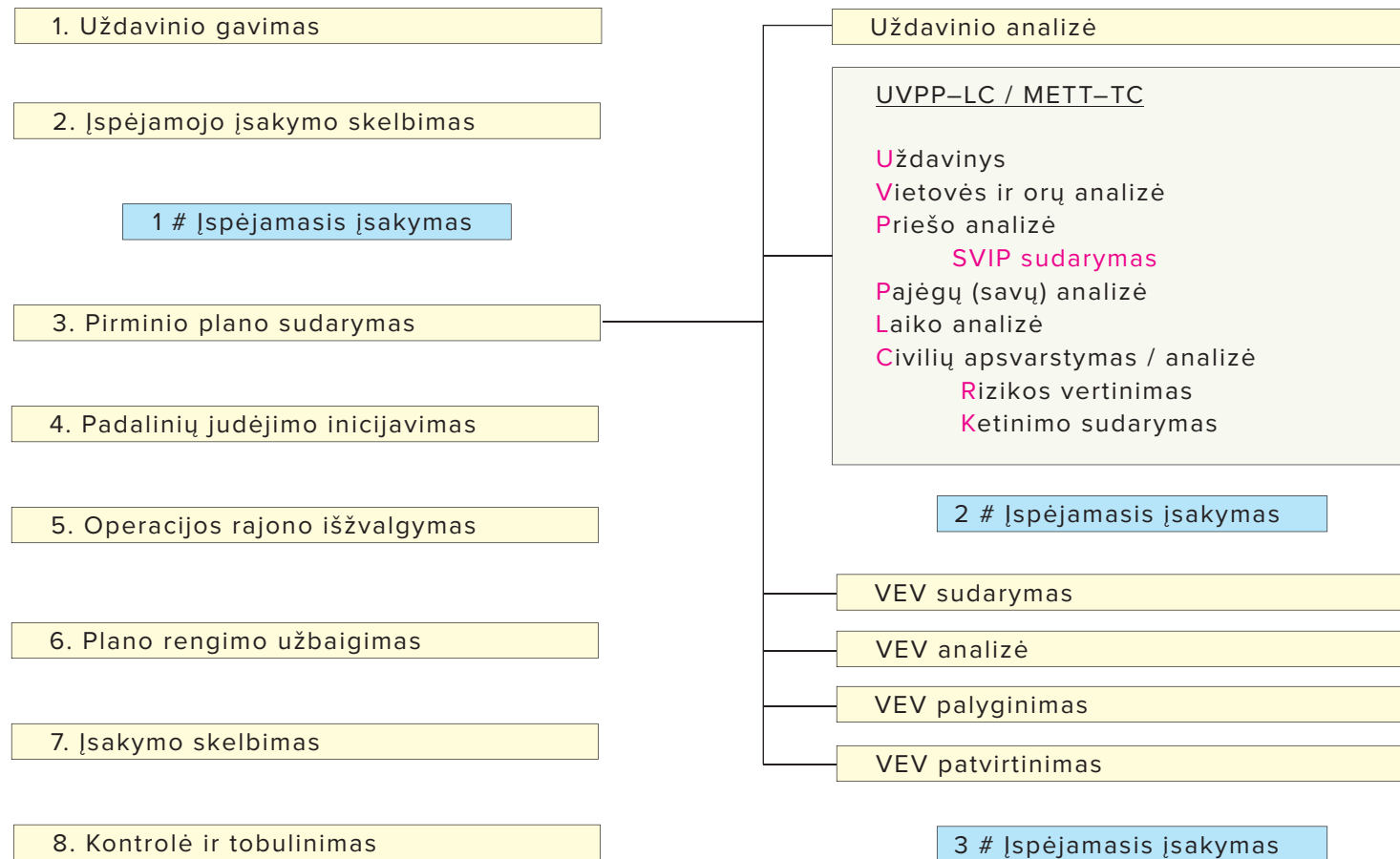

T2.2 pav. Įsakymų rūšys.

PASTABA:

Kartais susiklosto natūrali situacija, kai suprantama, kad reikia pradėti pasiruošimą būsimai operacijai. Pvz., 2001 m. rugsėjo 11 d. vieno dalinio vadas pamatęs, kas įvyko JAV, sušaukė štabą ir davė įsakymą sustiprinti dalinio apsaugą ir padidinti bataliono kovinę parengtį.

T2 UŽDAVINIO GAVIMAS, ĮSPĖJAMOJO ĮSAKYMO IŠLEIDIMAS

T2.3 pav. PVP etapai, įspėjamieji įsakymai PVP vykdymo metu.

b. Operacinis įsakymas – tai iš penkių dalių susidedantis vado nurodymas pavaldiniams, kuriuo siekiama įgyvendinti suderintą operacijos įvykdymą. Jei turima pakankamai laiko, atlikus visą PVP, būrio vadas dažniausiai skelbia operacinį įsakymą. Tačiau, jei buvo skelbta keletas įspėjamųjų įsakymų, jame nėra būtina kartoti ankstesnės informacijos. Jis gali tiesiog apžvelgti anksčiau pateiktą informaciją arba trumpai apibūdinti pasikeitimus ar pateikti dar ne-skelbtą informaciją. Taip jam liks daugiau laiko susikaupti bendro mūšio sumanymo pateikimui pavaldiniams.

Gali pasitaikyti atvejų, kai paskelbus operacinį įsakymą, aukštesnysis vadas skelbia kitą įsakymą su nauju uždaviniu. Tokiu atveju reikia atlikti planavimą (PVP) iš naujo ir skelbti naują operacinį įsakymą. Operacinis įsakymas gali turėti priedus / skaidres (pagrindinės skaidrės: operacinė, prieš, aprūpinimo / logistinė, ugnies paramos, inžinerinė). Būrio vadas turi stengtis, kad įsakyme būtų kuo mažiau priedų / skaidrių, tik tiek, kiek būtina.

c. Dalinis įsakymas – sutrumpintas operacinis įsakymas (žodinis, rašytinis ar skaitmeninis), kuriame paprastai išlaikoma penkių punktų struktūra. Dalinis įsakymas skelbiamas po operacinio įsakymo, kai jį reikia tikslinti ar pataisyti.

Paskelbęs įsakymą, vadas visada turi įsitikinti, ar pavaldiniai suprato jį teisingai. Tai gali būti atliekama skirtingai: kai kurie vadai užduoda savo pavaldiniams tikslinius klausimus, pvz.: Kas yra pagrindinis veiksnys? Kokią ugnies paramą turės I būrys pirmame etape? Kiti vadai prašo paaiškinti operacijos sumanymą, t. y. kuris padalinys kokias užduotis atlieka ir kodėl? Šis veiksmas angliškai vadinamas „*confirmation brief*“, o lietuviškai tai galėtų skambėti šitaip:

PASTABA:

Jei įsakymą klauso vadai ar kariai, kurie negalėjo susipažinti su įspėjamaisiais įsakymais, tai įsakymas neturi būti trumpinamas.

„pokalbis su vadu dėl užduoties suvokimo“. Vadas, gavęs užduotį, visada turi įsitikinti, kad gerai viską suprato, taip pat turi pasitikslinti detales, koordinuoti veiksmus su aukštesniojo vadu ar štabu ir kitais padaliniais.

Koordinavimo nurodymuose aukštesnysis vadas nurodo, kada jis pageidauja išgirsti jam pavaldžių vadų sumanymus (angl. *back brief*). Sumanymas pristatomas aukštesniajam vadui. Remdamasis tiksliniu vadovavimu, aukštesnysis vadas, duodamas užduotį, stengiasi minimaliai riboti pavaldinių veiksmus tik nurodydamas, ką jie turi padaryti, bet nesakydamas, kaip tai turi būti atlikta. Yra siektina, kad būrių vadų sumanymų pristatymai būtų kuo trumpesni, geriau, kad jie būtų neformalūs. Vadas gali nuspręsti ir nedaryti sumanymo pristatymo, jei visiškai pasitiki pavaldiniais ar nėra galimybės jų išklausti.

Sumanymų pristatymų formatas dažniausiai priklauso nuo padalinio TVSP (angl. *SOP*).

Pateikiamas rekomenduojamas formatas:

- ▶ Galimos rizikos ir prielaidos;
- ▶ Organizacinė struktūra;
- ▶ Priešas;
- ▶ Uždavinys;
- ▶ Ketinimas;
- ▶ Sumanymas;
- ▶ Išteklių, būtinų operacijai įvykdyti, poreikis arba prašymas pakeisti grafinį atvaizdavimą (atsakomybės ribas, pozicijų vietas ir kt.).

Būrių vadai, išklaukę kuopos vado skelbiamo įsakymo, sudaro laiko ašį, skelbia įspėjamąjį įsakymą. Po įspėjamojo įsakymo būrio vadas ruošiasi

PASTABA:
Sumanymo pristatymuose vadai dažnai nereikalauja pristatyti priešiško pajėgų, tačiau buvo pastebėta, kad vadai nesupranta, kaip veiks „jų“ priešas. Tinkamai nesupratus priešo, galima padaryti grubių planavimo klaidų.

pristatyti kuopos vadui sumanymą. Būrio vadas sumanymą aukštesniajam vadiui pristato prieš skelbdamas savo operacinį įsakymą, bet kartais gali šios eigos ir nesilaikyti, jei situacija to reikalauja.

Kuopos vadui patvirtinus operacijos sumanymą, būrio vadas baigia planavimą, parašo operacinį įsakymą ir skelbia jį savo pavaldiniams.

VEIKSMAI GAVUS UŽDAVINĮ

0046. Paaiškinti teorinę dalį.

Gavęs užduotį (angl. *mission*) vadas atlieka:

- Pirminį įvertinimą (UVPP-LC);
- Sudaro pirminę laiko ašį.

Uždavinys analizuojamas naudojant UVPP-LC veiksmus (angl. *METT-TC*):

- Uždavinys;
- Vietovė;
- Priešas;
- Padaliniai (savi);
- Laikas;
- Civiliai.

0047. Paaiškinti teorinę dalį.

Atliekant dalinę uždavinio analizę, nebūtina detaliai analizuoti visų veiksmų, pagrindiniai veiksniai yra **uždavinys ir laikas**. Labai svarbu šiuo momentu suprasti, ką reikės padaryti (kokios yra arba galimos užduotys) ir kiek yra

PASTABA:

Angliška santrumpa METT-TC: uždavinys (angl. *mission*), priešas (angl. *enemy*), vietovė (angl. *terrain*), padaliniai (angl. *troops*), laikas (angl. *time*), civiliai (angl. *civil considerations*). Angliška ir lietuviška santrumpa skiriasi, nes angliškas trumpinys skamba geriau su E po pirmos santrumpos raidės M (METT-TC, pagal nuoseklumą turėtų būti MTET-TC). Po uždavinio analizės pagal eiliškumą atliekama vietovės, o vėliau – priešo analizė.

**PĖSTININKŲ
STATUTAS, 1936 m.**

*„176. Prieš veikdamas
vadas turi gerai
įsigilinti į duotą jam
uždavinį ir jo niekada
nepamiršti. Prieš
spręsdamas jis turi
atsižvelgti į visas
turimas žinias (gautas
iš viršaus ir jo paties
surinktas).
Nuodugniai įvertinęs
aplinkybes, vadas
be jokių gudravimų,
vadovaudamasis
sveiku protu,
sprendžia, kuriuo būdu
jis geriausiai įvykdys
gautąjį uždavinį.“*

laiko iki operacijos pradžios. Jei laiko yra pakankamai, vadas turėtų duoti kuo daugiau detalių, pvz., analizuojant vietovę, reikia paminėti, kur vyks operacija, kokių žemėlapių reikės ar kokį maketą reikia padaryti.

Vadas turėtų iš visų veiksmų **minimaliai** išrinkti:

a. Uždavinys: Koks yra operacijos tipas? Kokios mums duotos užduotys?

Pvz.: Vykdysim ataką, mūsų būrys paramoje.

b. Vietovė: Kur aš esu? Kur vyks operacija? Kokie reikalingi žemėlapiai / maketai?

Pvz.: Mes esame Vilniaus mieste, Antakalnyje. Mūsų operacija vyks Pabradėje. Bus reikalingi žemėlapiai...

c. Priešas: Kokio dydžio priešo pajėgos ir koks priešas? Ką jis daro?

Pvz.: Mechanizuotoji pėstininkų kuopa su BTR, ruošiasi gynybai.

d. Padaliniai: Kokie yra kaimynai ir kur? Kokie padaliniai man priskirti arba kas buvo atskirta?

Pvz.: Mums iš vakarų bus pirmasis būrys, rytuose – trečiasis būrys, šiaurėje 5 km atstumu judės brigados žvalgai. Mums priskirtas vienas trečiojo būrio pėstininkų skyrius, taip pat prieštankinis skyrius su „Javelin“ sistemomis.

e. Laikas: Iki kada nejudėsime iš savo dislokacijos vietos? Kada prasi-
deda operacija? Kokie pagrindiniai laikai?

Pvz.: Nejudėsime iki 18⁰⁰ val., 17⁰⁰ val. bus įsakymas.

f. Civiliai: Kokią įtaką darys civiliai mūsų veiksams? Kaip mes paveik-
sime civilius?

Pvz.: Judant į Pabradę kelyje bus civilių, kurie vyks Vilniaus link. Mes nesustodami judame vykdyti savo užduotį.

0048. Paaiškinti teorinę dalį.

Vadas turi įvertinti laiką, taip pat turi suprasti 1/3 taisyklę, t. y. vadas gali skirti planavimui tik trečdalį viso laiko, 2/3 laiko yra paliekama pavaldiniams.

PAVYZDYS. Jei iki operacijos pradžios yra 21 val., tai būrio vadas jau po 7 val. turi skelbti būrio vado įsakymą. Labai patyrę vadai naudojami 1/5, 4/5 taisykle. Vadas neturėtų aklaiv vadovautis 1/3 taisykle (sau gali skirti ir mažiau), jis turi protingai įvertinti, ar pavaldiniams skirtas laiko užteks planavimui ir pasiruošimui. Būrio vadas neturėtų išnaudoti viso šviesaus paros laiko sau, palikdamas skyriaus vadams tik tamsų paros metą.

0049. Paaiškinti teorinę dalį.

Būrio vadas privalo įvertinti ne tik tai, kiek jis turi laiko, bet ir sugebėti paskirstyti laiką pasirėngimui, žygiui, mūšiui ir įsitvirtinimui pozicijose. Jis privalo sugebėti įvertinti būrio užduotis ir priešų veiksmus laiko atžvilgiu. Būrių, skyrių vadai turėtų atlikti atgalinį planavimą. Jis atliekamas tada, kai laikas planuojamas nuo veiksmo pabaigos planavimo pradžios link.

Vadas turėtų atkreipti dėmesį į:

- a. riboto matomumo sąlygų daromą poveikį padalinio pasiruošimui;
- b. kiek laiko bus vykdomos tam tikros užduotys (įsakymų rengimas, treniruotės ir kiti su laiku susiję pavaldžių padalinių pasirėngimo darbai);
- c. kiek laiko užtrunka padaliniui įveikti 1 km, kiek laiko būriui užtrunka išsilaipinti, įsilaipinti, žinoti, kiek laiko yra skirta ir kitiems jo padalinio ir priskirtų padalinių veiksmams;
- d. įvykus tam tikriems veiksmams, būrio vadas privalo koreguoti laiko ašį ir įvertinti, kokią įtaką pokyčiai padarys norimiems atlikti veiksmams;
- e. jis privalo pateikti pavaldiniams pakoreguotus laikus ir išvardyti vi-

PASTABA:

Planuodamas būsimus veiksmus, vadas juos grafiškai pavaizduoja pagrindinėje laiko ašyje ir prireikus papildomose:

- PLANAVIMO;
- OPERACINĖ;
- PRIEŠO;
- INŽINERINĖ (pildoma prireikus, kai vykdoma gynyba);
- LOGISTINĖ.

PASTABA:

Padalinio vadas, taikydamas 1/3 taisyklę (T2.5 pav.), skaičiuoja laiką nuo įsakymo gavimo iki operacijos pradžios. Operacijos pradžią nusako skirtingi laikai, pvz., gynyboje dažniausiai – H val., puolime – pajudėjimas iš susitelkimo rajono (SR) arba žygio pradžia. Planavimui ir pasiruošimui laikas yra tas, kuriuo vadas gali disponuoti pats.

sus būrio veiksmus, lemiančius įvykius.

Laiko ašies sudarymas (T2.4 pav.):

a. Aukštesniojo vado laikai (judėjimas, išžvalgymas, sumanymo pristatymas aukštesniajam vadui (angl. back brief), H valanda, aprūpinimas, parama ugnimi, priskirti padaliniai ir t. t.);

b. Vado planavimo laikai (įspėjamieji įsakymai, skyrių vadų sumanymų pristatymai, operacinis įsakymas);

c. Kiti laikai (maketas paruoštas, miegas, valgis);

d. Priešo pagrindiniai laikai.

Laiko ašis pildoma viso PVP metu. Analizuojant priešo pajėgas, surašomi visi priešo laikai, analizuojant savo pajėgas, surašomi savi laikai (išžvalgymas, žygis, pasalos vykdymas ir t. t.).

ĮSPĖJAMASIS ĮSAKYMAS

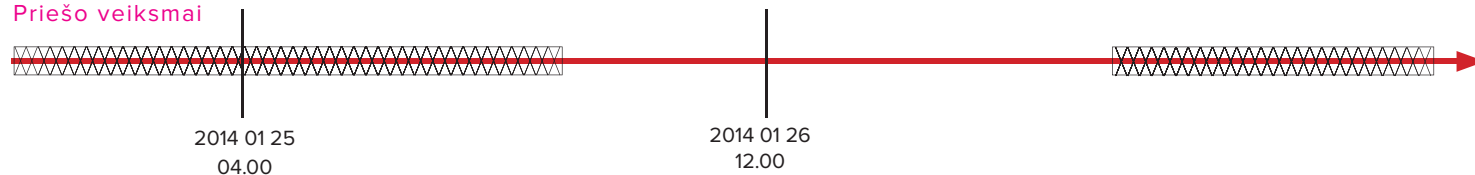
0050. Paaiškinti teorinę dalį.

Įspėjamieji įsakymai ne tik įspėja padalinį apie būsimą operaciją, bet ir gali sutrumpinti operacinį įsakymą. Įspėjamajame įsakyme pateikti nurodymai leidžia pavaldiniams pradėti planavimą ir pasiruošimo darbus. Įspėjamieji įsakymai neturi nustatyto formato, tačiau juose yra laikomasi penkių punktų operacinio įsakymo formato; padaliniai dažniausiai turi standartizuotas įspėjamųjų įsakymų formas. Įspėjamųjų įsakymų skaičius nėra ribotas, tačiau išskiriami trys pagrindiniai įspėjamieji įsakymai. Įspėjamąjį įsakymą būrio vadas (BV) rašo tiek išsamiai, kiek jam leidžia laikas. Jei laiko nėra, BV savo pavaldiniams perduoda tik būtiniausią informaciją.

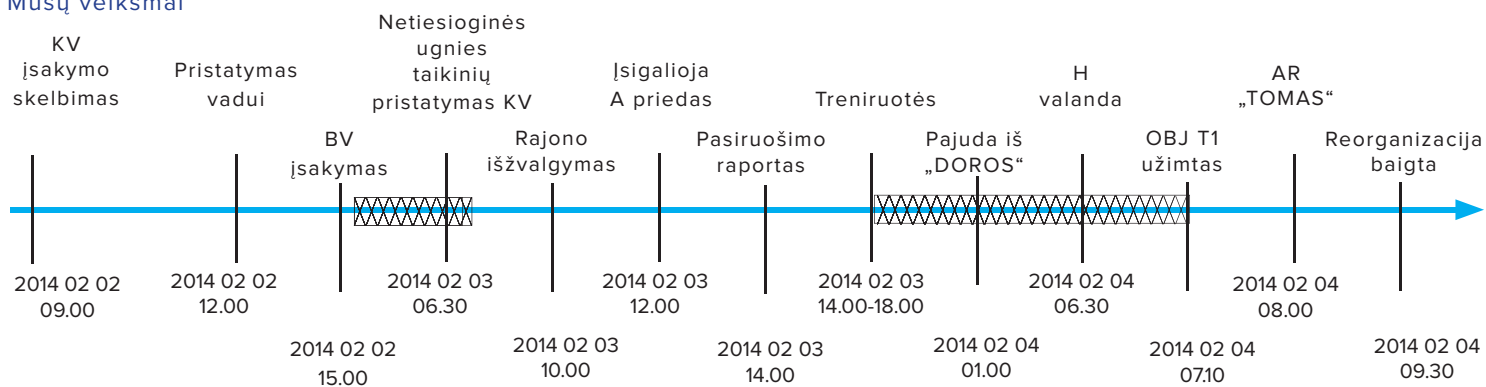
Mūsų veiksmai

Priešo veiksmai

Mūsų veiksmai

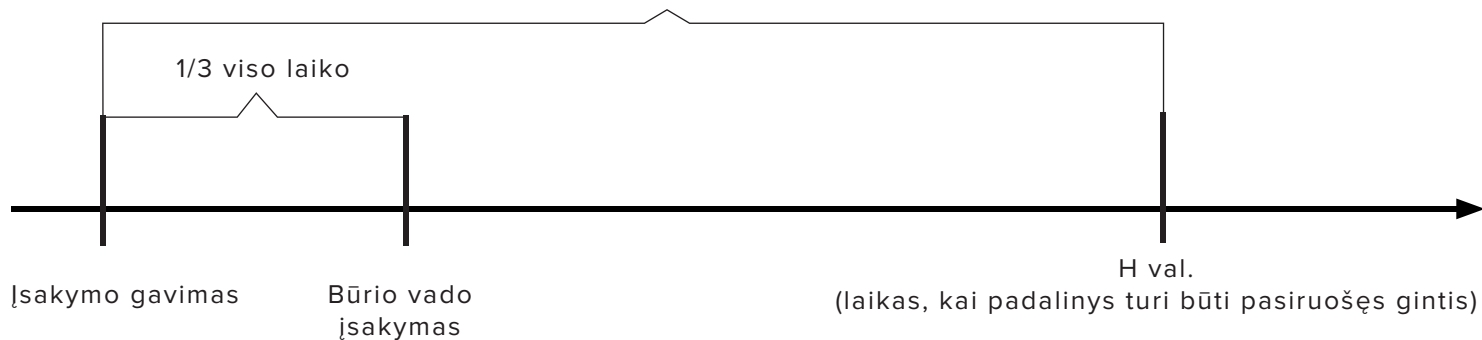
Priešo veiksmai

T2.4 pav. Laiko ašies sudarymas.

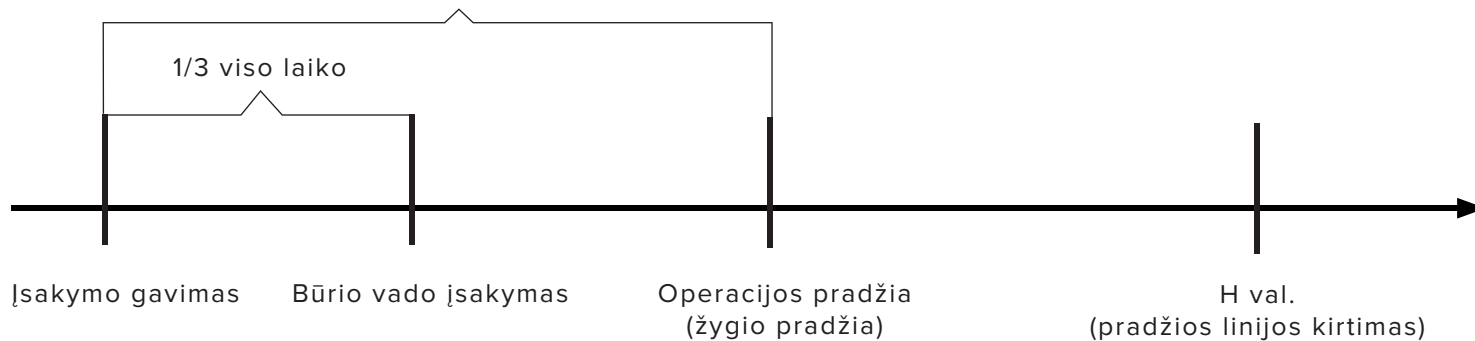
GYNYBOS PAVYZDYS

Planavimo ir pasiruošimo laikas

PUOLIMO PAVYZDYS

Planavimo ir pasiruošimo laikas

T2.5 pav. Laiko paskirstymas gynybos ir puolimo operacijose

1-asis įspėjamasis įsakymas (skelbiamas gavus uždavinį);

Žemėlapių nomenklatūra (kad inicijuotų jų gavimą ir paruošimą);

- Bendroji situacija: priešo tipas, dydis ir buvimo vieta šiuo metu;

- Operacijos tipas;

- Numanomos užduotys;

- Koordinavimo nurodymai: H valanda, įsakymo arba įspėjamojo įsakymo skelbimo laikas ir vieta, nurodymai dėl žvalgybos inicijavimo, operacijų rajono koordinatės;

- Pirminiai logistiniai nurodymai dėl pasiruošimo;

- Pirminiai nurodymai dėl V2 ir ryšių priemonių paruošimo.

2-asis įspėjamasis įsakymas (skelbiamas atlikus uždavinio analizę).

Pristatomas priešiškų pajėgų VEV, perfomuluotas uždavinys, vado keitinimas, kiti nurodymai dėl pasiruošimo, dėl judėjimo inicijavimo, pirminiai SVIP ir patikslinta laiko ašis;

3-iasis įspėjamasis įsakymas (skelbiamas, kai patvirtinamas VEV).

Pristatomas vado sumanymas, nurodymai dėl žvalgybos, informacijos rinkimo, treniruočių atlikimo forma ir laikas;

Įspėjamojo įsakymo struktūra (T2.3 lentelė):

Nuorodos: *(įrašoma, kuo remiantis buvo rengiamas operacinis įsakymas, dažniausiai – aukštesniojo vado operacinis įsakymas, žemėlapiai).*

Organizacinė struktūra: *(šis punktas gali būti nepaminėtas arba pristatyta iš kuopos vado gauta organizacinė struktūra).*

PASTABA:

Iš praktikos galima pasakyti, kad dažniausiai skelbiamas tik 1-asis įspėjamasis įsakymas, nes kitiems nebūna laiko. Būrio vadas, taupydamas laiką, papildomą informaciją (trumpus nurodymus) dažniausiai po uždavinio analizės ar VEV patvirtinimo gali išplatinti per pasiuntinį, savo ryšininką ar būrininką.

Karių patogumui įspėjamasis įsakymas gali būti pildomas PVP lentelėse.

T2.3 lentelė Įspėjamojo įsakymo forma.

1-asis ĮSPĖJAMASIS ĮSAKYMAS	
Egz. skaičius ir numeris Dalinys (padalinys), rengęs priedą Vadavietės vieta (gali būti užkoduota) Datos–laiko grupė	
ĮSPĖJAMASIS ĮSAKYMAS NR. 1 Nuorodos: Laiko juosta: Organizacinė struktūra:	
1. SITUACIJA	
a. Priešo pajėgos	Užduotys padaliniams (ir kariams) Koordinavimo nurodymai
b. Draugiškos pajėgos.	(1) Pradinė laiko ašis
(Operacijos tipas, vieta, aukštesniojo vado uždavinys (jei žinome))	
c. Priskyrimai / atskyrimai	(2) Informacijos poreikis ir SVIP
2. UŽDAVINYS	(3) Operacijos ribojimai, KVT
	4. APRŪPINIMAS (nurodymai)
3. VYKDYMAS	
	5. VADOVAVIMAS IR RYŠIAI (ribojimai, nurodymai dėl ryšių)

Laiko juosta.

Orai (*užpildoma pateikta lentelė, tik pagrindinė informacija ir tik, jei reikia*).

Vietovė (*vertinama remiantis angl. OAKOC*).

1. SITUACIJA

a. Priešo pajėgos. Jei yra informacija, reikia paminėti, koks priešas padalinys (su priskirtaisiais / atskirtaisiais padaliniais), kokia technika ir ginkluotė. Koks priešas uždavinys, ketinimas ir mūšio sumanymas. Informacija, kurios nebuvo pradinio įspėjamojo įsakymo davimo metu, gali būti įtraukta į tolesnius įspėjamuosius įsakymus.

b. Draugiškos pajėgos. (Šis punktas gali būti nepaminėtas, nebent tai svarbu įspėjamajam įsakymui.)

(1) Aukštesniojo vado uždavinys.

(2) Aukštesniojo vado ketinimas.

c. Priskirtieji ir atskirtieji padaliniai. Pradinis taktinis suskirstymas, pažymint tik žymius organizacinius pakitimus.

2. UŽDAVINYS. Glausta uždavinio formuluotė (KAS? KĄ? (veiksmas + efektas), KADA? KUR? KODĖL?). Jei nėra išsamios informacijos, skelbiama pirminė informacija apie uždavinį.

3. VYKDYMAS.

a. Operacijos sumanymas. Pateikti kiek galima daugiau informacijos. Sumanymas turi paaiškinti manevro elementų naudojimą. Pradinio / pirmojo įspėjamojo įsakymo skelbimo metu jos dar gali nebūti.

b. Užduotys manevriniams padaliniais. Pateikti pavaldžių padalinių užduotis. Nustatomos papildomos užduotys pavaldiems padaliniais ir sudaromos specialios komandos.

Užduotys būrio valdymo grupei ar skyriaus kariams – kas ką turi padaryti, ką suruošti.

c. Kovinės paramos padalinių užduotys.

d. Koordinavimo nurodymai. (Įsakymo grupės susirinkimo laikas ir vieta, operacijos pradžios laikas, iki kada nejudės padalinys, žvalgybos patrulių išvykimo laikai, žygio pradžios laikas, informacijos poreikiai.)

4. APRŪPINIMAS.

(Labai svarbus punktas, nes, kol vadas planuoja, padalinys turi pasiruošti operacijai, jis turi sukaupti priemones, šaudmenis ir kita.)

5. VADOVAVIMAS IR RYŠIAI.

(Minimi tik svarbiausi dalykai, pvz., radijo ryšio ribojimai, kaip bus organizuojami ryšiai operacijos metu.)

0051. Paskaitos pabaiga.

a. *Karių klausimai iš visos paskaitos.*

b. *Įtvirtinti žinias pateikiant klausimų ir praktiškai atliekant užduotis.*

c. *Surinkti priemones.*

d. *Apibendrinti.*

0052–0058. Papildymai.

T3

3 PRATYBOS

PIRMINIO PLANO SUDARYMAS, UŽDAVINIO ANALIZĖ

metu vykdo pasiruošim
(1) Bataliono uždavinys
2 Mech Bn vykdy
ties FL LINA ta
Svenčionėlius.
(2) Bataliono vado ketin
Tikslas: Naleisti PRS
Pagrindinės užduotys
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties F
Galutinis rezultatas: I
pajėgų Bn pasiruošęs
(3) Bataliono vado sumany
Operacija bus vykdoma
1 Faze Ardymas (FL R
Batalionas H val trimis
positions-BP) BP A, BP
FL Būna 1 ir 2 skyriai
(observation post-OP) OP
tikslu aptikti PRŠ ir varžy
kuopos vykdo gynyba iš r
judėjimą savo gynybos ru
paremti (support) BP A i
(rearward passage of lines
rajone (waiting area-WA) W

A. Nurodymai

0059. Tikslai.

Išmokyti karius, gavusius naują uždavinį, atlikti uždavinio analizę (uždavinys).

0060. Mokomosios užduotys. Pasibaigus pratyboms kariai turi:

- a. Žinoti uždavinio analizės atlikimo veiksnius.*
- b. Žinoti, kur ieškoti dviem lygiais ir vienu lygiu aukštesniųjų vadų uždavinių, ketinimų ir operacijos sumanymų.*
- c. Suprasti ir mokėti nubraižyti bendro tikslo (angl. nesting) supratimo schemą.*
- d. Išvardyti ribojimus ir juos surašyti.*
- e. Išvardyti, kokios būna užduotys, ir mokėti jas surašyti.*
- f. Mokėti taisyklingai suformuluoti uždavinį.*

0061. Trukmė. 2 val. (2 x 45 min.).

0062. Mokymo grupės dydis. 10–15 karių.

0063. Pratybų vieta. Klasė.

0064. Aprūpinimas (priemonės).

- a. Kanceliarinės priemonės.*

- b. Projektorius.*
- c. Kompiuteris.*
- d. PVP lentelės – kiekvienam kariui.*
- e. Operacinis įsakymas – kiekvienam kariui.*

0065. Apranga. *Lauko uniforma.*

0066. Pasiruošimas.

- a. Paruošti klasę.*
- b. Paruošti vaizdines priemones (plakatai, medijos įranga).*
- c. Patikrinti, ar iš visų suolų matyti skaidrių tekstas.*
- d. Patikrinti ir paruošti papildomas priemones (jei naudojamos).*

0067. Metodiniai nurodymai.

Instruktorius paaiškina teorinę medžiagą, užduoties atlikimo būdą ir nustato užduoties praktinio atlikimo laiką.

Aiškindamas bendro tikslo schemą instruktorius turėtų atsižvelgti į besimokančiųjų lygį. Jei reikia, instruktorius turėtų parinkti lengvesnę situaciją, pvz., galima pavaizduoti būrio ataką: 1-asis skyrius atakuoja, 2-asis ir 3-iasis skyriai remia ugnimi.

Instruktorius turėtų žinoti, kad kariai sunkiai atsimena taktines užduotis, todėl reikėtų jas akcentuoti ir užtikrinti, kad kariai jas išmokyti. Šių pratybų metu būtina išmokyti karius taisyklingai sudaryti uždavinį, jie turi suprasti uždavinio sudarymo „formulę“.

B. Pratybų eiga

0068. Pasiruošimas.

Prieš šias pratybas kariai turi būti parengę pradinę laiko ašį ir išleidę pirmą įspėjamąjį įsakymą. Instruktorius turi patikrinti, ar visi kariai turi pratyboms reikalingų priemonių.

0069. Išėtų pratybų apžvalga.

- a. Ką reiškia 1/3, 2/3 laiko taisyklė?*
- b. Kokie laikai žymimi pradinėje laiko ašyje?*
- c. Kada dažniausiai yra skelbiami įspėjamieji įsakymai?*

IŽANGA

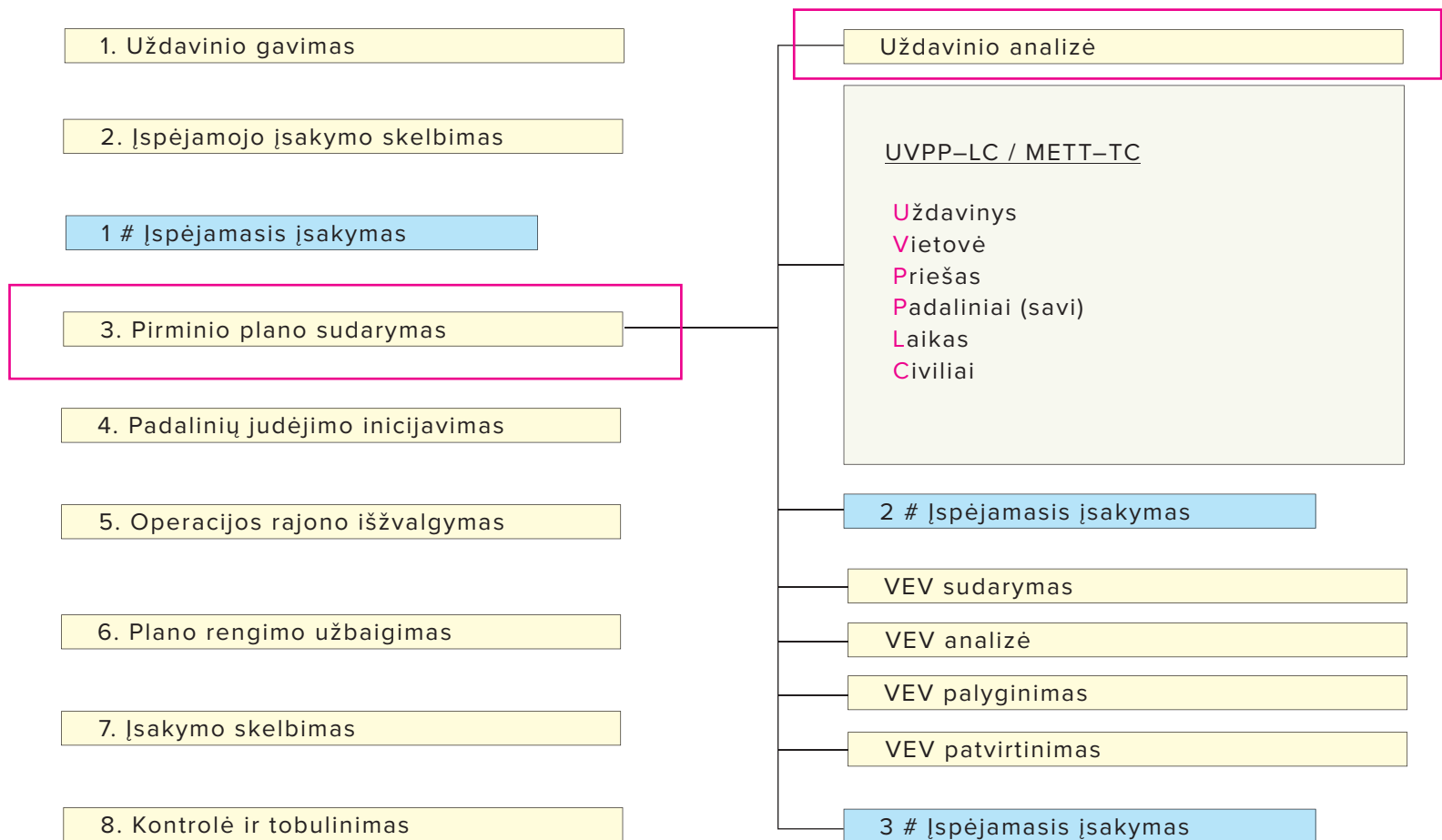
0070. Paaiškinti teorinę dalį.

Išleidus įspėjamąjį įsakymą pavaldiniai gauna pagrindinę informaciją, kuri leidžia jiems pradėti pasiruošimą operacijai. Tada vadas gali pradėti detalai nagrinėti gautą uždavinį. Pradedamas trečiasis PVP etapas – pirminio plano sudarymas.

PIRMINIO PLANO SUDARYMAS

0071. Paaiškinti teorinę dalį.

Pirminio plano sudarymas (T3.1 pav.) susideda iš uždavinio analizės,

T3.1 pav. PVP etapai, uždavinio analizė.

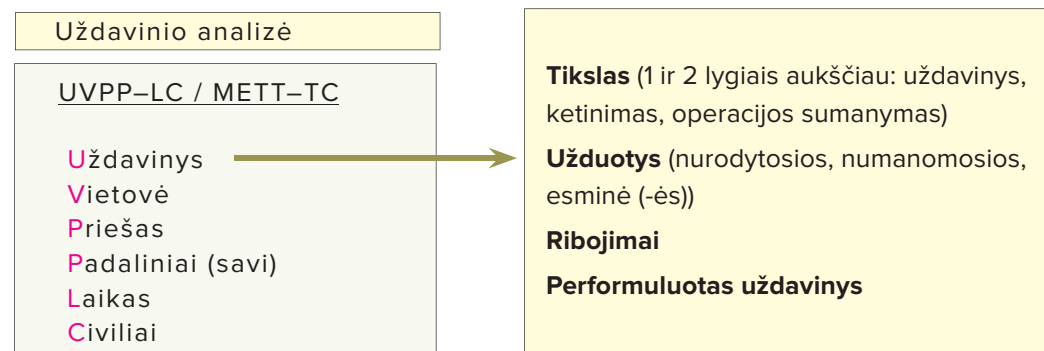
veiksmų eigos variantų (VEV) sudarymo, VEV analizės, VEV palyginimo, VEV patvirtinimo. Taip pat šiame etape gali būti skelbiami du įspėjamieji įsakymai (II gali būti ir daugiau).

UŽDAVINIO ANALIZĖ

0072. Paaiškinti teorinę dalį.

Uždavinys analizuojamas pagal šešis UVPP-LC veiksnius. Uždavinio analizės eiga parodyta T3.2 pav. Dažniausiai detali uždavinio analizė atliekama gavus bent jau antrąjį įspėjamąjį įsakymą, nes po kuopos vado pirmojo II dažniausiai užtenka greitos analizės, kad pavaldiniams būtų paskelbtas būrio vado pirmasis įspėjamasis įsakymas.

Nereikia delsti atlikti uždavinio analizę, nes taip bus gauta papildomos informacijos. Išanalizavus ir gavus daugiau informacijos, būtina peržiūrėti iš naujo, ar ji turi įtakos galutiniam planui.

T3.2 pav. Uždavinio analizės eiga.

UŽDAVINIO ANALIZĖ. UŽDAVINYS. TIKSLAS

0073. Paaiškinti teorinę dalį.

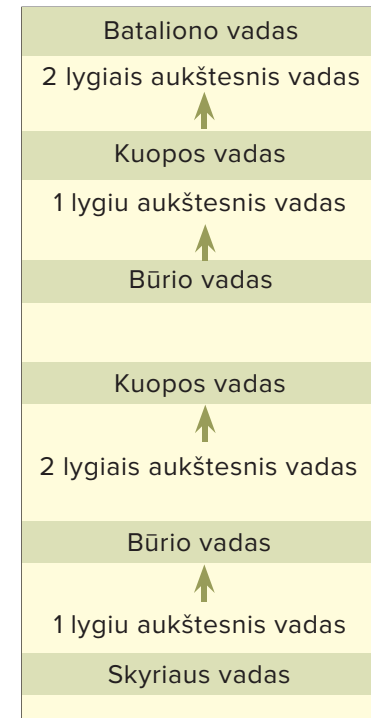
Kiekvieno lygmens vadai privalo aiškiai suprasti viena ir dviem pakopomis aukštesniųjų vadų uždavinius, ketinimus ir operacijos sumanymus. To nesupratus būtų sudėtinga tinkamai atlikti reikiamus veiksmus. Vienas iš būdų greitai suprasti būsimą operaciją yra nubraižyti bataliono ir kuopos operacijų sumanymo schemą (-as) (jei jos nepateikė aukštesnysis vadas). Turėdamas schemą būrio vadas gali suprasti, kuo būsima jo būrio operacija susijusi su kitų padalinių operacijomis ir kaip būsima jo būrio operacija atrodo bendrame operacijos plane.

► Įsakyme pabraukiamas (jei nebuvo anksčiau pabraukta, pvz., gaunant uždavinį) dviem lygiais aukštesnio vado uždavinys (T3.3 pav.), ketinimas ir operacijos sumanymo tos vietos, kurios susijusios su jūsų būrio kuopa (būrio vadui dviem lygiais aukštesnis padalinys yra batalionas, sumanyme reikia pabraukti tik tas vietas, kur jūsų kuopai duotos užduotys) (T3.4 pav.).

► Nubraižoma bataliono ir kuopos operacijos sumanymo schema (jei neduota) (T3.5 pav.). Schema braižoma, kai yra laiko, nes ji padeda lengviau suprasti aukštesniojo vado sumanymą. Jei laiko nėra, sutelkite savo dėmesį į aukštesniojo vado uždavinį ir ketinimą.

► Nubraižoma bendro tikslo schema (angl. *nesting*).

Išaiškinę, ką reikia atlikti, kariai praktiškai analizuoja gautą įsakymą. Instruktorius (-iai) kontroliuoja. Užduoties atlikimo laikas parenkamas remiantis karių patirtimi ir įsakymo sudėtingumu.

T3.3 pav. Skyriaus ir būrio vado aukštesniųjų vadų pakopos. Skyriaus vadui vienu lygiu aukštesnis vadas yra būrio vadas, dviem lygiais aukštesnis yra kuopos vadas.

b. Draugiškos pajėgos

2 mech. bn. Pabradės gynybos operacijos metu kovinių veiksmų neturėjo, šiuo metu vykdo pasiruošimą Švenčionių gynybai. Kovinė bataliono galia 90 %.

(1) Bataliono uždavinys:

2 mech. bn. vykdys gynybą ir blokuos (angl. *block*) 1, 2 mech. pėst. bataliono ataką ties FL LINA tam, kad sudarytų sąlygas 1 mech. bn. (PV) apginti Švenčionėlius.

(2) Bataliono vado ketinimas:

Tikslas: neleisti PRŠ prasiveržti bataliono gynybos ruože Švenčionių link.

Pagrindinės užduotys:

Išblaškyti prieš kovos rikiuotę ir sulėtinti jo judėjimą.

Neleisti priešui kirsti FL LINA.

Galutinis rezultatas: priešas blokuotas ties FL LINA, išsaugota 70 % savų pajėgų, bn. pasiruošęs (kuopa +) remti 1 mech. bn.

(3) Bataliono vado sumanymas:

Operacija bus vykdoma 3 fazėmis.

1 fazė. Ardymas (FL RŪTA iki FL LINA)

Batalionas H val. trimis kuopomis vykdys gynybą iš mūšio pozicijų (angl. *battle positions* – BP) BP A, BP B, BP C,

BP D. Žvalgybos būrys vykdys žvalgybą ties FL RŪTA, 1 ir 2 skyriai 2 kuopos gynybos ruože bus užėmę stebėjimo postus (angl. *observation post* – OP) OP1, OP2, 3 skyrius 1 kuopos (RV) gynybos ruože turi tikslą aptikti PRŠ ir varžyti (angl. *neutralize*) netiesiogine ugnimi. 1 (RV), 2 (PV) kuopos vykdys gynybą iš mūšio pozicijų BP A ir BP B suardys (angl. *disrupt*) PRŠ judėjimą savo gynybos ruožuose. 3 kuopa bus Bn. rezerve, ji bus pasiruošusi paremti (angl. *support*) BP A ir BP B. 2 kuopa vykdys galinių pozicijų kirtimą (angl. *rearward passage of lines* – RPOL) per 3 kuopą turėdama tikslą išsidėstyti laukimo rajone (angl. *waiting area* – WA) WA X, reorganizuosis ir vykdys bn. rezervo užduotis. 3 kuopa perims mūšį iš 2 kuopos prie FL ŪNA turėdama tikslą sudaryti sąlygas atsitraukti.

T3.4 pav. 2-osios kuopos būrio vadas pasibraukė Bn. uždavinį, ketinimą ir 2-osios kuopos veiksmus Bn. operacijos sumanyme.

BENDRO TIKSLO SCHEMA

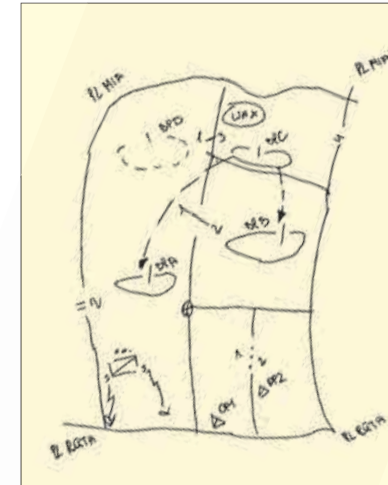
0074. Paaiškinti teorinę dalį.

Bendro tikslo schema reikalinga tam, kad vadas suprastų, kuris padalinys atliks pagrindinį veiksmą, o kurie padaliniai jį rems. Pagrindiniam veiksmui dažniausiai skiriamos ugnies paramos priemonės, suteikiant ugnies pirmenybę ir papildomai priskiriant padalinių. Kitaip sakant, jis yra tas, kuris atliks pagrindinį darbą, kitų užduotys yra padaryti taip, kad pagrindinis veiksnys (PV) galėtų atlikti savo užduotį (žr. T3.6 pav.). Jei trūksta laiko, vadas gali ir nebraižyti tikslo schemas. Skelbdamas įsakymą ir pristatydamas kaimyninius padalinius vadas turi paminėti kiekvieno padalinio užduotį ir tikslą (angl. *task and purpose*).

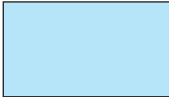
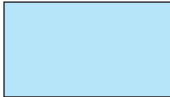
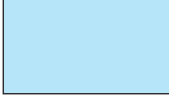
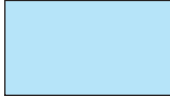
0075. Paaiškinti teorinę dalį.

Detaliau bendro tikslo schemą galima paaiškinti pateikiant pavyzdį. T3.7 pav. **pateikta situacija:**

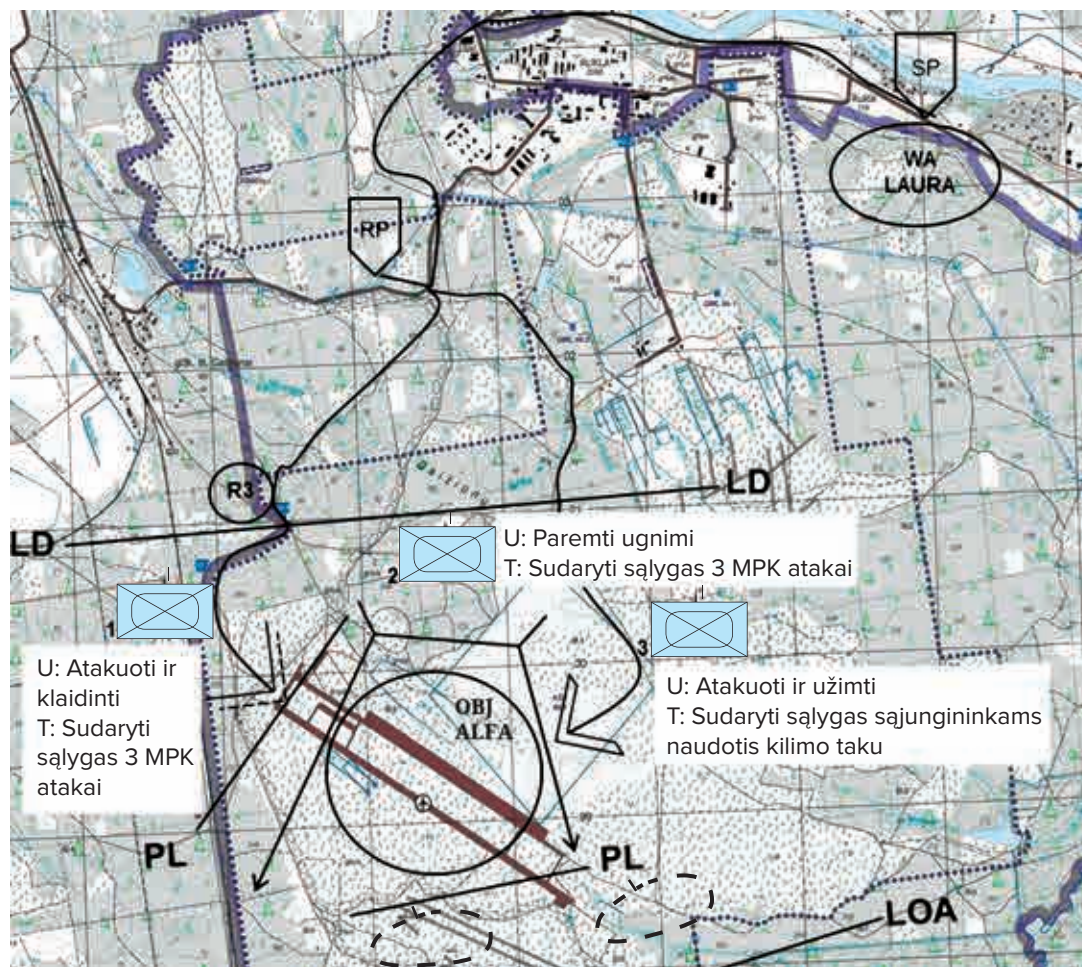
Mechanizuotasis pėstininkų batalionas vykdo OBJ ALFA puolimą. 1-oji mech. pėst. kuopa atakuoja ir klaidina priešą, 2-oji mech. pėst. kuopa remia ugnimi, 3-ioji mech. pėst. kuopa (PV) atakuoja ir užima OBJ ALFA. OBJ ALFA ataką vykdo trys kuopos būriai (T3.8 pav.). 1-asis ir 3-iasis būriai remia 2-ojo būrio ataką. 3-iasis būrys vykdo inžinerinės kliūtis pralaužimą, 1-asis būrys trikdo priešą tam, kad sudarytų sąlygas 2-ajam būriui užimti OBJ ALFA. Šiuo atveju 2-asis būrys yra kuopos pagrindinis veiksnys, jis atlieka „pagrindinį darbą“, kiti būriai (1-asis ir 3-iasis) sudaro jam sąlygas veikti. Braižant bendro tikslo schemą reikia papildomai surašyti U ir T, t. y. užduotį ir tikslą. Uždaviny susideda iš užduoties ir tikslo. Taigi surašius padalinių užduotis ir tikslus, belieka išsiaiškinti,

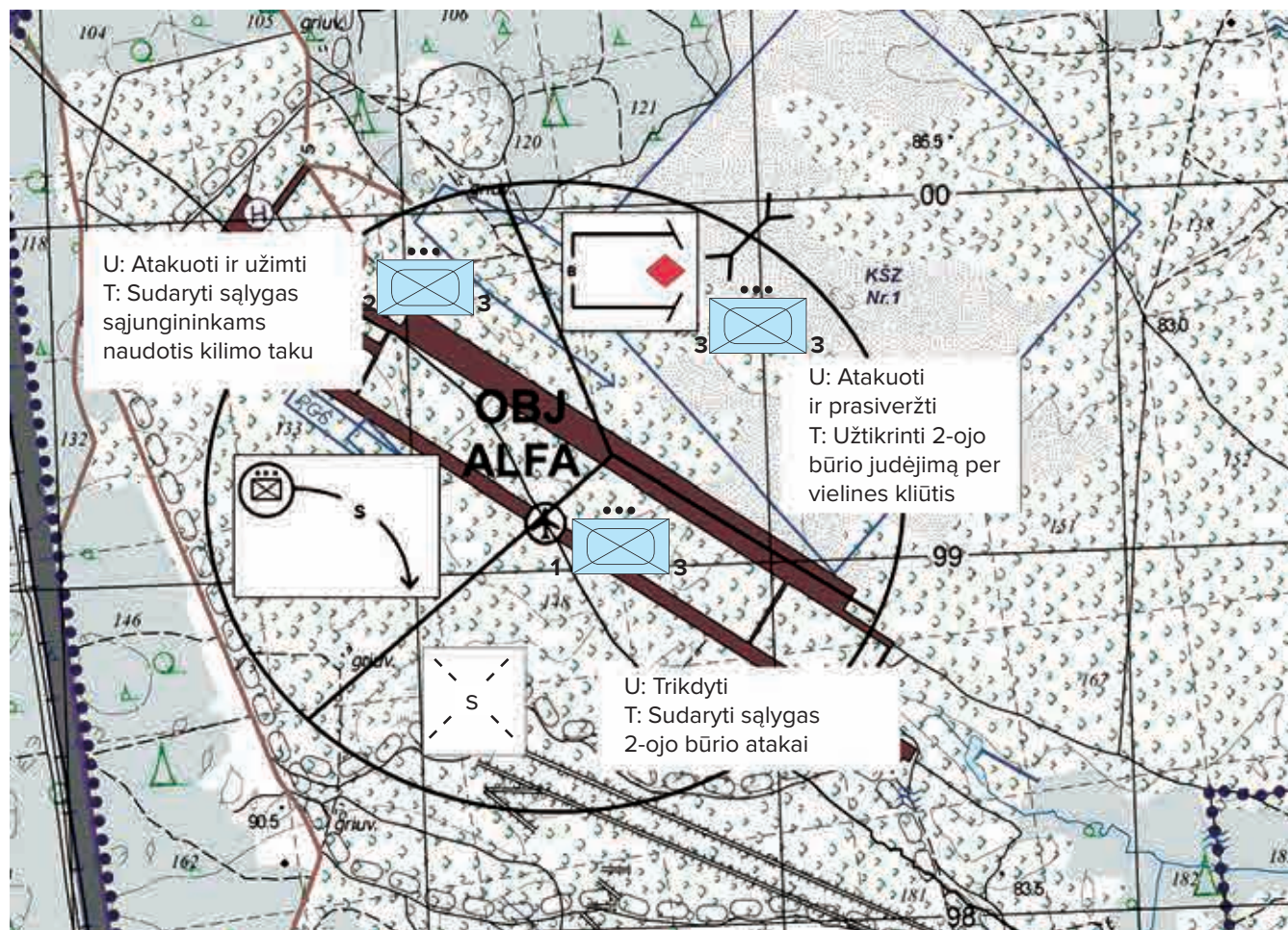
T3.5 pav. Nubraižomas vienu ir dviem lygiais aukštesniojo vado operacijos sumanymas (būrio vadas pavaizduos bataliono sumanymą, geriausia yra atskirai braižyti bataliono ir kuopos sumanymus).

UŽDUOČIŲ ANALIZĖ (BENDRO TIKSLO SCHEMA)			
Bn. uždavinys:		Kuopos uždavinys:	
Bn.		U: T:	
Kuopos	 U: T:	 U: T:	 U: T:
Būriai	 U: T:	 U: T:	 U: T:

T3.6 pav. Bendro tikslo schema.

T3.7 pav. Bataliono vado sumanymas.

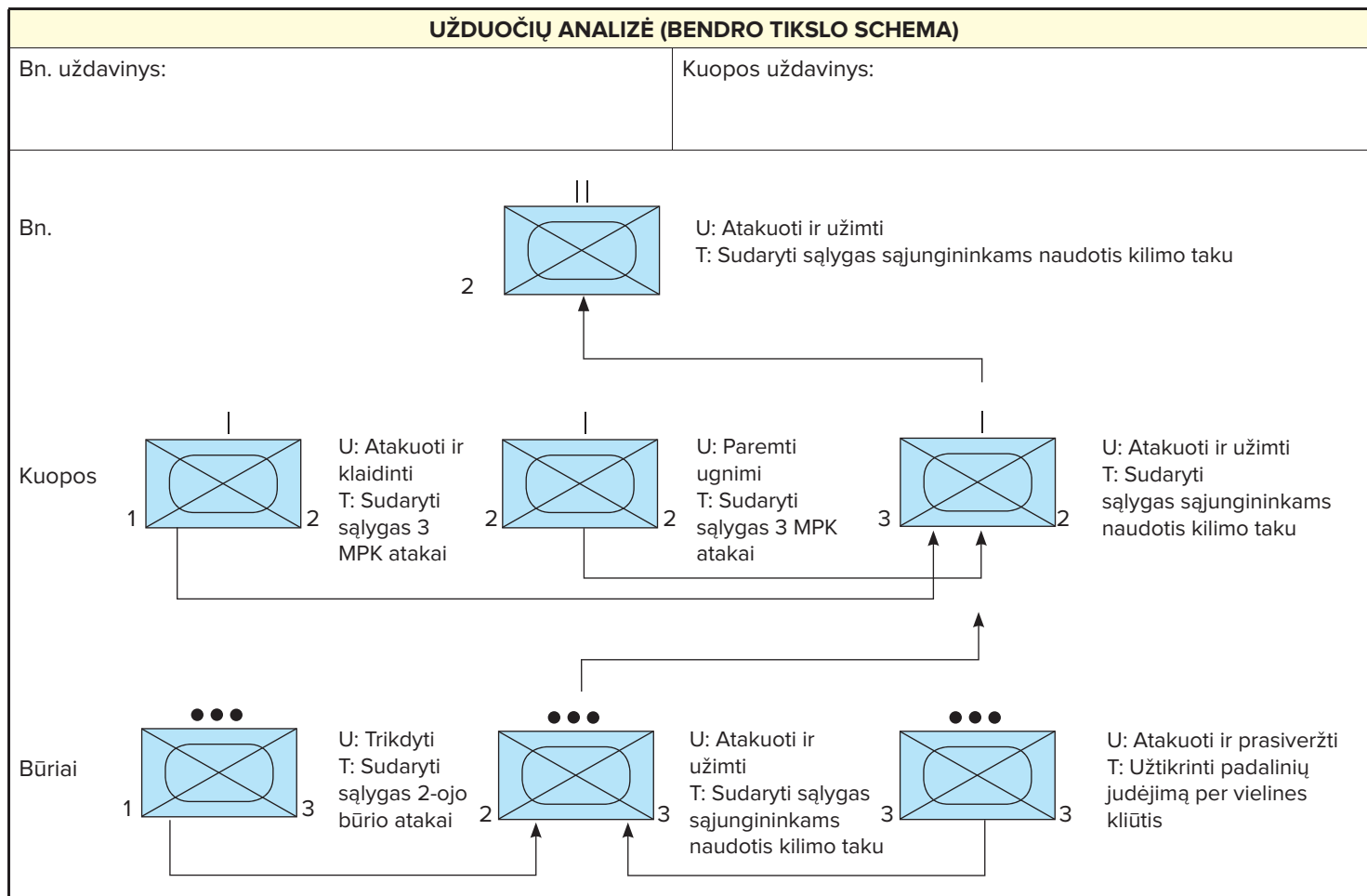

T3.8 pav. 3-iosios mech. pėst. kuopos vado sumanymas: padalinių užduotys ir tikslai.

kas ką remia, tai yra kas – pagrindinis veiksnys, o kas remiantysis veiksnys, šie ryšiai grafiškai vaizduojami rodyklėmis (T3.9 pav.).

Bendro tikslo schema naudinga ir tuo, kad vadas gali neklysdamas tinkamai suformuluoti uždavinio tikslą. Operacijos tikslas yra svarbiausias dalykas, nes tai yra priežastis, kodėl yra vykdoma operacija.

Jei jūsų padalinys yra PV, tai jūsų uždavinyje turėtų būti aukštesniojo vado uždavinio formuluotėje parašytas tikslas. Jei jūsų padalinys yra remiantysis veiksnys, tai uždavinio tikslas turėtų būti toks, kad remtų pagrindinį veiksnį (žr. T3.9 pav.). Plačiau pasiskaityti apie uždavinio formulavimą galima Lietuvos karinių pajėgų operacinėje doktrinoje (7–22 p.).

T3.9 pav. Bendro tikslo schema (pavyzdys).

UŽDUOTYS (NURODYTOSIOS, NUMANOMOSIOS, ESMINĖ)

0076. Paaiškinti teorinę dalį.

Užduotys būna nurodytosios (angl. *specified*), numanomosios (angl. *implied*), esminė (-ės) (angl. *essential*). Būrio vadas privalo nustatyti ir suprasti būtinas uždavinio įvykdymo užduotis.

Nurodytosios užduotys. Tai aukštesniojo vado skirtos jo padaliniam užduotys. Nurodytąsias užduotis galima rasti visame įsakyme. Taip pat paskirtos užduotys gali būti nurodomos prieduose ir skaidrėse.

Numanomosios užduotys. Tai užduotys, kurios reikalingos paskirtoms užduotims įvykdyti. Jos atsiranda detaliai analizuojant operacinį įsakymą, priešojų situaciją, veiksmų eigos variantus ir vietovę, t. y., ką reikia padaryti, kad būtų įvykdyta nurodyta užduotis. Taip pat numanomosios užduotys gali atsirasti analizuojant vietovės, kurioje yra būrys, ir būsimų operacijos vietovių sąsajas ir paskirtų užduočių nurodymus. Taktinės veiklos standartinių procedūrų užduotys nėra priskiriamos numanomosioms užduotims.

Esminė (-ės) užduotis. Užduotis, kuri turi būti įvykdyta, siekiant įvykdyti uždavinį. Dažniausia tai viena iš užduočių, nurodytų aukštesniojo vado įsakyme: užduotys manevriniam padaliniam. Nurodytosios, numanomosios ir esminė (-ės) užduotys surašomos į užduočių lentelę (T3.10 pav.). Skiltyje „Informacijos poreikis (angl. *RFI*)“ rašomi klausimai, į kuriuos norime gauti atsakymus. Vadas turi imtis visų reikalingų priemonių atsakymams gauti. Dažniausia vadas gali susirinkti informaciją pats, pvz., išsiųsdamas žvalgybos patrulį arba užklauskamas savo aukštesniojo vado. Skyriaus, būrio vadas, negavęs atsakymo, turi padaryti prielaidą ir tęsti planavimą.

PASTABA:

Remiantis Dabartinės lietuvių kalbos žodynu, žodis „prielaida“ yra: „iš anksto priimama sąlyga, pradinis samprotavimo teiginys“. Skyriaus, būrio padalinių planavime turėtų būti kuo mažiau prielaidų.

Atliekami veiksmai (užduotys):

- Surašomos užduotys (nurodytosios, numanomosios, esminės).

PAVYZDYS. Būrio vadas planuoja ataką, jo būrio maršrute į atakos poziciją yra upė, per kurią yra tiltas. Būrio vadas neturi galimybės išsiųsti žvalgybos patrulį, kuopos vadas atsakymo neturi. Būrio vadas turi du pasirinkimus: a. daryti prielaidą, kad tiltas yra; ir b. tilto nėra, jis susprogdintas. Jei būrio vadas tęs planavimą remdamasis, kad tiltas yra, bet jo nebus, tai gali žlugti būrio ataka ir operacija nebus įvykdyta. Patarimas yra tik vienas: planavimą turite tęsti remdamiesi blogiausiomis prielaidomis. „SVIP (pirminiai)“ bus pildomi vėliau.

Užduotys		Informacijos poreikis (angl. RFI)	SVIP (pirminiai)
Nurodytosios (angl. <i>specified</i>)	Numanomosios (angl. <i>implied</i>)		
1. Vykdyti taktinį žygį	1.1. Atlikti treniruotę patekus į pasalą; 1.2. Skirti CBRB ir oro stebėtojus; 1.3. Išžvalgyti maršrutą iki žygio pradžios.		
2. Užimti susitelkimo rajoną ONA	2.1. Koordinuoti su kitais būriais išžvalgymo grupių sudėtį; 2.2. Įstatyti stebėjimo postus ant kalvų.		
3. Vykdyti ataką ir užimti OBJ R	3.1. Išžvalgyti OBJ ir parinkti stebėjimo postui tinkamą vietą; 3.2. Numatyti aprūpinimą prie atakos ribos.		
Esminė (angl. <i>essential</i>): Vykdyti ataką ir užimti OBJ R			
Būrio uždavinys: 1 br. H val. vykdys ataką ir užims OBJ R tam, kad neleistų priešui pastiprinti savo pajėgų dešiniojo sparno.			

T3.10 pav. Esminės užduoties naudojimas būrio uždavinyje (pavyzdys, nebaigtas).

RIBOJIMAI

0077. Paaiškinti teorinę dalį.

Ribojimai – tai kuopos vado būrio vadui duoti nurodymai veikti arba neveikti, kuriais ribojama būrio vado turima laisvė pasirinkti privalomus ar draudžiamus vykdyti veiksmus. Yra dvi ribojimų rūšys: sąlyga veikti (angl. *constraints*), pavyzdžiui, laikyti skyrių rezerve, ir draudimas veikti (angl. *restrains*), pavyzdžiui, nekirsti iki atskiro nurodymo tam tikros fazės linijos. Ribojimai gali būti randami operacijos sumanyme, koordinavimo nurodymuose, įsakymo prieduose ir (ar) kitose įsakymo dalyse, taip pat ribojimai gali būti ir neparašyti, jie gali atsirasti po jūsus analizės.

Ribojimai gali būti (žr. T3.11):

- ▶ Laiko.
- ▶ Erdvės.
- ▶ Išteklių.
- ▶ Procedūrų.

Dažniausia pasitaikanti klaida – švaistyti brangų laiką pamąstymams, ar pateikta informacija yra ribojimas ar ne.

PAVYZDYS. Atakos laikas yra ribojimas ar ne? Prieš pradėdant ieškoti ribojimų, reikia atsakyti į klausimą: Kam reikia surašyti ribojimus, ką jie duoda? Ką jie riboja?

Jei iki operacijos pradžios kariams trūksta miego ar poilsio ir tas trūkumas gali daryti įtaką operacijos sėkmei, vadas turi padaryti išvadas. Tokioje situacijoje atsidūręs vadas turėtų pasistengti parengti kuo paprastesni operacijos planą ir stengtis jį pristatyti aiškiai, suprantamai ir įtikinamai.

RIBOJIMAI		
	Būtina padaryti, negalima daryti	Išvados ir pasiūlymai
Laikas	Sumanymo pristatymas kuopos vadui 10 1300 B APR 14.	Išpėti, kad paruoštų transportą, pasitvirtinti VEV iki 10 1200B APR 14.
Vieta	RFA „ERELIS“– ribojamos ugnies zona mūsų atsakomybės rajone.	Neplanuoti netiesioginės ugnies. Įrašyti koordinavimo nurodymuose.
Ištekliai	Nėra inžinerinių priemonių kirsti upę, jei tiltas bus susprogdintas.	Planuoti atsarginį maršrutą, suderinti su kuopos vadu.
Procedūros	Pastebėtus žvalgus naikinti netiesiogine ugnimi, neatskleisti savo pagrindinių pozicijų.	Suplanuoti netiesioginės ugnies taikinius, numatyti priešakinių stebėtojų vietas, skirti taiklius šaulius žvalgams naikinti.

T3.11 pav. Ribojimų lentelė.

Atliekami veiksmai (ribojimai):

- ▶ Perskaičius įsakymą pabraukiami visi ribojimai (žr. T3.12 pav.);
- ▶ Ribojimai surašomi į lentelę, daromos išvados.

d. Koordinavimo nurodymai

(1) Koordinatės.

- AA ZOJA MB 354092

(2) Ribos. Žiūrėti priedą C (operacijos skaidrė)

(3) Laikai.

- Judėti į OR NAK 05 1000 B GEG 15.
- Sumanymo pristatymas (angl. *backbrief*) kuopos vadui 05 1300 B GEG 15
- Priedas A (Vykdymo organizacija) įsigalioja 05 1300 B GEG 14.
- Būrio inžinerinių darbų lentelę pristatyti į vadavietę NVK H-30 val.
- Netiesioginės ugnies parama NAK H-24 val.
- Netiesioginės ugnies taikinius (įskaitant sektoriuose X1, X2, X3) pateikti kuopos vadavietei NVK H-20 val.
- Būriai pasiruošę gynybai 07 2000 B GEG 15.
- H val. 08 0400 B GEG 15

(4) Veiksmai.

- Pastebėjus žvalgus – naikinti netiesiogine ugnimi arba iš anksto paruoštų pozicijų (žvalgams naikinti).
- Perėjos LAPĖ uždarymas – kuopos vado nurodymu, nesant ryšio, – 2 būrio vado nurodymu.

(5) SVIP.

SIR.

- Ar tankai atakuoja iš sparno BP B iš vakarų?
- Ar priešakiniai padaliniai turi tankų?

IBAP.

- Mūšio pozicijos BP B
- Stebėjimo postų vietos

DPBI.

- Grandis sunaikinta / sužeista
- Transporto priemonė apgadinta / sunaikinta
- Sunaikintos ugnies priemonės („Javelin“, M2HB, CG, M60)

T3.12 pav. Būrio vadas pasibraukė dalį ribojimų koordinavimo nurodymuose (pavyzdys).

PASTABA:

Kai kurios taktinės operacijos dažnai vykdomos pagal įsakymą, kurio uždavinyje nenurodomas siekiamas rezultatas ar objektas. Tokie įsakymai priskiriami specialiai kategorijai: jie negriauna pagrindinių užduoties nusakymo principų, nes užduotis aiškiai nurodoma tos operacijos teorijoje. Šie uždaviniai gali būti formuluojami šitaip: „vykdyti [operacijos rūšis] tam, kad [tikslas]“. Kai kuriais atvejais, pvz., „pasitraukti tam, kad būtų išvengta lemiamo susirėmimo“. Taktinės operacijos, kurias vykdyti dažniausiai tokiu būdu skiriami įsakymai, yra: vietovės žvalgyba, klaidinimas, maršruto žvalgyba, suartėjimas (su draugiškomis pajėgomis), stebėjimas, pajėgų pasikeitimas, stebėjimas, pasikeitimas vietoje, apsauga, pozicijų kirtimas į priekį, dengimas, pozicijų kirtimas atsitraukiant, suartėjimas (su priešu), pasitraukimas, reidas, pasitraukimas, ataka trukdant puolimą, žygis, nekombatantų evakuacija. Žiūrėti STANAG 2287.

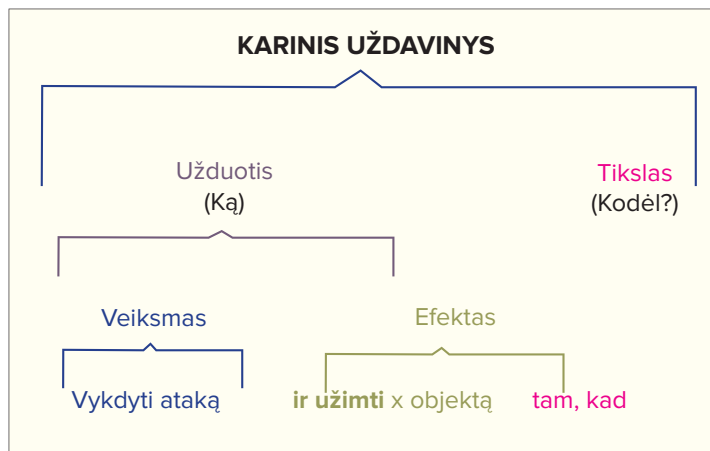
PERFORMULUOTAS UŽDAVINYS

0078. Paaiškinti teorinę dalį.

Būrio vadas suformuluoja savo būrio uždavinį remdamasis prieš tai išanalizuota informacija.

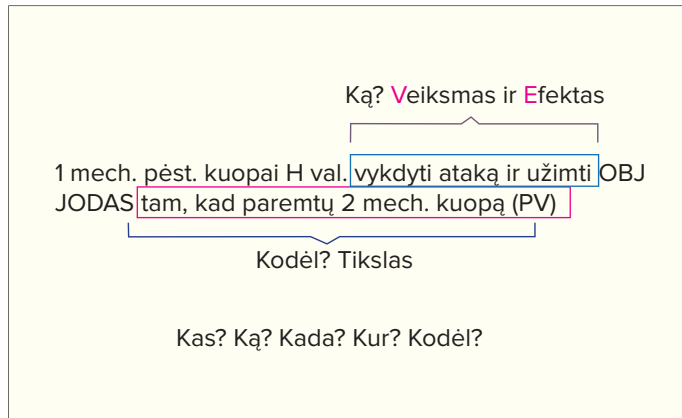
Karinė kalba yra labai tiksli, terminai yra apibrėžti ir konkretūs. Tad kiekvienas vado pareigas einantis karys privalo žinoti ir mokėti vartoti karinius terminus. Uždavinys apibūdina veiksmą, jis nusako, ką mes darome ir kodėl mes tai darome?

- ▶ Uždavinys turi aiškią struktūrą (T3.13, T13.14 pav.).
- ▶ Veiksmui, efektui ir tikslui nusakyti yra vartojami kariniai terminai.

T3.13 pav. Uždavinio formulavimas / sudarymas.

- ▶ Uždavinys susideda iš 5 „K“ (Kas? Ką? Kada? Kur? Kodėl?).
- ▶ Tikslas uždavinyje remia pagrindinį veiksnį.
- ▶ Uždavinyje užduotis nurodoma liepiamąja nuosaka.
- ▶ Uždavinyje nebūna nurodyta „Kaip“.

T3.14 pav. Uždavinio sudarymo pavyzdys.

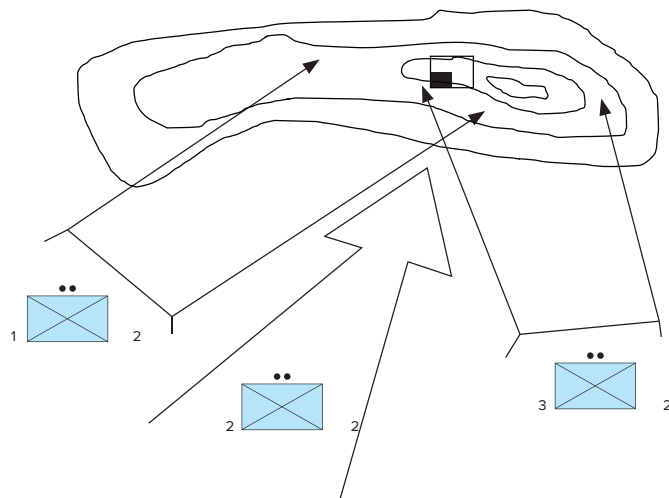
Paiškinti parodant schemeje. Remiantis T3.15 pav. suformuluojami galimi uždaviniai. Kariams šiai užduočiai vykdyti skirti apie 5 minutes.

1 mech. būrio uždavinys:

2 mech. būrio uždavinys:

3 mech. būrio uždavinys:

Kariai surašo uždavinius, instruktorius aptaria.

T3.15 pav. Taktinė situacija.

0079. Paskaitos pabaiga.

- a. Karių klausimai iš visos paskaitos.
- b. Įtvirtinti žinias pateikiant klausimų ir atliekant praktiškai užduotis, kariai analizuoja uždavinį.

Kariai suskirstomi skyriais, rodoma schema. Duodama 5 minutes surašyti skyriaus uždavinius. Atliekama apklausa.

- c. Priemonių surinkimas.
- d. Apibendrinimas.

0080–0088. Papildymai.

T4

4 PRATYBOS

PIRMINIO PLANO SUDARYMAS, VIETOVĖS IR ORO SĄLYGŲ ANALIZĖ

metu vykdo pasiruošim
(1) Bataliono uždavinys
2 Mech Bn vykdy
ties FL LINA ta
Svenčionėlius.
(2) Bataliono vado ketin
Tikslas: Naleisti PRS
Pagrindinės užduotys
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties F
Galutinis rezultatas: I
pajėgų Bn pasiruošęs
(3) Bataliono vado sumany
Operacija bus vykdoma
1 Faze Ardymas (FL R
Batalionas H val trimis
positions-BP) BP A, BP
FL RŪTA, 1 ir 2 skyriai
(observation post-OP) OP
tikslu aptikti PRS ir varžy
nuopos vykdo gynyba iš r
pudejimą savo gynybos ru
paremti (support) BP A i
(rearward passage of lines
rajone (waiting area-WA) W

A. Nurodymai

0089. Tikslas.

Išmokyti karius atlikti vietovės ir oro sąlygų įvertinimą.

0090. Mokomosios užduotys. *Pasibaigus pratyboms kariai turi:*

- a. Suprasti vietovės ir oro sąlygų poveikį užduoties vykdymui.*
- b. Atlikti vietovės įvertinimą: nubraižyti vietovės įvertinimo skaidrę ir ją užpildyti.*
- c. Įvertinti oro sąlygas.*

0091. Trukmė. 3 val. (3 x 45 min.)

Instruktorius turi įvertinti, kiek reikia laiko užduotims atlikti, tai priklauso nuo karių patirties ir vertinamos vietovės dydžio. Pasirinkti vietovę tokio dydžio, kad būtų galima per pratybų laiką atlikti visą jos įvertinimą ir kad joje būtų įvairių vietovės elementų.

0092. Mokomosios grupės dydis. 10–15 karių.

0093. Pratybų vieta. Klasė.

0094. Aprūpinimas (priemonės).

- a. Projektorius.*
- b. Kompiuteris.*

- c. Žemėlapis – kiekvienam kariui.*
- d. PVP lentelės – kiekvienam kariui.*
- e. Skaidrės, žymekliai (keturių spalvų).*

0095. Apranga. *Lauko uniforma.*

0096. Pasiruošimas.

- a. Paruošti klasę.*
- b. Paruošti vaizdines priemones (plakatai, medijos įranga).*
- c. Patikrinti, ar iš visų suolų matyti skaidrių turinys.*
- d. Paruošti vietas kariams dirbti.*
- e. Instruktorius pratyboms turi paruošti istorinių pavyzdžių, kad kariai suprastų vietovės ir orų analizės svarbą.*

0097. Metodiniai nurodymai.

- a. Instruktorius paaiškina teorinę medžiagą.*
- b. Kariai vertina vietovę ir orų sąlygas.*
- c. Paskaita vedama tik po to, kai kariai susipažino su aukštesniojo vado įsakymu.*

B. Pratybų eiga

0098. Pasiruošimas.

Prieš šias pratybas kariai turi būti atlikę visas užduotis iki T4 skyriaus.

0099. Išeitų pratybų apžvalga.

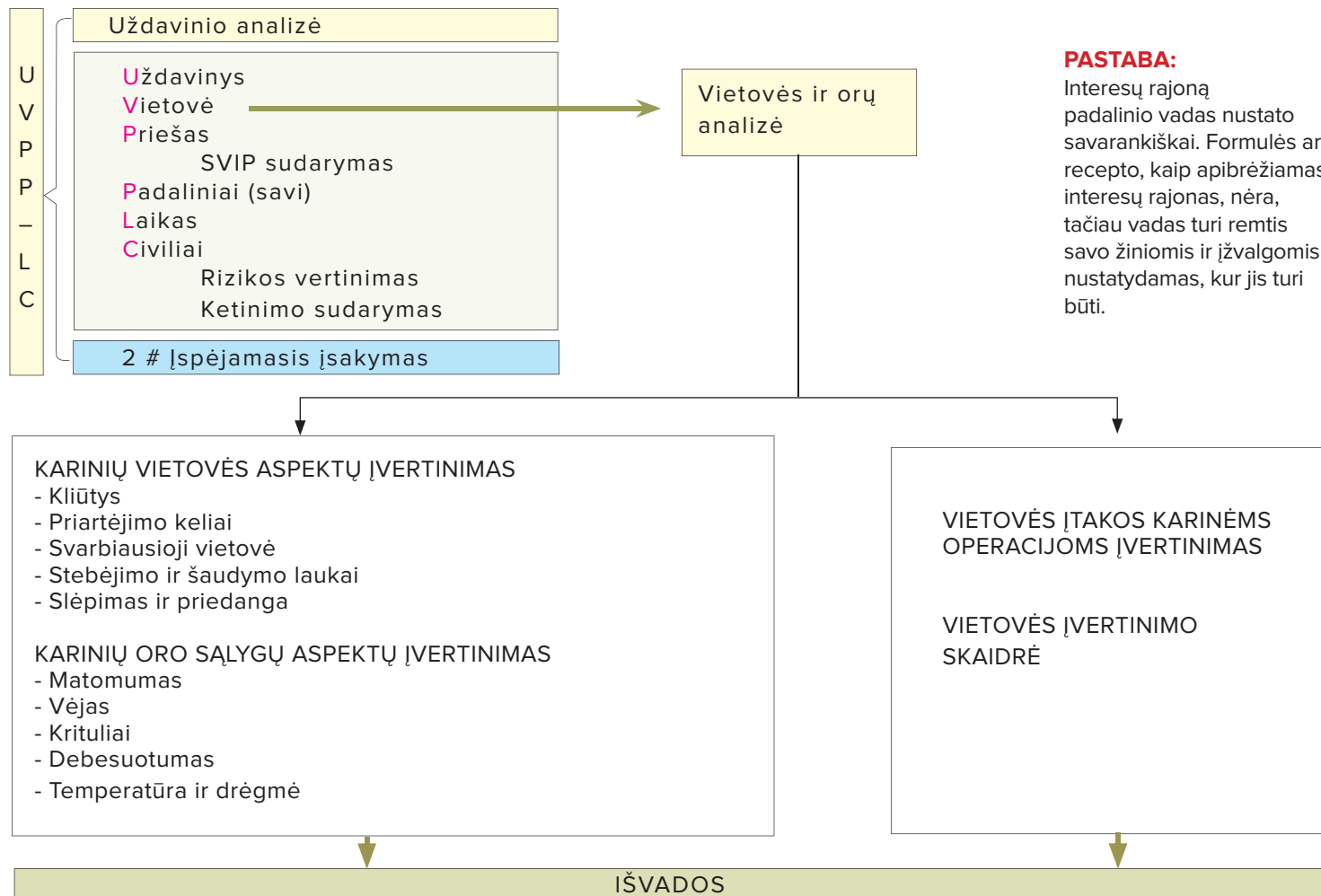
- a. Išvardykite uždavinio analizės veiksnius.*
- b. Kokios būna užduotys? Kur jas galima rasti?*
- c. Kokia yra uždavinio struktūra?*

IŽANGA

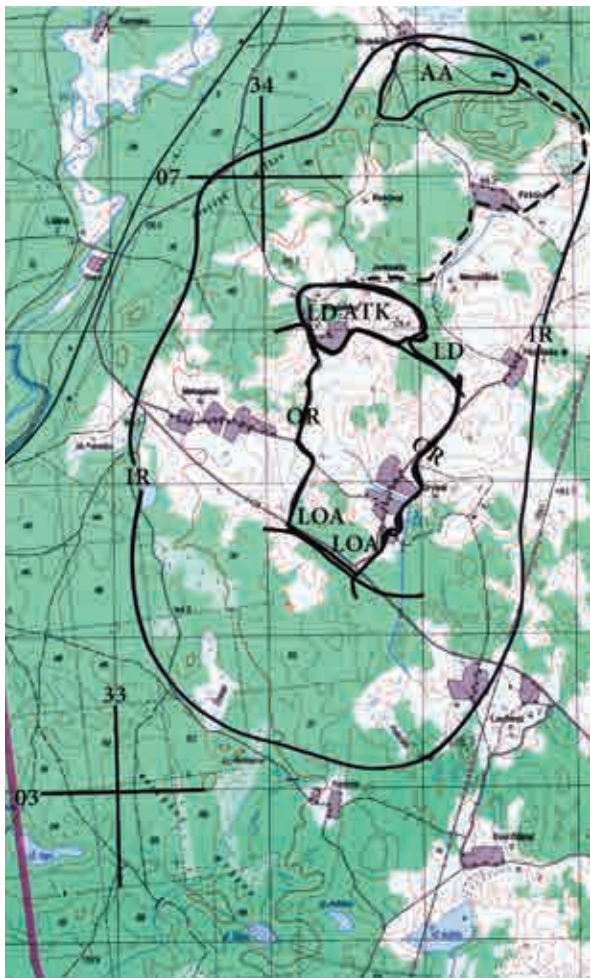
0100. Paaiškinti teorinę dalį.

Vietovės ir oro sąlygos (T4.1 pav.) tiesiogiai veikia padalinio galimybes vykdyti užduotį nustatytoje aplinkoje.

Suprantamos savo ir priešo manevravimo ir ginklų panaudojimo galimybės, kliūtys, išsiaiškinami galimi priartėjimo keliai ir tinkamos pozicijos. Labai svarbu suprasti, kad vietovės ir oro sąlygų analizė yra naudinga praktiškai vykdant užduotį, juk neįvertinus vandens kliūčių poveikio, galima ir neįvykdyti užduoties. Skyriaus, būrio vadai analizuodami vietovę ir orus turėtų panaudoti aukštesniųjų vadų pateiktą informaciją (operaciniame įsakyme, inžineriniame priede, jei toks yra).

T4.1 pav. Vietovės ir orų sąlygų analizė.

T4.2 pav. Operacijų ir interesų rajono žymėjimas.

Vietovės analizė pradedama nuo operacijų ir interesų rajonų nustatymo.

Operacijų rajonas (OR) (angl. *area of operations*) – tai geografinis rajonas, už kurį vadas yra atsakingas ir kur jis turi operacijos vykdymo įgaliojimus (T4.2 pav.). Operacijų rajono ribos paprastai būna nustatytos aukštesniųjų vadų operacijų įsakymuose ir planuose.

Interesų rajonas (IR) (angl. *area of interest*) – tai geografinė vietovė, kuri domina vadą planuojant operaciją. Tai rajonas, išeinantis už operacijų rajono ribų, IR surinkta ar gauta informacija gali daryti įtaką mūsų operacijos planavimui ar net mūsų baigčiai.

Vadas parinkdamas IR turi numatyti ir tas vietas, kur jis gavo ar tikėtina, kad gaus užduotį „būti pasiruošus“ ar „gavus įsakymą“.

OR ir IR parenkamas tokia tvarka:

- ▶ Vadas nukopijuoja nuo operacinės skaidrės savo vieneto operacijos rajoną naujoje skaidrėje.
- ▶ Užrašo, kur tose vietose bus atakos pozicija, susitelkimo rajonas, gynybos pozicijos.
- ▶ Pažymi, kur yra OR
- ▶ Apibrėžia interesų rajoną (punktyrine linija).

Instruktorius duoda 5–10 min. pažymėti operacijų ir interesų rajonus vietovės įvertinimo skaidrėje.

KARINIŲ VIETOVĖS ASPEKTŲ (OAKOC) ĮVERTINIMAS

0101. Paaiškinti teorinę dalį.

Siekiant tinkamai įvertinti vietovę, ji yra analizuojama penkiais aspektais:

KLIŪTYS – O (angl. *obstacles*)

Kliūtys – tai gamtiniai arba dirbtiniai vietovės ypatumai, kurie sustabdo, sunkina arba nukreipia padalinių judėjimą.

Šis aspektas yra ypač svarbus vertinant ginamąją vietovę ir priartėjimo kelius.

Kliūtys vertinamos tokia tvarka:

- ▶ Atpažinti kliūtis operacijų, tada interesų rajone;
- ▶ Nustatyti kiekvienos kliūties poveikį draugiškų ir priešišκών pajėgų judėjimui;
- ▶ Visų kliūčių poveikį pavaizduoti vienoje skaidrėje.

Reikia nepamiršti, kad vadas privalo vertinti kliūčių poveikį ne vien savo padaliniams, bet ir priskirtiems vienetams, ir bet kokiai galimai paramai.

Kliūčių poveikis vertinamas atsižvelgiant į turimą techniką. Reikia prisiminti, kad padalinys yra mobilus tiek, kiek mobilus yra mažiausio važumo technikos vienetas (transporto priemonė).

Reikia atkreipti dėmesį į:

- ▶ augaliją (tarpai tarp medžių, medžių kamienų skersmuo);
- ▶ vietovės reljefą (upių plotis, gylis, vandens tekėjimo greitis, krantų statusas ir aukštis);
- ▶ paviršinį gruntą (juodžemis, žolė, molis);

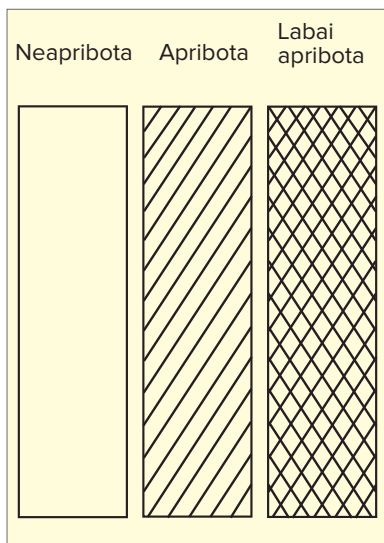
O	Kliūtys
A	Priartėjimo keliai
K	Svarbioji vietovė
O	Stebėjimo ir šaudymo laukai
C	Slėpimasis ir priedanga

PĖSTININKŲ STATUTAS, 1936 m.

„272. <..>Vadas turi mokėti vienu akies žvilgsniu įvertinti vietovės savumus ir nusistatyti, kaip juos išnaudoti.“

T4.1 lentelė Pereinamumo / važumo žymėjimas vietovėje.

RUOŠIANTIS PUOLIMUI	RUOŠIANTIS GYNYBAI
Kaip priešiškos pajėgos gali panaudoti kliūtis?	Kur bus naikinamos priešiškos pajėgos ir kur jos bus nukreipiamos?
Kaip išdėstytos sustiprintos priešiškų pajėgų kliūtys?	Kokią įtaką egzistuojančios kliūtys daro priešiškų pajėgų judėjimui?
Kaip vietovė ir kliūtys paveiks mano vadovaujamo padalinio judėjimą?	Kaip panaudoti ir sustiprinti esamas kliūtis, kad jos trikdytų priešiškų pajėgų judėjimą?
Kaip galima įveikti esamas kliūtis?	Kaip mano vadovaujamas padalinys dings esamas kliūtis?
Kaip aptinkamos kliūtys ir kaip reikia jas apeiti?	Išvados
Kaip ir iš kur priešiškos pajėgos dengia kliūtį, kokius ginklus naudoja?	
Kur geriausia, lengviausia vieta kirsti kliūtį?	
Išvados	

T4.3 pav. Pereinamumo / važumo žymėjimas vietovėje.

► kliūtis (dirbtinės / natūralios, atsižvelgti tiek į pėstininkams, tiek aviacijai daromą įtaką);

- kelių apibūdinimas (kelių pločiai, posūkiai, tiltų keliamoji galia);
- galimą / nuspėjamą orų įtaką (sniegas / lietus / sausra) kliūtimis.

Vadas turi įvertinti kliūčių poveikį savo pajėgoms ir kaip jos paveiks priešiškas pajėgas.

Jei priešiškų ir savų pajėgų važumas skiriasi, vadas gali braižyti net dvi skaidres, kuriose būtų vaizduojamas kliūčių poveikis savo pajėgoms, o kitoje – priešiškomis (žr. T4.1 lentelę).

Pagal pereinamumo / važumo kriterijus vietovė klasifikuojama į šias kategorijas (T4.3 pav.):

a. **Neapribota** – kliūtis, kuri netrikdo judėjimo (žr. T4.2 ir T4.3 lenteles).

Nereikia padalinio judėjimą užtikrinančios inžinerinės paramos. Gerai išplėtotas kelių tinklas.

b. **Apribota** – kliūtis, kurią padalinys gali įveikti savo pajėgomis, tačiau

prarandamas greitis, sparta, laikas. Sunku išlaikyti optimalų judėjimo greitį, judėti išsirikiavus kuria nors kovine rikiuote ar jas keisti. Gali būti numatomos papildomos inžinerinės mobilumo užduotys.

c. **Labai apribota** – kliūtis, kuri labai trikdo / lėtina judėjimą kovos rikiuote. Reikia numatyti papildomą inžinerinę paramą arba inžinerines mobilumo užduotis, arba būtina keisti veiksmų eigos variantą (VEV).

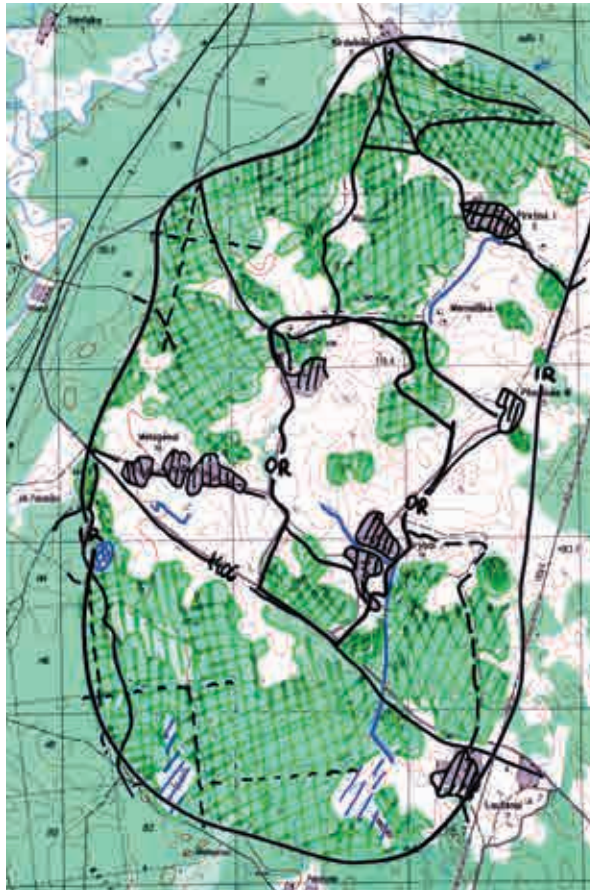
T4.2 lentelė. Pereinamumą / važumą ribojančios kliūtys.

NATŪRALI KLIŪTIS		PARAMETRAI	POVEIKIS PADALINIŲ MANEVROI
Upės	plotis	≥150 m	Reikalauja papildomų persikėlimo priemonių kartu su neamfibiniu ir amfibiniu transportu
	gylis	≥1.5 m	
	greitis	≥3.7 m	
Tranšėjos	plotis	≥2.8 m	Viršija tanko važumo galimybes
	gylis	≥1.5 m	
Tarpas	plotis	≥18 m	Įveikiamas naudojant šarvuotąją tiltatiesę (AVLB)
Brasta	gylis	≥1.5 m	Neįveikiama be specialių priemonių
Gruntas	tankis / klampumas	≤0.56 kg/cm	Galima važiuoti vikšriniam ir ratiniam transportui
Šlaitas	10 %	ledas	Sulėtina transporto judėjimą
	20 %	sniegas	
	30 %		Sustabdo daugumą ratinių transporto priemonių
	45 %		Sulėtina tankų judėjimą
	60 %		Sustabdo tankų judėjimą
Augalija	Medžių skersmuo ir tarpas tarp medžių	20,5 cm	Sustabdo ratinį transportą
		3–5 m	Sulėtina vikšrinį transportą
Sniegas	gylis	0,5 m	Sulėtina ir sustabdo ratinį transportą
		1,5 m	Sustabdo visą ratinę techniką
Ledas	storis	0–20.32 cm	Neišlaiko ratinės technikos
		0–80.01 cm	Neišlaiko tankų

T4.3 lentelė. Mobilumą ribojančių kliūčių savybės.

KLIŪTIS	MOBILUMAS	APIBŪDINIMAS	PRIEDANGA IR MASKUOTĖ
	LABAI APRIBOTA	Apgyvendintos vietovės.	Geros arba puikios padaliniams, ginklų sistemoms, technikai, JUODA.
	LABAI APRIBOTA 0–5 km/h	Miškas su šlaitais, statesniais nei 30 %. Šlaitai, statesni nei 45 %. Pelnės. Birios uolienos gruntas.	Geros arba puikios padaliniams, ginklų sistemoms, technikai. Pakankamos nemiškingoje vietovėje, ŽALIA arba RUDA.
	APRIBOTA 5–15 km/h	Miško šlaitai, ne statesni nei 30 %. Yra gamtinių kliūčių, nukreipiančių judėjimą, lėtinančių judėjimą bekele.	Geros arba puikios padaliniams, ginklų sistemoms, ŽALIA arba RUDA.
	NEAPRIBOTA 15 + km/h	Ne miško šlaitai, ne statesni nei 30 %. Nėra judėjimo trikdymo bet kuria kryptimi, kliūtys lengvai įveikiamos iš eigos.	Pakankamos padaliniams, ginklų sistemoms, ŽALIA arba RUDA.
		Vandens kliūtis.	MĖLYNA.
		Status šlaitas. Eskarpas.	ŽALIA.
		Kelio perkasa / pylimas.	ŽALIA.
		Griovys, kanalas.	JUODA.
		Upė.	MĖLYNA.

Įvertiname kliūtis, jas atitinkamai pažymime skaidrėje, kaip parodyta T4.4 pav.

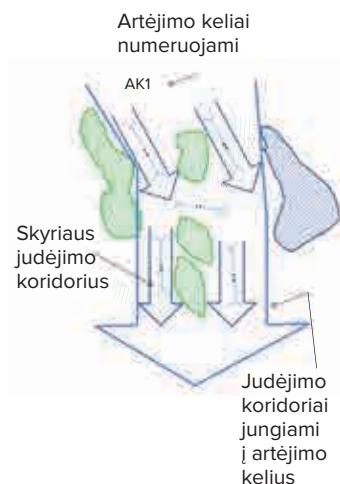
T4.4 pav. Kliūčių braižymas vietovės įvertinimo skaidrėje.

PĖSTININKŲ STATUTAS, 1936 m.

„281. Apskritai, vertinant vietovę, reikia atsiminti, kad:

Atvira vietovė padeda ugniai vaisingiau veikti, leidžia iš toliau šaudyti, leidžia geriau veikti šarvuočiams, lengvina ryšių palaikymą ir valdymą. Atskiros medžių krūvos, atskiri miškeliai ir apskritai ryškesni vietos daiktai traukia priešų dėmesį, tuo pačiu ugnį. Tokių vietų reikia vengti.

Antra vertus, atvira vietovė sunkina judesius, reikalauja didesnio skaidymo (platumon ir gilumon), puolantįjį versta verčia ieškoti ugnies persvaros. Be to, visai lygi vietovė sunkina automatinų ginklų vartojimą iš gilumos.“

T4.5 pav. Artėjimo keliai

ARTĖJIMO KELIAI – A (angl. – *avenues of approach*)

Priartėjimo kelias – tai oro ar antžeminis maršrutas, kuriuo tam tikro dydžio atakuojančios pajėgos juda į atakuojamą objektą arba svarbiąją vietovę. Įvertinamos sausumos, vandens ir oro artėjimo kelių savybės. Keliai, leidžiantys judėti pėsčiomis, transporto priemonėmis, oru, ir požeminiai keliai.

Nors į tai ir nėra visą laiką atsižvelgiama, artėjimo kelių nustatymas yra vietovės analizės tikslas, nes analizuojant vietovę įvertinama, kur esama ir kur priešiškos pajėgos gali judėti. Labai svarbu nustatyti, kokio dydžio padaliniai gali judėti artėjimo keliais. Manevro padaliniai su technika dažniausiai naudoja važumo atžvilgiu neapribotas vietas. Žvalgyba dažniausiai naudoja ribotas arba labai apribotas vietas.

Priešiškos pajėgos dažniausiai gali judėti bet kokio tipo vietoje, todėl nereikia susidaryti iliuzijos, kad sunkiai pereinama vietoje niekas nejudės.

Artėjimo keliai nustatomi atliekant šiuos veiksmus (žr. T4.5 pav.):

- ▶ nustatomi judėjimo koridoriai;
- ▶ judėjimo koridoriai (angl. *mobility corridor*) jungiami į artėjimo kelius;
- ▶ vertinami artėjimo keliai, kurie numeruojami ir nustatomi pagrindinio ir remiamojo veiksnio artėjimo keliai;
- ▶ besiginančiųjų atsitraukimo keliai.

Judėjimo koridorių plotčiai. Tai erdvės, kuriomis puolantis arba besiginantis padalinys gali judėti kovine rikiuote (Lietuvos karinių pajėgų operacinė doktrina, 2011 m.):

Batalionas – 1500 m;
 Kuopa – 500 m;
 Būrys – 250 m;
 Skyrius – 100–150 m.

Vertindamas **artėjimo kelius** vadas turi atsakyti į klausimus (žr. T4.4 lentelę):

T4.4 lentelė. Klausimynas vadui, įvertinančiam artėjimo kelius.

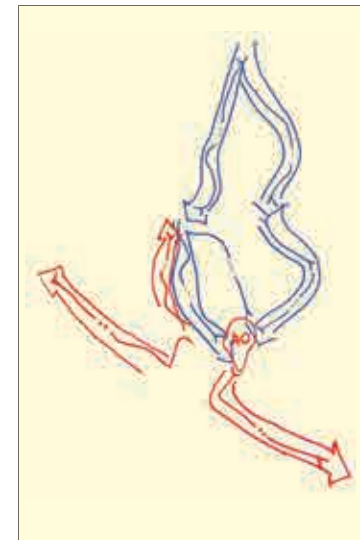
RUOŠIANTIS PUOLIMUI	RUOŠIANTIS GYNYBAI
Kaip kiekvienas kelias suteikia mano vadovaujamam padaliniui judėjimo ir manevro laisvę? Kokia rikiuote reikės judėti? Kokie kiekvieno kelio privalumai ir trūkumai? Kokie galimi kontratakos keliai? Ar judant yra atakos iš sparno galimybė? Išvados	Kokie galimi priešiškos pajėgų artėjimo keliai? Kaip priešiškos pajėgos gali panaudoti kiekvieną artėjimo kelią? Ar priešiškos pajėgos gali atsidurti mano vadovaujamo padalinio sparne? Kokie keliai suteiktų galimybę paremti draugišką kontrataką? Išvados

Patogiausia artėjimo kelius žymėti atskiroje skaidrėje (T4.6 pav.). Jeigu padalinys ginasi, žymime prieš artėjimo kelius raudona spalva ir savo pajėgų atsitraukimo / paramos atvykimo kelius – mėlyna spalva, jeigu puolame, žymime savo artėjimo kelius mėlyna spalva ir prieš galimus atsitraukimo / paramos atvykimo kelius – raudona spalva.

PĖSTININKŲ STATUTAS, 1936 m.

„281. Apskritai, vertinant vietovę, reikia atsiminti, kad:

Didesnės upės ir platesni slėniai paprastai gali būti lengvai flankuojami ir sekami.“

T4.6 pav. Judėjimo koridorių ir artėjimo kelių žymėjimas (puolimo operacijos metu).

**PĖSTININKŲ
STATUTAS, 1936 m.**

*„281. Apskritai,
vertinant vietovę, reikia
atsiminti, kad:*

*Pusiau dengta vietovė
(lygi ar banguota)
susiskaldo atskirais
vietotarpiais.*

*Ugnies veikimas ir
matomumas riboti
vietotarpių ribomis.*

*Vietotarpio ribų
užėmimas apsaugo
nuo netikėtumo, o
priešui užkerta kelią
matyti, kas darosi
pačiame vietotarpį.*

*Tokioje vietovėje
veiksmai paprastai
plečiasi šuoliais nuo
vienos vietotarpio ribos
į kitą.“*

SVARBIOJI VIETOVĖ – K (angl. – key terrain)

Svarbioji vietovė – tai vieta ar vietovė, kurios užėmimas (angl. *seizure*), išsaugojimas (angl. *retention*) ir kontrolė suteikia visoms kariaujančioms šalims didelį pranašumą operacijos metu.

Atsižvelgiant į **svarbiosios vietovės** apibrėžimą, reikia vertinti šios vietovės užėmimo bet kuriomis pajėgomis įtaką operacijos rezultatams. Svarbioji vietovė skaidrėse turi būti aiškiai žymima linijomis arba apibrėžiama apskritimais. Taip pat svarbiaja vietove gali būti ir tam tikri vietovės elementai padalinių sparnuose ir netgi kaimyninių padalinių sektoriuose, jeigu jų kontrolė svarbi atakai tęsti arba užduočiai įvykdyti. Taip pat svarbiaja vietove gali būti ir vietovė, kuri suteikia priešiškomis pajėgoms geras stebėjimo sąlygas.

Gynybos operacijoje **svarbioji vietovė** dažniausiai bus operacijų rajono ribose, numatytoje ginamojoje vietoje arba už jos.

Stabilizavimo operacijose **svarbioji vietovė** gali turėti ne vien geografinę (pvz., geras stebėjimas, tinkama pajėgų nukreipimo vieta, galima aprūpinimo punkto vieta ir pan.), bet ir politinę reikšmę (pvz., rajono administracinis centras, prekybinis miestas ir pan.).

Viena pagrindinių klaidų nustatant **svarbiają vietovę** – nurodytos aukštesniojo vado įsakyme **svarbiosios vietovės** nebūtinai turi sutapti su jų vadovaujamo padalinio svarbiaja vietove. Reikia atkreipti dėmesį į vietovės reikšmę padaliniui, vykdančiam operaciją. Net jeigu vietovės sutampa, jų reikšmė savo ir aukštesniojo padalinio operacijoms gali būti skirtinga. Kiekvienam padaliniui skirtas operacijų rajonas gali būti aukštesniojo padalinio svarbiosios vietovės dalimi.

Taip pat nustatoma **lemiamoji vietovė** (angl. *decisive terrain*). Tai tokia vietovė, kurios neužėmęs, neišsaugojęs ar praradęs jos kontrolę padalinys negali įvykdyti aukštesniojo vado operacijos sumanymo (arba įvykdo su labai dideliais nuostoliais).

Skaidrėje svarbioji vietovė žymima juodo kontūro apskritimu, kurio viduryje įrašoma didžioji raidė K arba S (T4.7 pav.).

Nustatydamas ir vertindamas svarbiąsias vietas vadas turi atsakyti į šiuos klausimus:

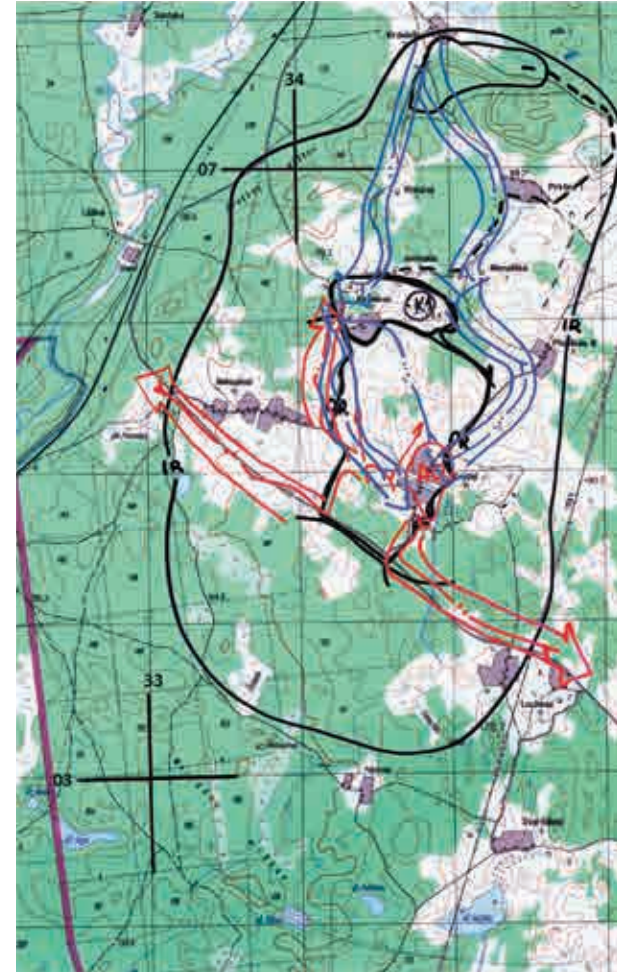
- ▶ Kuri vietovė yra svarbi (stebėjimui, šaudymui, mobilumui, kontrmobilumui, išgyvenimui) ir kodėl?
- ▶ Ar priešiškos pajėgos kontroliuoja šią vietovę?
- ▶ Kuri vietovė yra svarbi priešiškomis pajėgoms ir kodėl?
- ▶ Kaip padalinys gali kontroliuoti svarbiąją vietovę (stebėjimas, apšaudymas, užėmimas)?
- ▶ Kokios daromos išvados.

PAVYZDYS. Svarbiausiomis vietovėmis gali būti:

Vietovė, kuri užtikrina pajėgų manevrą arba jį riboja (pvz., tiltas, sankryža, tarpeklys).

Vietovė, iš kurios labai gerai galima stebėti artėjimo į gynybines pozicijas kelius.

Vietovė, iš kurios ginantysis puikiai gali dengti inžinerines kliūtis.

T4.7 pav. Svarbiųjų vietovių (K1) žymėjimas.

**PĖSTININKŲ
STATUTAS, 1936 m.**

*„281. Apskritai,
vertinant vietovę, reikia
atsiminti, kad:*

*Dengta vietovė riboja
ugnį, pasunkina
susivokimą, ryšius,
valdymą, šarvuočių
panaudojimą, bet už
tai lengvina judesius ir
leidžia veikti staigiau
ir netikėčiau. Dengtoje
vietovėje puolimas
yra galimas net
silpnai ugniai remiant.
Didesni miškai mažina
artilėrijos ugnies
sėkmingumą, bet už
tai patogūs dujoms
spiestis. Dengta ir
raižyta vietovė sunkina
kavalerijos veiksmus.
Miškuose, aptvertuose
daržuose ar namuose
pasislėpę pėstininkai
yra kavalerijai
pavojingi net tais
atvejais, kada jai bus
pavykę laikinai užimti
tam tikrą aplinkybę.“*

STEBĖJIMO IR ŠAUDYMO LAUKAI – O (angl. *observation and fields of fire*)

Šaudymo laukas – vietovė, kurią tam tikras ginklas ar ginklų grupė gali efektyviai dengti ugnimi iš nustatytos pozicijos. Vietovė, kuri pasižymi ir geromis stebėjimo sąlygomis, ir tinkamais šaudymo laukais, tinka gynybinėms operacijoms ir kai kuriems stabilizavimo operacijų elementams (pvz., priešakinių operacijų bazių, patrulio bazių įrengimas ir pan.).

Šio aspekto įvertinimas padeda:

- nustatyti galimus kovos rajonus;
- specifinės ginkluotės ir įrangos pozicijas;
- nustatyti, kur draugiški padaliniai gali būti labiausiai matomi arba pažeidžiami prieš.

Būtina atsižvelgti į draugiškų ir priešišκών pajėgų (žinomų) elektronines ir optines sistemas. Reikia atkreipti dėmesį į tokias priemones kaip optiniai taikikliai, šiluminiai matymo prietaisai, naktinio matymo prietaisai, radarai, elektroninės kovos priemonės (angl. *ECM – electronic counter measure*).

Taip pat vertinant kalnuotą vietovę reikia atkreipti dėmesį į dominuojančias aukštumas operacijų rajone. Reikia atlikti kruopščią analizę. Taip pat būtina atkreipti dėmesį į tai, kokioms ginklų ir stebėjimo sistemoms reikalingas tiesioginis matomumas, o kurioms jo nereikia arba jis nebūtinas.

Tiesioginio matomumo nebuvimas kartais yra netgi privalumas, nes tai sudaro natūralias slėpimosi sąlygas.

Vertindamas stebėjimo ir šaudymo laukus vadas turi atsakyti į klausimus (žr. T4.5 lentelę).

T4.5 lentelė. Klausimynas vadui tinkamai įvertinti stebėjimo ir šaudymo sąlygas.

RUOŠIANTIS PUOLIMUI	RUOŠIANTIS GYNYBAI
Ar priešišių pajėgų stebėjimo ir šaudymo sektoriai riboti atakos objekte? Kur priešišios pajėgos gali telkti savo ugnies priemones? Kur priešišios pajėgos pažeidžiamos? Kaip priartėti prie priešišių pajėgų? Kur gali būti draugiškų pajėgų mūsų rikiuotės formavimo vieta? Kokie yra vietovės orientyrai? Kur išdėstyti netiesioginės ugnies koreguotojus? Kur išdėstyti ugnies paramos priemones? Išvados	Kur geriausi stebėjimo ir šaudymo sektoriai? Kur priešišios pajėgos išdėstys savo paramos priemones? Kur yra neapšaudomi, silpnai apšaudomi sektoriai, kur pažeidžiamas mano padalinys? Kur yra vietovės orientyrai? Kur išdėstyti netiesioginės ugnies koreguotojus? Išvados

PAVYZDYS. Afganistane, Goro provincijoje, saugant priešakinę bazę „Skydas“, stebėjimo postai buvo išstatomi kalnuose tik patikrinus jų stebėjimo ir šaudymo laukus. Tai atlikti yra labai patogu turint programinę įrangą, kuri automatiškai nubraižo stebėjimo ir šaudymo laukus aerofotografinėje nuotraukoje.

SLĖPIMASIS IR PRIEDANGA – C (angl. *concealment and cover*)

Tai kriterijus, nusakantis natūralias vietovės sąlygas, tinkamas karių ir technikos priedangai ir slėpimuisi.

Slėpimasis – tai apsauga nuo stebėjimo. Pasislėpti galima miške, pusnyse, aukštoje žolėje ir kultūriniuose augaluose.

Priedanga – tai apsauga nuo tiesioginės ir netiesioginės ginklų ugnies. Priedanga gali būti grioviai, urvai, upių krantai, kalvos ir kiti žemės paviršiaus nelygumai, sprogimų išmuštos duobės, pastatai, sienos, pylimai.

Reikia nepamiršti, kad kuo daugiau operacijos metu padalinys turi priedangų ir apsaugos priemonių, tuo lėčiau vykdoma operacija.

PASTABA:

Atlikdamas vietovės įvertinimą, vadas turi skirti laiko nustatyti stebėjimo ir šaudymo laukus, slėpimosi ir priedangos sektorius. Kur priešas iš savo pozicijų nemato, tai draugiškoms pajėgoms yra puiki vieta nepastebimai manevruoti.

**PĖSTININKŲ
STATUTAS, 1936 m.**

*„281. Apskritai, ver-
tinant vietovę, reikia
atsiminti, kad:*

*Aukštumos lengvina
sekimą ir padeda
vyrauti apylinkėje.
Todėl dėl jų dažnai
atkakliai kaunamasi.*

*Kad užtikrintų sau
aukštumas, ginantysis
savo priešakinius
dalinius turi išstumti į
priešakinius šlaitus.“*

Vertindamas slėpimosi ir priedangos galimybes, vadas turi atsakyti į klausimus (žr. T4.6 lentelę).

T4.6 lentelė. Klausimynas vadui tinkamai įvertinti slėpimosi ir priedangos sąlygas.

RUOŠIANTIS PUOLIMUI	RUOŠIANTIS GYNYBAI
Iš kurios vietos geriausiai stebėti šaudymo laukus ir kurios vietos apsaugo nuo priešiškos pajėgų ugnies?	Iš kurios vietos geriausiai stebėti šaudymo laukus ir kurios vietos apsaugo nuo priešiškos pajėgų ugnies?
Kuri vietovė suteikia priedangą ir kur galima pasislėpti, kurioje vietovėje priešiškos pajėgos yra pažeidžiamiausios?	Kaip priešiškos pajėgos pasinaudos esamomis priedangomis?
Išvados	Išvados

Vietovės įvertinimo skaidrėje taip pat yra žymimi stebėjimo ir šaudymo laukai. Dažniausiai žymimos aukštumos, kiti reljefo nelygumai, kurie trukdo stebėti ar šaudyti.

Visų jau aprašytų aspektų įvertinimo išvados ir faktai pildomi VIETOVĖS ĮVERTINIMO IŠVADŲ LENTELĖJE (T4.7 lentelė).

T4.7 lentelė. Vietovės įvertinimo išvadų lentelė.

VIETOVĖS ĮVERTINIMO IŠVADŲ LENTELĖ		
Operacijų rajonas (angl. <i>area of operations</i>) (ilgis, plotis, kiti svarbūs duomenys): GYLIS – 1 km; PLOTIS – 0,5 km; pietinė dalis atvira, prieš KRANGIS yra vandens kliūtys – kanalai, gyvenvietė – Armaliai Interesų rajonas (angl. <i>area of interest</i>) (ilgis, plotis, pagrindiniai objektai, kiti svarbūs duomenys): ILGIS – 3 km; PLOTIS – 2 km; 35 proc. užima miškai.		
A (angl. <i>avenues of approach</i>) PRIARTĖJIMO KELIAI	FAKTAI Vandens kanalai: 4–5 m plotis; 2–3 m ilgis. Pelkė miške – koord. 23571.	IŠVADOS (įtaka draugiškiems padaliniams ir priešui) Paruošti transportą įveikti savo pajėgomis. Numatyti atsitraukimo kelius per pelkę.
O (angl. <i>obstacles</i>) KLIŪTYS	Kelias AK1, plotis 8 m, asfaltas, dvipusis. Miško kelių tinklas 4 m pločio, žvyras, smėlis.	Paruošti situacinę kliūtį ties FEBA, trikdyti priešo judėjimą, priversti skleistis. Paruošti rezervines kliūtis, medžių užvartas, suplanuoti pasalas.
K (angl. <i>key terrain</i>) SVARBIOJI VIETOVĖ	Priešo paramos ugnimi pozicijos vieta – koord. 123789. Tiltas išilgai kelio AK1. Gyvenvietė Sabaliai.	Užminuoti skyriaus dydžio kovos poziciją, išsiųsti žvalgus. Neužminuoti, pasinaudoti priešui nukreipti. Stebėjimo posto, snaiperių vieta.
O (angl. <i>observation and fields of fire</i>) STEBĖJIMAS IR ŠAUDYMO LAUKAI	Atvira vietovė prieš KR iki 300 m. Vykdančios pasalas miške iki 10 m.	Dešiniam sparnui numatyti bendrą orientyrą su 1 būriu. Kulkosvaidžių ir granatsvaidžių vietas numatyti prie sankryžų prieš artėjimo kryptimis, kombinuojant su situacinėmis kliūtimis.
C (angl. <i>concealment and cover</i>) SLĖPIMAS IR PRIEDANGA	Kovos pozicijos 1, 2, 3. SR.	Kariai kovos pozicijose su perdangomis. Transportas apsauginėse pozicijose, užmaskuotas. Kariai artilerijos apšaudymo metu šarvuočiuose; šarvuočiai maskuoti maskuojamaisiais tinklais, pridengti miško masyvu.

**PĖSTININKŲ
STATUTAS, 1936 m.**

„281. Apskritai, vertinant vietovę, reikia atsiminti, kad:

Vertinant pelkių pereinamumą, vien žemėlapiu ir gyventojų klausinėjimo nepakanka. Jas visada reikia žvalgyti ir pereiti su palydovais. Pelkės ir miškai. Klampios, didelės pelkės, taip pat tankūs be kelių miškai didesniems pėstininkų vienetams – sunkiai nugalimi plotai. Tokiose plotuose veiksmai paprastai vyksta siaurumose ir išilgai negausių kelių.“

VIETOVĖS ĮTAKOS KARINĖMS OPERACIJOMS ĮVERTINIMAS

0102. Paaiškinti teorinę dalį.

Vertinant karinius vietovės aspektus (OAKOC) būtina nustatyti, kokia jų svarba, kitaip vertinimas netenka prasmės. Reikia visada po bet kokio vertinimo teiginio užduoti klausimą: „Kas iš to seka?“

Vietovės įtaka vertinama tiek draugiškoms, tiek priešiškomis pajėgoms. Vertinant reikia nustatyti galimus (-as):

- ▶ kovos rajonus (angl. *engagement areas*) ir pasalų (ISU atakų) vietas;
- ▶ mūšio pozicijas, sraigtasparnių tūpimo zonas;
- ▶ pagrindinius ir tarpinius objektus.

Būtina visus šiuos išvardytus dalykus žymėti skaidrėje (išlaikant grafinio vaizdavimo reikalavimus APP-6C). Patartina karinius aspektus ir jų įtakos įvertinimą vaizduoti vienoje skaidrėje, o priartėjimo kelius – kitoje, bet tai nėra taisyklė. Taip pat gali būti kelios priartėjimo kelių skaidrės: draugiškų pajėgų, priešišκών pajėgų, aviacijos ir t. t.

Bendra skaidrė, kurioje vaizduojama vietovės analizė pagal karinių vietovės aspektų įvertinimą, vadinama VIETOVĖS ĮVERTINIMO SKAIDRE, kuri yra galutinis vietovės analizės produktas. Tačiau „galutinis“ nereiškia, kad jis niekada nėra atnaujinamas. Ši skaidrė yra nuolat peržiūrima (atsižvelgiant į draugiškų ir priešišκών pajėgų kovinių galimybių, veiksmų ir vietovės pasikeitimus) ir atnaujinama pažymint pasikeitimus realiu laiku.

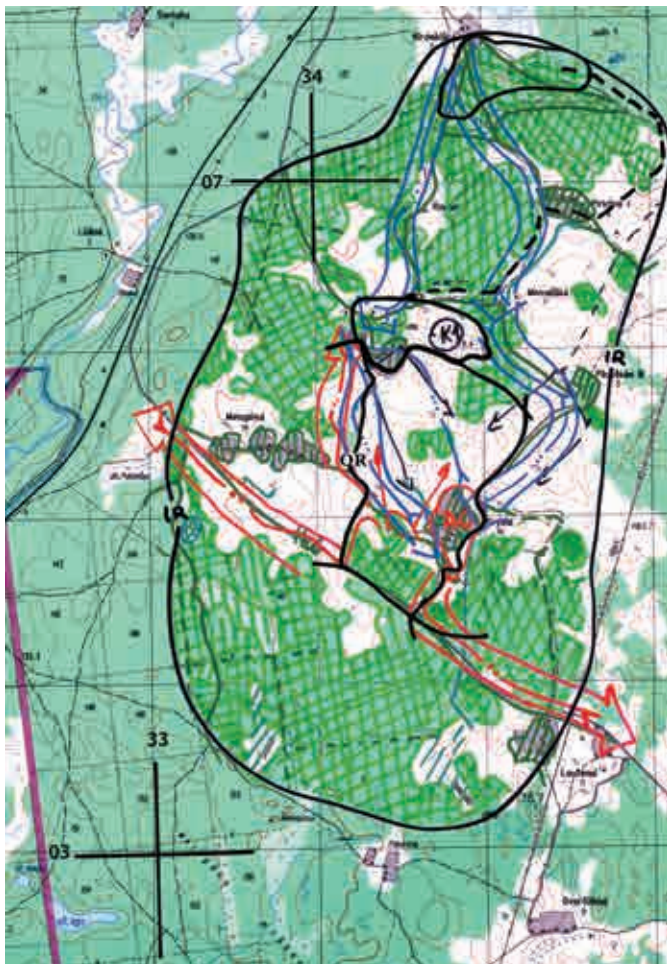
VIETOVĖS ĮVERTINIMO SKAIDRĖJE esamos informacijos nepaisymas planuojant ir vykdant operaciją gali turėti neigiamų pasekmių.

Oro sąlygos daro įtaką vietovės savybėms ir padalinio veiksmams

veiksmų rajone. Nepalankios oro sąlygos gali paversti sunkiai pereinamą vietovę pereinama arba visiškai nepereinama. Oro sąlygos turi būti įvertintos kiekvienos karinės vietovės vertinimo aspektu (OAKOC) (T4.8 lentelė).

T4.8 lentelė. Savikontrolės aspektai vadui, vertinančiam vietovės analizės skaidrės baigtumą.

Eil. nr.	SKAIDRĖS ELEMENTAS	GRAFINIS VAIZDAVIMAS
1.	Skaidrės susiejimo taškai	Juoda, minimaliai 2 susieti taškai
2.	Pavadinimas, rengėjas, parašas	Juoda
3.	IR, OR	Juoda
4.	Natūralios kliūtys, tinkleliai	Juoda, žalia, mėlyna, ruda
5.	Savos / priešų dirbtinės kliūtys	Žalia
6.	Svarbiosios vietovės	Juodas apskritimas su raide „S“, „K“
7.	Savi / priešų judėjimo koridoriai ir artėjimo keliai, atsitraukimo keliai	Mėlyna / raudona
8.	Siekiniai, objektai, kovos rajonai, susitelkimo rajonai	Juoda
9.	Savo ir priešų galimos pozicijos	Juoda / raudona

T4.6 pav. Vietovės analizės skaidrė.

ORO SĄLYGŲ KARINIŲ ASPEKTU ĮVERTINIMAS

0103. Paaiškinti teorinę dalį.

Orų įtakos operacijoms įvertinimas pagal penkis karinius aspektus:

- a. Matomumas.
- b. Vėjas.
- c. Krituliai.
- d. Debesuotumas.
- e. Temperatūra ir drėgmė.

Būrio vadas turi atidžiai įvertinti vietovės sąlygas, nes jam būtina nustatyti, kaip oro sąlygos lems jo būrio ir priešo veiksmus.

Būrio vadas remiasi iš kuopos vado gauta informacija ir padaro savo išvadas iš gautų ir surastų faktų. Labai svarbu, kad būrio vadas panaudotų tas išvadas, kai jis ruoš savo operacijos sumanymą ir priešo veiksmų sumanymą.

Vadas turi išsiaiškinti, kokią įtaką matomumas gali daryti operacijos eigai. Vertinant matomumą, reikia žinoti, kokie reiškiniai gali lemti savo ir priešo galimybes kovoti, pvz., rūkas, smėlio audros, lietus, smogas, dūmai. Vadas turi užduoti sau klausimus:

Ar oro sąlygos yra palankios panaudoti dūmų uždangą?

Kaip rūkas lems draugiškų bei priešo pajėgų aptikimą?

Kokią įtaką sėkmei darys mėnulio šviesa?

Ar saulės šviesa turės įtakos mano kariams?

Kaip išnaudoti saulės šviesą, kad priešui būtų apsunkintos stebėjimo ir šaudymo sąlygos?

Kaip man išnaudoti riboto matomumo sąlygas?

Kaip ribotas matomumas apsunkins taikinių atpažinimą?

Ar temperatūra (jos pokyčiai) turės įtakos būrio žygiavimo spartai?

Ar temperatūra (karšta, šalta) turės įtakos kariams ar ekipuotei?

Kaip veikia temperatūra chemines medžiagas (cheminį ginklą)?

Aspektų įvertinimo išvados surašomos į ORO SĄLYGŲ IŠVADŲ LENTELE (T4.9 lentelė).

T4.9 lentelė. Oro sąlygų išvadų lentelė.

ORO SĄLYGŲ IŠVADŲ LENTELĖ			
VERTINIMO ASPEKTAI IR FAKTAI	KLAUSIMAI IŠVADOMS FORMULUOTI	ĮTAKA MŪSŲ IR PRIEŠO VEIKSMAMS (IŠVADOS)	
		MŪSŲ (MĖLYNI)	PRIEŠIŠKI (RAUDONI)
MATOMUMAS Saulėtekis: Saulėlydis: Dienos ilgumas: Mėnulio fazė:	1. Ar saulė patekės prieš mano pozicijas ar už jų? 2. Ar matomumas naktį darys įtaką operacijai? 3. Kokia vėjo įtaka dūmų uždangoms? 4. Kaip mėnulis veiks operacijos eigą?		
KRITULIAI Kritulių tipas ir laikas	1. Kokią įtaką daro dūmų uždangos išsklaidymui? 2. Ar vėjas ir vėjo kryptis palankus prieš dūmų uždangoms? 3. Ar daro įtaką minosvaidžių šaudymui? 4. Kaip krituliai ir vėjas lemia CBRB priemonių panaudojimą?		
DEBESUOTUMAS	1. Kokią įtaką daro veiksams naktį? 2. Kokią įtaką daro aviacinei paramai?		
TEMPERATŪRA IR DRĖGMĖ Dieną: Naktį: Drėgnumas:	1. Kokią įtaką daro judėjimo greičiui? 2. Kokią įtaką daro personalui? 3. Kokią įtaką daro įrangai?		

0104. Praktinis darbas.

Kariai atlieka praktinę užduotį. Įvertina vietovę ir oro sąlygas remdamiesi aukštesniojo vado įsakymu.

0105. Paskaitos pabaiga.

a. Karių klausimai iš visos paskaitos.

b. Įtvirtinti žinias pateikiant klausimų ir praktiškai atliekant užduotis.

Kariai atlieka uždavinio analizę.

c. Priemonių surinkimas.

d. Apibendrinimas.

0106–0114. Papildymai.

T5

5 PRATYBOS

PIRMINIO PLANO SUDARYMAS, PRIEŠO PAJĖGŲ ANALIZĖ

metu vykdo pasiruošim
(1) Bataliono uždavinys
2 Mech Bn vykdy
ties FL LINA ta
Svenčionėlius.
(2) Bataliono vado ketin
Tikslas: Naleisti PRS
Pagrindinės užduotys
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties F
Galutinis rezultatas: I
pajėgų Bn pasiruošęs
(3) Bataliono vado sumany
Operacija bus vykdoma
1 Fozė Ardymas (FL R
Batalionas H val trimis
positions-BP) BP A, BP
FL RŪTA, 1 ir 2 skyriai
(observation post-OP) OP
tikslu aptikti PRŠ ir varžy
kuopos vykdo gynyba iš r
judėjimą savo gynybos ru
paremti (support) BP A i
(rearward passage of lines
rajone (waiting area-WA) W

A. Nurodymai

0115. Tikslas.

Išmokyti karius, gavus uždavinį, atlikti priešų pajėgų analizę.

0116. Mokomosios užduotys. Pasibaigus pratyboms kariai turi:

- a. *Suprasti priešų pajėgų analizės poveikį užduoties vykdymui.*
- b. *Išsirinkti priešą savo interesų rajone.*
- c. *Suprasti priešų dabartinius veiksmus.*
- d. *Suprasti priešų galimus veiksmus pagal aukštesniojo vado įsakymą naudojantis pagalbinėmis priemonėmis (lentelėmis).*
- e. *Atlikti priešų pajėgų analizę:*
 - ▶ užpildoma „**Priešų pajėgumų lentelė**“;
 - ▶ užpildoma „**Priešų pajėgumų ir paramos lentelė**“;
 - ▶ sudaroma priešų ginklų ugnies nuotolio schema;
 - ▶ užpildoma priešų dalis „**Taktinių funkcijų lyginimo lentelėje**“;
 - ▶ nubraižoma priešų situacijos schema;
 - ▶ užpildoma „**Priešų veiksmų eigų variantų lentelė**“;
- f. *Žinoti ir mokėti naudotis priešų pajėgų analizės lentelėmis.*

0117. Trukmė. 4 val. (4x45 min.).

1/3 laiko turėtų būti skiriama mokomajai medžiagai pateikti, o 2/3 – karių praktiniam darbui.

0118. Pratybų vieta. *Klasė.*

0119. Mokomosios grupės dydis. *10–15 karių.*

0120. Aprūpinimas (priemonės).

- a. Kanceliarinės priemonės.*
- b. Projektorius.*
- c. Kompiuteris.*
- d. Žemėlapiai, priešų pajėgų analizės lentelės – kiekvienam kariui.*

0121. Apranga. *Lauko uniforma.*

0122. Pasiruošimas.

- a. Paruošti klasę.*
- b. Prijungti projektorių prie kompiuterio.*
- c. Pasirūpinti lenta ir žymekliais.*
- d. Patikrinti, ar iš visų suolų matyti skaidrių ir lentelių turinys.*
- e. Paruošti individualaus darbo vietas.*

0123. Metodiniai nurodymai.

- a. Instruktorius paaiškina teorinę medžiagą.*
- b. Kariai atlieka priešų pajėgų analizę, pristato rezultatus.*

B. Pratybų eiga

0124. Pasiruošimas.

Prieš šias pratybas kariai turi būti atlikę visas užduotis iki T5.

0125. Išėtų pratybų apžvalga.

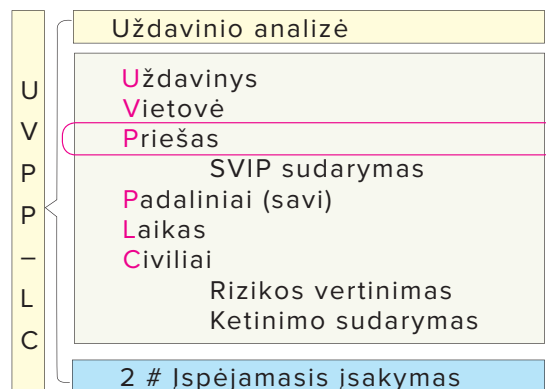
Kokiais aspektais remiantis atliekama vietovės analizė?

Kokiais aspektais remiantis atliekama oro sąlygų analizė?

IŽANGA

0126. Paaikškinti teorinę medžiagą.

Kur esama? Priešo analizė (T5.1 pav.) atliekama išsiaiškinus vietovę ir kaip oro sąlygos lems mūšio eigą.

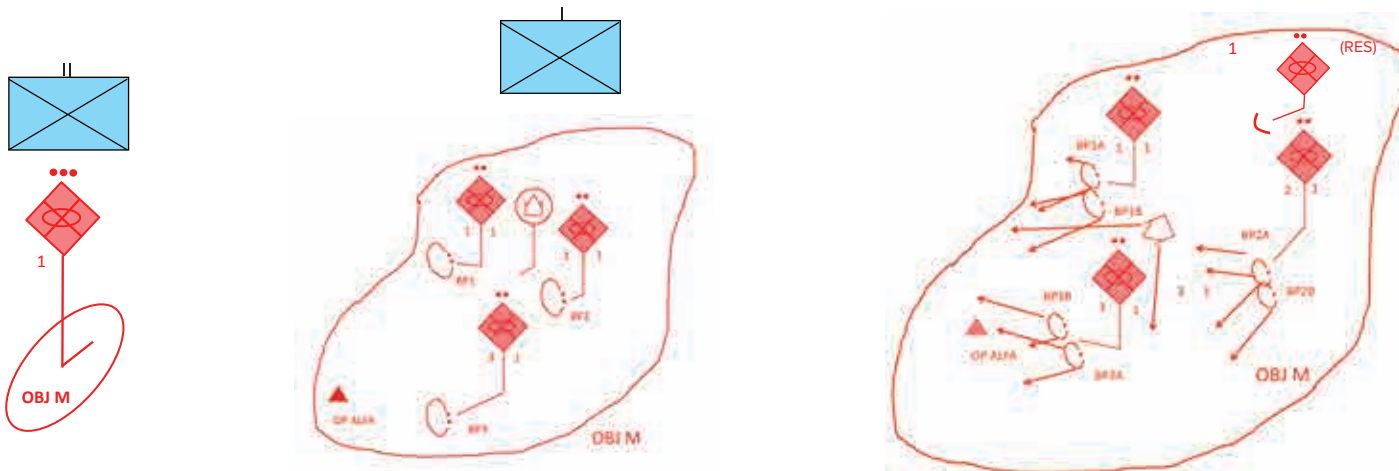
T5.1 pav. Priešo analizė.

0127. Paaiškinti teorinę dalį.

Prieš pradėdami veikti, pirmiausia turime suprasti priešo tikslus, pajėgų struktūrą, išdėstymą, pajėgumą, galimus veiksmų variantus, stiprybes ir silpnybes. Priešo pajėgų analizę atlieka bataliono S2 skyrius, o jo darbo rezultatus gauna kuopos vadas kartu su bataliono vado įsakymu. Kuopos vadas atlieka priešo analizę ir savo įsakyme pateikia įvertintą informaciją savo būrių vadams.

Idealiu atveju (jei yra laiko) bataliono štabas įsakyme pateikia išskleistas priešo pajėgas iki būrių, kuopos vadas – iki skyrių ir pagrindinių paramos elementų, o būrio vadas iki – grandžių / pagrindinių ugnies sistemų, skyriaus vadas turi numatyti priešiškos pajėgos technikos vietas, ginklų vietas, šaudymo sektorius, judėjimo ir atsitraukimo kelius. Tai turi būti aprašoma priešo veiksmų eigos variante, taip pat nubraižyta priešo situacijos schemoje.

PRIEŠO TAISYKLĖ:
Padalinio vadas turi išskleisti priešo pajėgumus dviem lygiais žemiau (T5.2 pav.).

T5.2 pav. Priešo taisyklės vizualizacija.

KA REIŠKIA „TURI ATSISPINDĖTI“?

0128. Paaiškinti teorinę dalį.

Kuopos vado parengtame priešų veiksmų varianto apibūdinime turi būti aprašomos pagrindinės priešų ginklų sistemos, priešų skyriai (ar būrio rikiuotės), jų veiksmas, užduotys ir t. t. Priešų situacijos schemoje turi būti pavaizduotos pagrindinės ginklų sistemos, koviniai skyriai su kovos mašinomis, tankais ir kita technika.

Priešų analizė yra sudėtingas procesas, todėl norint teisingai ją atlikti, būtina turėti daug žinių ir patirties, nes dažniausiai reikia nuspėti priešų veiksmus. Kuo geresnė žvalgyba, tuo mažiau bus spėliojimų. Reikia galvoti kaip priešų vadas, kuris vykdys priešiškus veiksmus.

KAS TURI ATLIKTI PRIEŠŲ ANALIZĘ?

Turi atlikti visi. Net pėstininkas, kuris ruošiasi šturmuoti apkasą, galvoja, kaip elgsis jo priešininkas. Kada jis pradės šaudyti? Kada mes granatas? Koks gali būti jo atsitraukimo maršrutas?

Kuopos vadas, prieš vykdydamas operaciją, galvoja: jei aš būčiau priešų būrio vadas, kaip ginčiau šį pastatą?

Bet kuris vadas privalo remtis bataliono S2 skyriaus pateikta analize. Kuopos ir būrių vadai privalo išskirti priešų savo atsakomybės ir interesų rajonuose ir įvertinti jo galimybes kovoti jų atsakomybei skirtose vietovėse ribose (vertinama priešų struktūra, išsidėstymas, pajėgumai, dydis, silpnybės ir stiprybės).

0129. Paaiškinti teorinę dalį.

Priešo pajėgų analizės eiga:

a. Perskaityti aukštesniojo vado įsakyme pateiktą informaciją apie priešą ir pasibraukti „jūsų“ padalinio priešą (1 a paragrafas ir kiti priedai, susiję su priešu). Išskiriamas / atrenkamas priešas padalinio operacijų, interesų rajonuose.

b. Išskleidžiami priešo pajėgumai (užpildoma „**Priešo pajėgumų lentelė**“).

c. Skaičiuojami priešo ginklai, kovos technika ir vertinami jų ginklų kalibrai, šaudymo nuotolis, kaunamoji galia. Tai surašoma į „**Priešo pajėgumų ir paramos lentelę**“.

d. Sudaroma priešo šaudymo ugnies nuotolio schema („**Priešo pajėgumų ir paramos lentelėje**“).

e. Aprašomos priešo taktinės funkcijos surandant priešo stiprybes, silpnybes, atsižvelgiant į bendrą taktinę situaciją, pildoma „**Taktinių funkcijų lyginimo lentelė**“.

f. Nubraižoma priešo situacijos schema.

g. Veiksmų eigos variantas aprašomas „**Priešo veiksmų eigos variantų lentelėje**“.

h. Surašomi svarbieji taikiniai (angl. *HVT*).

0130. Paaiškinti teorinę dalį.

Remiantis pateiktu kuopos vado įsakymu atliekama išvardyta priešo pajėgų analizė.

a. Perskaityti aukštesniojo vado įsakyme pateiktą informaciją apie priešą ir pasibraukti „jūsų“ padalinio priešą.

1 a paragrafas bei kiti priedai, susiję su priešu. Išskiriamas / atrenkamas priešas padalinio operacijų, interesų rajonuose.

Skaitant reikia žiūrėti į duotą priešo veiksmų eigos varianto schemą ir pasibraukti informaciją apie priešą, kuris veikia jūsų atsakomybės rajone. Skaitant žiūrima į priešo situacijos skaidrę.

Šio žingsnio esmė – išskirti / atsirinkti priešą, su kuriuo ketinama kovoti.

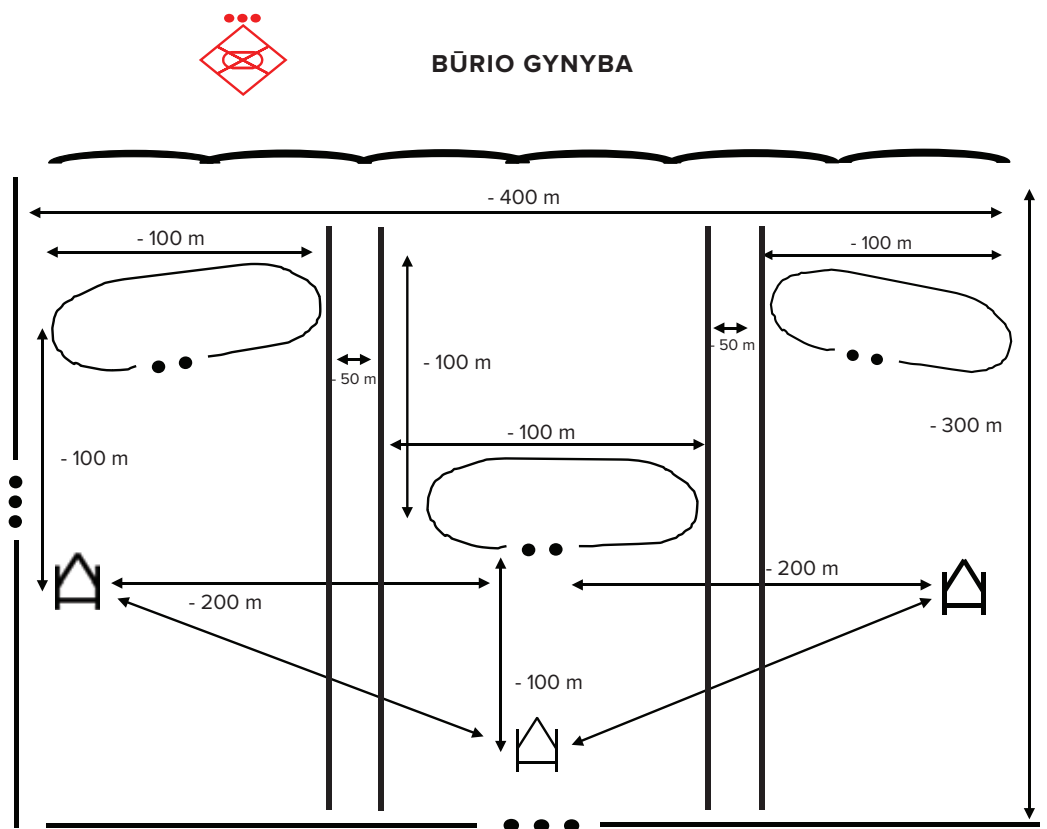
Suvokę, koks priešas veiks jūsų OR, turite suprasti, kaip jis kovos, užduočiai palengvinti imamos dvi skaidrės ir dedamos viena ant kitos: ant „Vietovės analizės skaidrės“ dedama „Priešo tipinė veiksmų skaidrė“ (T5.3 pav.). Neturint tipinės skaidrės, gali būti naudojama aukštesniojo vado situacijos skaidrė (taip dažniausiai ir elgiasi būrio, skyriaus vadai). Jei priešo situacijos schema nubraižyta popieriaus lape, tada tas procesas yra sunkesnis, nes reikia lyginti abi schemas.

Pasakykite kariams, kad šiai užduočiai atlikti yra skiriama 10 min. (jei būtina, laiką galima koreguoti). Instruktorius peržiūri karių atliktą darbą, parodo teisingą atsakymą, apibendrina rezultatus, pasiteirauja, ar kas nors turi klausimų iš šios dalies.

0131. Paaiškinti teorinę dalį.

Ką tik išskyrėte savo priešą, dabar jau turite suprasti, kaip jūsų aukštesnysis vadas mato priešo ketinimus, kaip ir į kokius priešo veiksmus jis yra suplanavęs atsakyti.

b. Detalizuojami priešo pajėgumai (užpildoma „**Priešo pajėgumų lentelė**“) (T5.4 pav.).

PASTABA:

Vadas naudoja tipinę (doktrininę) veiksmų skaidrę (tai lyg paruoštukas ar šablonas, kuriame pavaizduota, kaip priešo padalinys ginasi ar puola, kokiais atstumais ir kaip išdėsto savo padalinius), kai apie priešą yra labai mažai žvalgybos informacijos ir aukštesnysis vadas savo įsakyme ar jo prieduose nedetalizuoja priešo išsidėstymo ir veiksmų dviem lygiais žemiau nei tavo padalinys (priešo taisyklė).

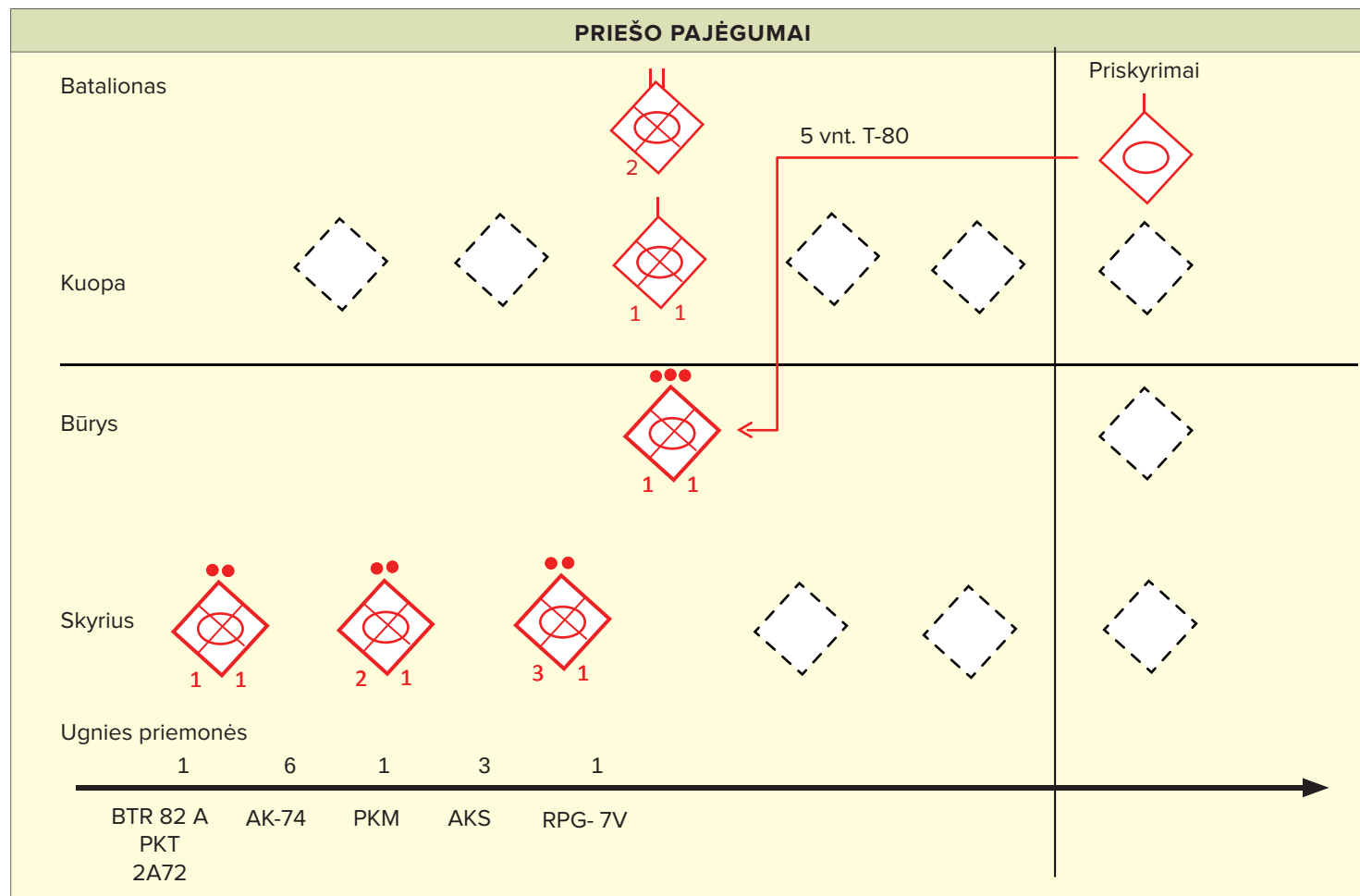
T5.3 pav. Priešo tipinė (doktrininė) veiksmų schema (priešo būrys gynyboje).

PRIEŠO PAJĖGUMAI									
Batalionas								Priskyrimai	
Kuopa									
Būrys									
Skyrius									
Ugnies priemonės									

T5.4 pav. Priešo pajėgumų lentelė.

Priešo pajėgumų lentelės pildymo tikslas – išsiaiškinti, kaip priešas organizuos savo padalinį užduočiai atlikti su jam priskirtais padaliniais ir priemonėmis.

Lentelėje detalizuojami padaliniai, su kuriais jūsų padaliniui reiks kovoti, taip pat dešinėje pusėje detalizuojami padaliniai, kurie nėra etatinės priešo struktūros dalis, bet yra priskirti priešo padaliniui užduočiai atlikti. Tankų kuopa yra priskirta 2-ajam mech. batalionui. Rodykle žymima, kad tankų kuopa priskirta 1-ajam būriui, o tai reiškia, kad tankų kuopa veiks kartu su 1-uju būriu (žr. T5.5 pav.).

T5.5 pav. Priešo pajėgų lentelė (pavyzdys).

Dažniausiai vadų daroma klaida – nei atlikta vietovės analizė, nei parengta vietovės analizės skaidrė nenaudojamos tolesniam planavimui.

0132. Paaiškinti teorinę dalį.

Detalizavę priešų pajėgumus jūs sužinote, kokio dydžio ir kokios ugnies galios padalinys stos į mūšį su jumis. Nuo šio momento visi vertinimai apie priešą turi sietis su sukurta struktūra. Taip pat labai svarbu išsiaiškinti, kas papildomai gali remti priešą. Dabar labai detalai reikia išsiaiškinti priešų ugnies priemones: kalibrai, nuotoliai ir kita.

Surenkamos, gaunamos technikos, ginklų nuotraukos, kad galima būtų supažindinti karius (T5.6 pav.).

c. Priešų ginklų, kovos technikos skaičius, kalibras, nuotolis, pastabos surašomos į „**Priešų pajėgumų ir paramos lentelę**“ (T5.1 lentelė).

Galime paimti pagrindinę priešų skyriaus ugnies priemonę BTR 82A su 30 mm patranka (žr. T5.1 lentelę). Žinoma, kad būrys turi 4 vnt. BTR 82A, tai ir įrašoma į skiltį „Skaičius“. Vėliau pildomos kitos skiltys. Skiltyje „Pastabos, ribojimai, papildoma informacija“ surašome tai, ką būtina žinoti apie ugnies priemonę. Mus domina stiprybės ir silpnybės.

d. Sudaroma priešų ginklų ugnies nuotolio schema („**Priešų pajėgumų ir paramos lentelėje**“).

T5.6 pav. BTR 82A.

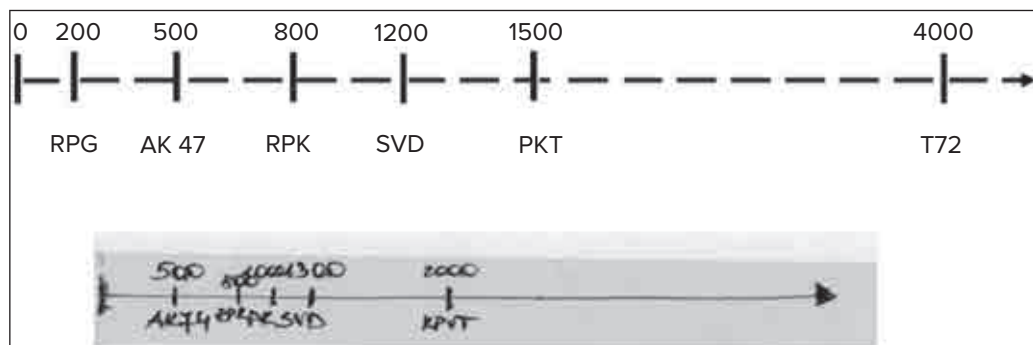
PASTABA:

T5.1 lentelė daroma tik mokymo tikslais, šią informaciją vadas turėtų gauti iš kuopos vado, o jis savo ruožtu iš bataliono S2 skyriaus.

T5.1 lentelė. Priešo pajėgumų ir paramos lentelė (pildymo pavyzdys).

PRIEŠO PAJĖGUMŲ IR PARAMOS LENTELĖ					
Nr.	Priemonė	Skaičius	Kalibras	Nuotolis	Pastabos / ribojimai / papildoma informacija
1.	BTR 82 A	4			Įgula 3+7, gali matyti dieną ir naktį net judant. TKN-AI vadovavimo sistema aptinka priešą 3 km atstumu, navigacinė sistema (GLO-NAS, NAVTAR) su topografiniais žemėlapiais užtikrina navigaciją. Amfibija, svoris apie 16 t. Dyzelinis variklis, maks. greitis 80 km/h. Eiga – 600 km. Dugnas sustiprintas apsauga nuo IED. Bokštas kevlarinis.
	2A72	4	30 mm	2500 m 1500 m	Maks. nuotolis 2500 m į nešarvuotus taikinius, 1500 m į lengvai šarvuotus.
	PKT	4	7,62 mm	iki 1500 m	Kulkosvaidis juda kartu su patranka sukant BTR bokštelį.
Priešo ginkluotės nuotolių skaidrė ➔					

Priešo ginklų ugnies nuotolio schema (žr. T5.7 pav.) reikalinga kuriant VEV. Labai naudinga uždėti mastelinę skaidrę su priešo ginklų šūvių nuotoliais ant vietovės vertinimo skaidrės ar žemėlapiu, labai gerai matyti, kada priešas gali jus pasiekti savo ginklų sistemomis.

T5.7 pav. Priešo ginkluotės nuotolių schemos skaidrė.

0133. Paaiškinti teorinę dalį.

Papildomai išsiaiškinus, kokius pajėgumus priešas turi, kaip toli ir kaip galingai jis šaudo, ir taip pat sužinojus kitų svarbių detalių apie jo ginkluotę, galima pradėti pildyti „**Taktinių funkcijų lyginimo lentelę**“ (žr. T5.2 lentelė).

e. Aprašomos priešo taktinės funkcijos surandant priešo stiprybes, silpnybes, atsižvelgiant į bendrą taktinę situaciją, pildoma „**Taktinių funkcijų lyginimo lentelė**“.

T5.2 lentelė. Taktinių funkcijų lyginimo lentelė (pavyzdys).

TAKTINIŲ FUNKCIJŲ LYGINIMO LENTELĖ		
Taktinės funkcijos	Priešas	Savo pajėgos
	Priešo stiprybės, kurių reikia vengti	Veiksmai prieš stiprybėms išvengti
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.	Aviacinė parama, gebėjimas aptikti taikinius naktį.	
	Priešo silpnybės	Mūsų veiksmai prieš silpnybėms išnaudoti
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.	Motyvacijos trūkumas. Prasti individualūs įgūdžiai – šaukstiniai kareiviai.	
	Galimi priešo veiksmai prieš mūsų silpnybes	Mūsų silpnybės
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.		
	Galimi priešo veiksmai prieš mūsų stiprybes	Mūsų stiprybės
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.		
	Galimi apgaulingi priešo veiksmai	Netikėtumo veiksnys, apgaulės planas
	Gali atakuoti pėsčiomis pelkėta vietove iš rytų	

Taktinės funkcijos:

judėjimas ir manevras;
žvalgyba ir informacija;
ugnies galia;
pajėgų išlaikymas;
vadovavimas ir valdymas;
pajėgų apsauga.

Taktinių funkcijų lyginimo lentelė šitaip vadinama, nes priešas vertinamas pagal visas taktines funkcijas. Šio etapo metu yra užpildomos trys skiltys: **„Priešo stiprybės, kurių reikia vengti“**, **„Priešo silpnybės“**, **„Galimi apgaulingi priešo veiksmai“**.

g. Nubraižoma priešo situacijos schema / skaidrė.

0134. Paaiškinti teorinę dalį.

Regimoji informacija yra labai greitai suprantama. Tai viena iš priežasčių, kodėl kariškiai braižo skaidres. Būrio lygiu analizuojant priešą, dažniausiai yra braižoma schema. Juo ji bus detalesnė, juo geriau. Prieš pradedant braižyti priešo padalinius, schemeje turi būti pažymėti pagrindiniai orientyrai, vietovės ypatumai, pagrindinės horizontalės. Turi būti perkelta pagrindinė informacija iš aukštesniojo vado įsakymo (objektai, ribos ir linijos). Idealu, kai priešo situacijos schema yra daroma ant didesnio žemėlapiu arba aerofotografinės nuotraukos.

Nusibraižius schemą, galima pradėti vaizduoti priešo veiksmus. Atsižvelgiant į situaciją, reiktų žymėti šiuos dalykus:

- a. Atsakomybės ribas su padalinių numeriais;
- b. Susitelkimo, laukimo rajonus;
- c. Fazines ir kitas linijas bei ribas;
- d. H valandą,
- e. Stebėjimo postus;
- f. Pozicijas ar atakos ašis, kryptis;
- g. Objektus;
- h. Manevrinius, kovinės paramos, aprūpinimo padalinius;

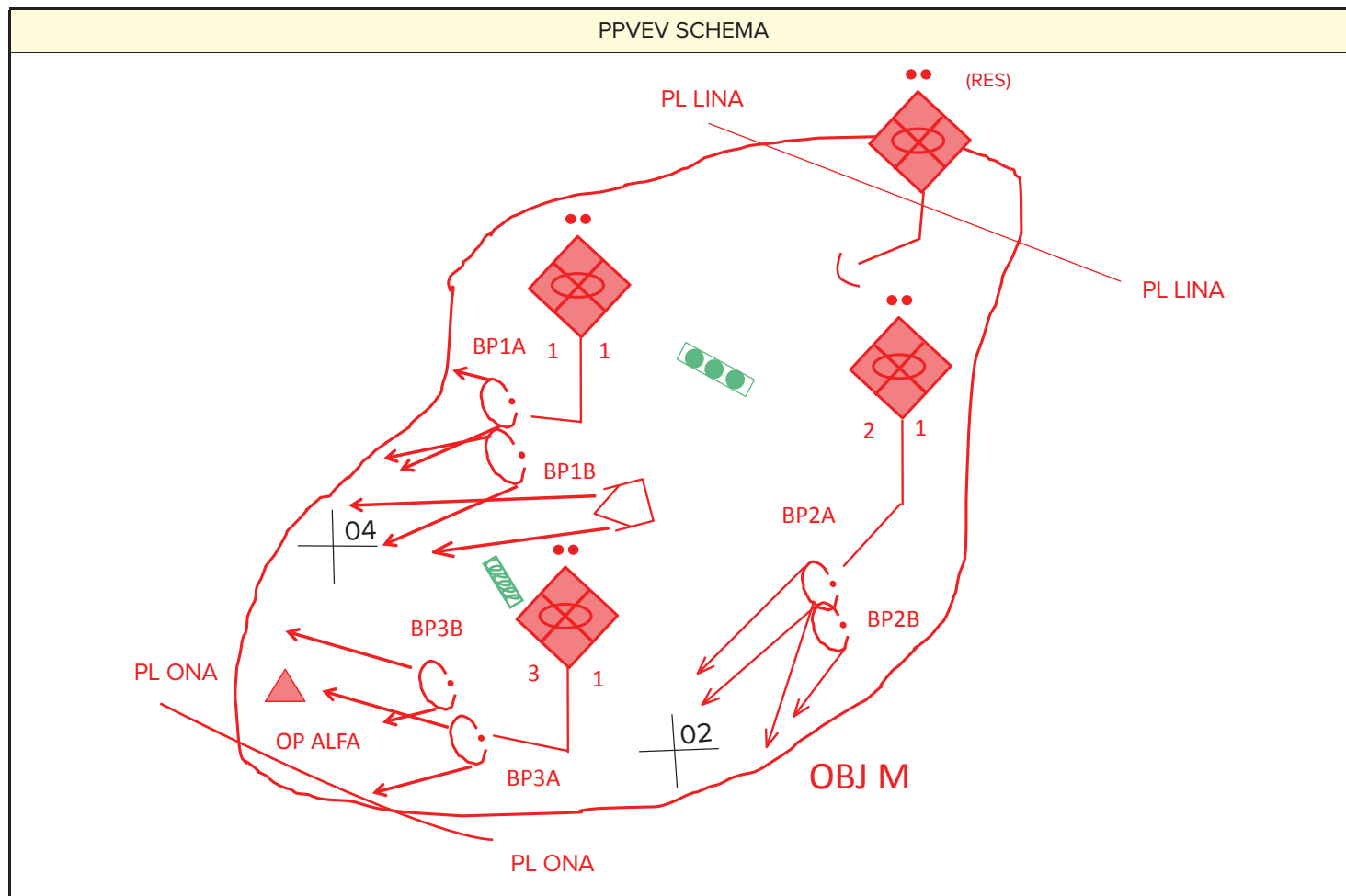
- i. Padalinių judėjimo maršrutus;
- j. Rezervą;
- k. Netiesioginės ugnies taikinius;
- l. Šaudymo sektorius ir kovos rajonus (angl. *engagement areas*);
- m. Inžinerines užtvaras.

Braižant priešų situacijos schemą, reikia remtis aukštesniojo vado pateikta „Priešų situacijos schema / skaidrė“ ir priešų tipine (doktrinine) veiksmų schema (T5.3 pav.).

Būrio vadas priešų situaciją vaizduoja didesnėje vietovės schemoje. Galimi ir kiti vaizdavimo būdai, pvz., priešų veiksmai vaizduojami smėlio dėžėje (makete), fotonuotraukose.

Tam, kad teisingai būtų įvertintas galimas priešų veiksmų eigos variantas, reikia išanalizuoti, kaip priešas gali vykdyti užduotį esamoje vietovėje ir kaip jis reaguos į jūsų veiksmus. Dviem lygiais aukštesnio priešų veiksmų skaidrė, padaryta remiantis tipine schema, dedama ant jūsų vietovės vertinimo skaidrės ir atliekami reikalingi pakeitimai aukštesniojo vado priešų situacijos skaidrėje. Nauja gauta skaidrė / schema tampa jūsų priešų situacijos skaidrė / schema.

Kaimyninių padalinių priešas perbraižomas iš aukštesniojo vado schemas ar skaidrės, o savo operacijos ir interesų rajonuose turime nubraižyti priešą dviem lygiais žemiau, kaip jau buvo minėta.

T5.8 pav. Priešo situacijos schema (fragmentas, neužbaigta).

0135. Paaiškinti teorinę dalį.

Remiantis priešų situacijos schema (T5.8 pav.) aprašomi priešų veiksmai. Verta prisiminti, kad negalima nukrypti nuo aukštesniojo vado priešų vertinimo. Jūsų darbas yra išskaidyti / detalizuoti aukštesniojo vado priešų vertinimą.

h. Veiksmų eigos variantas aprašomas „**Priešų veiksmų eigos variante**“ (T5.9 pav.).

PPVEV sudaro:

Priešų užduotis (angl. *task*).

Priešų tikslas (angl. *purpose*).

Galutinis rezultatas (angl. *end state*).

Svarbieji taikiniai (angl. *HVT*).

Aprašymas (angl. *method*).

Svarbusis taikiny (HVT) – tai taikiny (žmogus ar priemonė), kuris yra reikalingas priešų vado pergalei pasiekti.

Svarbusis taikiny turėtų būti ne visi tankai priešų padalinyje, ne šarvuočiai, o žmogus ar išskirtinė priemonė, kuri atlieka specifinį vaidmenį priešų plane. Kaip pavyzdį galima paminėti retransliatorių, be kurio priešui būtų neįmanoma iškviesti netiesioginę ugnį ar rezervinį padalinį, taip pat galėtų būti padalinio vadas ar idėjinis lyderis.

Kitas svarbiojo taikinio parinkimo pavyzdys galėtų būti puolimą vykantis tankų batalionas, kurio puolimo kryptimi esame įrengę taktinį minų

PPVEV
PPVEV aprašymas (užduotis, tikslas, metodas): Užduotis: 1 mech. brg. H val. atakuoti ir užimti OBJ „M“. Tikslas: sudaryti sąlygas 2 ešelonui tęsti puolimą. Galutinis rezultatas: Tiltas užimtas, priešas negali jo apšaudyti ugnimi. Metodas: 1 fazė (pasiruošimas, rutina) OBJ „M“ ir jo prieigų gynybą vykdys 1 mech. būrys su 3 vnt. BTR 82A. Manoma, kad turėdamas 48 val. gynybai įrengti, jis išsiklas stovimuosius apkasus su priedangomis virš galvos, BTR 82A bus iš dalies įkasti arba sustatyti išnaudojant reljefo nelygumus, pozicijos bus gerai užmaskuotos. 1 skyrius išsidėstys pozicijoje M1.1, dešinėje pusėje bus A grandis (du apkasai), B grandis – kairėje (du apkasai), 1 skyrio BTR 82 A, manoma, kad bus 50–100 m į gynybos gilumą. 2 skyrius užims M1.2, 3 skyriaus pozicijų centro koord. LB 234235. 2, 3 skyriai išsidėstę kaip 1 skyrius. Dienos metu 50 % karių budi prieš apkasus, kiti atlieka gynybos tobulinimo darbus. Nakties metu vienas skyrius yra pasitraukęs 50–100 m į priekį į klaidinamąsias pozicijas. Fazė baigiasi: būrys OBJ „M“ pasiruošęs gintis. 2 fazė (gynyba) H val. 1 būrys pozicijose M1.1, M1.2, M1.3 panaudodamas tiesioginės bei netiesioginės ugnies paramą (taikiniai nr. 001, nr. 002) vykdys OBJ M gynybą. Esant didelei grėsmei, tikimasi kuopos rezervo pastiprinimo – mech. skyriaus, kurio atvykimo laikas yra 15 min. Esant būrio sunaikinimo pavojui, bus iškviesta dūmų uždanga (taikinytis nr. 003), būrys vykdys atsitraukimą. Tikėtina, kad prieš atsitraukimo kelias bus užminuotas prieštankinėmis minomis. Fazė baigiasi: OBJ „M“ išlaikytas.

Svarbūs taikiniai
BTR82A –
rezervinio skyriaus

T5.9 pav. Priešo veiksmų eigos variantas (nesusijęs su T5.8 pav. schema).

lauką. Priešo vadui labai svarbūs yra tankai su priešmininiais volais KMT-7 (žr. T5.10 pav.), kurie yra naudojami minų lauko pradžiai aptikti. Šiuo atveju vienareikšmiškai galima būtų teigti, kad svarbusis taikiny yra priešmininiai volai KMT 7.

T5.10 pav. Tankas su priešmininiais volais KMT 7 ir tankas.

Metodas – tai yra veiksmų aprašymas, kitaip VEV. Dažnai jis yra aprašomas fazėmis. Būrio vadas turi remtis kuopos vado įsakyme aprašytu priešišku pajėgų veiksmų variantu. Kuopos vado pateiktą informaciją būrio vadas detalizuoja iki ugnies priemonių ir pateikia aprašyme.

0136. Paskaitos pabaiga.

- a. Karių klausimai iš visos paskaitos.
- b. Įtvirtinti žinias pateikiant klausimų ir praktiškai atliekant užduotis.

PĖSTININKŲ STATUTAS, 1936 m.

„214. Bet kurio į kaitynes stoti besirengiančio pėstininkų vieneto vadas, atskirų įsakymų nelaukdamas, tuojau savo iniciatyva surengia žvalgymą. Kautynių žvalgymo tikslas:

- a) puolant – tiksliai nustatyti, kur yra priešas, ką jis daro, kaip stipriai yra užimtas tas ar kitas vietos daiktas, kur yra priešo įtvirtinimai, kaip išskirstyti priešo automatiniai ginklai, ar yra neužimtų tarpeklių ir kur jie, kur yra prieigos, kur priešo sauga, kur priešo pozicijos pagrindinė riba ir t. t.
- b) ginantis – ką daro priešas, ar nesirengia pulti, apeiti, ar jis jau peržengė tam tikrą ribą ir t. t. Žvalgymui palengvinti geriausia laikyti nuolatinį sąlytį (kontaktą) su priešu.“

c. Priemonių surinkimas.

d. Apibendrinimas.

0137–0145. Papildymai.

T6

6 PRATYBOS

PIRMINIO PLANO
SUDARYMAS, SVARBIOS
VADUI INFORMACIJOS
POREIKIO NUSTATYMAS
(SVIP), SAVO PAJĖGŲ
ANALIZĖ

metu vykdo pasiruošim
(1) Bataliono uždavinys
2 Mech Bn vykdy
ties FL LINA ta
Svenčionėlius
(2) Bataliono vado ketin
Tikslas: Naleisti PRS
Pagrindinės užduotys
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties F
Galutinis rezultatas: I
pajėgų Bn pasiruošęs
(3) Bataliono vado sumany
Operacija bus vykdoma
1 Faze: Ardinis (FL R
Bataliono vado trimitis
positions-BP) BP A, BP
FL RITA, Sir 2 skyria
(observation post-OP) OP
tikslu aptikti PRS ir varžy
kurios vykdoma iš r
Atėjimą savo gynybos ru
paremti (support) BP A
(passage of lines
waiting area-WA) W

A. Nurodymai

0146. Tikslas.

Išmokyti karius, gavus uždavinį, atlikti uždavinio analizę.

0147. Mokomosios užduotys. Pasibaigus pratyboms kariai turi:

- a. Atlikti svarbios vadui informacijos poreikio nustatymą (SVIP), turi mokėti surašyti pirminius SVIP.
- b. Atlikti savo pajėgų analizę, užpildyti „**Turimų pajėgų ir paramos analizės lentelę**“.
- c. Atlikti turimo laiko analizę;
- d. Atlikti civilių analizę, užpildyti „**Civilių situacijos analizės lentelę**“.

0148. Trukmė. 2 val. (2x45 min.).

- a. Teorinė paskaita 45 min.
- b. Praktinis individualus darbas 45 min.

0149. Mokymo grupės dydis. 10–15 karių.

0150. Pratybų vieta. Klasė.

0151. Aprūpinimas (priemonės).

- a. Kanceliarinės priemonės.

- b. Projektorius.*
- c. Kompiuteris.*
- d. PVP lentelės – kiekvienam kariui.*
- e. Operacinis įsakymas – kiekvienam kariui.*

0152. Apranga. *Lauko uniforma.*

0153. Pasiruošimas.

- a. Paruošti klasę.*
- b. Prijungti projektorius prie kompiuterio.*
- c. Patikrinti, ar iš visų suolų matyti skaidrių turinys.*

0154. Metodiniai nurodymai.

- a. Instruktorius paaiškina teorinę medžiagą.*
- b. Instruktorius parodo, kaip reikia atlikti SVIP, savo pajėgų, turimo laiko ir civilių analizę.*
- c. Kariai pildo PVP lentelę pagal gautą operacinį įsakymą, pristato instruktoriui.*
- d. Instruktorius turėtų grafiškai pateikti SIR paaiškinimą.*

B. Pratybų eiga

0155. Pasiruošimas.

Iki šių pratybų kariai turi būti užbaigę vietovės, oro sąlygų ir prieš pajėgų analizes.

0156. Išėtų pratybų apžvalga.

- a. Kokius žinote vietovės karinius aspektus?*
- b. Kokią įtaką vietovės kariniai aspektai dar operacijos planavimui?*
- c. Paaiškinkite, kaip yra atliekama oro sąlygų analizė.*

IŽANGA

0157. Paaiškinti teorinę dalį.

Vadas turi priimti sprendimus. Kiekvieną dieną yra priimama šimtai sprendimų, tiesa, vieni priimami greitai, kiti lėtai. Kiekvienam sprendimui reikalinga informacija – juo ji detalesnė, juo lengviau priimti sprendimą. Vadas, prieš priimdamas sprendimą, turi žinoti, kokios informacijos jam dar trūksta. Kai jis tai jau žino, svarbu padaryti taip, kad ta informacija būtų surinkta.

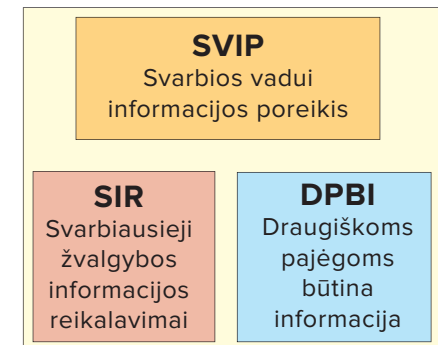
Įsivaizduokite: ruošiatės žaisti šachmatais su nauju priešininku. Jūsų komandai tai yra lemiamos varžybos. Pagal žaidimo taisykles, Jūs negalėsite matyti žaidimo lentos, vietoj Jūsų žais ir ėjimus darys Jūsų kolega – būrio vadas. Jis tik retkarčiais galės informuoti, kaip jam sekasi, ir atsakyti į Jūsų iš anksto pateiktus klausimus. Kokios informacijos Jums reikia apie priešininką iki

žaidimo pražios, o kokią informaciją Jūs norėtumėte gauti iš savo būrio vado apie nuostolius ir apie priešininko ėjimus. Pagalvokite!!!

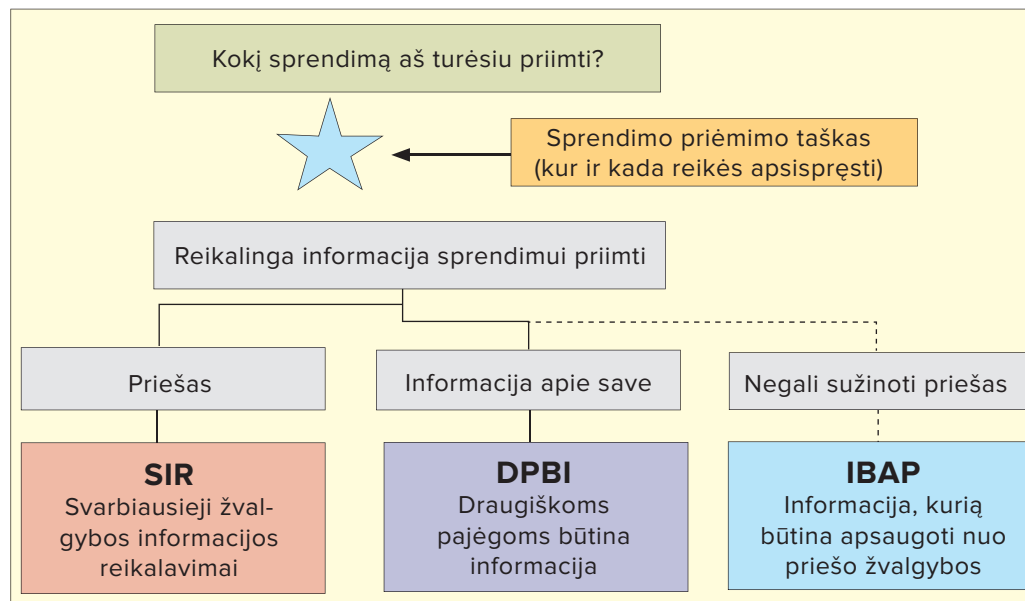

0158. Paaiškinti teorinę dalį.

Vadas paskelbė įsakymą. Jūs gavote daug informacijos, jei jums kažkas neaišku, Jūs galėsite jo paklausti ir pasitikslinti, t. y. pateikti užklausą, angliškai tai vadinama *RFI – request for information*. Karas – tai chaosas. Mūšio metu gali būti labai daug informacijos arba jos gali būti per mažai, bet kuriuo atveju vadas suskirsto pagal prioritetus, kokią informaciją jis nori gauti skubiai. Tai padeda pasiekti „Svarbios vadui informacijos poreikis“ (SVIP, angl. *commander's critical information requirement*), **tai filtras**, kuris vadui suteikia svarbią informaciją skubos tvarka (T6.1 ir T6.2 pav.).

T6.1 pav. SVIP sudėtis.

T6.2 pav. Informacija, reikalinga sprendimui priimti.

Kokios svarbios informacijos vadui reikia ir kas sudaro SVIP?

SVIP – tai žvalgybos informacija, reikalinga priimant gerus sprendimus.

SVIP sudaro svarbiausieji žvalgybos informacijos reikalavimai (SIR) ir draugiškos pajėgoms būtina informacija (DPBI), tačiau vertinant praktiškai, galima pasakyti, kad, be šių dviejų elementų, yra naudojamas dar ir trečias – tai informacija, kurią būtina apsaugoti nuo priešų žvalgybos (IBAP).

SIR turi būti suformuluotas taip, kad atsakymas būtų TAIP arba NE.

PAVYZDYS. Ar medinis tiltas LB 2332 yra susprogdintas?

Jei atsakymas TAIP, būrys kelsis per upę plaukte arba su spec. įranga.

Jei atsakymas NE, būrys naudosis tiltu.

DPBI – draugiškoms pajėgoms būtina informacija (angl. *FFIR – friendly forces information requirements*). Dažniausia tai yra informacija, kuri parodo vadui padalinių nuostolius, netektis. Netektys ar nuostoliai gali būti savo padalinio arba priskirtų padalinių.

PAVYZDYS. „Javelin“, „Carl Gustav“ sunaikinti.

Jei kuopos vadas gauna tokią informaciją iš būrio vado, jis siunčia prieštankinį skyrių sustiprinti pėstininkų būrį. O jei šios informacijos prašė kuopos ar bataliono vadas, tai jie priima tam tikrą sprendimą.

IBAP – Informacija, kurią būtina apsaugoti nuo priešo žvalgybos (angl. *EEFI – essential elements of friendly information*). Jei ši informacija bus žinoma priešui, tai operacija yra pasmerkta žlugti.

PAVYZDYS. Stebėjimo postai.

Gynybinės pozicijos.

Kovos veiksmų taisyklės (ROE).

SVIP gali būti papildomas, tikslinamas per visą planavimą ir operacijos vykdymą.

PASTABA:

Vadas turi suprasti, kad SVIP mūšio metu gali kisti. Atsakius vadui į jo SIR (angl. *PIR*), reikia jį išbraukti ir, jei reikia, įdėti naują.

Pirminiam planui sudaryti vadas turi gauti savo padalinio SVIP. Tam reikės:

- a. Sudaryti pirminius padalinio SVIP (angl. *CCIR*). Pildoma „Bendro tikslo schema“ T6.3 pav.
- b. Patikslinti / papildyti SIR atlikus priešų analizę.
- c. Sudaryti / patikslinti DPBI atliekant savo pajėgų analizę.
- d. Analizuojant VEV, pasižymėti informacinius poreikius, kad būtų užtikrintas sėkmingas operacijos vykdymas.
- e. Po VEV patvirtinimo sudaryti IBAP ir peržiūrėti SVIP.

SUDARYTI PIRMINIUS PADALINIO SVIP

0159. Paaiškinti teorinę dalį.

Būrio vadas peržiūri aukštesniojo vado SVIP ir atsirenka, kurie iš jų tinka jo padaliniui.

PAVYZDYS. Kuopos vadas klausia: Ar tiltas per Nerį yra susprogdintas? Būrio vadas žino, kad operacijos metu su būriu vykdys pasąlą 8 km nuo upės, tai jis drąsiai šį klausimą išbraukia ir jo neduos savo pavaldiniams, nes nėra galimybės į jį atsakyti.

Arba kitas pavyzdys: kuopos vadas DPBI skiltyje įrašė: „Pėstininkų kovos mašina sunaikinta“. Tai reiškia, kad vadas nori gauti informaciją apie tai tuojau pat, būrio vadas įvertina, kad jis ir jo priskirti padaliniai neturi kovos mašinų, tad įtraukti kovos mašiną į DPBI skiltį nėra tikslo.

UŽDUOČIŲ ANALIZĖ (BENDRO TIKSLO SCHEMA)						
Bn. uždavinys:			Kuopos uždavinys:			
Bn.			U: T:			
Kuopos		U: T:		U: T:		
Būriai		U: T:		U: T:		
Užduotys			Informacijos poreikis (ang. <i>RFI</i>)	SVIP (Pirminiai)		
Nurodytosios (angl. <i>specified</i>)		Numatomosios (angl. <i>implied</i>)				
Esminė (angl. <i>essential</i>)						
Būrio uždavinys						

T6.3 pav. Pirminiai SVIP, kurie tinka jūsų padaliniui, surašomi į lentelę.

Patikslinti / papildyti SIR atlikus priešų analizę.

Atlikęs priešų analizę, būrio vadas, remdamasis priešų situacijos schema / skaidre ir priešų VEV, sudaro savo SIR ir juos prideda prie jau pirminių SIR.

Sudaryti / patikslinti DPBI atliekant savų pajėgų analizę.

Išsiaiškinęs savo pajėgų situaciją (savo būrio ir priskirtų padalinių), būrio vadas turi papildyti DPBI. Sudarydamas būtinos informacijos sąrašą, vadas turi žinoti, ką jis darys, kai gaus patvirtinimą, pvz.: šarvuotis pamuštas arba atakuojantis skyrius patyrė 50 proc. nuostolių, liko 30 proc. degalų atsargų.

Vadas turi visada sau atsakyti į klausimą: Ką aš darysiu, kai gausiu tokią informaciją? Negalima prašyti informacijos, jei nežinai, ką darysi ją gavęs.

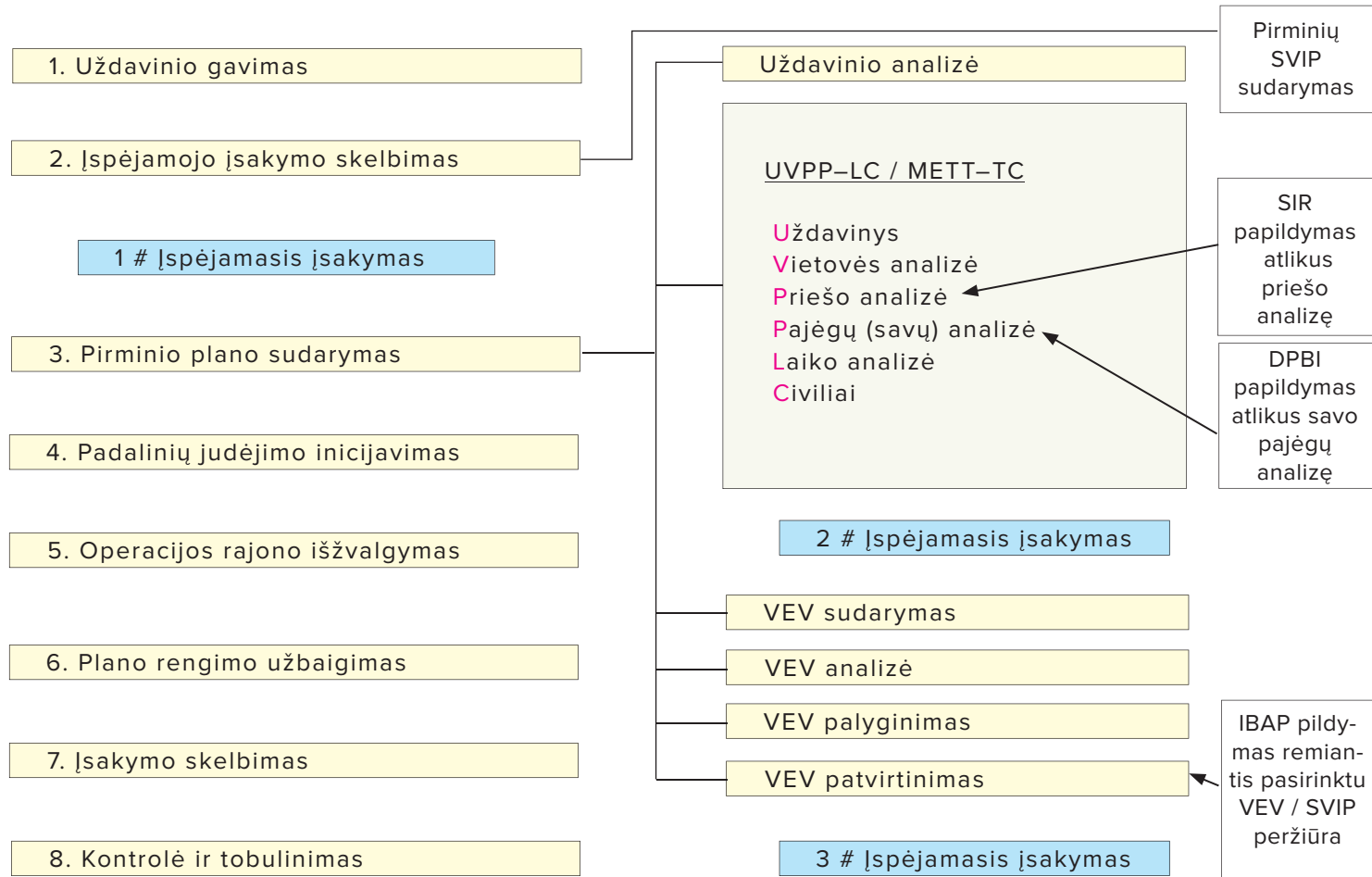
Analizuojant VEV, pasižymėti informacijos poreikius, kad būtų užtikrintas sėkmingas operacijos vykdymas.

Būrio vadas turi atsiminti, kad analizuodamas VEV (angl. *war gaming*) jis gali gauti daug vertingos informacijos, kurią būtina susisteminti ir sudėti į SVIP.

Po VEV patvirtinimo sudaryti IBAP ir peržiūrėti SVIP.

Patvirtinęs savo VEV, būrio vadas turi pasižiūrėti į jį ir nuspręsti, ką reikia dar (be to, ką kuopos vadas nusprendė apsaugoti) paslėpti nuo priešų akių. Žinoma, mes visą informaciją bandome apsaugoti nuo priešų, bet IBAP yra prioritetiniai informacijos apsaugos srityje. Jei batalionas užims susitelkimo rajoną, tai greičiausiai priešas numatys mūsų buvimo vietą, bet mums labai reikia apsaugoti bataliono vadavietę arba degalų cisternas.

Taigi po VEV patvirtinimo būrio vadas dar kartą peržiūri SVIP ir IBAP.

T6.4 pav. SVIP ir IBAP sudarymo seka.

T6 PIRMINIO PLANO SUDARYMAS, SVARBIOS VADUI INFORMACIJOS POREIKIO NUSTATYMAS (SVIP), SAVO PAJĖGŲ ANALIZĖ

Būrio vadas turi suprasti, kad jo būrio kariai turi surinkti informaciją, kuri yra reikalinga kuopos vadui, taip pat būrio vadas nustato savo informacinius poreikius. Tik tinkamu laiku surinkta informacija leidžia vadams priimti teisingus ir savalaikius sprendimus.

SVIP (T6.1 lentelė) pildomi per visą planavimą. Operacijos metu gauta informacija gali daryti įtaką vado planavimui ir sprendimo priėmimui, kai vyksta mūšis.

T6.1 lentelė. SVIP.

SIR (PIR) Svarbiausieji žvalgybos informacijos reikalavimai	DPBI (FFIR) Draugiškomis pajėgoms būtina informacija	IBAP (EEFI) Informacija, kurią būtina apsaugoti nuo priešų žvalgybos
Ar priešas atakuos mus iš dešinės? Ar tiltas sunaikintas? Ar yra tankų prie būrių?	Grandis sužeista / sunaikinta. Transporto priemonė sunaikinta / sugadinta.	Mūšio pozicijos. Stebėjimo posto vietos. Inžinerinių užtvarų vietos. Kovos rajono „Erelis“ vieta.

TURIMŲ PAJĖGŲ IR PARAMOS ANALIZĖ

0160. Paaiškinti teorinę dalį.

Norint laimėti, neužtenka perprasti savo priešą, orientuotis vietovėje. Labai svarbu pažinti save. Vadas analizuoja savo ir priskirtų padalinių organizacines struktūras, turimas priemones, jų kiekius, kalibrus ir šaudymo nuotolius. Kuopos vadas savo pajėgų išsidėstymą detalizuoja iki būrio, o būrio vadas – iki pagrindinių ginklų lygmens. Užpildęs turimų pajėgų ir paramos analizės lentelę, vadas gali savo galimybes sulyginti su priešų galimybėmis ir padaryti išvadas, kurios gali lemti jo tolesnį planavimą. Turimų pajėgų ir paramos analizės lentelėje (žr. T6.2) surašoma turima ginkluotė ir technika. Vykdamas operacijas, skyriaus,

būrio vadas gali gauti įvairių priskyrimų į savo padalinį. Yra labai svarbu išsiaiškinti gauto padalinio / priemonės galimybes bei apribojimus. Jei yra laiko, kariai, kurie vykdys bendrą užduotį, turi susipažinti su ginklais, technika ir padalinių TVSP.

Skiltyje „Priemonės“ rašoma ginkluotė, technika ir ant technikos esanti ginkluotė.

„Pastabose / apribojimuose / papildomoje informacijoje“ rašomos ginklų galimybės (pvz., GMG dvi dėžės šaudmenų, dėžėje 100 vnt., 50 vnt. skeveldrinių (angl. *high explosive* – didelio galingumo) ir 50 vnt. fugasinių (angl. *high explosive dual purpose* – didelio galingumo dvejopos paskirties) šaudmenų, kuriais galima pramušti 50 mm plieno šarvus).

T6.2 lentelė. Turimų pajėgumų ir paramos analizės lentelė.

TURIMŲ PAJĖGUMŲ IR PARAMOS ANALIZĖS LENTELĖ					
Nr.	Priemonė	Skaičius	Kalibras	Nuotolis	Pastabos / ribojimai / papildoma informacija
1.	G36	38	5,56 mm	500 m	
2.	CG M3 FN-MAG	5 3	84 mm 7,62 mm	500 m 1000 m	
3.	M60	1	60 mm	3130 m	Yra tik dūminės minos
Mūsų ginkluotės nuotolių skaidrė Ar aš galėsiu atlikti užduotį turimais ištekliais? Kokių išteklių trūksta? Negalime įvykdyti užduoties, nes nėra JAVELIN sistemų. Poreikis yra 4 vnt. Ar reikia imtis veiksmų padalinio moralei pakelti? Ką reikia daryti? Nereikia Kokia yra padalinių patirtis ir pasiruošimas vykdyti operaciją? Ką galima padaryti? Padaliniui trūksta kovos su tankais patirties. Reikia organizuoti patirties su kitais padaliniais pasidalijimą.					

PASTABA:

Vertinant savus padalinius reikia nepamiršti įvertinti aukštesniojo vado rezervo, vadas turi pasižiūrėti, su kokiais transporto priemonėmis jie atvyks, kokius ginklus turės. Vadai turi vertinti visus padalinius / karius, kurie yra jo pavaldume arba yra galimybė, kad jie vykdys užduotis kartu. Taip pat labai svarbu būti iniciatyviam ir prireikus suprasti, kad galima gauti paramos net iš dviem lygiais aukštesniojo vado turimų pajėgumų.

PĖSTININKŲ STATUTAS, 1936 m.

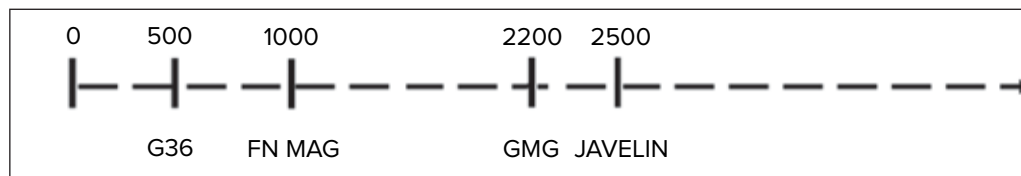
„324. Būtinam reikalui esant, vadai nedvejodami turi panaudoti savo rezervus, nors naujų rezervų sudarymas būtų sunkiai įmanomas.“

Vadas turi atsakyti į klausimus:

- ▶ Ar aš galėsiu atlikti užduotį turimais ištekliais? Kokių išteklių man trūksta?
- ▶ Ar reikia imtis veiksmų padalinio moralei pakelti? Ką reikia daryti?
- ▶ Kokia yra padalinių patirtis ir pasiruošimas vykdyti operaciją? Ką galima padaryti?

Siekiant įvertinti savo ginklų šūvių nuotolius, yra daromas skaidrės šablonas, kuriame, atsižvelgiant į žemėlapiu mastelį, nubraižomi ginklų šaudymo nuotoliai.

Ant savo pozicijų žemėlapiu uždėję šabloną galime pamatyti, kokių atstumu, nuo kur ir su kuriais ginklais galime pradėti kauti priešą.

T6.5 pav. Šablono pavyzdys.

0161. Paaiškinti teorinę dalį.

Taktinių funkcijų lyginimo lentelė pildoma du kartus. Analizuojant priešų pajėgas, pildoma taktinių funkcijų lyginimo T6.3 lentelėje esanti „Priešo“ skiltis. „Savo pajėgų“ skiltis pildoma atliekant draugiškų pajėgų analizę.

Užpildyta lentelė vadui leidžia priimti geriau įvertintus sprendimus.

T6.3 lentelė. Taktinių funkcijų lyginimo lentelė.

TAKTINIŲ FUNKCIJŲ LYGINIMO LENTELĖ		
Taktinės funkcijos	Priešas	Savo pajėgos
	Priešo stiprybės, kurių reikia vengti	Veiksmai prieš stiprybėms išvengti
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.	Priešiškos pajėgos labai mobilios, turi BTR-82 A ir T90. Žvalgybos informacijai surinkti naudojami bepiločiai orlaiviai ir žvalgybos kuopa.	Gynybai naudoti nuokalnės (angl. <i>reverse slope</i>). Įsirengti atsargines gynybines pozicijas, naktį saugą išstatyti į priekį.
	Priešo silpnybės	Mūsų veiksmai prieš silpnybėms išnaudoti
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.	Ribotas aprūpinimas. Daug pajėgumų skiria siekdami apsaugoti pagrindinius aprūpinimo kelius. Nepatyrę kariai.	Įrengti pasalas ant aprūpinimo kelių.
	Galimi priešo veiksmai prieš mūsų silpnybes	Mūsų silpnybės
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.	Šarvuotoji technika gali judėti iki pat mūsų gynybinių pozicijų, taip jie turės ugnies persvarą.	Būryje trūksta vieno šarvuočio. Būryje nėra „Javelin“ prieštankinių ginklų.
	Galimi priešo veiksmai prieš mūsų stiprybes	Mūsų stiprybės
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.	Artilerijos ir aviacijos persvaros išnaudojimas.	Darni komanda. Savo vietovės žinojimas. Išankstinis pasirengimas gynybai, fortifikaciniai įrenginiai.
	Galimi apgaulingi priešo veiksmai	Netikėtumo veiksnys, apgaulės planas
	Priešas gali panaudoti desantininkus mūsų užnugaryje.	Įvardyti, kad padaliniai atsitrauks iš pagrindinių pozicijų, o atsarginės pozicijos iš sparnų smogs priešui.

LAIKO ANALIZĖ

0162. Paaiškinti teorinę dalį.

Pradinė laiko ašis buvo sudaroma prieš skelbiant pirmąjį įspėjamąjį įsakymą. Šiame etape reikia papildyti pradinę laiko ašį. Laiko ašį reikia tobulinti viso planavimo metu.

CIVILIŲ ANALIZĖ

0163. Paaiškinti teorinę dalį.

Civiliai gyventojai daro didelę įtaką šių dienų konfliktuose, todėl planuojant reikia į juos atkreipti ypatingą dėmesį. Lietuvos kariai, vykdydami užduotis Afganistane, puikiai suprato vietinių gyventojų papročius, religinius skirtumus ir visada stengėsi pagarbiai bendrauti su vietiniais. Būtina labai gerai suprasti etninius skirtumus, žinoti savo operacijos rajone esančius oficialius ir neoficialius lyderius, taip pat labai svarbi to krašto istorija. Tik suvokiant visumą, galima pasiekti pergalę mūšiuose.

Planuojant pildoma Civilių situacijos analizės lentelė (ASCOPE) (T6.4 lentelė), kurioje aprašoma *vietovė, struktūros, pajėgumai, organizacijos, žmonės, įvykiai ir įvertinama politinė (angl. political), karinė (angl. military), ekonominė (angl. economic), socialinė (angl. social), infrastruktūra (angl. infrastructure) ir informacinė (angl. information) padėtis.*

T6.4 lentelė. Civilių situacijos analizės lentelė.

CIVILIŲ SITUACIJOS ANALIZĖS LENTELĖ		
Vietovės (angl. <i>areas</i>)	Faktai	Išvados
	Politinės apskričių ribos; politinės, religinės grupės; prekybos keliai, laikinai išsikėlę ar ištremti civiliai.	
	1. Operacijų rajone gyvena 60 % kalbinių mažumų.	1.1. Išsiaiškinti, kiek karių supranta rusų, lenkų kalbas. 1.2. Padaryti pagrindinių frazių atmintines skirtingomis kalbomis.
Objektai (angl. <i>structures</i>)	Tiltai, ryšių bokštai, elektrinės, jėgainės, užtvankos ir kt.	
	1. Ryšių bokštas (LB 2345).	1.1. Operacijos metu būtina reikia jį išsaugoti. 1.2. Pažymėti skaidrėje kaip nešaudymo zoną (NFA).
Pajėgumai (angl. <i>capabilities</i>)	Maistas, vanduo, pirmoji pagalba (gali būti panaudoti vertėjai, įvairios paslaugos ir t. t.).	
	Nėra.	
Organizacijos (angl. <i>organizations</i>)	Vietinės hierarchinės organizacijos, finansinės logistinės organizacijos, NVO (angl. <i>NGO</i>), VO (angl. <i>GO</i>), JT (angl. <i>UN</i>) ir kt.	
	1. Operacijų rajone yra JT būstinė.	1.1. Vykdamas išžvalgymą, suplanuoti susitikimą ir surinkti informaciją apie asmenis, kurie turi didelę įtaką operacijų ir interesų rajonuose.
Žmonės (angl. <i>people</i>)	Žmonės, kurių veiksmai, nuomonė ar politinė įtaka gali paveikti operacijos eigą (formalus, neformalus vadai ir t. t.).	
	Nėra.	
Įvykiai (angl. <i>events</i>)	Rinkimai, neramumai, nelaimės, katastrofos ir kt.	
	1. Prieš savaitę mieste vyko riaušės, kurių metu žuvo 2 kariai.	1.1. Atlikti riaušių valdymo treniruotes. 1.2. Išduoti kariams dujines granatas.

Išvados: Užpildyta lentelė ir padarytos išvados vadui leidžia nuspėti galimas grėsmes / problemas: Kaip civiliai lemia operaciją? Kaip operacija veikia civilius?

0164. Paskaitos pabaiga.

- a. Karių klausimai iš visos paskaitos.*
- b. Įtvirtinti žinias pateikiant klausimų ir praktiškai atliekant užduotis.*
- c. Priemonių surinkimas.*
- d. Apibendrinimas.*

0165–0173. Papildymai.

T7

7 PRATYBOS

PIRMINIO PLANO
SUDARYMAS,
UŽDAVINIO ANALIZĖS
UŽBAIGIMAS

metu vykdo pasiruošim
(1) Bataliono uždavinys
2 Mech Bn vykdy
ties FL LINA ta
Svenčionėlius
(2) Bataliono vado ketin
Tiksias Naleisti PRS
Pagrindines užduoty
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties F
Galutinis rezultatas: I
pajėgy Bn pasiruošes
(3) Bataliono vado sumany
Operacija bus vykdoma
1 Faze Ardymas (FL R
Batalionas H val trimis
positions-BP) BP A, BP
FL Būna ir 2 skyriai
(observation post-OP) OP
tikslu aptikti PRŠ ir varžy
kuopos vykdo gynyba iš r
judėjimą savo gynybos ru
paremti (support) BP A i
(rearward passage of lines
rajone (waiting area-WA) W

A. Nurodymai

0174. Tikslas.

Išmokyti karius, gavus uždavinį, atlikti uždavinio analizę.

0175. Mokomosios užduotys. Pasibaigus pratyboms kariai turi:

- a. Žinoti uždavinio analizės atlikimą.*
- b. Įvertinti riziką.*
- c. Mokėti sudaryti vado ketinimą.*
- d. Žinoti, kas yra rašoma 2-ajame įspėjamajame įsakyme.*

0176. Trukmė. 2 val. (2x45 min.).

0177. Pratybų vieta. Klasė.

0178. Mokymo grupės dydis. 10–15 karių.

0179. Aprūpinimas (priemonės).

- a. Kanceliarinės priemonės.*
- b. Projektorius.*
- c. Kompiuteris.*
- d. PVP lentelės – kiekvienam kariui.*
- e. Operacinis įsakymas – kiekvienam kariui.*

0180. Apranga. *Lauko uniforma.*

0181. Pasiruošimas.

- a. Paruošti klasę.*
- b. Prijungti projektorių prie kompiuterio.*
- c. Patikrinti, ar iš visų suolų matyti skaidrių turinys.*

0182. Metodiniai nurodymai.

Instruktorius paaiškina rizikos valdymą ir duoda laiko užpildyti rizikos valdymo lapą. Nurodytas karys pristato savo parengtą rizikos lapą, rizikos aptariamą. Tokie patys veiksmai yra atliekami ir sudarant vado ketinimą. Instruktorius parodo ir paaiškina 2-ojo įspėjamojo įsakymo rekomenduotą struktūrą. Instruktorius nusprendžia, ar kariams reikia pildyti įspėjamąjį įsakymą (atsižvelgia į turimą laiką).

B. Pratybų eiga

0183. Pasiruošimas.

Prieš šias pratybas kariai turi būti atlikę visas užduotis iki T7, t. y. atlikę uždavinio analizę pagal UVPP-LC.

0184. Išėtų pratybų apžvalga.

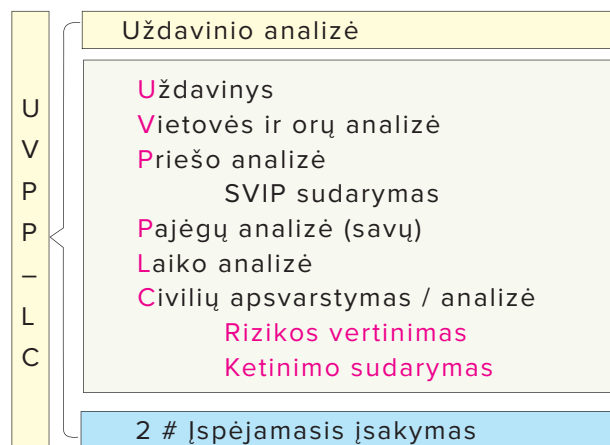
a. Kas sudaro SVIP?

b. Kaip civiliai gyventojai gali daryti įtaką mūsų pajėgų gynybiniam veiksmams mieste?

IŽANGA

0185. Paaiškinti teorinę medžiagą.

Užbaigiant uždavinio analizę belieka atlikti kelis veiksmus: įvertinti riziką, sudaryti vado ketinimą ir išleisti 2-ąjį įspėjamąjį įsakymą (T7.1 pav.).

T7.1 pav. Uždavinio analizės užbaigimas.

RIZIKOS VERTINIMAS

0186. Paaiškinti teorinę dalį.

Rizika – tai karių sužeidimo ar žūties ir transporto, ugnies priemonių sugadinimo ar sunaikinimo tikimybė, kitaip sakant, visa tai, ką vadas gali prarasti per operaciją.

Per kiekvieną kovinę situaciją ar mokymus būrys patenka į situacijas, kai atsiranda rizika arba ji yra tikėtina. Kiekvienos operacijos metu visi vadovavimo lygmenys turi atlikti rizikos valdymą. Tai yra sudedamoji taktinio planavimo dalis. Būrio vadas turi užtikrinti, kad uždavinys būtų įvykdytas pačiu saugiausiu būdu ir laikantis nurodytų reikalavimų. Būrio vadas turėtų peržiūrėti rizikos tikimybę taktiniu požiūriu (kaip geriausiai būrys gali įvykdyti uždavinį su mažiausiais nuostoliais) ir atsitiktinių rizikos veiksnių požiūriu (kaip sumažinti karių sužeidimo ar ginkluotės sugadinimo tikimybę).

Vadas nustato galimą riziką, įvertina ją, nurodo rizikos mažinimo kontrolės priemones, panaudoja jas ir kontroliuoja, kaip jos įgyvendinamos. Rizika vertinama ne tik planavimo, bet ir operacijos metu. Įsakyme turi būti sudėtos visos taktinių ir atsitiktinių rizikos veiksnių mažinimo priemonės, net po įsakymo paskelbimo vadas, įžvelgęs riziką, privalo ją įvertinti ir, jei reikia, įgyvendinti rizikos kontrolės priemones ir vėliau kontroliuoti, kad jos būtų vykdomos.

Rizikai vertinti labai patogiu naudoti „**Rizikos valdymo lapą**“ (žr. T7.1 lentelę) ir „**Galimi rizikos veiksniai**“ (žr. T7.2 lentelę).

PASTABA:

Paprasčiausias būdas atlikti rizikos vertinimą, tai naudoti UVPP-LC veiksnius. Jei atlikdami uždavinio analizę jau įžvelgėte riziką ir pasižymėjote, kaip ją mažinsite, pvz., prie temperatūros pasirašėte, kad bus karšta ir reikės papildomai vandens, tai to paties nereikia perrašinėti į „Rizikos valdymo lapą“.

T7. 1 lentelė. Rizikos valdymo lapas (pavyzdys).

RIZIKOS VALDYMO LAPAS

Rizikos	Pavojus (rizika)	Rizikos mažinimo priemonės	Išvados / nurodymai
Taktinės: Sraigtasparnių nau- dojimas. Ginklų patikrini- mas prieš užduotį (angl. <i>test fire</i>). Ribotas kelių tinklas į / iš OBJ.	Sraigtasparnis gali būti numuštas prieštankiniais granatsvaidžiais. Mūsų šaudykloje suki- lėliai dažnai deda ISU (angl. <i>IED</i>). Atsitraukimui bus naudo- jamas tas pats kelias. Yra didelė pasalos tikimybė.	Eksfiltraciją vykdyti nakties metu. Ginklų patikrinimą prieš užduotį organizuoti sajungininkų šaudykloje „DELTA“. Apsaugoti pagrindines sankryžas, stebėti atsi- traukimo kelius.	Perkelti eksfiltracijos laiką NAK 2300 B. Būrio vado pavaduotojui skirti užduotį: suderinti ginklų patikrinimą „DELTA“ šaudykloje NVK 12 val. prieš užduoties pradžią. Užduotis: Apsaugoti B1 ir B2 sankryžas. Pastatyti stebėjimo postą OP1 siekiant iš anksto įspėti apie planuojamą pasalą. Koreguotojui: suplanuoti netiesioginės ugnies taikinius numato- mose pasalų pozicijose.
Atsitiktinės: Kariai 48 val. be miego. OR aukštis virš jūros lygio 4200 m.	Didelė planavimo ir vyk- dymo klaidų tikimybė. Kariai išsekę. Krūvio netoleravimas. Aukštybinių ligų tikimybė.	Skirti poilsio laiką. Poilsis prieš operaciją. Detalus med. evakuaci- jos planavimas.	Vadams sudaryti padalinio poilsio planą ir pristatyti man. Būrio vado pavaduotojui kontroliuoti, kaip jis bus įgyvendinamas. Būrio vado pavaduotojui: OBJ šturmui atrinkti tik tuos karius, kurie jau akli- matizavosi (normalus deguonies kiekis kraujyje).

T7. 2 lentelė. Galimi rizikos veiksniai.

Uždavinys	Operacijos trukmė
	Plano sudėtingumas
	Padalinių gausa
	Ribojimai (KVT, nešaudymo zonos)
Vietovė ir oras	Matomumo sąlygos
	Kritulių sąlygotas padalinių mobilumas
	Karštis ar šaltis
	Kalnuota vietovė, vandens telkiniai
Priešas	Priešo pajėgumas
	Žvalgybos duomenų stygius
	Ribotas OBJ išžvalgymas
Padaliniai (savi)	Ekipuotės būklė
	Patirtis, glaudus padalinių bendradarbiavimas
	Vadų profesionalumas, žinios
	Karių poilsis
	Moralė
	Aklimatizacija
	Tarptautinė komanda, skirtingos procedūros
Laikas	Laiko trūkumas PVP ir treniruotėms
	Laiko patikrinimas prieš mūšį (PCC / PCI)
Civiliai	Galima civilių įtaka operacijai
	Žiniasklaida
	Bendravimas su vietiniais
	Maistas

PASTABA:

LK Sausumos pajėgose vado ketinimą sudaro: pagrindinės užduotys ir galutinis rezultatas (Sausumos pajėgų vado 2014 m. lapkričio 26 d. įsakymas Nr. V-580).

VADO KETINIMAS

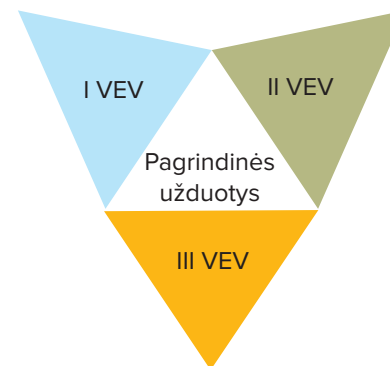
0187. Paaiškinti teorinę dalį.

Vado ketinimas (T7.4 pav.) susideda iš operacijos tikslo, pagrindinių užduočių ir iš sąlygų, lemiančių galutinį operacijos rezultatą. Pagrindinės užduotys (T7.5 pav.) turi būti kuo mažiau ribojančios veiksmus, jos turi leisti pasirinkti bent kelis būdus tikslui pasiekti. Ketinimas vienija uždavinį, operacijos sumanymą ir padalinių užduotis. Aiškus vado ketinimas nurodo, kokios turi būti pasiektos sąlygos, norint atlikti uždavinį. Vykdam operaciją, ketinimas sąlygoja drausmingą pavaldinių iniciatyvą. Ketinimas turėtų būti lengvai įsimenamas.

Vadas turi užtikrinti, kad kiekvienas pavaldinys suprastų vado ketinimo svarbą mūšyje. Ketinimu vadovaujamas, kai vado sumanymas žlunga, nėra ryšio, pavaldiniai negauna vado nurodymų.

TIKSLAS	Platesnis nei būrio uždavinio tikslas
PAGRINDINĖS UŽDUOTYS	Užduočių neturėtų būti per daug Tai ne tas pats kaip užduotys padaliniams Šios užduotys leidžia įgyvendinti tikslą Planui žlugus, pavaldiniai vykdo šias užduotis toliau Nevartoti taktinius veiksmus (užduotis) nusakančių žodžių
GALUTINIS REZULTATAS	Tai vado siekiama ateitis / sąlygos po operacijos Aprašomos mūšų pajėgos (kur, koks statusas), priešų pajėgos (koks jų statusas), vietovė ir civiliai

T7.4 pav. Vado ketinimo sudarymas.

T7.5 pav. Pagrindinės užduotys.

Ketinio pavyzdys:

Tikslas: Neleisti PRŠ kirsti Neries upės.

Pagrindinės užduotys:

Įvilioti PRŠ į KR ERELIS

KR ERELIS nukauti du BTR 82 A ir vieną T-80.

Galutinis rezultatas: Būrys po užduoties susitelkęs SR ONA, priešas negali vykdyti savo užduoties, civiliai nenukentėjo.

Ketinimas reikalingas tada, kai operacijos planas žlunga arba rutuliojasi ne taip, kaip buvo planuota. Tada pavaldinys, žinodamas vadų ketinimus, imasi iniciatyvos, pradeda veikti pagal ketinimus. Vadams yra svarbu tiksliai suformuluoti ketinimą, teisingai jį „pateikti“ pavaldiniams, o pavaldiniams reikia tinkamai jį suprasti ir įgyvendinti.

Praktinis pavyzdys: Vienas kuopos būrys vykdė stabdymą, o vėliau visa kuopa turėjo tęsti mūšį iš kuopos mūšio pozicijos. Man, kaip 1-ojo būrio vadui, teko stabdyti priešą 3 km. Po keliolikos pasalų ir prieš apšaudymų būrys nespėjo atsitraukti į kuopos mūšio poziciją, nes sugedo visi keturi šarvuočiai, tad teko juos paslėpti miške. Mano, kaip būrio vado, operacijos sumanymas akimirksniu žlugo, aš neturėjau nei vienos transporto priemonės, pagrindinis atsitraukimo kelias jau buvo kontroliuojamas prieš, o vienintelis tiltas, tinkamas technikai pervažiuoti, po kelių minučių turėjo būti susprogdintas. Remdamasis kuopos vado ketinimu, palikau kelis karius saugoti šarvuočius ir su būriu pajudėjau kuopos link. Turėjau planą – kuo greičiau prisidėti prie kuopos. Bet po 30 min. teko sumanymo atsisakyti, nes jau girdėjau, kaip kuopa kaunasi su priešu. Atsirado naujas planas – daryti kuo daugiau nuostolių prieš pajėgoms. Darėme greitas pasalas, naikinoje važiuojančią techniką ir taip judėjome kuopos link...

PASTABA:

Jei priešas vadas turi parengęs 10 VEV, o mūsų vadas, ribojamas aukštesniojo vado nurodymų, turi tik 1 VEV, tai akivaizdu, kad priešas turi pranašumą.

Bet jei mūsų aukštesnysis vadas suformuluos minimaliai ribojantį ketinimą ir parodys pasitikėjimą pavaldiniais, tai jie gali prisitaikyti prie bet kokios besikeičiančios situacijos.

2-ASIS ĮSPĖJAMASIS ĮSAKYMAS

0188. Paaiškinti teorinę dalį.

Atlikęs uždavinio analizę vadas turi įvertinti savo galimybes išleisti 2-ąjį įspėjamąjį įsakymą (T7.6 pav.). Jei tik sąlygos leidžia, vadas parengia ir skelbia įsakymą. Šiame įsakyme vadas pateikia informaciją, kurią jam pavyko surinkti / išanalizuoti atliekant uždavinio analizę.

2-asis ĮSPĖJAMASIS ĮSAKYMAS

Nuorodos: Žemėlapiai ar susiję dokumentai.

Laiko juosta:

Vietovės analizė (OAKOC)

Oro analizė

1. SITUACIJA.

a. Priešo pajėgos

(1) Sudėtis:

- (a) Struktūra;
- (b) Išskleidimas;
- (c) Doktrina;
- (d) Ginkluotė;

(2) Galimybės;

(3) Silpnybės;

(4) Tikėtini artėjimo keliai,

(5) Pajėgumai;

(6) Labiausiai tikėtinas VEV.

b. Draugiškos pajėgos:

(1) Aukštesniojo vado:

- (a) Uždavinys;
- (b) Kėtinimas;
- (c) Operacijos sumanymas.

(Dokumento kopijos egz.
Padalinio pavadinimas
Vadavietės vieta
Datos ir laiko grupė (angl. DTG)
Registravimo Nr.)

- (2) Kaimynai:
- (a) Priekyje (jų užduotis, tikslas);
 - (b) Dešinėje (jų užduotis, tikslas);
 - (c) Užnugaryje (jų užduotis, tikslas);
 - (d) Kairėje (jų užduotis, tikslas);
 - (e) Aukštesniojo vado rezervas.
- c. Priskyrimai / Atskirimai
2. UŽDAVINYS
3. VYKDYMAS.
- Ketinimas:
- a. Operacijos sumanymas. (*Bus pateikta vėliau*).
 - b. Užduotys manevro padaliniais (*Dėl žygio pradžios, išžvalgymo vykdymas, saugos išdėstymas*);
 - c. Užduotys kovinės paramos padaliniais (*Dėl žygio pradžios, išžvalgymo vykdymas, saugos išdėstymas*).
 - d. Koordinavimo nurodymai;
 - (1) Laikai (*atnaujinta laiko ašis*).
 - (2) Nurodymai dėl:
 - (a) Rizikos;
 - (b) Žvalgybos ir stebėjimo;
 - (c) Operacijos saugumo ir klaidinimo;
 - (d) Mobilumo ir kontrmobilumo.
 - (3) Planavimo ir pasiruošimo nurodymai (procedūroms, ryšiams ir t. t.)
 - (a) SVIP:
 - 1. SIR;
 - 2. DPBI;
 - 3. IBAP.
4. APRŪPINIMAS
- a. Transportavimas;
 - b. Žinomi logistikos ribojimai.
5. VADOVAVIMAS IR RYŠIAI.
- a. Vadovavimas:
 - (1) Vado vieta.
 - b. Vadovavimas, kontrolė ir RIS.
 - (1) Ryšiai;
 - (2) Procedūros (ribojimai);
 - (3) Kodiniai žodžiai.
- PATVIRTINIMAS: Vadas
- PASKIRSTYMAS:
- KPT. PAVARDENIS
-

T7.6 pav. 2-ojo įspėjamojo įsakymo struktūra.

0189. Paskaitos pabaiga.

- a. Karių klausimai iš visos paskaitos.*
- b. Įtvirtinti žinias pateikiant klausimus ir praktiškai atliekant užduotis.*
- c. Priemonių surinkimas.*
- d. Apibendrinimas.*

0190–0205. Papildymai.

T8

8 PRATYBOS

PIRMINIO PLANO
SUDARYMAS.
VEV SUDARYMAS

metu vykdo pasiruošim
(1) Bataliono uždavinys
2 Mech Bn vykdy
ties FL LINA ta
Svenčionėlius.
(2) Bataliono vado ketin
Tikslas: Naleisti PRS
Pagrindinės užduotys
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties F
Galutinis rezultatas: I
pajėgų Bn pasiruošęs
(3) Bataliono vado sumany
Operacija bus vykdoma
1 Faze Ardymas (FL R
Batalionas H val trimis
positions-BP) BP A, BP
FL RŪTA, 1 ir 2 skyriai
Observation post-OP) OP
tikslu aptikti PRŠ ir varžy
kuopos vykdo gynyba iš r
judėjimą savo gynybos ru
paremti (support) BP A i
(rearward passage of lines
rajone (waiting area-WA) W

A. Nurodymai

0206. Tikslas.

Išmokyti karius sudaryti veiksmų eigos variantą (-us).

0207. Mokomosios užduotys. *Pasibaigus pratyboms kariai turi:*

- a. Suprasti ir mokėti paaiškinti, kas yra lemiamasis taškas*
- b. Mokėti atlikti santykinės kovinės galios analizę.*
- c. Žinoti VEV sudarymo kriterijus.*
- d. Parengti VEV sumanymą (schemą ir aprašymą).*

0208. Trukmė. *4 val. (4x45 min.).*

0209. Mokymo grupės dydis. *10–15 karių.*

0210. Pratybų vieta. *Klasė.*

0211. Aprūpinimas (priemonės).

- a. Kanceliarinės priemonės.*
- b. Projektorius.*
- c. Kompiuteris.*
- d. PVP lentelės – kiekvienam kariui.*
- e. Operacinis įsakymas – kiekvienam kariui.*

0212. Apranga. *Lauko uniforma.*

0213. Pasiruošimas.

- a. Paruošti klasę.*
- b. Prijungti projektorių prie kompiuterio.*
- c. Patikrinti, ar iš visų suolų matyti skaidrių turinys.*

0214. Metodiniai nurodymai.

*a. Instruktorius turėtų žinoti, kad kariai, remdamiesi **mokymo patirtimi**, labai dažnai neskiria pakankamai dėmesio ugnies paramos sumanymui, aprūpinimo sumanymui, inžineriniam sumanymui ir kitiems dalykams, išskyrus manevrą. Tad, jei tik yra galimybė, tokiose pratybose turėtų dalyvauti tos srities specialistai, pvz., inžinierius, netiesioginės ugnies karininkas ir kiti (jei mokymas vyksta karinėje mokymo įstaigoje).*

b. Instruktorius paaiškina teorinę medžiagą.

c. Kariai sudaro VEV, kiekvienas karys po vieną VEV (jei yra laiko, galima planuoti ir du VEV).

0215. Pasiruošimas.

Iki šių pratybų kariai turi būti užbaigę uždavinio analizę ir susipažinę su 2-uuoju įspėjamuoju įsakymu.

0216. Išėtų pratybų apžvalga.

- a. Paaiškinkite, kaip yra atliekama uždavinio analizė.
- b. Kaip yra sudaromas vado ketinimas?
- c. Kas yra svarbieji taikiniai (angl. *HVT*)?

ĮŽANGA

0217. Paaiškinti teorinę dalį.

(Instruktorius privalo parinkti aktualų pavyzdį.)

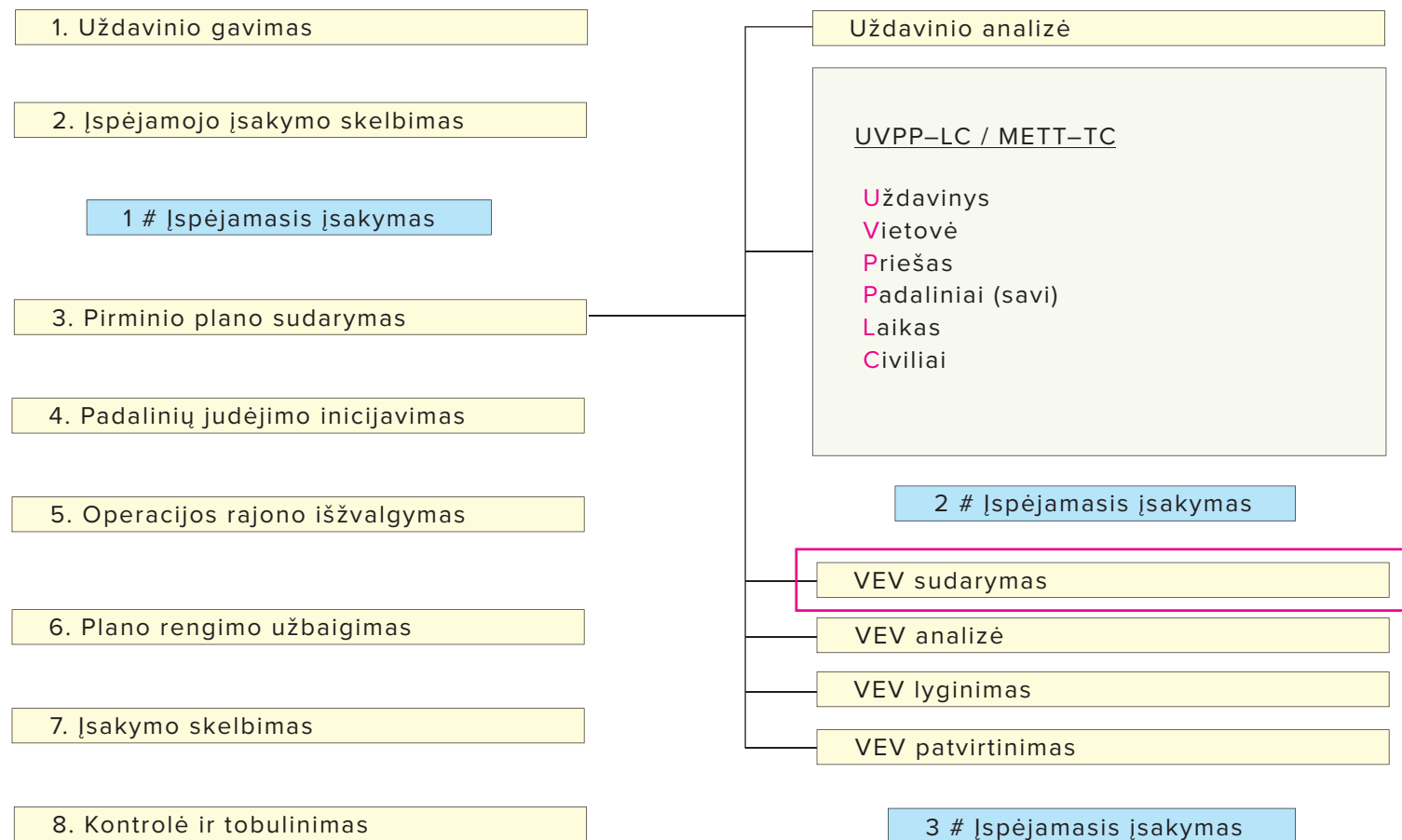
VEV kūrimo etapą galima pateikti per kasdieninį pavyzdį.

PAVYZDYS: Jūs norite įsigyti automobilį. Pirmiausia atliekate analizę: nustatote, kiek tam galite išleisti pinigų, kurios transporto priemonės yra patikimesnės, kokios yra eksploataavimo išlaidos ir t. t. Taigi atėjo metas pagal jūsų kriterijus ir atliktą analizę sudaryti transporto priemonės įsigijimo VEV, t. y. išsirinkote porą galimų pirkinių, pvz., pirkti turguje 4 metų senumo BMW 5 ar naują Opel INSIGNIA salone.

VEIKSMŲ EIGOS VARIANTŲ SUDARYMAS

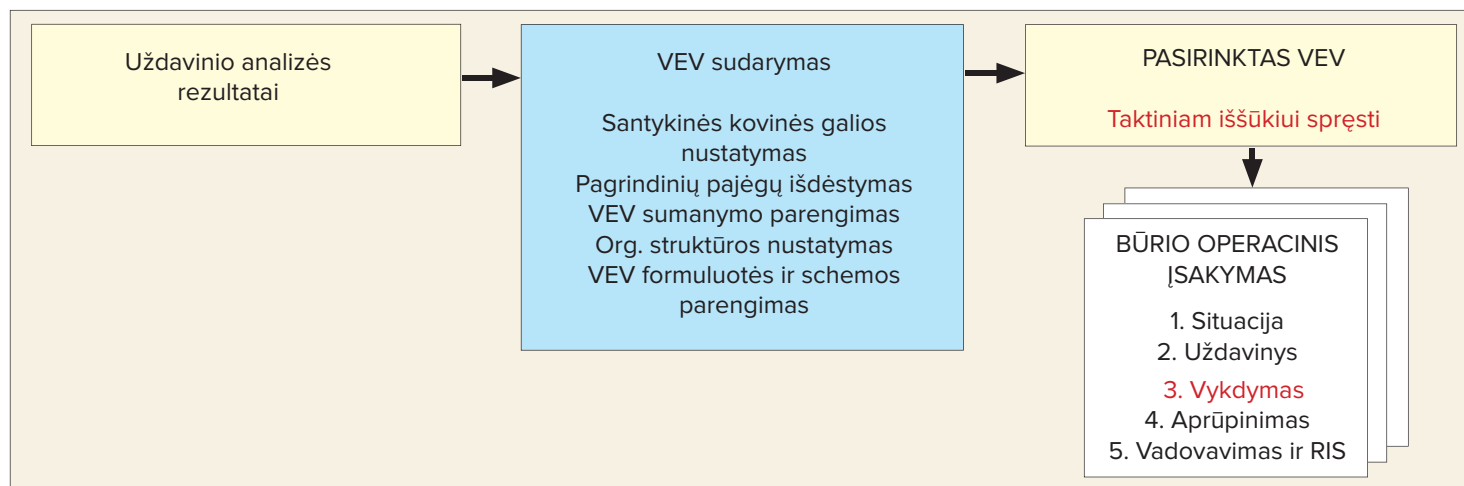
0218. Paaiškinti teorinę dalį.

VEV sudaromas (žr. T8.1 pav.) po uždavinio analizės. VEV susideda iš šešių punktų (žr. T8.2 pav.).

T8.1 pav. VEV sudarymas.

Veiksmų eigos variantų sudarymo tikslas – nustatyti vieną ar kelis būdus, kaip įvykdyti uždavinį patiriant mažiausius draugiškų pajėgų nuostolius, lemiamojoje vietovėje ar lemiamu laiku panaudoti triuškinamą kovinę galią.

T8.2 pav. VEV sudaroma po uždavinio analizės.

PASTABA:

Lemiamasis taškas (angl. *decisive point*) – vieta, iš kurios gali būti grasinama priešo ar draugiškų pajėgų lemiamiesiems veiksams. Jis gali egzistuoti laike, erdvėje ar informacinėje aplinkoje (žr. SPP, 2006).

Jei leidžia laikas, būrio vadas gali sudaryti keletą veiksmų eigos variantų. Tam, kad kuo tiksliau nurodytų, kaip būrio vadas planuoja panaudoti turimas pajėgas neprieštaraudamas vado ketinimams, įvykdyti padaliniui iškeltus tikslus ir atlikti esmines užduotis, kiekvienas veiksmų eigos variantas daromas kiek įmanoma detalesnis. Pagrindinį dėmesį būrio vadas skiria veiksams, kuriuos būrys privalo atlikti lemiamuosiuose taškuose, ir po to iki veiksmų pradžios planuoja atvirkštinę veiksmų eigą. Veiksmų eigos variantai turėtų atitikti T8.1 lentelėje išvardytus kriterijus.

T8.1 lentelė. VEV kriterijai.

Tinkamas	Ar sėkmingai įvykdęs suplanuotą veiksmų eigos variantą padalinys įvykdytų uždavinį neprieštaraudamas bataliono ar kuopos vado sumanymui ir tikslams?
Įvykdomas	Būrys privalo turėti veiksmų eigos variantui vykdyti reikalingus taktinius ir techninius įgūdžius ir išteklius. Padalinys privalo būti išmokytas, turėti ekipuotę, vadus, laiko treniruotėms – visa, kas reikalinga, kad uždavinys būtų sėkmingai įvykdytas.
Išskiriamas	Jei sudaroma daugiau nei vienas veiksmų eigos variantas, tam, kad jų sudarymas būtų pagrįstas, jie turi vienas nuo kito skirtis. Tai atlikti būrio lygmeniu yra labai sudėtinga, ypač jei būriui ribojami veiksmai arba mažai laiko skirta planavimui ir pasirėngimui.
Baigtas	Veiksmų eigos variantas privalo apimti: KAS? KĄ? KADA? KUR? KODĖL? Veiksmų eigos variantas turi atitikti operacijos doktrininis reikalavimus. Pavyzdžiui, puolant besiginantį priešą, veiksmų eigos variantas turi apimti judėjimą, išsiskleidimą, puolimą ir įsitvirtinimą objekte.

Vadai kovinės galios komponentus suderina su koviniu aprūpinimu ir kovinę galią nukreipia prieš priešo pajėgas. Jie siekia mažiausiais nuostoliais sutelkti didžiulę kovinę galią lemiamajame taške, kad įvykdytų uždavinį.

SANTYKINĖS KOVINĖS GALIOS ANALIZĖ

0219. Paaiškinti teorinę dalį.

Šiame etape lyginamos draugiškų ir priešo pajėgų kovinės galios, jų stiprybės ir silpnybės. Kovinė galia – tai karinio vieneto gebėjimas vykdyti kovos uždavinius tam tikru laiku su turimomis priemonėmis ir esant tam tikro pasirėngimo lygio. Būriui / skyriui tai neturėtų būti sudėtingas procesas. Tačiau jei būrys atakuoja ar ginasi nuo pajėgų, kurios nenaudoja kovos rikiuočių, o naudoja partizaninę ar teroristinę taktiką, tai atlikti gali būti labai sudėtinga. Bū-

rio vadui šis etapas prasideda nuo grįžimo prie uždavinio analizės metu rastų vado išvadų, o ypač tų išvadų, kurios apibūdina priešų pajėgų stiprybes, silpnybes. Trumpai tariant, būrio vadas bando išsiaiškinti, kur, kada ir kaip vykdant uždavinį būrio kovinė galia (žvalgyba, judėjimas ir manevras, parama ugnimi, apsauga, vadovavimas ir valdymas) gali būti pranašesnė už priešų pajėgų kovinę galią. Ši analizė turėtų leisti pasirinkti metodus, procedūras ir galimus lemiamuosius taškus, pagal kuriuos bus sudaromi veiksmų eigos variantai.

Kovinės galios analizė padeda vadui:

- ▶ Nustatyti lemiamąjį tašką operacijos plane.
- ▶ Nustatyti laiką, vietą ir pajėgas, kurios kausis mūšyje.
- ▶ Nustatyti, kiek kovinės galios (pajėgų, ugnies priemonių paramos ir t. t.) reikia skirti pagrindiniam, o kiek remiančiajam veiksmui.

PASTABA:

Nereikia laukti, kol vadas patvirtins papildomų išteklių gavimą, o planuoti operaciją su turimomis priemonėmis, nes operaciją vykdyti vis tiek visada reikės, net jei ištekliai ir nebus gauti!!! Jei paramos nėra, reikia žiūrėti, kaip išnaudoti vietovę, turimus išteklius ir priešų silpnybes. Jei neišeina, reikia ieškoti kito lemiamojo taško.

0220. Parodyti ir paaiškinti lenteles.

Santykinės kovinės galios analizei supaprastinti ir palengvinti naudojamos dvi lentelės: „**Santykinės kovinės galios lyginimo lentelė**“ (T8.2) ir „**Taktinių funkcijų lyginimo lentelė**“ (T8.3).

Santykinėje kovinės galios lyginimo lentelėje yra surašoma priešų ir savų pajėgų ginkluotė, jos skaičiai ir santykiai. Ši lentelė atspindi kovinės galios kiekybinius rodiklius, tačiau yra sunkiai matematiškai apibūdinama, bendras pajėgų santykis priklauso nuo vado vertinimo. Net ir pateiktame pavyzdyje būtų sunku vienareikšmiškai nustatyti, koks yra bendras pajėgų santykis. Bendras santykis yra gaunamas palyginus turimus skirtingus ginklus ir jų sistemas, tačiau skirtingo tipo ginkluotės perteklius ne visada kompensuoja kitos

ginkluotės trūkumą. Kitaip sakant, jei priešas turi 10 tankų, o jūs 0, tai jūsų turimas FN MAG kulkosvaidžių perteklius (didesnio skaičiaus turėjimas, nei turi priešas) nelabai turėtų nulemti kovinę galią, o tuo pačiu ir mūšio baigtį.

T8.2 lentelė. Santykinės kovinės galios lyginimo lentelė.

VEIKSMŲ EIGOS VARIANTŲ SUDARYMAS				
SANTYKINĖS KOVINĖS GALIOS LYGINIMO LENTELĖ				
Pagrindinė ginkluotė	Priešas	Draugiškos pajėgos	Santykis	Išvados
Tankai	15 (T-72)	0	15:0	Aiški persvara, ieškoti būdų kovoti su tankais (prašyti prieštankinių ginklų)
Prieštankiniai ginklai	15 (AT5)	6 (JAVELIN)	3:1	Mes neturime tankų, tai priešas galės naudoti AT5 prieš mūsų įtvirtinimus. „Javelin“ bus pagrindinė priemonė T-72 naikinti. T-72 turi šūvio nuotolio persvarą – parenkant pozicijas, naudotis reljefo nelygumais (šlaito gynyba).
Kulkosvaidžiai	40 (RPK)	10 (FN MAG)	4:1	Žymi ugnies persvara, tačiau priešas atakuoja, tad mūsų kulkosvaidžiai bus efektyvesni iš įrengtų pozicijų, pagrindinė kulkosvaidžių komandų grėsmė – prieštankiniai ginklai (AT-5), taip pat tankų pabūklai ir jų kulkosvaidžiai.
			11:1	Prašyti prieštankinių ginklų arba kitų priemonių kovai prieš tankus.

Gautą bendrą ginkluotės lyginimo santykį tikriname su istoriniais kovinės galios santykiais (T8.4 lentelė). Rezultatas rodo, kokių veiksmų gali imtis priešas ir kokią operaciją mes turime planuoti.

T8.3 lentelė. Taktinių funkcijų lyginimo lentelė.

TAKTINIŲ FUNKCIJŲ LYGINIMO LENTELĖ		
Taktinės funkcijos	Priešas	Savo pajėgos
	Priešo stiprybės, kurių reikia vengti	Veiksmai prieš stiprybėms išvengti
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.	Aviacinė parama, gebėjimas aptikti taikinius naktį.	Nedaryti manevro be priešlėktuvinės gynybos dengimo. Naktį stengtis nejudėti, taip pasunkinant jų galimybę mus pastebėti.
	Priešo silpnybės	Mūsų veiksmai prieš silpnybėms išnaudoti
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.	Motyvacijos trūkumas. Prasti individualūs įgūdžiai – šauktiniai kareiviai.	Naudoti nedideles diversines ir žvalgybos grupes prieš saugos postams užpulti.
	Galimi priešo veiksmai prieš mūsų silpnybes	Mūsų silpnybės
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.	Priekyje naudos tankus dengdamas jų judėjimą artilerijos ugnimi, taip užtikrins didelę puolimo spartą.	Trūksta prieštankinių priemonių.
	Galimi priešo veiksmai prieš mūsų stiprybes	Mūsų stiprybės
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.	Perkraus V2, stengsis perkrauti mus nereikalinga informacija, kad maskuotų pagrindinių pajėgų judėjimą. Stabdys mūsų vadų gebėjimą priimti greitus sprendimus.	Kovose užgrūdinti vadai ir kariai. Aviacinė parama (F-16). Decentralizuotas operacijos vykdymas.
	Galimi apgaulingi priešo veiksmai	Netikėtumo veiksnys, apgaulės planas
	Gali atakuoti pėsčiomis pelkėta vietoje iš rytų.	Imituosime šarvuočių manevrą pasitelkdami PSYOPS grupę.

Taktinių funkcijų lyginimo lentelė (T8.3) duoda daugiau informacijos nei santykinės kovinės galios lyginimo lentelė (T8.2), tačiau tiek viena, tiek kita yra reikalingos ir viena kitą papildančios.

PAVYZDYS. Jei prieš pranašumas yra 6:1, tai mūsų pajėgos negalėtų vykdyti gynybos, o geriau vykdytų stabdymą. O jei toje pačioje situacijoje santykis būtų 9:1, tai jau reiktų savo veiksmus planuoti apgyvendintoje vietovėje (mieste), nes istorinis santykis yra 10:1. Jei vadui išeina nepalankus santykis, akivaizdu, kad operacijos pobūdžio pakeisti negalima, reikia aukštesniojo vado prašyti papildomos paramos (padalinių, ugnies priemonių ir t. t.).

T8.4 lentelė. Istoriniai kovinės galios santykiai.

DRAUGIŠKŲ PAJĖGŲ VEIKSMAI	DRAUGIŠKŲ PAJĖGŲ IR PRIEŠO PAJĖGŲ SANTYKIS	PIEŠO PAJĖGŲ VEIKSMAI
Stabdymas	1:6	Puolimas
Suplanuotoji gynyba	1:3	Suplanuotoji ataka
Skubiai organizuota gynyba	1:2,5	Staigioji ataka
Suplanuotoji ataka	3:1	Suplanuotoji gynyba
Staigioji ataka	2,5:1	Skubiai organizuota gynyba
Kontrataka	1:1	Puolimas
Ataka	15:1	Suplanuotoji gynyba mieste
Ataka	10:1	Skubiai organizuota gynyba mieste
Puolimas	6:1	Stabdymas
Puolimas	1:1	Kontrataka
Suplanuotoji gynyba mieste	1:15	Ataka
Skubiai organizuota gynyba mieste	1:10	Ataka

PIRMINIŲ GALIMŲ VEIKSMŲ NUSTATYMAS

0221. Paaiškinti teorinę dalį.

Šiame etape yra skatinamas dialogas tarp būrio vado ir jo pavaduotojo, tarp skyriaus vado ir vyr. šaulio. Turi būti vadovaujamas principu: dvi galvos geriau nei viena, bet galutinį sprendimą priima vadas. Pirmiausia vadas privalo nustatyti objektus arba laikus, t. y., kur ir kada jo padalinys, siekdamas tam tikro rezultato (vietovės, priešų pajėgų ar laiko atžvilgiu), sutelks triuškinamą ugnies galią ir įvykdys savo uždavinį. Jis turėtų imtis šių veiksmų:

a. Nustatyti doktrininius reikalavimus. Būrio vadas turi surašyti operacijos eiliškumą arba etapus. Taktiniai reikalavimai nustato, kaip atlikti operaciją. Jau pačiuose operacijos etapuose yra paminėta, pvz., kad būtina izoliuoti objektą ir tik tada šturmuoti.

Gerai vadai operacijų etapus turi surašę atmintinėse, o dar geresni vadai žino juos atmintinai.

Pateikiami atakos etapai:

- ▶ OBJ išžvalgymas;
- ▶ Judėjimas OBJ link;
- ▶ Objekto izoliavimas;
- ▶ Veiksmai OBJ;
- ▶ Įsitvirtinimas ir reorganizacija.

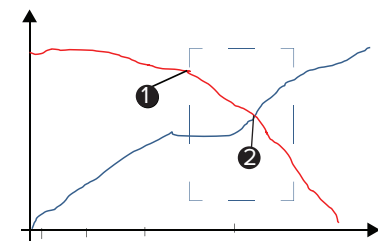
b. Nustatyti lemiamuosius taškus (LT). Tam, kad toliau būtų galima sudaryti veiksmų eigos variantą (-us), labai svarbu nustatyti lemiamuosius taškus. Lemiamuosius taškus būrio vadui gali pateikti kuopos vadas arba jis gali nustatyti juos pats, pvz., vykdydamas uždavinio analizę ar atlikdamas santykinės kovinės galios analizę. Labai svarbu pasirinkti tinkamą LT, kad būtų įvykdytas aukštesniojo vado duotas uždavinys.

LT nustatymą gali palengvinti išžvalgymas, nes tik tada galima pamatyti operacijų rajone vietą, kurį gali turėti lemiamą įtaką mūšio baigčiai.

Taigi iš pirmo žvilgsnio viskas paprasta. Teorinis apibrėžimas (ADRP 1-02 *Operation terms and symbols*) teigia: **lemiamasis taškas** – geografinė vieta, specifinis veiksmas, kritinis veiksnys ar funkcija, kurios atlikimas vadui suteikia geroką persvarą prieš priešininką ar sudaro sąlygas sėkmingai rutulioti veiksmus.

Lemiamojo taško panaudojimas kovinei galiai didinti paaiškintas T8.3 pav.: prieš mūšio pradžią gynyboje priešiškos pajėgos greičiausiai turės didesnę kovinę galią ir bus pranašesnės, tačiau operacijos eigoje mes turime jį sekinti ir stiprinti savo galią, kol galų gale tam tikru metu ir tam tikroje vietoje (grafike pažymėta (1) po tam tikro veiksmo (2)) mes jį „perlaužiame“ ir tampame stipresni už jį. Ta vieta, tas veiksmas ir yra **LEMIAMASIS TAŠKAS!!!**

Taigi, kaip tinkamai pasirinkti **LT**, kad tikrai būtume pranašesnis už priešininką? Vienareikšmio atsakymo nėra. Greičiausiai tai **suprasi po mūšio**, kai galėsi peržvelgti visą eigą ir pasakyti: šitoje vietoje ir tuo metu mes perė-

T8.3 pav. Lemiamojo taško panaudojimas kovinei galiai didinti.

Carl Philippas
 Gottliebas von Clausewitz
 (1780 m. birželio 1 d. –
 Burgas prie Magdeburgo
 – 1831 m. lapkričio 16 d.
 – Breslau, dab. Lenkija),
 prūsų karo teoretikas,
 generolas majoras (1818
 m.). Svarbiausias veikalas
 – „Apie karą“ (Vom
 Kriege), išspausdintas
 rinkinyje „Pomirtiniai
 kūriniai apie karą ir
 kariavimą“ (Hinterlassene
 Werke über Krieg und
 Kriegführung, 10 t., Berlin:
 1832–1837).

mėmė iniciatyvą, perlaužė priešininką ir pradėjo reikalai suktis vis geriau. Tai buvo **LT**.

Kokios nors sėkmės formulės, kaip tinkamai parinkti **LT**, nėra. Tai yra karo meno dalis, kur kiekvienas vadas, remdamasis savo patirtimi, žiniomis, jį parinks. Patarimas būtų tik vienas – kuo daugiau kaupti žinių, skaityti knygas ir analizuoti mūšius, kad galėtumėte įvertinti kitų karinių operacijų lemiamuosius taškus ir kiek įmanoma **išstobulintume įgūdį numatyti** operacijos lemiamąjį tašką, arba tiesiog turite turėti nuojautą.

Clausewitzas rašė, kad taktinis susidūrimas (angl. *engagement*) neturi naudos, jo nauda atsiranda tik tada, kai tai duoda teigiamą efektą operacinėje ir strateginėje aplinkoje. Taip pat jis rašė, kad geriausia strategija yra visada būti labai stipriam, visų pirma stipriam reikia būti visur, bet svarbiausia būti stipriam lemiamajame taške.

Baronas Jomini rašė, kad lemiamasis taškas yra vieta mūšio lauke, pozicija, užimta prieš, arba vietovė žygio maršrute, kurią užėmus bus pasiekti strateginiai tikslai. Vertindami vietovę, oro sąlygas ir priešą mes dažniausiai randame lemiamąjį tašką.

Lemiamąjį tašką galima paaiškinti šitaip: po sėkmingo mūšio bare susitinka du kariai ir šnekučiuojasi. Vienas karys sako, kad jo skyriaus vadas rizikuodamas pasiėmė nukauto kario kulkosvaidį, nušliaužė į poziciją ant kalno ir užslopino prieš ugnies poziciją, jiems beliko tik pribėgti ir įmesti į vidų granatas. Šioje istorijoje kulkosvaidžio atsiradimas ant kalno ir yra **lemiamasis taškas**.

LT vieta modeliuojant VEV:

- ▶ Operacijos planavimas turi prasidėti nuo lemiamojo taško nustatymo.
- ▶ Lemiamasis taškas turi būti vienodas visiems VEV.
- ▶ Į jį turi būti maksimaliai koncentruojama visa padalinio kovinė galia.
- ▶ Lemiamasis taškas gali būti įvairiai orientuotas į:
 - vietovę (angl. *terrain orientated*);
 - priešą (angl. *enemy orientated*);
 - civilius (angl. *civil focused*);
 - laiką (angl. *time orientated*).

Šie klausimai gali padėti nustatyti LT planavimo metu:

- ▶ Ar yra vieta, nuo kurios labai gerai galima stebėti priešo pozicijas?
- ▶ Ar galima išdėstyti mūsų pajėgas, kad jos šaudytų į priešą nuo aukštesnės vietos?
 - ▶ Ar yra priešui nepalanki vieta, į kurią įviliojus jį, gerokai sumažėtų jo kovinė galia (ribota judėjimo laisvė, susiaurėtų šaudymo laukai, sumažėtų šaudymo atstumai, pagrindinės ugnies sistemos negalėtų šaudyti)?
 - ▶ Ar yra siaura vieta, kurioje su minimaliomis pajėgomis galima būtų sulaikyti priešo pajėgas?
 - ▶ Ar yra vieta, kur atlikę taktinį veiksmą atkirstume priešo aprūpinimą?
 - ▶ Kokias priešo pajėgas reikėtų atakuoti, kad jis būtų priverstas panaudoti savo rezervus joms išsaugoti?
 - ▶ Kokių nuostolių reikėtų pasiekti ir kur, kad priešas atsisakytų toliau vykdyti operaciją?

PASTABA:

Analizuodamas vietovę vadas nustato svarbiąsias vietas (angl. *key terrain*). Jei lemiamasis taškas yra orientuotas į vietovę, tai LT sutaps su viena iš svarbiųjų vietovių.

Antoine-Henri, baronas Jomini (gimė 1779-04-06, mirė 1869-04-24) buvo šveicarų karininkas, užsitarnavęs generolo laipsnį, tarnavo Prancūzijoje, o vėliau Rusijoje.

- ▶ Kaip galima būtų panaudoti civilius, kad priešas atsisakytų savo ketinimų?
- ▶ Ką reiktų padaryti, kad civiliai padėtų mums kovoti su priešu?
- ▶ Kaip išnaudoti civilius ir žiniasklaidą, kad paveiktų priešą ketinimus?
- ▶ Kada reikėtų pulti?
- ▶ Koks priešų veikimas ar neveikimas sąlygotų mūsų veiksmų pradžią?

c. Kiekvienam padaliniui nurodyti siekiamus tikslus. Kiekvieno padalinio tikslų nustatymas pradedamas nuo pagrindinio veiksnio. Būriui skirtą uždavinį turi įvykdyti pagrindinis būrio vado pasirinktas veiksnys (vieta, kurioje pajėgos turės atlikti veiksmą, kad pasiektų nustatytus tikslus), tam tikroje vietoje – leliamajame taške. Toliau vadas nustato kitų remiančiųjų pajėgų (padalinių) tikslus. Pagrindinės pajėgos atlieka esminę užduotį, remiančiosios pajėgos sukuria sąlygas pagrindinėms pajėgoms įvykdyti užduotį. Pvz., pagrindinės pajėgos turi užimti OBJ, kad nuo kalno pridengtų viso bataliono sparną, tuo pačiu metu remiančiosios pajėgos remtų OBJ užėmimą iš paramos ugnimi pozicijų.

d. Pavaldiems padaliniams nurodyti užduotis. Pradedamas nuo pagrindinių pajėgų, būrio vadas tiksliai apibūdina taktines užduotis, kurios leidžia pasiekti tikslus pagrindinėms ir remiančiosioms pajėgoms. Pvz., atakuoti ir užimti.

PAGRINDINIŲ PAJĖGŲ IŠDĖSTYMAS.

0222. Paaiškinti teorinę dalį.

Toliau būrio vadas nustato uždaviniui įvykdyti būtiną skyrių ir ginklų

skaičių, o sudarydamas planą numato pagrindinius manevrus. Nereikia skirti konkretaus skyriaus, šiame etape skiriamos priemonės (inžinerinė parama, kulkosvaidžiai, granatsvaidžiai, šarvuočiai), o ne konkretūs padaliniai. Tai daro atsižvelgdamas į pasikeitusią būrio uždavinio formuluotę, vado ketinimus ir labiau tikėtiną priešų pajėgų veiksmų eigą. Jis turi paskirti pagrindinėms pajėgoms (lemiamajame taške) reikalingas priemones, o po to, atsižvelgdamas į antrame etape paskirtų užduočių ir tikslų svarbą, paskiria priemones kitoms pajėgoms.

Pavyzdžiui, atakuojant bunkerį, šturmo grupei reikės priskirti inžinierius, kurie padarys perėją per minų lauką ar vielinę užtvarą, pėstininkus, kurie vykdys šturmą. Paramos grupei, kuri remis šturmą, reikalingi kulkosvaidžiai, povamzdiniai granatsvaidžiai, taiklūs šauliai, snaperių grupė.

VEV SUMANYMO RENGIMAS

0223. Paaiškinti teorinę dalį.

Veiksmų eigos variantas – tai vado vizijos, kaip pavaldiniai vykdys uždavinį nuo operacijos pradžios iki jos pabaigos, apibūdinimas. Jis tai daro nustatydamas, kaip vienos užduoties baigimas lems kitos užduoties eigą. Būrio vadas tiesiog apmąsto, kaip tinkamiausiai išnaudoti vietovę ir kaip būrio stiprybes panaudoti prieš priešų silpnybes (ši informacija gaunama analizuojant santykinę kovinę galią).

Sudarydamas sumanymą, būrio vadas turi į bendrą planą įtraukti taktines funkcijas.

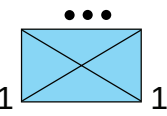
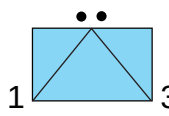
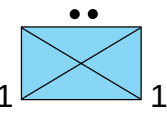
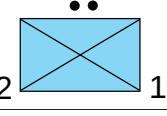
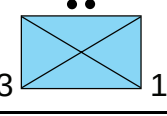
PASTABA:

Dažniausiai daroma klaida: VEV sumanymą prilyginti tik judėjimui ir manevrui, pamirstant žvalgybą, ugnies paramą, inžinerinę paramą, aprūpinimą ir t. t.

ORGANIZACINĖS STRUKTŪROS NUSTATYMAS

0224. Paaiškinti teorinę dalį.

Būrio / skyriaus vadas gali gauti priskyrimus, t. y. jis gali gauti papildomų padalinių, kurie kartu vykdys uždavinį ar užduotis. Padaliniui gali būti priskirti inžinieriai, prieštankinis padalinys, psichologinių operacijų padalinys ir kiti (žr. T8.4 pav.). Vadas turi žinoti pavaldumo santykį, nes tai lemia, ką vadas gali daryti su juo, o ko negali. Detaliau paaiškinta T8.5 lentelėje.

Padaliniai	Atskirta	Priskirta	
		Operacinis vadovavimas (OPCOM)	Operacinis valdymas (OPCON)
			
			
			
			

T8.4 pav. Organizacinės padalinio struktūros pavyzdys (fragmentas).

T8.5 lentelė. Vadovavimo ir valdymo santykių lentelė (Lietuvos kariuomenės operacinė doktrina).

VADOVAVIMAS	ABVAD (angl. FULLCOM)	OPVAD (angl. OPCOM)	OPVAL (angl. OPCON)	TAVAD (angl. TACOM)	TAVAL (angl. TACON)
Galimybė suskaldyti vienetą	X	X			
Skirti uždavinius	X	X	X		
Skirti užduotis	X	X	X	X	
Deleguoti lygiavertį VAD / VAL statusą	X	X	X	X	
Deleguoti žemesnį VAD / VAL statusą	X	X	X	X	
Koordinuoti vietinį judėjimą, vietovės gynybą	X	X	X	X	X
Aprūpinimo atsakomybė	X				

Absoliutusias vadovavimas (angl. *full command, FULLCOM*). Vadui suteikti įgaliojimai ir atsakomybė duoti įsakymus savo pavaldiniams. Apima visus karinių operacijų ir administravimo aspektus. Absoliučiojo vadovavimo įgaliojimai negali būti perduoti kitos valstybės kariniam pareigūnui.

Operacinis vadovavimas (angl. *operational command, OPCOM*). Vadui suteikti įgaliojimai skirti uždavinius ar užduotis pavaldiems vadams, dislokuoti vienetus, perduoti pajėgas, išlaikyti ar perduoti operacinius ar (ir) taktinius valdymo įgaliojimus kitam vadui taip, kaip jis mano yra būtina. Neapima atsakomybės už administravimą.

Operacinis valdymas (angl. *operational control, OPCON*). Vadui suteikti įgaliojimai panaudoti (angl. *direct*) jam priskirtas pajėgas taip, kad jis galėtų įvykdyti konkrečius uždavinius ar užduotis, paprastai ribotus pagal funkciją,

laiką ar vietovę; dislokuoti jas ir išlaikyti ar perduoti kitam vadui jų taktinį valdymą. Operacinio valdymo įgaliojimai neleidžia vadui jam priskirtų pajėgų vienetų panaudoti atskirai ir neapima atsakomybės už administravimą ir logistiką.

Taktinis vadovavimas (angl. *tactical command, TACOM*). Vadui suteikti įgaliojimai skirti pavaldžioms pajėgoms užduotis aukštesniosios vadovybės skirtam uždaviniui įvykdyti.

Taktinis valdymas (angl. *tactical control, TACON*). Detalizuoti įgaliojimai, dažniausiai apimantys vienetų veiksmų valdymą tam tikroje vietovėje; judėjimo ar manevro valdymas, reikalingas uždaviniams ar užduotims įvykdyti.

Administracinis valdymas (angl. *administrative control, ADCON*). Administracinio valdymo (t. y. administravimo) įgaliojimai suteikia teisę duoti nurodymus ar tiesiogiai administruoti (logistinis aprūpinimas, personalo vadyba, drausmė, karinis rengimas, parngtis, mobilizavimas, karinių išteklių ir priemonių kontrolė ir pan.) pavaldžias pajėgas (ir jų vienetų) ar kitas organizacijas (struktūras). Administravimas apima atsakomybę už visus kitus reikalus, neįtrauktus į pajėgų (ir jų vienetų) operacinius uždavinius.

PAVYZDYS. Situacija: būrio vadas gavo prieštankinį būrį OPVAL (angl. *OPCON*), priskirtą jo pavaldumui. Klausimas: Ką gali su tuo būriu daryti būrio vadas? Ats. žr. T8.5 lentelėje. (Pastaba: instruktorius gali pateikti ir daugiau tokių pavyzdžių.)

VEIKSMŲ EIGOS VARIANTO SUMANYMO IR SCHEMOS PARENGIMAS

0225. Paaiškinti teorinę dalį.

Vadai operacijos sumanymui parengti naudoja VEV sumanymą ir VEV schemą. Ir tai yra operacinio įsakymo 3 punkto pagrindas, taip pat svarbus braižant operacinę ir kitas skaidres. VEV sumanymas su schema detalai nusako, kaip padalins įvykdys

uždavinį. Prieš tai atliktus *pagrindinių pajėgų išdėstymą, VEV sumanymo parengimą, organizacinės struktūros nustatymą* buvo parengta didžioji dalis VEV sumanymo, o dabar belieka tik sudėlioti detales.

Vadas surašo savo sumanymą į „VEV sumanymą“ (T8.5 pav.) ir sumanymą pavaizduoja grafiškai „VEV scheme“ (T8.6 pav.).

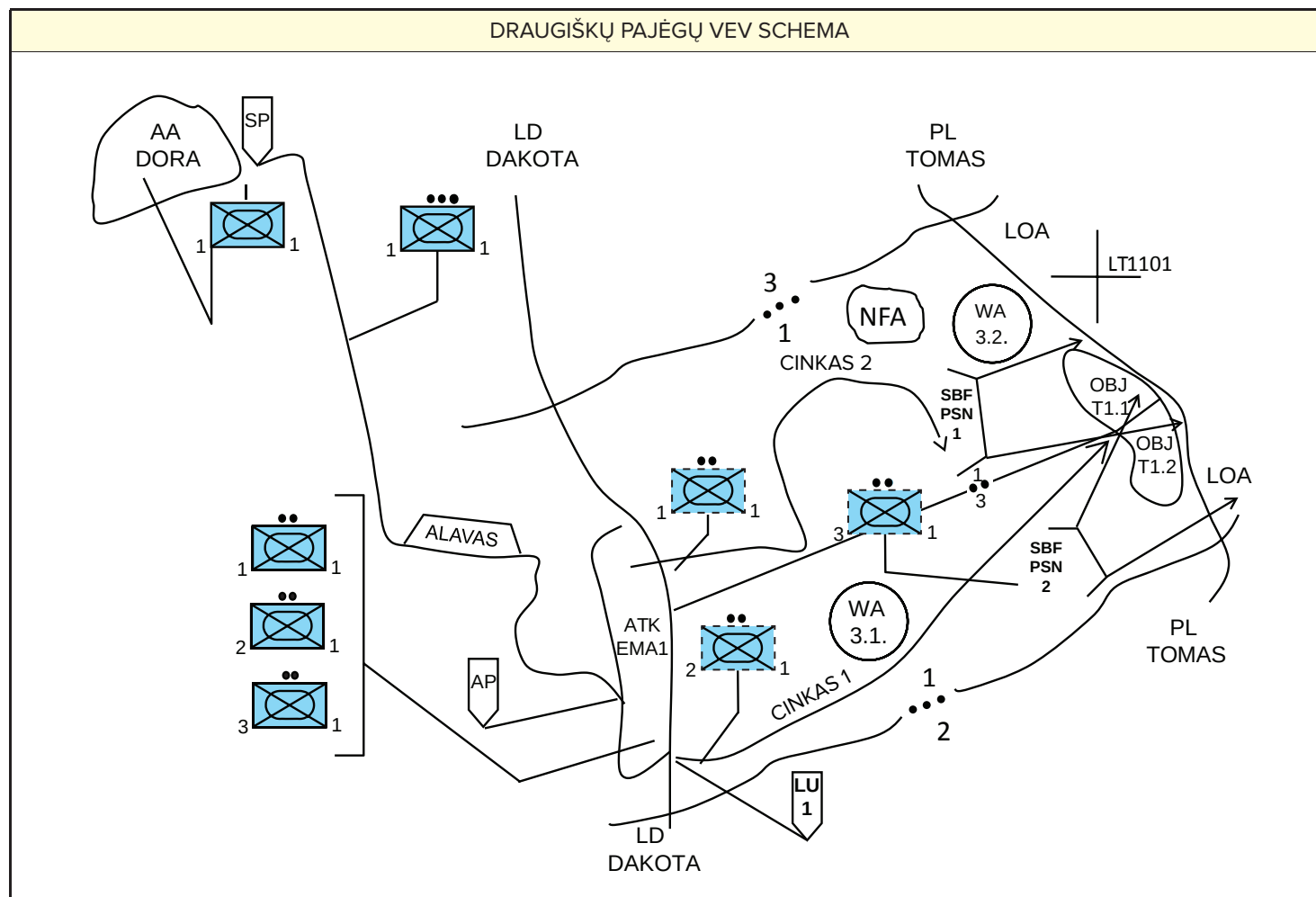
DRAUGIŠKŲ PAJĖGŲ VEIKSMŲ EIGOS APRAŠYMAS	
Organizacinė struktūra	Manevras:
Ugnies paramos sumanymas:	
Inžinerinės paramos sumanymas:	
CBRB paramos sumanymas:	
Aprūpinimo sumanymas:	
RIS sumanymas:	

T8.5 pav. VEV sumanymas.

PASTABA:

Braižant VEV schemą, joje turi atsispindėti:

- ▶ Padalinių ribos.
- ▶ Fazės linijos.
- ▶ Ugnies kontrolės priemonės.
- ▶ Padalinių manevras, SR, PB, kitos pozicijos.
- ▶ Paėmimo vietos.
- ▶ Aprūpinimo taškai.
- ▶ Inžinerinis sumanymas (pralaidos, minų laukai, inžinerinės užtvartos).
- ▶ Stebėjimo postai.
- ▶ Vadavietės.
- ▶ Būrio vadas braižo savo padalinių (skyriaus, jei reikia grandžių) vietas ir judėjimą.
- ▶ Skyriaus vadai turi braižyti savo skyriaus karių vietas mūšyje ir judėjimą, kai kuriais atvejais galima žymėti poras, grandis.
- ▶ Būrio, skyriaus vadai savo sumanymuose turi numatyti šaudymo sektorius.

T8.6 pav. VEV schema.

Pateiksime manevro aprašymo pavyzdį.

PAVYZDYS.

1 fazė: Priartėjimas

H-30 min. būrys, būrio kolona (1, 2, 3, PT) pajudės iš SR ANA į GSV, 1 skyriaus C grandis liks GSV apsaugoje. H-5 min. šturmo grupė – 1 ir 2 skyriai pajudės į šturmo poziciją, paramos ir atkirtimo grupės (3, PT skyrius) – atitinkamai į paramos ir atkirtimo pozicijas. H-2 min. pozicijos turi būti užimtos. Fazė baigiasi: Padaliniai pozicijose.

2 fazė: Šturmas

H val. paramos grupė paleis ugnį į OBJ siekdama slopinti priešą ir leisti šturmo grupei priartėti kuo arčiau OBJ nepastebimai. Atkirtimo grupė neleis priešui atsitraukti ar sustiprinti OBJ. Šturmo grupei priartėjus 50 m iki OBJ, paramos grupė perkels ugnį į kairę. Šturmo grupė, užėmusi OBJ, surinks visą dokumentaciją. Fazė baigiasi: Šturmo grupė užėmė OBJ.

3 etapas: Atsitraukimas

Šturmo grupė, užbaigusi veiksmus OBJ, atsitraukia tuo pačiu keliu, po šturmo grupės traukiasi paramos grupė. Paramos ir šturmo grupėms atsitraukus iki GSV, pradės trauktis atkirtimo grupė. Visi susirenka GSV ir visu būriu (1, 2, 3, PT) juda į naują PB vietą. PB užėmimas bus vykdomas pagal TVSP. Fazė baigiasi: Būrys išsidėstė PB.

Ugnies paramos sumanymo rengimas

Reikia atsižvelgti į:

► Ar yra priskirtas priešakinis stebėtojas? Jei yra, tai jis yra pagrindinis patarėjas visais netiesioginės ugnies iškvietimo klausimais. Jei priešakinio stebėtojo nėra, reikia išsiaiškinti (su kuopos vadu) kokia bus netiesioginė parama mūšio metu ir kokiam tikslui ar efektui pasiekti, kaip tai pagelbės bendram manevro planui.

PASTABA:

Jei vadas neturi pakankamai laiko planavimui, VEV schema nedaroma, o sumanymas braižomas iš karto operacinėje skaidrėje.

PASTABA:

Rašydami savo sumanymus vadai turėtų stengtis naudoti šį aprašymo eiliškumą:

Manevro forma.

Operacijos lemiamasis taškas ir kodėl.

Riziką, kurią prisiima vadas (ir kaip švelnina).

Padalinių užduotys ir tikslai, remiantysis ir pagrindinis veiksniai.

- ▶ Kokie ugnies ribojimai? Reikia išsiaiškinti, kokios ugnies paramos kontrolės priemonės bus naudojamos mūšio metu.
- ▶ Ar ugnies taikiniai remia mūsų manevrą? Jei neremia, jie yra nereikalingi.
- ▶ Numatyti, kaip turimos būrio ugnies priemonės bus naudojamos mūšio metu (kokiam tikslui ar efektui pasiekti, kaip tai remia manevrą) (60 mm minosvaidis).

PAVYZDYS. Ugnies paramos sumanymas.

Operacijos metu nuo H-2 min. iki H val. objektas bus apšaudomas artimosios aviacinės paramos sraigtasparnio. Netiesioginę ugnį iškvies priskirtas priešakinis stebėtojas (taikiniai LA1101, LA1102). Šturmo grupės priartėjimui bus naudojamas dūmų uždangos taikinytis LA1103, atkirtimo grupės atsitraukimui naudojami dūmų uždangos taikiniai LA1104, LA1105.

Inžinerinės paramos sumanymo rengimas

Reikia atsižvelgti į:

Koks inžinerinis padalinys yra priskirtas ir kokias funkcijas jis atliks prieš ir per operaciją (mobilumo, kontrmobilumo, išgyvenimo).

Kokias inžinerines kliūtis ir kada reikės įrengti (pagal turimus ir skirtus kuopai išteklius turi nurodyti kuopos vadas ir suskirstyti prioritetus pagal tai, kuris būrys yra pagrindinis ir kokio tipo bus gynyba, pagal būrių išsidėstymą gynyboje).

Kokie inžineriniai ištekliai bus panaudoti. KV savo įsakyme konkrečiai turi nurodyti, kokios inžinerinės priemonės bus skirtos kuopai ir savo ruožtu paskirstymą būriams su nurodymais apie būrio kliūčių sistemos įrengimą.

Kokias užduotis atliks inžinerinė technika, kada ir kur.

PAVYZDYS. Inžinerinės paramos sumanymas.

1 fazė: Gynybos įrengimas.

Būrys bus remiamas bendrosios inžinerinės paramos būrio, kuris mūsų operacijų rajone vykdys kontrmobilumo užduotis – įrengs taktinį minų lauką nr. 001 ir dvi medžių užvartas ABATIS nr. 002 ir nr. 003. Tranšėjoms ir apkasams įrengti naudosime ekskavatorių, kuris atvyks 020400B LIE 12, darbų prioritetai: technikos apkasai, tranšėjos. Skyriui skiriama po 2 val., pozicijų įrengimo seka: 2 sk., 1 sk., 3 sk.

2 fazė: Gynybos vykdymas.

Inžinerinė parama neplanuojama.

Aprūpinimo sumanymo rengimas

Sudarant aprūpinimo VEV, reikia atsižvelgti į:

- ▶ Kokia aprūpinimo sistema bus naudojama („Traukimo“ ar „Stūmimo“);
- ▶ Kokiais keliais bus vykdomas aprūpinimas (numatyti pagrindinį aprūpinimo kelią ir, jei leidžia vietovė, alternatyvų aprūpinimo kelią);
- ▶ Kokį papildymo metodą taikysite (aprūpinimas pozicijose, tiesioginis pristatymas, pristatymas per tiekimo punktą);
- ▶ Koks skaičius tam tikrų tiekimo klasių reikalingas operacijai pradėti;
- ▶ Kaip bus organizuojamas būrio sužeistųjų surinkimas į būrio SSP (numatyti SSP);
- ▶ Kaip bus organizuojamas transporto surinkimas į RSP (numatyti RSP);
- ▶ Kita informacija (pvz., aprūpinimo prioritetai).

PAVYZDYS. Aprūpinimo sumanymas. Pradedant operaciją, skyriai turi turėti I, III ir V tiekimo klasių aprūpinimo normų atsargų 3 kovinėms dienoms (KDAN). Operacijos metu aprūpinimas bus vykdomas „Traukimo metodu“. Papildymas vyks pagrindiniu aprūpinimo keliu (PAK) C ir D per aprūpinimo tašką (AT) (35U AM 12345 12345).

Medicinos priemonėmis skyriai apsirūpina iki operacijos pradžios, visos

PASTABA:**Tiekimo klasės:**

I klasė – maistas ir vanduo.

II klasė – OSJL nurodytos priemonės.

III klasė – degalai, tepalai, spec. skysčiai.

III a. klasė – aviaciniai degalai, tepalai, spec. skysčiai.

IV klasė – inžinerinės, fortifikacinės, statybinės ir kitos ne OSJL / PAL priemonės.

V klasė – šaudmenys, sprogmenys ir kovinės nuodingosios medžiagos.

operacijos metu sužeistųjų surinkimas į būrių sužeistųjų surinkimo punktą (SSP) bus vykdomas skyrių pajėgomis. Technikos ir įrangos remontas ir evakuacija iš operacijos rajono į būrio remonto surinkimo punktą (RSP) bus vykdomi tiesioginės paramos kuopos pajėgomis (TPK).

Kita informacija:

Logistinės paramos prioritetai:

- I, II, III ir IV klasės priemonių tiekimo prioritetas pagal paraiškos pateikimo pirmumo laiką.
- V klasės priemonių tiekimas, remontas, MEDEVAC:
 - 1 prioritetas – 1 skyrius;
 - 2 prioritetas – PT skyrius;
 - 3 prioritetas – 2 ir 3 skyriai.

RIS sumanymas

Reikia atsižvelgti į:

- ▶ būrio vado vietą mūšio metu;
- ▶ vadovavimo perdavimą;
- ▶ ryšių priemonių panaudojimą iki sąlyčio, sąlyčio metu, alternatyvų

ryšį, priemones.

PAVYZDYS. Vadaviečių vietos:

- Būrio vadavietė: I fazės metu 1 mech. skyriaus pozicijose, II fazės metu su 2 mech. skyriumi.

Vadovavimo grandinė:

- Būrio vadas – 1 mech. skyriaus, 2 mech. būrio vadas – 3 mech. būrio vadas, būrio vado pavaduotojas.

Ryšiai

Ryšiai pasiruošimo gynybai metu (iki mūšio):

- Pagrindinis ryšys – laidinis ryšys
- Atsarginis ryšys – labai aukšto dažnio (LAD) radijo ryšys (radijo tyla nutraukiama esant sąlyčiui su priešu arba perduodant apie fazinių linijų kirtimą), nebyliojo valdymo signalai

ir garsinės priemonės.

Mūšio metu:

Pagrindinis ryšys – LAD, atsarginis – laidinis ryšys, pasiuntiniai, nebylieji signalai.

CBRB paramos sumanymo rengimas

Reikia atsižvelgti į:

Koks padalinio CBRB IAP (individualiosiomis apsaugos priemonėmis) aprūpinimas?

Koks CBRB padalinys turimas ar yra priskirtas ir kokias funkcijas jis geba atlikti prieš ir per operaciją (CBRB žvalgyba, CBRB užterštumo pašalinimas)? Būtina atsižvelgti į įrangą ir turimas priemones (cheminei, radiologinei ar pramoninių pavojingųjų medžiagų žvalgybai atlikti).

Kokie uždaviniai iškelti aukštesniojo vado (kuopos, bataliono vado) CBRB padaliniui? Pavyzdžiui, aptikti, nustatyti (indentifikuoti), pranešti, žymėti ar paimti CBRB mėginius.

Kokias numatomas užduotis, kada ir kur reiks atlikti? Pavyzdžiui, objekto, vietos, zonos, maršruto CBRB žvalgyba.

Kaip bus užtikrinta CBRB žvalgybos grupės apsauga CBRB žvalgybos ar CBRB teršalų šalinimo metu?

Kur bus numatyti CBRB teršalų šalinimo punktai (pagrindinis ir atsarginis) galimai CBRB taršai pašalinti, kokie bus jų pajėgumai (personalui ir technikai švarinti), taip pat jų aprūpinimas?

PAVYZDYS. CBRB paramos sumanymas.

Šturmo grupei užėmus atakos objektą ir pastebėjus pažeistą talpyklą (konteinerį) su neaiškiomis cheminėmis medžiagomis, bus atliekami tokie veiksmai:

Skelbiamas CBRB pavojus (cheminio pavojaus signalas – „DUJOS“), keliamas APNL

(apsaugos priemonių panaudojimo lygis) iki 4R (visi operacijoje dalyvaujantys vienetai panaudoja IAP).

Siunčiama CBRB žvalgybos grupė, kurios tikslas patvirtinti ar paneigti CBRB taršos buvimą objekte.

Įrengiamas numatytas CBRB švarinimo punktas galimai CBRB taršai pašalinti, organizuojamas jo aprūpinimas.

CBRB taršai nepasitvirtinus, sumažinamas APNL lygis iki 4 ar žemesnio, tęsiama tolesnė operacija tikslui pasiekti.

0226. Paskaitos pabaiga.

a. Karių klausimai iš visos paskaitos.

b. Įtvirtinti žinias pateikiant klausimų ir praktiškai atliekant užduotis.

Kariai atlieka uždavinio analizę.

c. Priemonių surinkimas.

d. Apibendrinimas.

0227–0247. Papildymai.

T9

9 PRATYBOS

PIRMINIO PLANO SUDARYMAS, VEV ANALIZĖ

metu vykdo pasiruošim
(1) Bataliono uždavinys
2 Mech Bn vykdy
ties FL LINA ta
Svenčionėlius.
(2) Bataliono vado ketin
Tikslas: Naleisti PRS
Pagrindines užduoty
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties F
Galutinis rezultatas: I
pajėgų Bn pasiruošęs
(3) Bataliono vado sumany
Operacija bus vykdoma
1 Faze Ardymas (FL R
Batalionas H val trimis
positions-BP) BP A, BP
FL RŪTA, 1 ir 2 skyriai
(observation post-OP) OP
tikslu aptikti PRŠ ir varžy
kuopos vykdo gynyba iš r
judėjimą savo gynybos ru
paremti (support) BP A i
(rearward passage of lines-
rajone (waiting area-WA) W

A. Nurodymai

0248. Tikslas.

Išmokyti karius atlikti VEV analizę.

0249. Mokomosios užduotys. *Pasibaigus pratyboms kariai turi:*

- a. Suprasti VEV analizės tikslus.*
- b. Suprasti ir mokėti atlikti VEV analizę.*

0250. Trukmė. *1 val. (45 min.).*

0251. Pratybų vieta. *Paskaita vedama klasėje.*

0252. Mokymo grupės dydis. *10–15 karių.*

0253. Aprūpinimas.

- a. Kanceliarinės priemonės.*
- b. Projektorius.*
- c. Kompiuteris.*
- d. PVP lentelės – kiekvienam kariui.*
- e. Operacinis įsakymas – kiekvienam kariui.*

0254. Apranga. *Lauko uniforma.*

0255. Pasiruošimas.

- a. Paruošti klasę.*
- b. Prijungti projektorius prie kompiuterio.*
- c. Patikrinti, ar iš visų suolų matyti skaidrių turinys.*

0256. Metodiniai nurodymai.

- a. Instruktorius paaiškina teorinę medžiagą.*
- b. Instruktoriai rodo, kaip gali būti atliekama VEV analizė: vienas instruktorius imituoja būrio vadą, o kitas instruktorius – būrio vado pavaduotoją.*
- c. Didelę karių auditoriją galima suskirstyti į dvi grupes, kurios išsirenka grupių lyderius. Vienas grupės lyderis atstovauja mėlynųjų veiksams, kitas – raudonųjų. Atliekama VEV analizė. Kiti kariai palaiko savo lyderius, duoda pasiūlymus.*
- d. Kariai atlieka VEV analizę, patikslina operacijos sumanymą, įtraukia papildomas rizikas, numato papildomus veiksmus „jei ...“, taip pat nurodo plano trūkumus ir stiprybes.*

B. Pratybų eiga

0257. Pasiruošimas.

Iki šių pratybų kariai turi būti užbaigę po du VEV (priklausomai nuo turimo laiko).

0258. Išėtų pratybų apžvalga.

- a. Kaip yra sudaromas VEV?
- b. Kokie yra VEV sudarymo kriterijai?
- c. Išvardykite ir trumpai apibūdinkite pavaldumo santykius.

IŽANGA

0259. Paaiškinti teorinę dalį.

Parengus veiksmų eigos variantą (-us), reikia jį (juos) išbandyti. Tam yra sukurta VEV analizė. Tai yra procesas, kurio metu priešo planas yra supriešinamas su savo planu (-ais) (VEV'ais). Kiekvieno veiksmo metu yra užduodamas klausimas: „O kas, jei...?“ Tikslas yra nustatyti, kas gali vykti ne taip, kaip yra suplanuota, ir kokius sprendimus vadas gali pasirinkti. Tai galima atlikti naudojantis maketu, schema, žemėlapiais, bet moderniausias būdas – kompiuterinis modeliavimas (T9.1 pav).

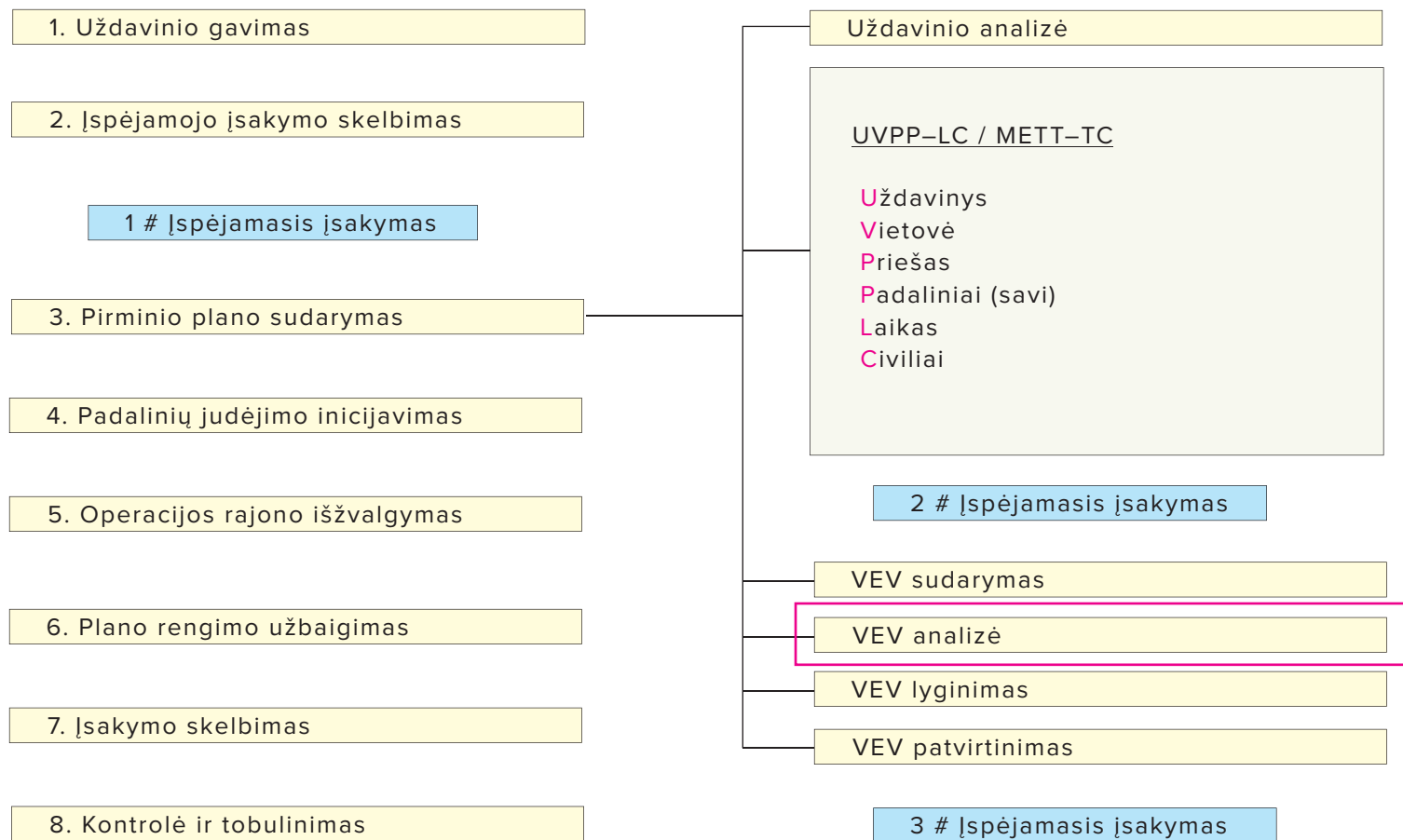
VEIKSMŲ EIGOS VARIANTŲ ANALIZĖ

0260. Paaiškinti teorinę dalį.

Veiksmų eigos variantų analizė turi būti atliekama, net kai yra parengiamas vienas VEV arba net tada, kai PVP atlikti skirta mažai laiko. VEV analizė (T9.2 pav.) dar kitaip gali būti vadinama „Kovos veiksmų modeliavimu“ (angl. *war-gaming*).

T9.1 pav. VBS2 modeliuojamos sistemos vaizdas.

T9.2 pav. Padalinių valdymo procedūros. VEV analizė.

0261. Paaiškinti teorinę dalį.

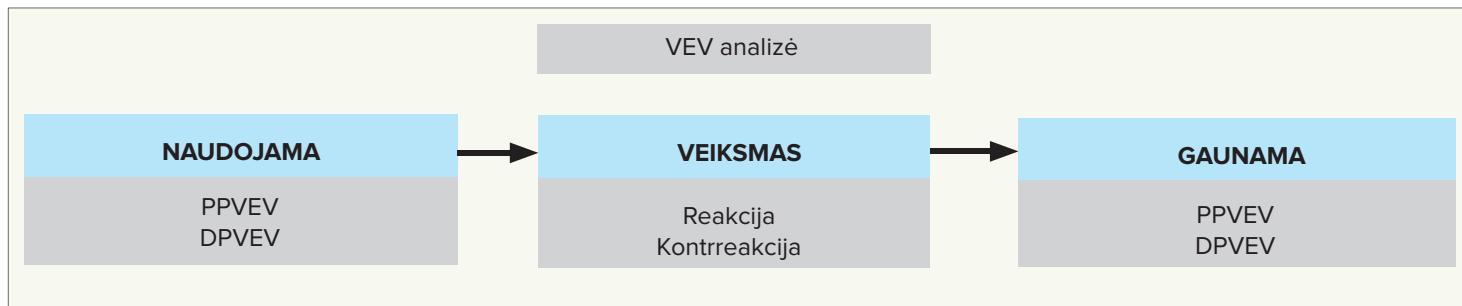
VEV analizei reikia sudaryti PPVEV (priešiškų pajėgų VEV) ir DPVEV (draugiškų pajėgų VEV). Kovos veiksmų modeliavimą geriausiai atlikti būrio vadui su būrininku arba skyriaus vadui su vyr. šauliu. Vienas imituoja priešą laikydamasis PPVEV, kitas – draugiškas pajėgas (naudodamas sudarytus DPVEV) (T9.3 pav). Jei nėra galimybių, vadas tai daro vienas. Iš pradžių pateikiamas draugiškų pajėgų veiksmas, vėliau – priešo reakcija į tą veiksmą ir draugiškų pajėgų kontrreakcija. Modeliuodamas vadas rašosi pastabas, rizikas ir taip tobulina savo planą.

Modeliuojant kovos veiksmus:

- ▶ nereikia leisti į detalias taktines situacijas, ypač jei tai standartiniai padalinio veiksmai (angl. *drills*);
- ▶ reikia patikrinti padalinių išdėstymą tam tikru laiku ir tam tikroje vietoje;
- ▶ reikia peržiūrėti padalinių, grupių, karių užduotis (angl. *tasks to units*);
- ▶ dar kartą peržiūrėti savo ir priešo pajėgų santykius;
- ▶ nustatyti spragas ir rizikas plane.

Po modeliavimo reikia:

- ▶ padaryti reikiamus pakeitimus plane;
- ▶ atnaujinti SVIP ir taktinę grafiką skaidrėse.

T9.3 pav. VEV analizė.

PASTABA:

Būrio vadas patikrina ne tik manevrą, bet ir logistikos planą, ugnies planą ir t. t. VEV analizės metu patartina naudoti „Įvykių registracijos lapą“ (T9.1 lentelė). Pateiktas pavyzdys surašomas į lentelę papildomai pažymint įvykių laikus, dalyvaujančius padalinius ir vadas rašo išvadas.

PAVYZDYS. Būrio vadas, veiksmas. Būrio vadas pradeda: „1 būrys H-30 min. pajuda iš susitelkimo rajono ir atlieka žygį iki pradžios linijos (angl. *line of departure*), H val. būrys nesustodamas kerta pradžios liniją. Kokia priešų reakcija?“

Būrininkas, priešų reakcija: „Priešų žvalgybos būrys vykdo stebėjimą iš keturių stebėjimo postų, atstumas iki pradžios linijos 3 km, priešas nieko negirdi, nieko nemato, jokių veiksmų nesiima.“

Būrio vadas, kontreakcija. „Judame toliau.“

Būrio vadas, veiksmas: Būrio kolona juda maršrutu SIDABRAS, artėja prie FL PETRAS, siunčia užklausimą kuopos vadui, ar jo būrys gali kirsti FL PETRAS. Kuopos vadas neleidžia, stabdo būrį, nurodo išsilaipinti.

Būrininkas, reakcija: „Ties FL PETRAS žvalgų būrio pirmas stebėjimo postas pastebi išsilaipinusį būrį, po 4 minučių į būrį iššaunama pirma minosvaidžių salvė.“

Būrio vadas, kontreakcija: „Po pirmos salvės laipinamės į šarvuočius ir judame maršrutu SIDABRAS, siunčiu kuopos vadui raportą apie sąlytį su priešu.“

0262. Paaiškinti teorinę dalį.

Būrio / skyriaus vadai siekia patikrinti planą (-us) nuo pradžios iki galo, tačiau, jei nėra laiko, imituojami tik lemiamieji operacijos etapai arba svarbiausi veiksmai: objekto užėmimas, sąlyčio nutraukimas, KR inicijavimas.

T9.1 lentelė. VEV analizė. Įvykių registracijos lapas.

VEV analizė ĮVYKIŲ REGISTRAVIMO LAPAS						
Eil. nr.	Laikas	Veiksmas	Reakcija	Kontreakcija	Padaliniai	Išvados

0263. Paskaitos pabaiga.

a. Karių klausimai iš visos paskaitos.

b. Įtvirtinti žinias, pateikiant klausimų ir praktiškai atliekant užduotis.

Kariai atlieka uždavinio analizę.

c. Priemonių surinkimas.

d. Apibendrinimas.

0264–0278. Papildymai.

T10

10 PRATYBOS

PIRMINIO PLANO
SUDARYMAS,
VEV LYGINIMAS,
PATVIRTINIMAS

metu vykdo pasiruošim
(1) Bataliono uždavim
2 Mech Bn vykdy
ties FL LINA ta
Svenčionėlius
(2) Bataliono vado ketin
Tikslas: Naleisti PRS
Pagrindinės užduotys
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties F
Galutinis rezultatas: I
pajėgų Bn pasiruošęs
(3) Bataliono vado sumany
Operacija bus vykdoma
1 Faze Ardymas (FL R
Batalionas H val trimis
positions-BP) BP A, BP
FL RŪTA, 1 ir 2 skyriai
(observation post-OP) OP
tikslu aptikti PRŠ ir varžy
kuopos vykdo gynyba iš r
judėjimą savo gynybos ru
paremti (support) BP A i
(rearward passage of lines
rajone (waiting area-WA) W

A. Nurodymai

0279. Tikslas.

Išmokyti karius atlikti VEV lyginimą ir patvirtinimą.

0280. Mokomosios užduotys. Pasibaigus pratyboms kariai turi:

- a. Žinoti, kada atliekamas VEV lyginimas.*
- b. Mokėti pasirinkti lyginimo kriterijus.*
- c. Mokėti užpildyti VEV lyginimo lentelę.*
- d. Mokėti pagrįsti VEV pasirinkimą.*
- e. Mokėti sudaryti SVIP.*

0281. Trukmė. 1 val. (45 min.).

0282. Mokymo grupės dydis. 10–15 karių.

0283. Pratybų vieta. Klasė.

0284. Aprūpinimas (priemonės).

- a. Kanceliarinės priemonės.*
- b. Projektorius.*
- c. Kompiuteris.*

0285. Apranga. Lauko uniforma.

0286. Pasiruošimas.

- a. Paruošti klasę.*
- b. Prijungti projektorius prie kompiuterio.*
- c. Patikrinti, ar iš visų suolų matyti skaidrių turinys.*

0287. Metodiniai nurodymai.

- a. Instruktorius paaiškina teorinę medžiagą pateikdamas pavyzdžių.*
- b. Kariai atlieka VEV lyginimą ir patvirtinimą.*
- c. Instruktorius, siekdamas sudominti karius, įvade turėtų pateikti lyginimo pavyzdį iš kasdieninio gyvenimo. Kariams labai patinka, kai aiškinant karinius dalykus instruktoriai pateikia kasdieninių pavyzdžių (lyginant VEV, įvade pateikti pavyzdį apie transporto priemonių pirkimą, būsto pirkimą ir kita).*

B. Pratybų eiga

0288. Pasiruošimas.

Iki šių pratybų kariai turi būti užbaigę po du VEV, atlikę jų analizę ir pataisę sumanymus.

0289. Išėtų pratybų apžvalga.

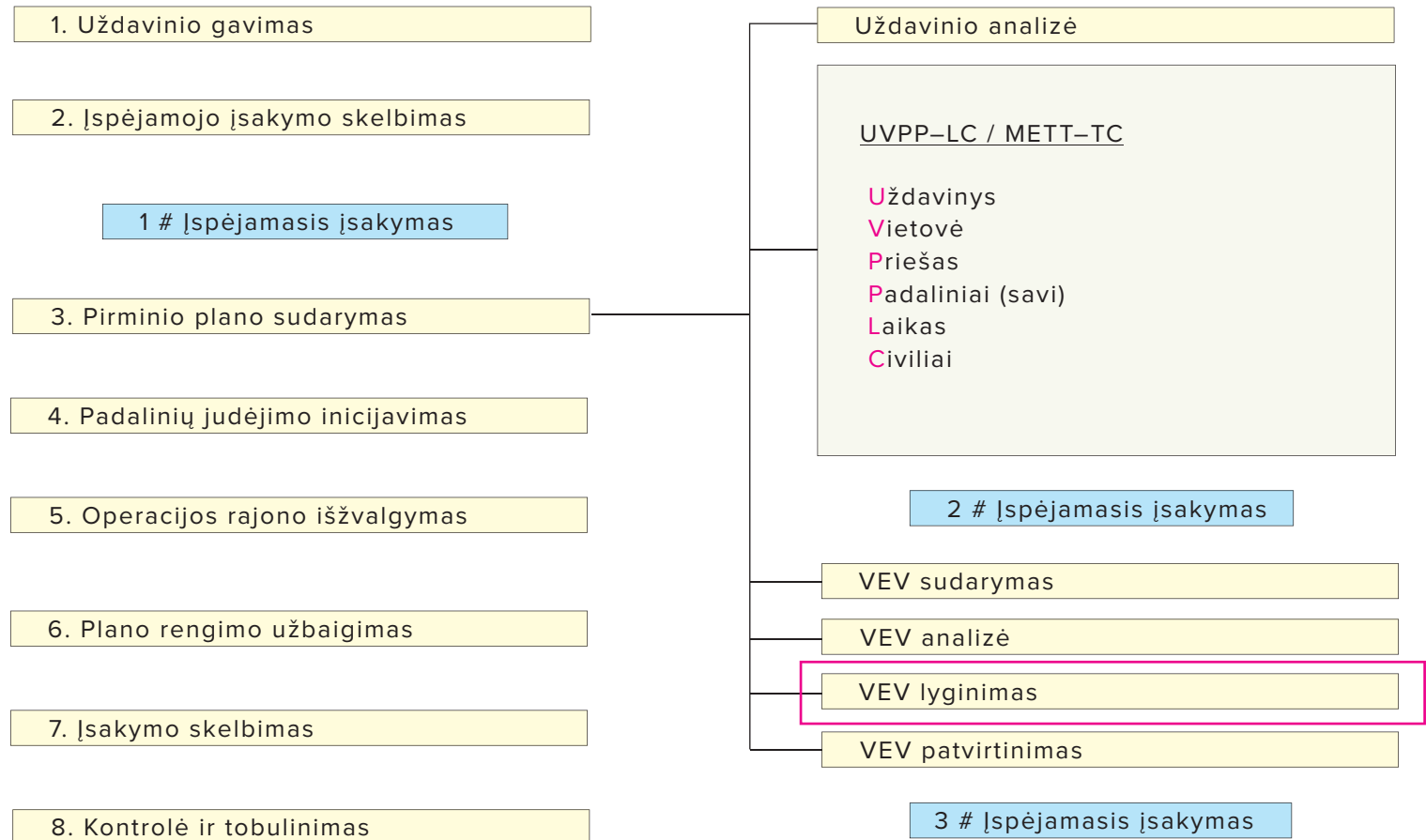
- a. Pirminio plano sudarymo eiga.
- b. PVP etapai.
- c. Kas yra gaunama / tobulinama po VEV analizės.

IŽANGA

0290. Paaiškinti teorinę dalį.

Kasdieninis gyvenimas susideda iš daug svarbių ar nesvarbių sprendimų. Sprendimas atsiranda tada, kai mums reikia pasirinkti bent iš dviejų variantų. Dažniausiai mes pasirenkame net nežinodami, kodėl taip nusprendėme. Karyboje turime žinoti, kodėl būtent taip pasirenkome. Tam reikalui naudojami vertinimo kriterijai.

VEV lyginimas yra sudedamoji pirminio plano atlikimo dalis (T10.1 pav.).

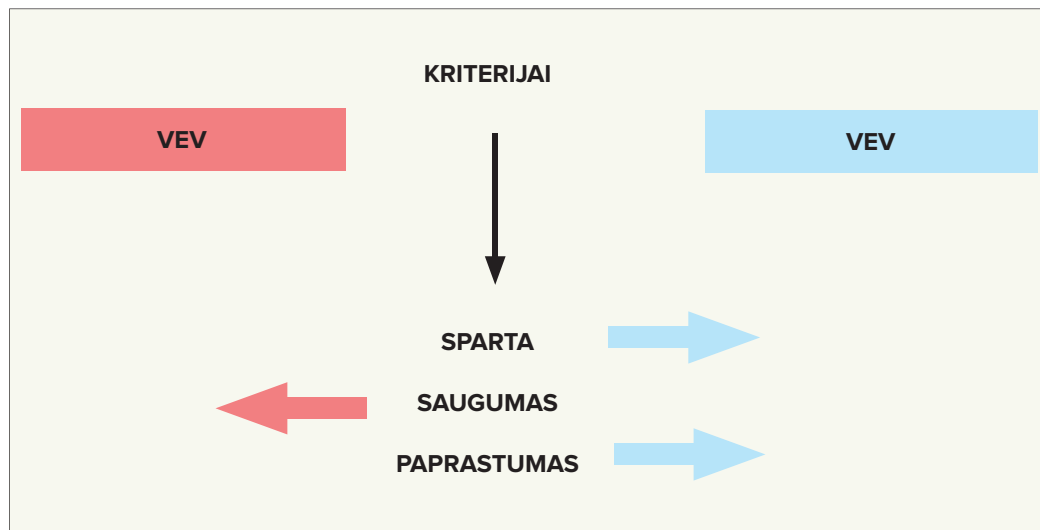

T10.1 pav. VEV lyginimas.

VEV LYGINIMAS

0291. Paaiškinti teorinę dalį.

Būryje, skyriuje VEV lyginimas ir patvirtinimas labai retai vyksta, nes dėl laiko stokos vadai paprasčiausiai sutelkia dėmesį į vieną VEV ir jį tobulina, tačiau turėdami laiko ir galimybių vadai neturėtų vengti atlikti PVP nuo pradžios iki galo. Vadas, sudaręs du ar daugiau VEV, turi įvertinti kiekvieno VEV stiprybes, silpnybes (T10.2 pav.). Duotame pavyzdyje, jei kriterijų reikšmė yra vienoda, tai II VEV yra daug geresnis, nes atitinka du kriterijus, t. y. sparta ir plano paprastumas.

T10.2 pav. VEV kriterijų pasiskirstymas.

Norėdamas palyginti VEV, vadas turi pasirinkti kriterijus, kuriais remdamasis jis lygins VEV. Kriterijus vadas turi pasirinkti savo nuožiūra, jis turi numatyti, kas garantuos operacijos sėkmę, pvz., saugumas, sparta, slaptumas, ugnies galia. Taip pat vadas gali pasirinkti kriterijus remdamasis operacijos principais, pvz., puolimas – netikėtumas, greitis, pajėgų sutelkimas, veržlumas ir t. t. (T10.1 lentelė).

T10.1 lentelė. VEV lyginimo lentelė.

Kriterijai		
	VEV I	VEV II
Netikėtumas	Puolimas bus vykdomas be išankstinio netiesioginės ugnies apšaudymo. +	OBJ priešas bus apšaudomas, tai duos papildomai 5 min. pastiprinimui judėti puolamo OBJ link. -
Sparta	Puolimas bus vykdomas su šarvuočiais. +	Pėsčiomis. -
V2	Dėl šarvuočių įgulių ir priskirtų padalinių bus sunkesnis valdymas. -	Tik 4 stotys tinkle. +
Veržlumas	Užėmus OBJ, arti esantys šarvuočiai leis veržliai rutulioti veiksmus. +	Pėsčiomis bus sunku veržtis į vietovės gilumą. -
Iš viso:	3	1

Ypatingais atvejais (turint laiko) vadas gali kriterijams suteikti papildomą reikšmę, kitaip sakant, pvz., vietoj vieno taško karių saugumui gali būti skiriami 3 taškai. Lyginant VEV, suskaičiuojami kiekvieno VEV gauti taškai ir tada priimamas vado sprendimas.

VEV PATVIRTINIMAS

PASTABA:

VEV patvirtinimas turi būti atliktas iki savo sumanymo pristatymo (angl. *backbrief*).

0292. Paaiškinti teorinę dalį.

Kadangi mažų padalinių vadai dažniausiai planuoja vieni, tai palyginęs VEV ir suskaičiavęs rezultatus vadas nusprendžia, kuriuo VEV vadovausis. Tačiau jei vadas dirba ne vienas ir į procesą yra įtraukta daugiau karių, jis apibendrina gautus rezultatus ir pasako, kurį VEV pasirinko ir kodėl.

Vadas, priėmęs sprendimą ir jei turi laiko, skelbia 3-ąjį IJ, kuriame ir pateikia savo VEV.

SVIP SUDARYMAS

0293. Priminti teorinę dalį.

Patvirtinus VEV, reikia pakartotinai peržiūrėti SVIP (informacija pateikta T6 skirsnyje).

0294. Paskaitos pabaiga.

- a. Karių klausimai iš visos paskaitos.
- b. Įtvirtinti žinias, pateikiant klausimų ir praktiškai atliekant užduotis.

Kariai atlieka uždavinio analizę.

c. Priemonių surinkimas.

d. Apibendrinimas.

0295–0310. Papildymai.

T11

11 PRATYBOS

PADALINIŲ
JUDĖJIMO
INICIJAVIMAS.
IŠŽVALGYMAS

metu vykdo pasiruošim
(1) Bataliono uždavinys
2 Mech Bn vykdy
ties FL LINA ta
Svenčionėlius.
(2) Bataliono vado ketin
Tikslas: Naleisti PRS
Pagrindines užduoty
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties F
Galutinis rezultatas: I
pajėgų Bn pasiruošęs
(3) Bataliono vado sumany
Operacija bus vykdoma
1 Faze Ardymas (FL R
Batalionas H val trimis
positions-BP) BP A, BP
FL RŪTA, 1 ir 2 skyriai
(observation post-OP) OP
tikslu aptikti PRŠ ir varžy
kuopos vykdo gynyba iš r
judėjimą savo gynybos ru
paremti (support) BP A i
(rearward passage of lines
rajone (waiting area-WA) W

A. Nurodymai

0311. Tikslas.

Išmokyti karius inicijuoti padalinių judėjimą, atlikti išžvalgymą.

0312. Mokomosios užduotys. *Pasibaigus pratyboms kariai turi:*

- a. Inicijuoti padalinių judėjimą.*
- b. Sudaryti išžvalgymo planą.*
- c. Atlikti vietovės išžvalgymą.*

0313. Trukmė. *4 val. (180 min.) (Laikas gali būti ir koreguojamas, nes išžvalgoma vietovė).*

0314. Mokymo grupės dydis. *10–15 karių.*

0315. Pratybų vieta. *Klasė, operacijos rajonas (vietovė).*

0316. Aprūpinimas (priemonės).

- a. Kanceliarinės priemonės.*
- b. Projektorius.*
- c. Kompiuteris.*
- d. PVP lentelės – kiekvienam kariui.*
- e. Operacinis įsakymas – kiekvienam kariui.*

0317. Apranga. *Lauko uniforma.*

0318. Pasiruošimas.

- a. Paruošti klasę.*
- b. Prijungti projektorių prie kompiuterio.*
- c. Patikrinti, ar iš visų suolų matyti skaidrių turinys.*
- d. Užsakyti transportą (vykti į išžvalgymo vietą).*

0319. Metodiniai nurodymai.

- a. Instruktorius paaiškina teorinę medžiagą.*
- b. Kariai pristato užpildytas lenteles.*
- c. Instruktorius išklauso, pateikia pastabų.*
- d. Instruktorius paaiškina, kaip yra atliekamas išžvalgymas su technika ir be jos.*
- e. Organizuojamas operacijos rajono (OR) išžvalgymas.*

B. Pratybų eiga

0320. Pasiruošimas.

Iki šių pratybų kariai turi būti užbaigę pirminio plano sudarymą, VEV lyginimą ir patvirtinimą.

0321. Išėtų pratybų apžvalga.

a. Kaip pasirenkami VEV palyginimo kriterijai?

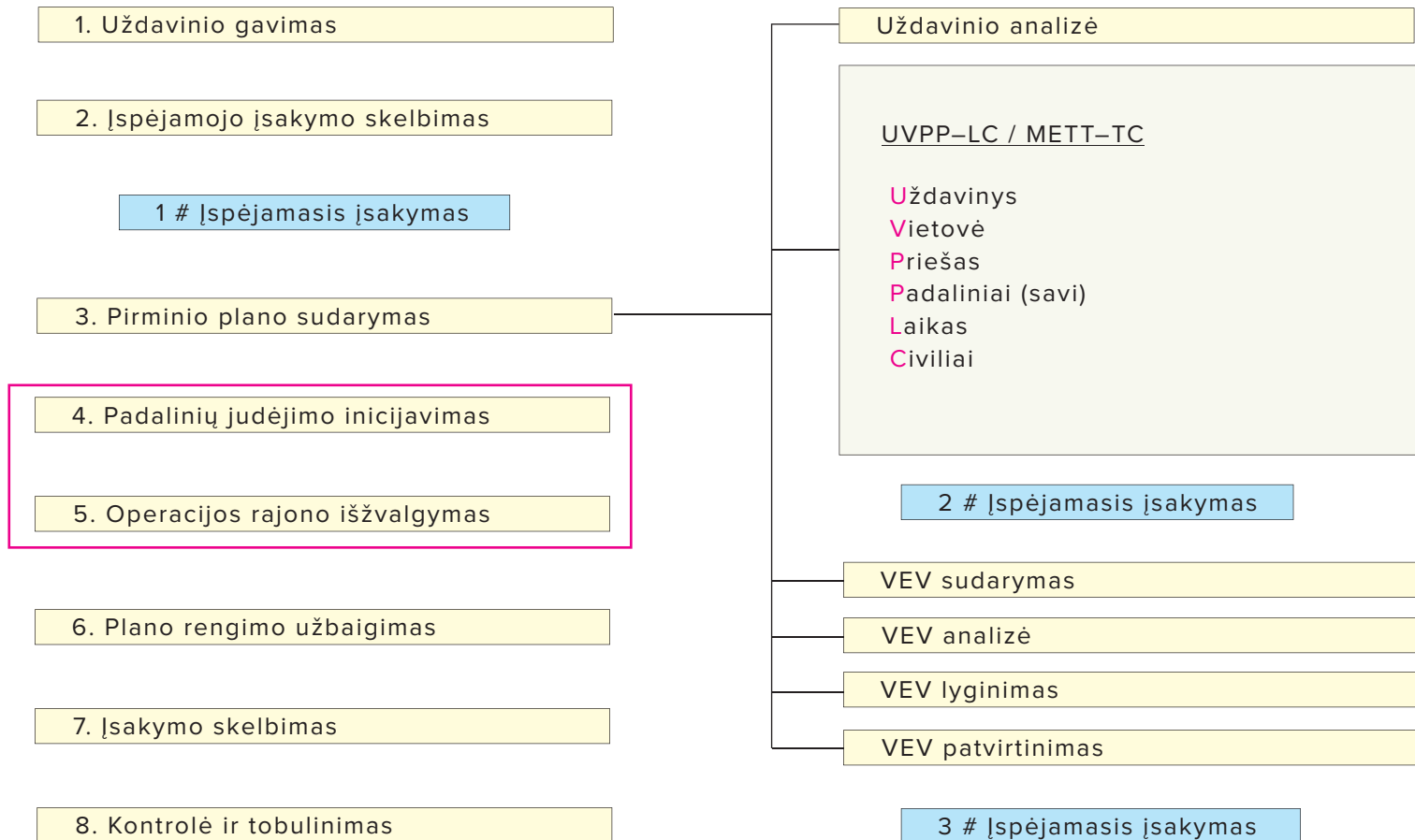
b. Kas yra SVIP?

IŽANGA

Po uždavinio analizės atliekami padalinių judėjimo inicijavimas ir išžvalgymas (T11.1 pav.).

0322. Paaiškinti teorinę dalį.

Padalinys gali keisti savo buvimo vietą operacijos planavimo metu. Šiame etape padalinys (-iai) priartėja prie operacijos rajono arba objekto. Vykdomas žygis. Šis etapas atliekamas PVP vykdymo metu, vadas pasirenka tam tinkamiausią laiką – galima po įspėjamojo įsakymo ar net po operacinio įsakymo paskelbimo. Jis atliekamas aukštesniajam vadui įsakius arba savarankiškai suderinus arba nesuderinus su aukštesniuoju vadu (priklauso nuo konkrečios situacijos ir kiek savarankiškumo yra suteikta būrio vadui). Būrio vado pavaduotojas (būrininkas) ar skyriaus vadas gali vadovauti padalinio (-ių) judėjimui į kitą

T11.1 pav. Padalinių judėjimo inicijavimas, operacijos rajono išžvalgymas.

vietą ar rajoną. Logistinių elementų perdislokavimas arčiau mūšio rajono jau yra judėjimo inicijavimas.

Judėjimo inicijavimas yra vykdomas nepriklausomai, ar prieš grėsmė yra ar nėra, tačiau vadas turi priimti sprendimą, ar šis veiksmas yra būtinas ir nepakenks užduoties įvykdymui.

Kai prieš grėsmė nedidelė, bet reikia taupyti laiką, duodami tik konkretūs nurodymai (pvz., skelbiant įspėjamąjį įsakymą gali užtekti pasakyti laiką, kada bus pradėta judėti, atstumą iki susitelkimo rajono ar laukimo rajono, maršrutą, kada suformuoti padalinio koloną, kokia bus judėjimo tvarka, koku būdu bus judama, sustojimo vietų koordinatės ir kt.). Jei judant yra didelė tikimybė susidurti su prieš pajėgomis, tai vadas skelbia žygio operacinį įsakymą. Tai yra daroma, kad būtų geriau pasiruošta atlikti žygį (T11.2 pav.).

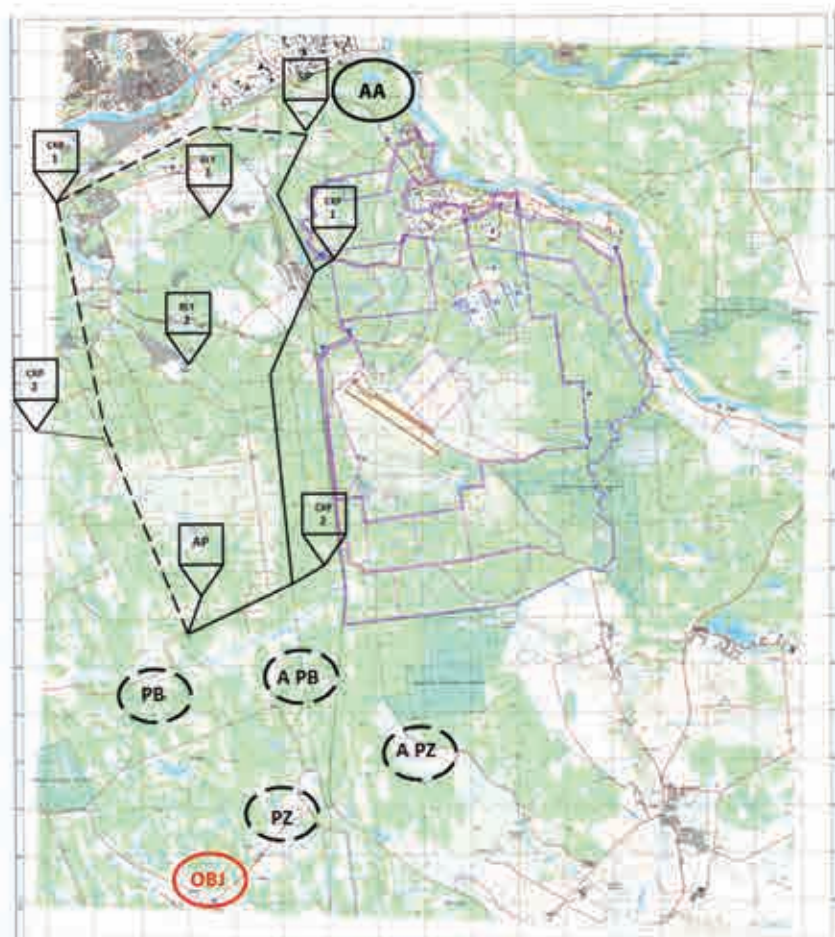
0323. Paaiškinti teorinę dalį.

Vadai planuodami priima labai svarbius sprendimus, nuo kurių priklauso karių gyvybės. Jau atlikęs uždavinio analizę, vadas turi žinoti situaciją:

PASTABA:

Patirtis rodo, kad vadai dažnai nekreipia tinkamo dėmesio į žygio vykdymą ir žygį palieka kaip vieną iš bendros operacijos dalių. Jei prieš grėsmė yra, tai daug geriau skelbti atskirą žygio įsakymą.

- ▶ Kokias užduotis jo padaliniui teks vykdyti;
- ▶ Kokioje vietovėje jis turės veikti;
- ▶ Kokią grėsmę kelia priešas;
- ▶ Kokią paramą ir padalinius jis turės uždaviniui įgyvendinti;
- ▶ Kiek laiko jis turi pasiruošti ir įvykdyti uždavinį;
- ▶ Kaip civiliai gali padėti arba trukdyti įgyvendinti jo uždavinį.

T11.2 pav. Žygio maršruto pavyzdys.

**PĖSTININKŲ
STATUTAS, 1936 m.**

„468. Žiūrint turimo laiko, vietovės žvalgymas būna arba tik bendrais bruožais, arba daugiau ar mažiau nuodugnus.

Paskutiniuju atveju žvalgoma pagal iš anksto nustatytą planą.“

PASTABA:

Viso PVP metu išžvalgymas atliekamas tiek kartų, kiek reikia.

Vadas visada turi išnaudoti visas galimybes kuo geriau įvertinti situaciją. Tam gali padėti:

- ▶ OBJ išžvalgymas.
- ▶ Rajono išžvalgymas.

Šiuolaikinės technologijos mus įgalina vis mažiau rizikuoti žmogaus gyvybe vykdant išžvalgymą. 2014 m. Ukrainos kariai mūšiuose naudojo prekybos centruose ar internetinėse parduotuvėse parduodamus bepiločius orlaivius (angl. *UAS – unmanned aerial system*). Bepiločiai orlaiviai gali padaryti už pėstininkus daug sudėtingo darbo, tačiau jie ne visagaliai. Su jais galima visai nesunkiai aptikti priešų pozicijas miškingoje vietovėje, tačiau jei vadas norės detalios informacijos apie priešų rutiną, jo veiksmus, teks siųsti žvalgybos patrulį šiai informacijai surinkti.

0324. Paaiškinti teorinę dalį.

Išžvalgymas (angl. *reconnaissance*) – veiksmai, atliekami siekiant surinkti informaciją apie specifinį objektą, taikinį ar vietovę. (Lietuvos karinių pajėgų operacinė doktrina, 2011).

Žvalgybos patrulio sudėtis dažniausiai būna parašyta padalinio TVSP arba ji sudaroma remiantis padalinio / dalinio vado nurodymu. Bet koku atveju vadai neturėtų atmesti tikimybės, kad išžvalgymo metu gali įvykti sąlytis su priešiškomis pajėgomis.

Prieš išvykstant, būrio vadas užpildo išžvalgymo planą (jei netikslinga, jis gali būti nedaromas) (T11.1 lentelė). Vadas planuoja, ką turės išžvalgyti:

- ▶ Vietovės ypatumus;

- ▶ Kelių tinklą;
- ▶ Važumą;
- ▶ Vandens ir gamtines kliūtis;
- ▶ Pozicijas (gynybos, atakos, paramos ugnimi ir kt.).

0325. Paaiškinti teorinę dalį.

Būrio vadas privalo asmeniškai dalyvauti išžvalgyme, kad pasitikrintų vietovės analizės metu gautas išvadas, patvirtintų judėjimo maršrutus, apskaičiuotų judėjimo nuo vieno taško iki kito laikus, taip pat prireikus tikslintų savo planą. Būrio vadas, prieš pradėdamas išžvalgymą, turėtų įvertinti riziką susidurti su priešo pajėgomis. Jei būrio vadas asmeniškai negali dalyvauti išžvalgyme, jis turi skirti labiausiai patyrusį savo skyriaus vadą vadovauti žvalgybos patruliui. Būrio vado pavaduotojas tuo metu bus geras vado pagalbininkas ruošiant padalinį mūšiui, nes vadas bus pasinėręs į planavimą. Kartais būna taip, kad labai trūksta laiko arba negalima

T11.1 lentelė. Išžvalgyimo planas.

IŠŽVALGYMO PLANAS							
Eil. nr.	Apžvalgos taškas	Ką išžvalgyti?	Laikas	Kelias	Laikas nukeliauti	Žygio būdas	Pastabos
1.	92751348 kalva.	Kelių tinklo važumą.	30 min.	Miško keliai.	60 min.	Technika, paprastasis žygis.	Priešo tikimybė labai maža.
2.	Būrio gynybos pozicijos BP A.	Reljefą, atsitraukimo kelius, nematomas zonas, priešo priartėjimo kelius, gamtinių kliūčių atitiktį žemėlapiui, radijo ryšio galimybes.	120 min.	Miško keliai, atvira vietovė.	15 min.	Technika, paprastasis žygis iki sustojimo vietos, vėliau veržlusis žygis pėsčiomis.	Priešas gali vietovę stebėti naudodamas bepiločius orlaivius (UAS).

vykdyti išžvalgymo dėl kitų priežasčių. Šiuo atveju labai pagelbėtų neseniai darytos aerofotografinės nuotraukos, dar geriau, jei būrio vadas pasinaudotų bepiločiais orlaiviais. Ukrainos pavyzdys parodė, kad bepiločiai orlaiviai labai sėkmingai yra taikomi išžvalgymo užduotims vykdyti (T11.3 pav.), taip pat jie gerai naudojami tiek dieną, tiek naktį, kai reikia koreguoti netiesioginę ugnį.

Ateityje daugiau bus naudojama bepiločių orlaivių ir robotų mūšyje, tad vadai turi sekti naujoves ir atnaujinti savo taktines, technines kovos su šiomis grėsmėmis procedūras.

Kita galimybė yra surinkti informaciją iš asmenų, kurie buvo tame rajone ir gali pasidalyti su jumis reikalinga informacija. Jei ir tokios galimybės nėra, tai išžvalgymą reikia atlikti prie žemėlapių.

Vadas, atlikęs išžvalgymą, jei reikia, pataiso vietovės įvertinimo skaidrę, operacinę skaidrę ir papildo savo įsakymą surinkta informacija. Paprastai

T11.3 pav. Iš bepiločio orlaivio padaryta nuotrauka per LKA vykusį seminarą (2012 m.).

išžvalgymas vykdomas šiuo PVP etapu, tačiau jei yra laiko, vadas gali išžvalgymą atlikti net kelis kartus.

Atliekant išžvalgymą, reikia pasiruošti vietovės pristatymui (ang. *ground briefing*). Jo paskirtis – susiorientuoti vietovėje, pristatyti vietovę ir situaciją savo vadams arba pavaldiniams. Nurodyti priešų ir savų padalinių pozicijas ir jų veiksmus. Batalionų, kuopų vadai, taupydami laiką, skiria savo pavaldiniams vietovės taškus, kuriuos jie pasiruošia pristatyti.

Vietovės pristatymas:

1. Nurodyti savo vietos koordinates;
2. Šiaurės kryptis;
3. Kryptis, į kurią žiūrima;
4. Keturis prisirišimo vietovėje taškus (koordinatės, atstumas, kryptis arba azimutas);
5. Apibūdinti vietovę ir nustatyti taktiškai svarbią vietovę (priedanga, kliūtis, svarbioji vietovė), nurodyti iš kairės į dešinę: nuo artimo, vidutinio, tolimo nuotolio link;
6. Pateikti situaciją:
 - a. Priešas. Apibūdinti iš kairės į dešinę nuo savo taško jo judėjimo kryptis, numanomas ar žinomas pozicijas ir kliūtis;
 - b. Savo pajėgas. Apibūdinti arti taško esančią situaciją, vėliau paaiškinti, kaip keisis savų pajėgų veiksmas, t. y. trauksimės, atakuosime. Nurodyti padalinių atsakomybės rajonus, fazių linijas, pozicijas, atakos pozicijas, atakos OBJ, atakos ribą, susitelkimo rajonus;
7. Apibendrinimas.

PĖSTININKŲ STATUTAS, 1936 m.

„470. Nuodugniai žvalgant, be to, kas nurodyta ankstybesniame straipsnyje, reikia:

- a) išaiškinti, kur, kokia ugnimi (frontine, šonine, flankuojamąja, įžambine, kryžiška) ir kurio ginklo (lėkštos ar riestos trajektorijos) turi būti šaudoma;*
- b) parinkti sekyklas ir ugniavietes ir nustatyti kliūčių vietas;*
- c) parinkti slaptesnes vietas rezervams ir įvertinti kontratakų kryptis ir sąlygas puolimui pradėti (jei jis numatomas).“*

Instruktorius organizuoja vietovės / OBJ išžvalgymą. Kariai parengia išžvalgymo planą, vykdo išžvalgymą, rezultatus pristato instruktoriui.

0326. Paskaitos pabaiga.

- a. Karių klausimai iš visos paskaitos.*
- b. Įtvirtinti žinias pateikiant klausimų.*
- c. Apibendrinimas.*

0327–0362. Papildymai.

T12

12 PRATYBOS

PLANO RENGIMO
UŽBAIGIMAS.
OPERACIJOS ĮSAKYMO
SKELBIMAS

metu vykdo pasiruošim
(1) Bataliono uždavinys
2 Mech Bn vykdy
ties FL LINA ta
Svenčionėlius.
(2) Bataliono vado ketin
Tikslas: Naleisti PRS
Pagrindinės užduotys
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties F
Galutinis rezultatas: I
pajėgų Bn pasiruošęs
(3) Bataliono vado sumany
Operacija bus vykdoma
1 Faze Ardymas (FL R
Batalionas H val trimis
positions-BP) BP A, BP
FL RŪTA II 2 skyriai
(Observation Post-OP) OP
tikslu aptikti PRŠ ir varžy
kuopos vykdo gynyba iš r
judėjimą savo gynybos ru
paremti (support) BP A i
(rearward passage of lines
rajone (waiting area-WA) W

A. Nurodymai

0363. Tikslas.

Išmokyti karius parengti ir paskelbti operacinį įsakymą.

0364. Mokomosios užduotys. *Pasibaigus pratyboms kariai turi:*

- a. Parengti operacinį įsakymą.*
- b. Paruošti operacinio įsakymo priedus (skaidres).*
- c. Paskelbti operacinį įsakymą.*

0365. Trukmė. *6 val. (6 x 45 min.).*

0366. Mokymo grupės dydis. *10–15 karių.*

0367. Pratybų vieta. *Klasė.*

0368. Aprūpinimas (priemonės).

- a. Kanceliarinės priemonės.*
- b. Projektorius.*
- c. Kompiuteris.*
- d. PVP lentelės – kiekvienam kariui.*
- e. Operacinis įsakymas – kiekvienam kariui.*

0369. Apranga. *Lauko uniforma.*

0370. Pasiruošimas.

- a. Paruošti klasę.
- b. Prijungti projektorius prie kompiuterio.
- c. Patikrinti, ar iš visų suolų matyti skaidrių turinys.

0371. Metodiniai nurodymai.

Būtina kariams pabrėžti, kad nesvarbu, koks geras sugalvotas planas, nesvarbu, kaip gerai parašytas įsakymas, svarbiausia, tinkamai ir suprantamai jį paskelbti savo kariams. Kiekvienas karys, gavęs įsakymą, turi jį suprasti ir tik supratęs gali pradėti ruošti būsimai operacijai. Instruktorius paaiškina teorinę medžiagą. Instruktorius turi parodyti kuopos vado įsakymą su skaidrėmis ir paaiškinti, kaip aukštesnysis vadas planuoja ir kaip savo sumanymą pateikia įsakyme ir jo prieduose (skaidrėse). Kitaip sakant, būrio vadas turėtų būti pasiruošęs planuoti už kuopos vadą. Instruktorius turėtų rodyti kuopos vado skaidres, įsakymo dalis ir aiškinti kuopos vado įsakymą.

B. Pratybų eiga

0372. Pasiruošimas.

Iki šių pratybų kariai turi būti susipažinę su padalinių judėjimo inicijavimu, turi būti parengę išžvalgymo planą ir turi būti atlikę išžvalgymą.

0373. Išėitų pratybų apžvalga.

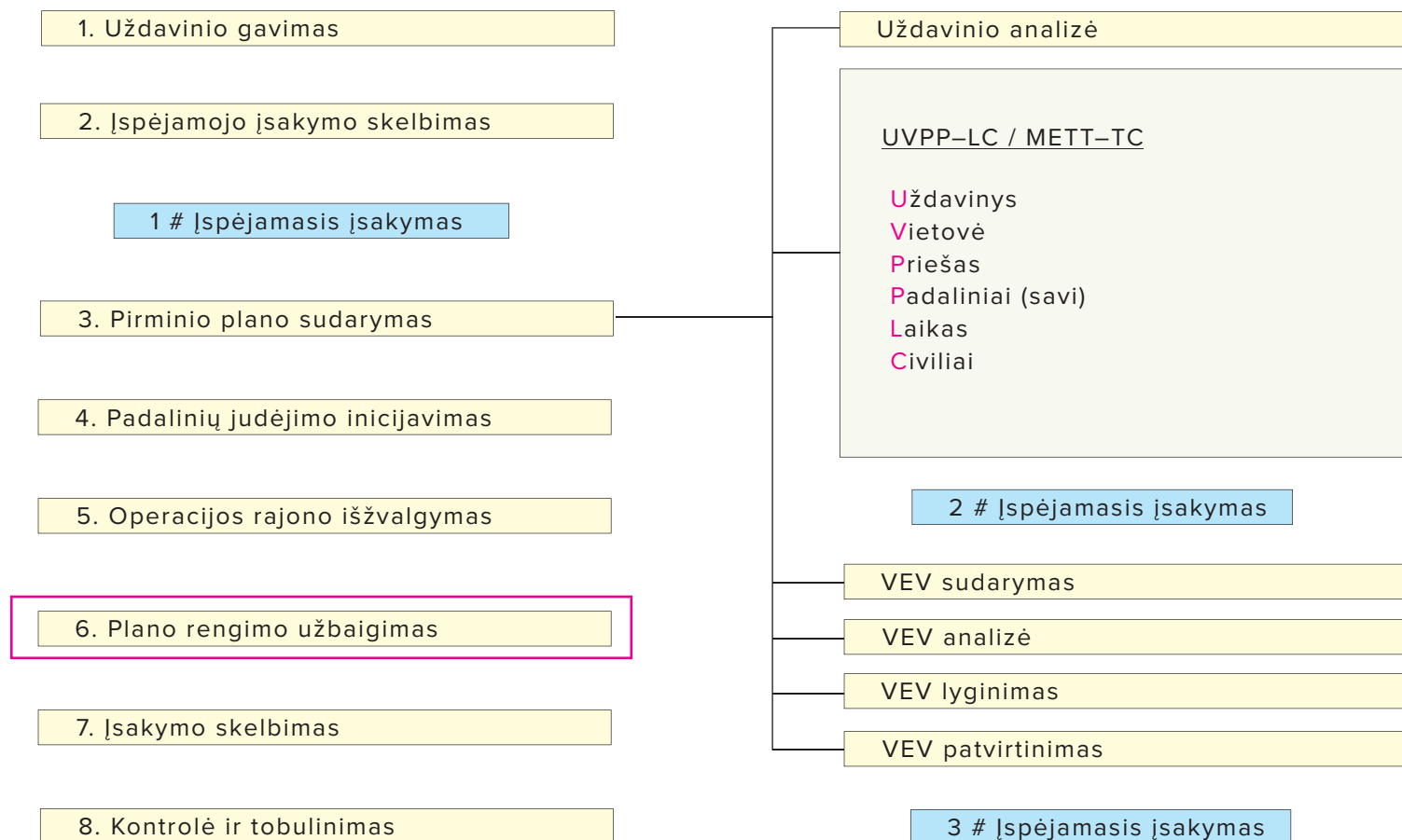
- Kada būrio vadas inicijuoja padalinių judėjimą?
- Kodėl sudaromas išžvalgymo planas?

ĮŽANGA

Plano rengimo užbaigimas (T12.1 pav.) apima keletą veiksmų, kuriais kuopos vado sumanymas ir būrio sumanymas paverčiamas visiškai baigtu operaciniu įsakymu.

0374. Paaiškinti teorinę dalį.

Plano rengimo užbaigimas. Baigdamas planą ir prieš paskelbdamas įsakymą pavaldiniams, vadas gali atlikti paskutinius derinimus su kitais padaliniais ir savo tiesioginiu vadu. Suderinęs su vadu ir kitais padaliniais, būrio vadas skelbia įsakymą būriui. Skelbdamas įsakymą, būrio vadas privalo užtikrinti, kad jo skyriai žinotų, kas ir kaip tiksliai turi būti atlikta, kada tai turi būti atlikta, kad užduotis būtų įvykdyta neprieštaraujant vado ketinimams.

T12.1 pav. PVP etapai. Plano užbaigimas.

Visi įsakymai susideda iš 5 punktų:

1. Situacija;
2. Uždavinys;
3. Vykdymas;
4. Aprūpinimas;
5. Vadovavimas ir ryšiai.

Rašant įsakymus ar braižant skaidres reikia laikytis reikalavimų, išdėstytų STANAG 2014 (*In NATO a Standardization Agreement*) (žr. T12.2 pav.):

1. Įsakymo dešiniajame kampe rašoma data ir laikas, kada buvo parašytas įsakymas.
2. Įsakymo viršuje per vidurį – kieno įsakymas, kokia skaidrė ir įsakymo, skaidrės pavadinimas.
3. Įsakymo apačioje pasirašo įsakymo rengėjas (pvz., kpt. V. Pavardenis) arba vado įgaliotas asmuo (dažniausiai bn. ir aukštesnis).
4. PASKIRSTYMAS – kuriam asmeniui vizuojamas įsakymas (pvz., 1, 2, mtr. pėst. būriams).
5. PATVIRTINIMAS: TAIP / NE. TAIP – gautą įsakymą tvirtina aukštesnysis vadas, kad jį gavo. NE – aukštesniajam vadui nereikia patvirtinti, kad įsakymą gavo.
6. Įsakymo apačioje ir viršuje per vidurį yra viena iš šių žymų:

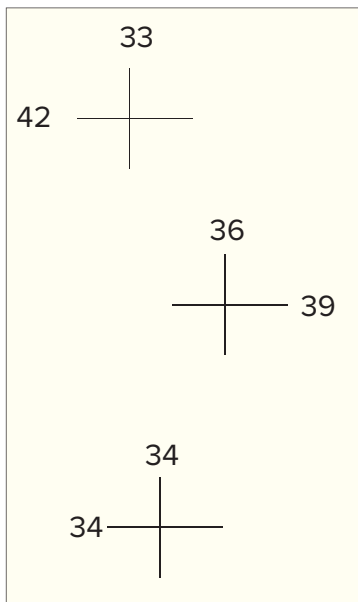
- ▶ SKIRTA MOKYMAMS
- ▶ RIBOTO NAUDOJIMO
- ▶ KONFIDENCIALIAI
- ▶ SLAPTAI
- ▶ VISIŠKAI SLAPTAI

SKIRTA MOKYMAMS		Kopija 1 iš 4 egz. 2 mech. pėst. kuopa. Kuopos vadavietė (AA ZOJA) 10 0800B LIE 12 Registravimo Nr. 1	
2	6	1	
I PRIEDAS (LOGISTINĖ SKAIDRĖ) PRIE 2 MECH. PĖST. KP. VADO OPERACINIO ĮSAKYMO GYNYBAI „GYLIS Nr. 1“			
Pateikiama informacija			
PATVIRTINIMAS: TAIP / <u>NE</u>			
5		3	KPT. PAVARDENIS
SUDARĖ:	6		
PASKIRSTYMAS: 1, 2, 3 pėst. būriai	4	SKIRTA MOKYMAMS	

T.12.2 pav. Įsakymo / skaidrės apipavidalinimas

PASTABA:

Skaidrės susiejimas su
žemėlapiu

0375. Paaiškinti teorinę dalį.

Vadas, užpildęs visas PVP lenteles, jas naudoja rašydamas įsakymą (T12.3 pav.). Turėdamas mažai laiko, būrio vadas PVP lentelių nepildo, o visą informaciją žymisi savo užrašuose ir (arba) informaciją užrašo į savo įsakymo blanką (atspausdintas įsakymo paruoštukas pagreitina įsakymo rašymą).

0376. Paaiškinti teorinę dalį.**Operacinio įsakymo priedai**

Su operaciniu įsakymu kuopos vadas pateikia organizacinę struktūrą, jei yra poreikis, – ir priskirtų padalinių, priešiškų pajėgų struktūras (karių skaičių, jų pareigybes, techniką ir ginkluotę), ir operacinio įsakymo skaidres.

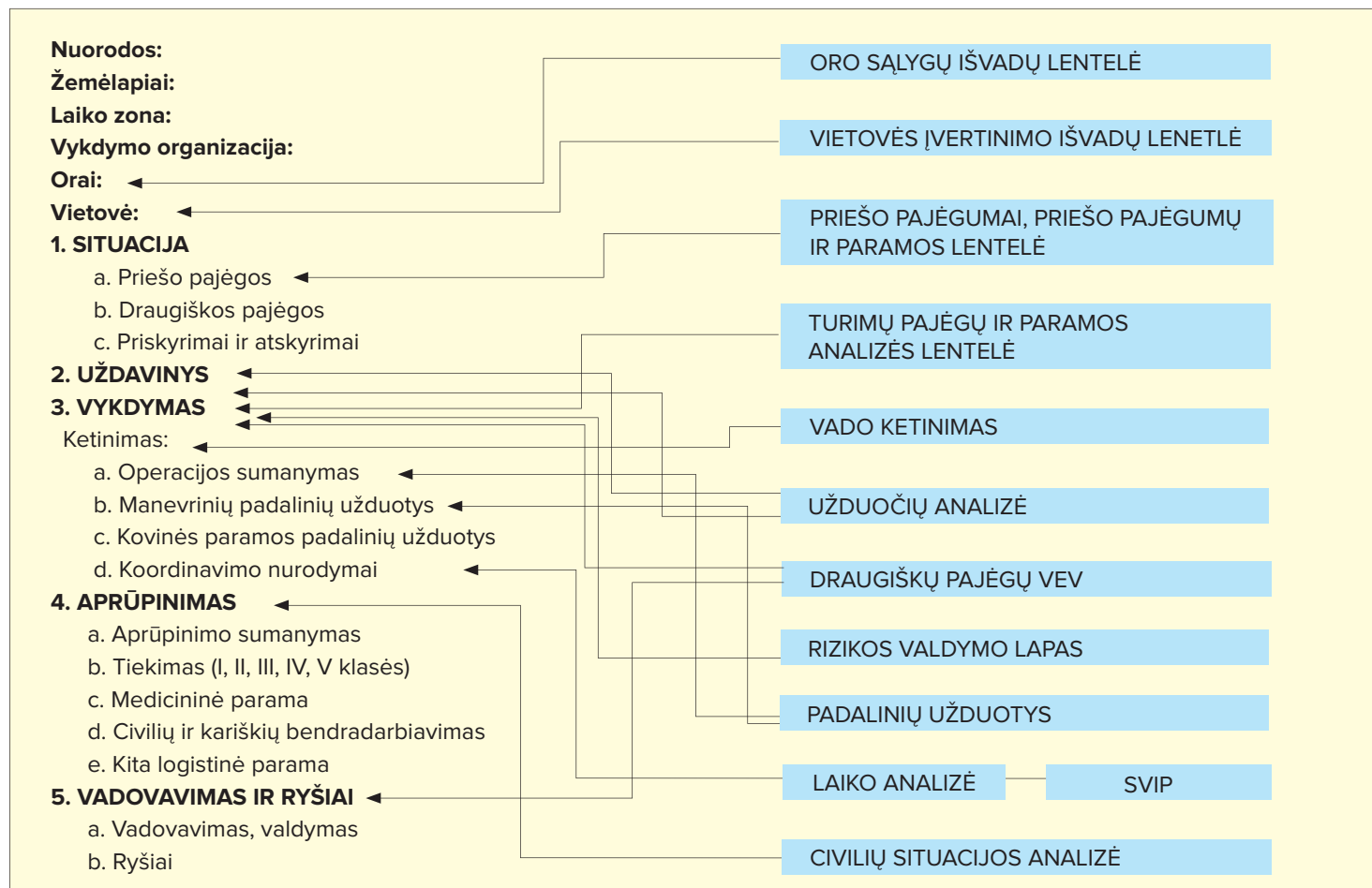
Skaidres būtina susieti su trimis žemėlapiu taškais (žr. pastabą).

Kuopos vado dažniausiai pateikiamos būrių vadams operacinio įsakymo skaidrės:

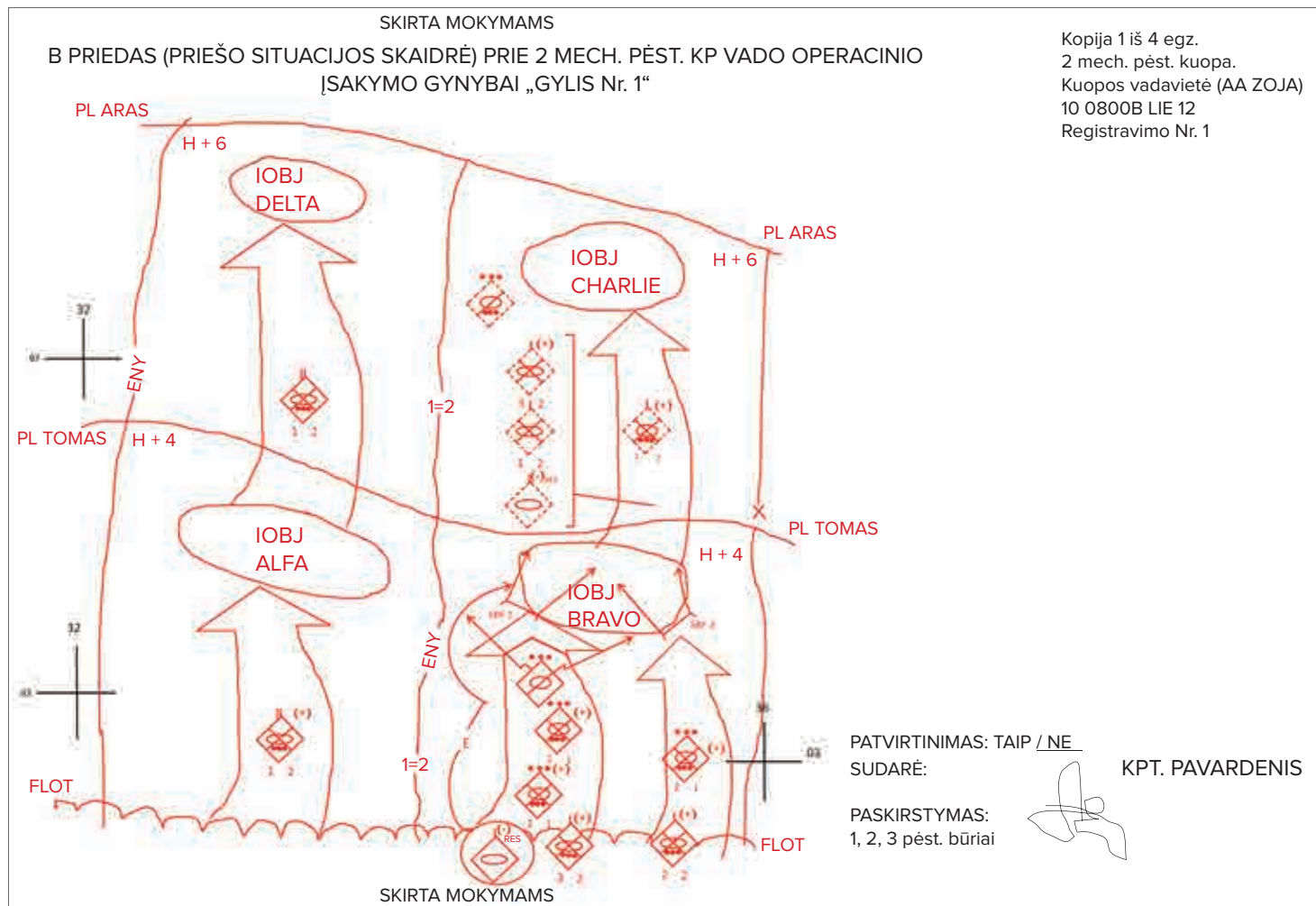
- ▶ B priedas (priešo situacijos skaidrė) (žr. T12.4 pav.).
- ▶ C priedas (operacinė skaidrė) (žr. T12.5 pav.).
- ▶ D priedas (ugnies paramos skaidrė) (žr. T12.6 pav.).
- ▶ F priedas (inžinerinė skaidrė) (žr. T12.7 pav.).
- ▶ I priedas (logistinė skaidrė) (žr. T12.8 pav.).

Kitų priedų žymėjimą galima rasti STANAG 2014.

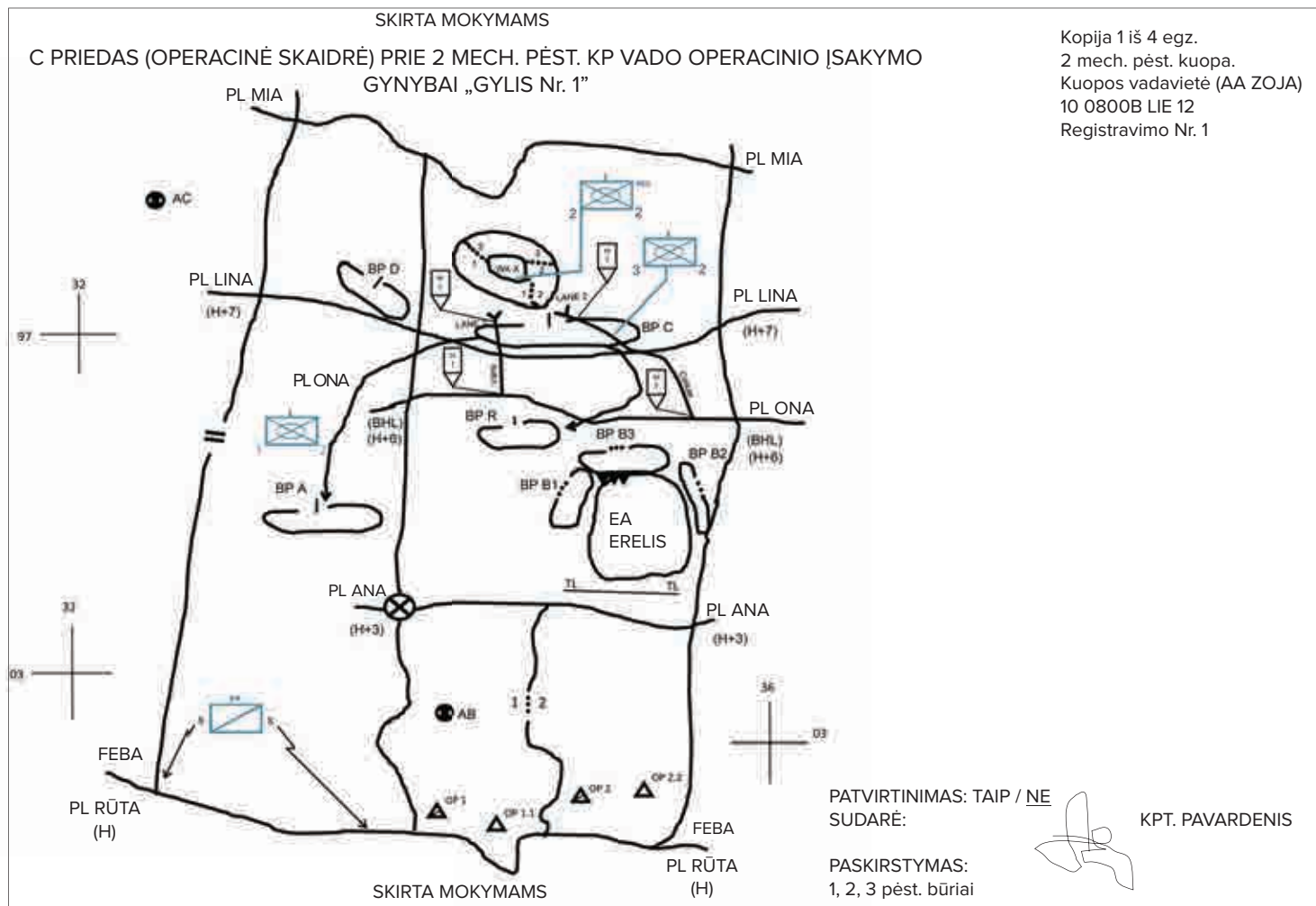
OPERACINIO ĮSAKymo FORMA

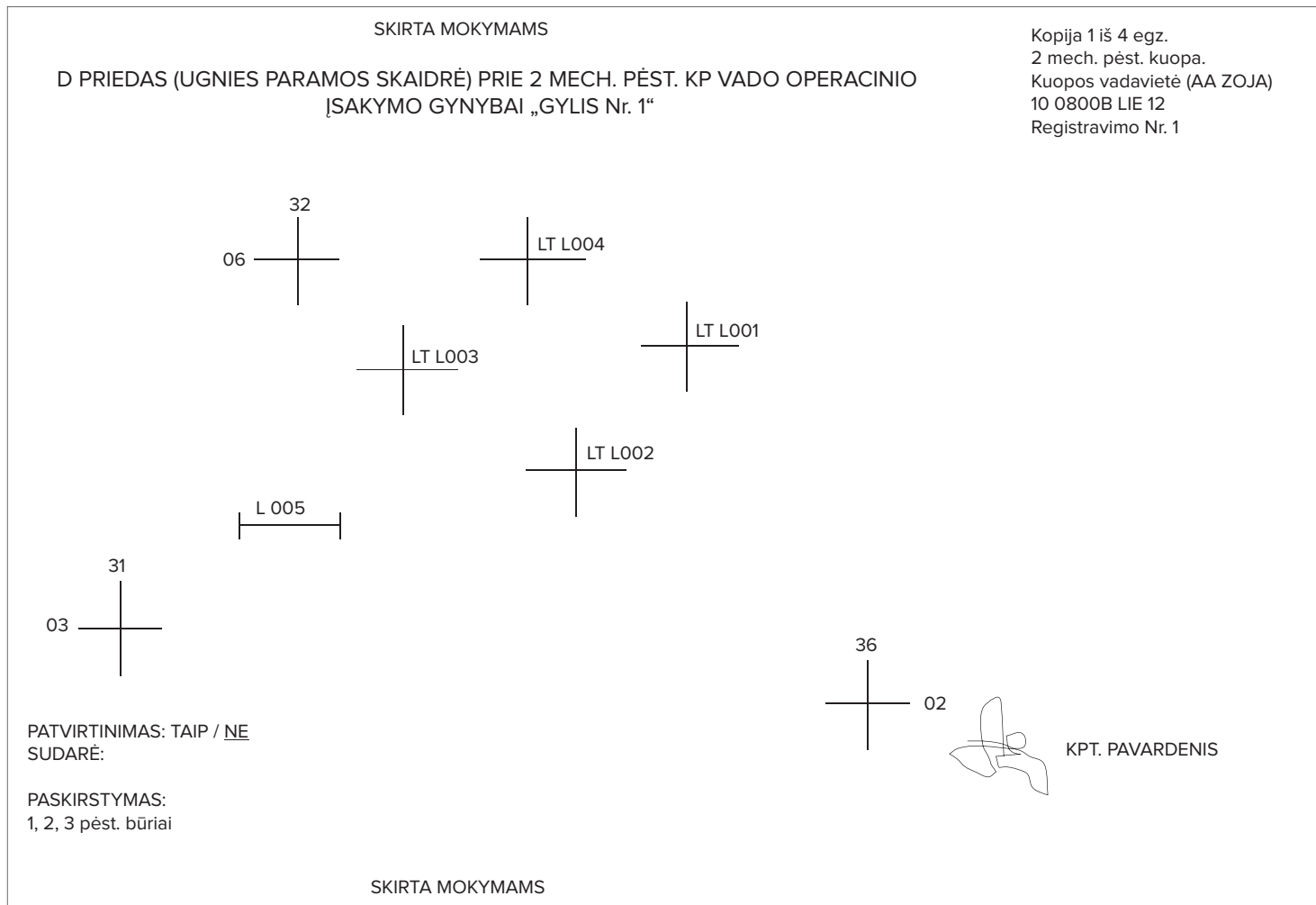
T12.3 pav. PVP lentelių sąsaja su įsakymo dalimis.

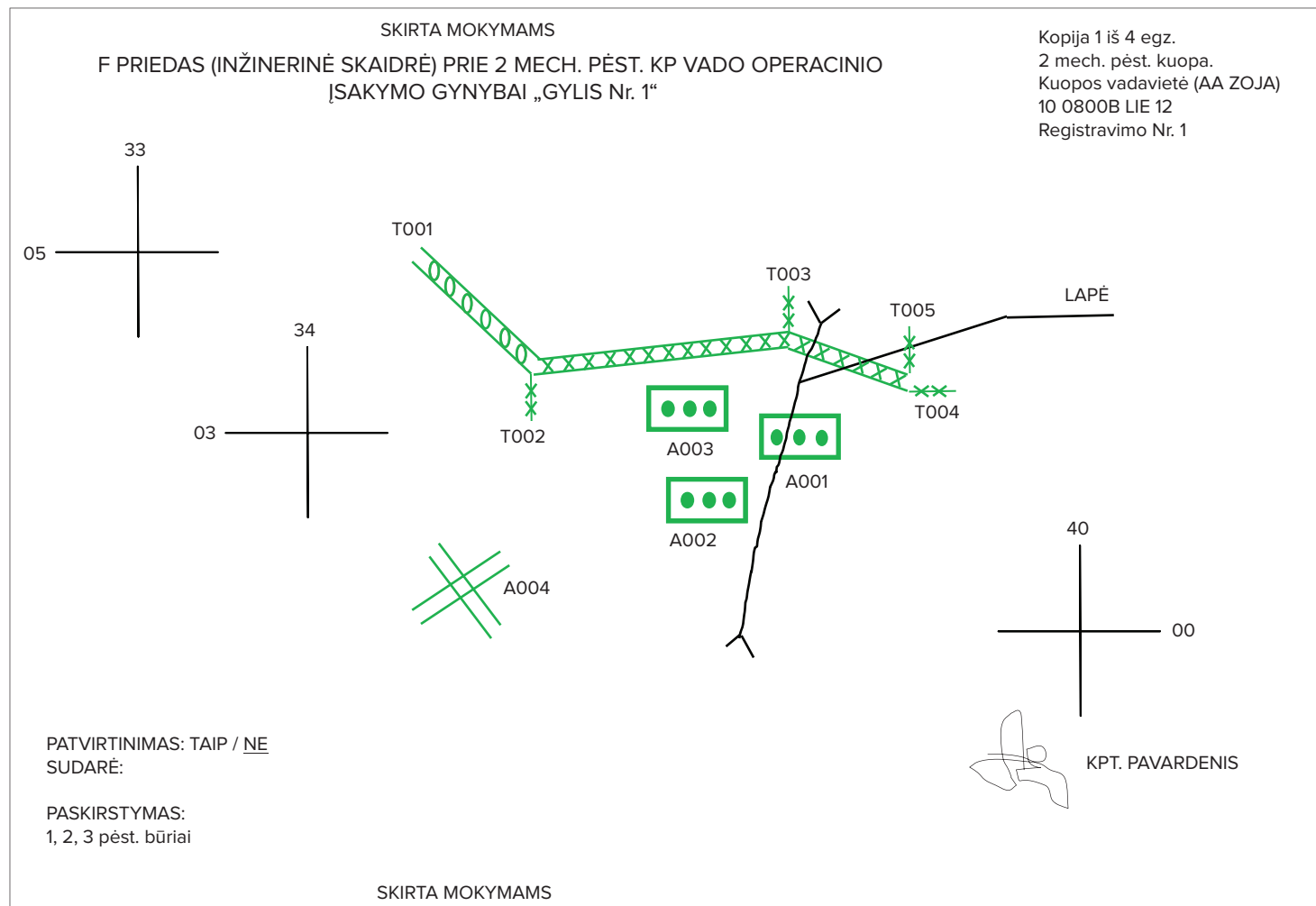
T12.4 pav. B priedas (priešo situacijos skaidrė).

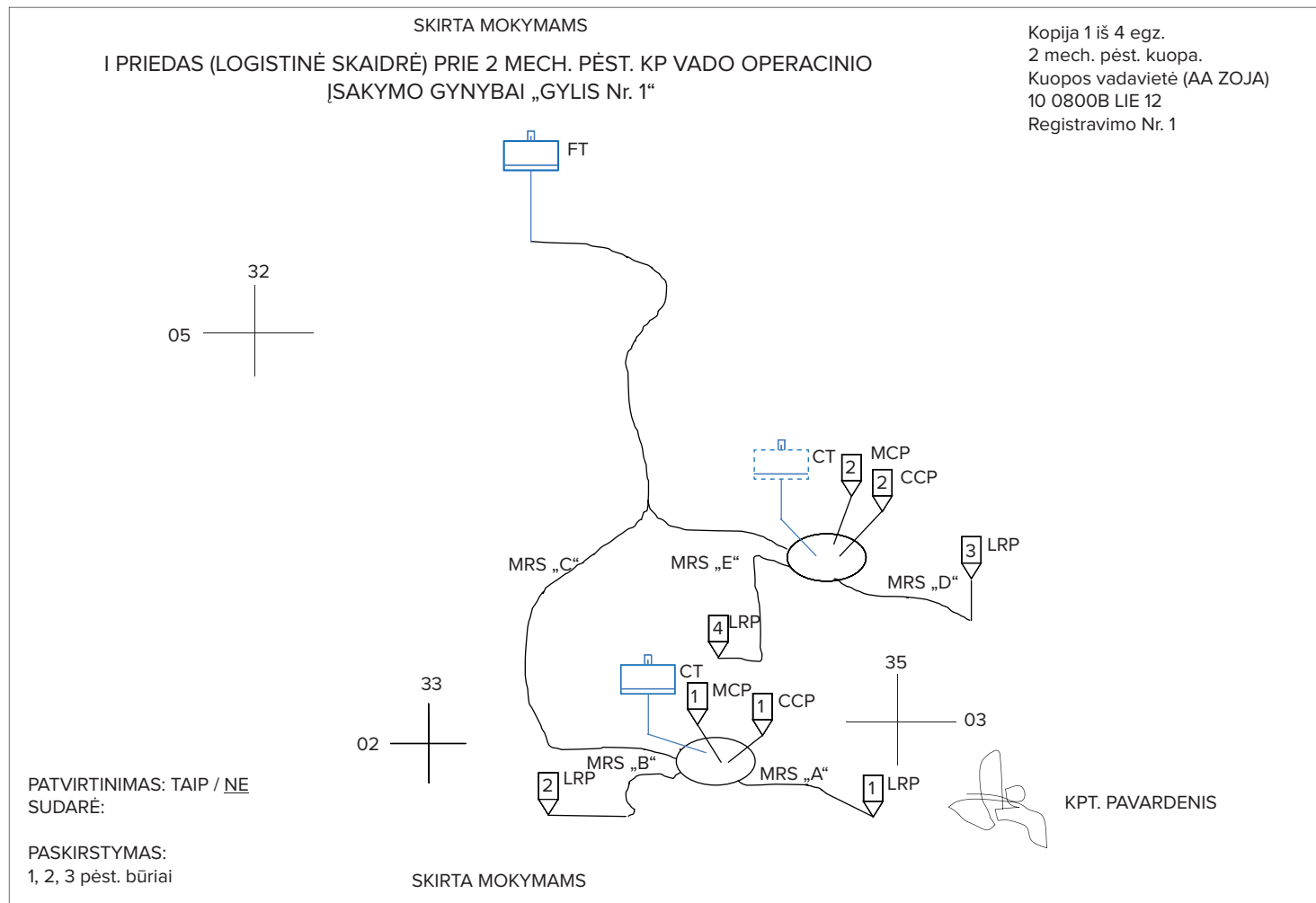
T12.5 pav. C priedas (operacinė skaidrė).

T12.6 pav. D priedas (ugnies paramos skaidrė).

T12.7 pav. F priedas (inžinerinio sumanymo skaidrė).

T12.8 pav. I priedas (logistinė skaidrė).

BV, jei yra galimybė, ruošia dvi skaidres: vienoje skaidrėje braižomas priešo sumanymas, kitoje skaidrėje – BV operacijos, ugnies paramos, inžinerinis ir logistinis sumanymai.

Jei operacijos skaidrėje per mažai vietos išdėstyti operacijos, ugnies paramos, inžinerinį ir logistinį sumanymus arba nubraižius viską vienoje skaidrėje negalima suprasti jos, tada BV braižo atskiras skaidres (operacinę, logistinę, ugnies paramos, inžinerinę, jei reikia, ir kitas).

OPERACINIO ĮSAKYMO FORMA

Nuorodos: *(Pastaba: įrašoma, kuo remiantis buvo rašomas operacinis įsakymas, dažniausia t. y. aukštesniojo vado operacinis įsakymas)*

Žemėlapiai: *(Žemėlapių pavadinimai, nomenklatūros, aerofotografinės nuotraukos)*

Laiko zona:

Vykdyimo organizacija:

Orai: *(Pastaba: užpildoma pateikta lentelė)*

Data:	
Matomumas:	Temperatūra:
Saulė:	vid. dienos (C):
- teka (val/min):	vid. nakties (C):
- leidžiasi (val/min):	drėgnumas (%):
Dienos ilgumas (val/min):	
Mėnulio fazė:	
Vėjas:	Debesuotumas:
- greitis:	
- kryptis:	
Krituliai:	

Vietovė (*Pastaba: vertinama remiantis angl. OAKOC*)

1. SITUACIJA

a. Priešo pajėgos

- (1) Bendra situacija
- (2) Išsidėstymas
- (3) Pajėgumas
- (4) Galimybės
- (3) Tikėtinas PPVEV

(a) Svarbūs taikiniai

b. Draugiškos pajėgos (*Pastaba: pateikiama vienu lygiu aukščiau, atsižvelgiant į padalinio vaidmenį aukštesniojo vado sumanyje*)

- (1) Kuopos uždavinys
- (2) Kuopos vado ketinimas
- (3) Kuopos vado sumanymas / manevras
- (4) Kaimyniniai padaliniai (kur ir ką daro kaimyniniai padaliniai)

c. Priskyrimai ir atskyrimai

2. UŽDAVINYS (*Pastaba: Uždavinys turi atsakyti į tokius klausimus: kas? ką? kada? kur? kodėl? Klausimas „ką?“ susideda iš veiksmo ir efekto*)

3. VYKDYMAS

Ketinimas:

- Tikslas
- Pagrindinis užduotys
- Galutinis rezultatas

a. Operacijos sumanymas (trumpai paaiškinama, kaip bus vykdoma operacija):

- (1) Manevras
- (2) Parama ugnimi
- (3) Inžinerinė parama
- (4) CBRB apsauga

b. Manevrinių padalinių užduotys (surašomos kiekvienam padaliniui)

c. Kovinės paramos padalinių užduotys:

d. Koordinavimo nurodymai

- (1) Koordinatės
- (2) Ribos
- (3) Laikas
- (4) Svarbios informacijos poreikis (SVIP):
- (5) Saugumas (ginklų kontrolės statusas, nurodymai dėl maskuotės)
- (6) Veiksmai (aptariami veiksmai, jei rengiamasi operacijai)

4. APRŪPINIMAS

- a. Aprūpinimo sumanymas
- b. Tiekimas (I, II, III, IV, V klasės)
- c. Medicininė parama
- d. Civilių ir kariškių bendradarbiavimas
- e. Kita logistinė parama
 - (1) Belaisviai
 - (2) Nukautieji
 - (3) Remontas ir evakuacija
 - (4) Kitos priemonės

5. VADOVAVIMAS IR RYŠIAI

- a. Vadovavimas, valdymas
 - (1) Vadaviečių vietos
 - (2) Vadovavimo grandinė
- b. Ryšiai
 - (1) Šaukiniai
 - (2) Dažniai
 - (3) Slaptažodžiai
 - (4) Kodiniai taškai
 - (5) Kodiniai žodžiai

PATVIRTINIMAS: TAIP / NE (*Pastaba: pabraukti*)

SUDARĖ:

PRIEDAI:

PASKIRSTYMAS:

PĖSTININKŲ
STATUTAS, 1936 m.

*„181. Įsakymas turi būti
paprastas, nuosakus,
trumpas ir aiškus.
Įsakyme turi būti tik bū-
tinai valdiniams žinotini
dalykai.“*

ĮSAKYMO SKELBIMAS

0377. Paaiškinti teorinę dalį.

Priklausomai nuo situacijos aukštesnysis vadas įsakymą (PVP 7 etapas „Įsakymo skelbimus“, T12.9 pav.) gali skelbti žodžiu arba radijo ryšiu. Geriausia, kai vadas tiesiogiai skelbia įsakymą, nes tuo metu visi jo pavaldiniai yra vienoje vietoje ir yra lengviau išspręsti iškilusius klausimus ir užtikrinti, kad kiekvienas vadas žino, ką darys šalia esantys padaliniai. Vadas įsakymą skelbia asmeniškai, žiūrėdamas kariams į akis ir užtikrindamas, kad kiekvienas vadas ir karys supranta uždavinį ir tai, ką jo padalinys turi įvykdyti.

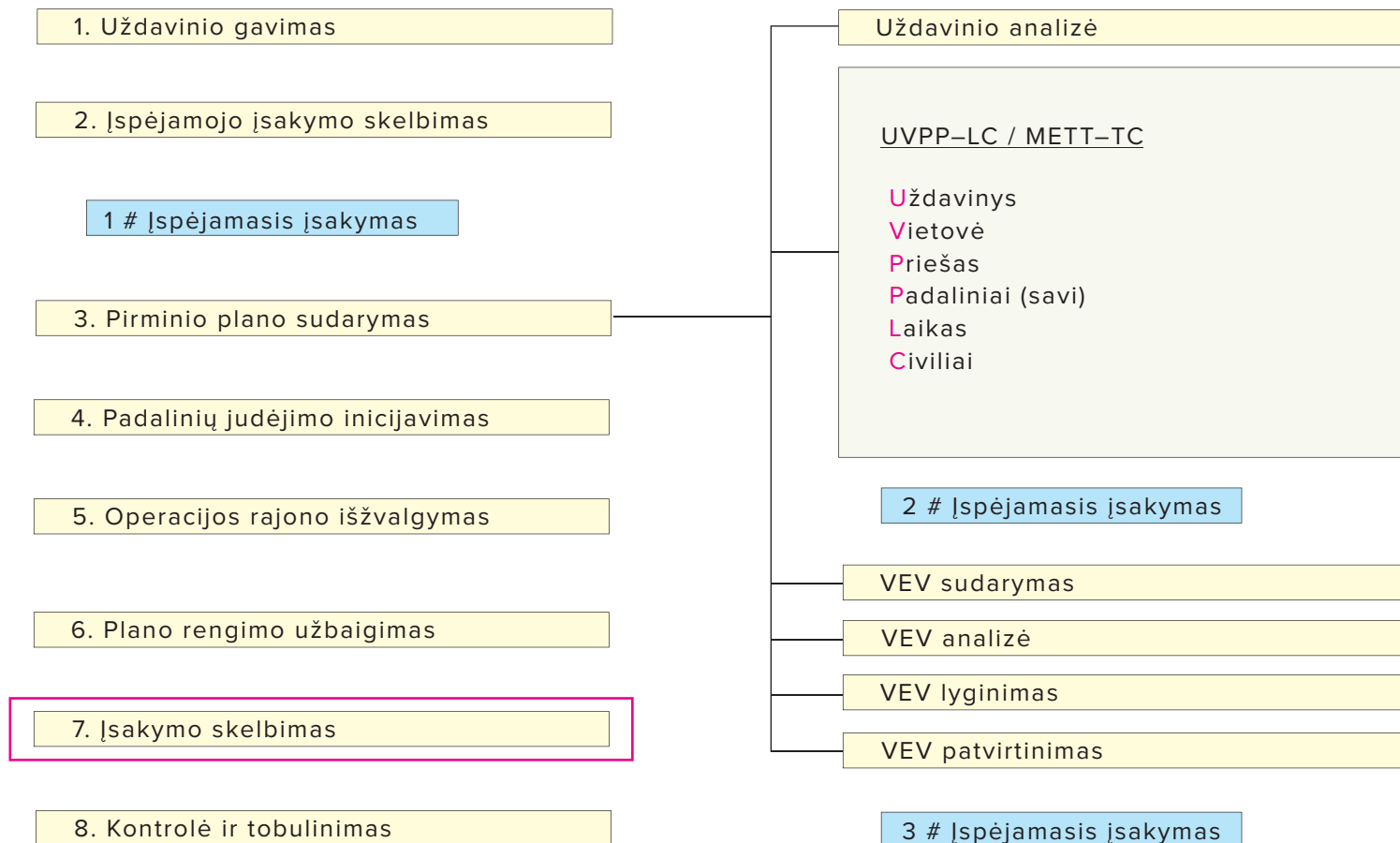
Vadas, skelbdamas įsakymą, naudoja vaizdines priemones:

1. lenteles,
2. schemas,
3. žemėlapius,
4. skaidres,
5. maketus.

Įsakymai turi būti suprantami pavargusiems ir kovos išsekintiems vadamams ir kariams. Todėl svarbiausias dalykas duodant įsakymus yra:

- glaustumas;
- aiškumas;
- paprastumas.

Penkių dalių operacinis įsakymas padeda būrio vadui pateikti išsamią informaciją visiems suprantamu eiliškumu. Šis formatas taip pat padeda būrio vadui pateikti svarbias operacijos detales. Galiausiai jis pateikia pavaldiniams iš anksto numatytą ir nuoseklią informaciją nuo pradžios iki pabaigos.

T12.9 pav. PVP etapai. Įsakymo skelbimas.

PĖSTININKŲ STATUTAS, 1936 m.

„200. Įsakymų ar pranešimų perdavimas telefonu, telegrafu, radiju ar karveliais atliekamas telefonogramų, telegramų, radiogramų ar kolumbogramų forma, būtinai šifruojant jas nustatytomis taisyklėmis.

Operacinio pobūdžio pasikalbėjimai telefonu turi būti išimtis.

Ypatingai svarbūs įsakymai ar pranešimai turi būti siunčiami keliomis skirtingomis ryšių priemonėmis įvairiais keliais.“

PAVYZDYS. BV gauna operacinį įsakymą. BV paskirsto užduotis: kam kuriuos operacinio įsakymo punktus aprašyti. Pavyzdžiui: BV atlieka SITUACIJĄ, UŽDAVINIO ANALIZĘ ir VYKDYMĄ.

BV paskiria pavaduotojui APRŪPINIMĄ, ryšininkui – RYŠIUS. Paskirstydamas darbus BV laimi laiko, kurio dažniausiai trūksta.

BV operacinį įsakymą turėtų:

- ▶ skelbti padaręs pavaldinių susėdimo planą;
- ▶ užtikrinęs apsaugą, jei jos neužtikrina kitas padalinys;
- ▶ skelbti naudodamasis maketu, schemomis ir vaizdinėmis

priemonėmis;

▶ skelbti įsakymą, o pateikdamas svarbią informaciją, pavyzdžiui, koordinatas, užduotis ir t. t., vadas privalo įsitikinti, ar pavaldiniai ją spėjo užsirašyti, jei įsakymas yra skelbiamas žodžiu ir nebus raštiško įsakymo;

▶ uždavinį skelbti 2 kartus;

▶ skelbdamas vykdymą, didelį dėmesį turi atkreipti į veiksmų aiškumą.

Vadas privalo naudoti vietovės maketą, schemas ir juose rodyti, kaip padalinys atliks manevrą ir kaip bus įgyvendintas ugnies planas. Išklause žodinį įsakymą, būrių vadai turėtų atlikti įtvirtinimą. Tai daroma siekiant įsitikinti, ar pavaldiniai suprato įsakymą.

Laiko sinchronizacija. Vadas po įsakymo paskelbimo atlieka laiko sinchronizaciją.

PAVYZDYS. Laiko sinchronizacija.

Iki 15.00 liko 30 s. 10 s. – 5, 4, 3, 2, 1 s. laikas 15.00 val.

0378. Paskaitos pabaiga.

- a. Karių klausimai iš visos paskaitos.*
- b. Įtvirtinti žinias pateikiant klausimus ir praktiškai atliekant užduotis.*

Kariai skelbia operacinius įsakymus.

- c. Priemonių surinkimas.*
- d. Apibendrinimas.*

0379–0380. Papildymai.

T13

13 PRATYBOS

KONTROLĖ
IR TOBULINIMAS

metu vykdo pasiruošim
(1) Bataliono uždavinys
2 Mech Bn vykdy
ties FL LINA ta
Svenčionėlius.
(2) Bataliono vado ketin
Tikslas: Naleisti PRS
Pagrindines užduotys
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties F
Galutinis rezultatas: I
pajėgų Bn pasiruošęs
(3) Bataliono vado sumany
Operacija bus vykdoma
1 Faze Ardymas (FL R
Batalionas H val trimis
positions-BP) BP A, BP
FL RŪTA, 1 ir 2 skyriai
(observation post-OP) OP
tikslu aptikti PRŠ ir varžy
kuopos vykdo gynyba iš r
judėjimą savo gynybos ru
paremti (support) BP A i
(rearward passage of lines
rajone (waiting area-WA) W

A. Nurodymai

0381. Tikslas.

Išmokyti karius tikrinti planą ir jį tobulinti.

0382. Mokomosios užduotys. *Pasibaigus pratyboms kariai turi:*

- a. Patikrinti, kaip pasiruošta užduočiai.*
- b. Atlikti treniruotes.*

0383. Trukmė. *1 val. (45 min.).*

Teorija. Paskaita (45 min).

0384. Mokymo grupės dydis. *10–15 karių.*

0385. Pratybų vieta. *Klasė.*

0386. Aprūpinimas (priemonės).

- a. Kanceliarinės priemonės.*
- b. Projektorius.*
- c. Kompiuteris.*
- d. PVP lentelės – kiekvienam kariui.*
- e. Operacinis įsakymas – kiekvienam kariui.*
- f. Skaidrės.*

0387. Apranga. *Lauko uniforma.*

0388. Pasiruošimas.

- a. Paruošti klasę.*
- b. Prijungti projektorių prie kompiuterio.*
- c. Patikrinti, ar iš visų suolų matyti skaidrių turinys.*

0389. Metodiniai nurodymai.

Instruktorius paaiškina teorinę medžiagą.

B. Pratybų eiga

0390. Pasiruošimas.

Iki šių pratybų kariai turi būti parengę operacinį įsakymą su skaidrėmis ir paskelbę operacinį įsakymą.

0391. Išėtų pratybų apžvalga.

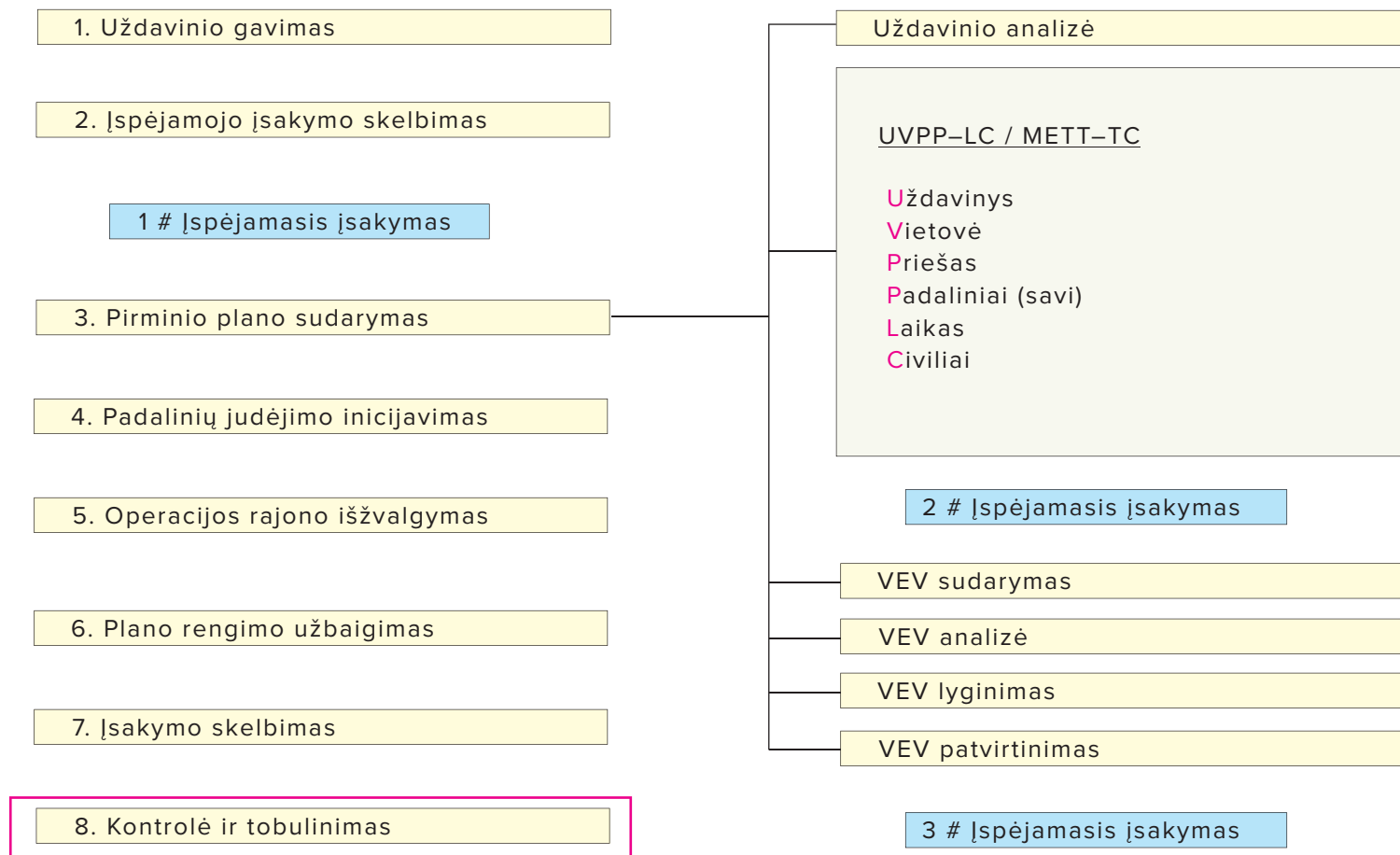
- a. Kokie yra įsakymo punktai?
- b. Kokias būrio vadas gali gauti iš kuopos vado skaidres, kaip jos vadinamos?

IŽANGA

0392. Paaiškinti teorinę dalį.

Operacijos sėkmė daugeliu atvejų priklauso nuo gero pasiruošimo. Yra sakoma, kad geriau yra gera treniruotė su vidutiniu ar blogu įsakymu, nei labai geras įsakymas be treniruotės.

Būrio vadas prižiūri padalinio pasirengimą mūšiui, rengia aptarimus, treniruotes ir patikrinimus. Kontrolė ir tobulinimas yra aštuntas PVP etapas (žr. T13.1 pav.).

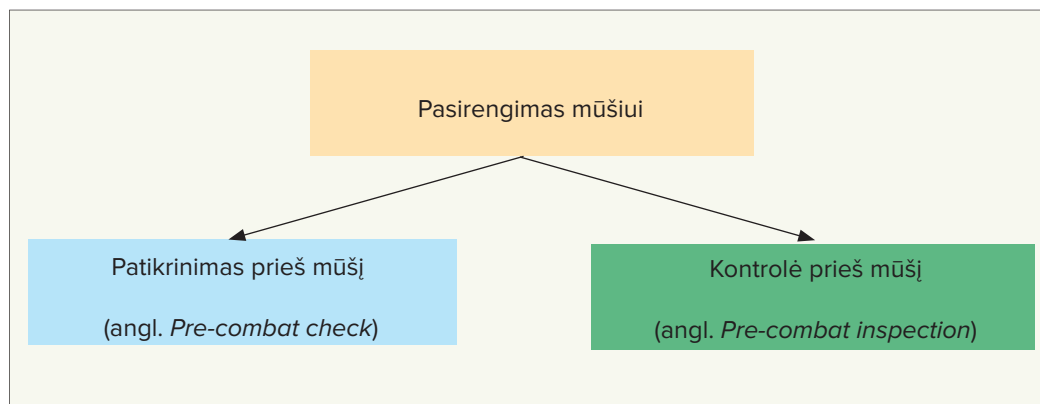
T13.1 pav. PVP etapai. Kontrolė ir tobulinimas.

0393. Paaiškinti teorinę dalį.

Labai svarbu atlikti tinkamą pasirengimą mūšiui (T13.2 pav.).

Patikrinimas. Karys prieš mūšį patikrina, kad įsitikintų, jog jis ir jo komanda ar skyrius yra pasiruošę įvykdyti užduotį, ar jo asmeninė ir komandos / skyriaus įranga yra paruošta ir veikianti.

Kontrolė prieš mūšį. Padalinio vadovybė (būryje – būrio vado ar būrio vado pavaduotojas) kontroliuoja, kad įsitikintų, jog kariai atliko patikrinimus prieš mūšį ir kad visos padaliniui reikalingos priemonės yra ir jos veikia.

T13.2 pav. Pasirengimo mūšiui skirstymas.

Patikrinimų prieš mūšį tvarką nustato padalinio TVSP. Atliekant šiuos veiksmus buvo pastebėta, kad reikia tikrinti ir žinias, nes taip yra užtikrinamas kokybiškesnis karių parengimas atlikti užduotį.

Padaliniai tikrina prieš mūšį ekipuotę, ginkluotę, ryšių priemones, kitus

daiktus ir įrangą. Skyriuje – vyr. šaulys, būryje – būrio vado pavaduotojas. Kuopos valdymo grupėje – kuopininkas, kuopoje – kuopos vado pavaduotojas.

Skyriuje vyr. šaulys tikrina skyrių prieš užduoties vykdymą, skyriaus vadas priima raportą, pasirinktinai patikrina karių pasiruošimą užduočiai ir žinias prieš mūšį, patikrina, ar paruoštas šarvuotis ir kita technika.

Siekdamas sumažinti klaidų galimybę, kiekvienas padalinys privalo susikurti savo taktinės veiklos standartines procedūras (TVSP), kuriose būtų apibūdinta, kas turi užtikrinti patikrinimus prieš ir po mūšio, kurią įrangą reikia tikrinti ir kaip ją reikia tikrinti. Lentelėse (T13.1–T13.9) pateikiami tikrinamų prieš mūšį daiktų, technikos vienetų ir žinių sąrašas.

PASTABA:

T13.1–T13.9 lentelės turi būti pritaikytos kiekvieno padalinio specifikai.

T13.1 lentelė. Kario patikrinimas prieš mūšį.

KARIO PATIKRINIMAS PRIEŠ MŪŠĮ – VYR. ŠAULYS			
Eil. nr.		Turi	Neturi
	CBRB individualiosios apsaugos priemonės (jei reikalingos užduočiai atlikti)		
	Dujokaukė		
	Šalmas		
	Amunicijos diržas (jo būklė, komplektas)		
	Individualusis ginklas (švara, veikimas, komplektas)		
	Naktinio matymo prietaisas su atsarginėmis baterijomis		
	Žibintuvėlis su filtrais ir baterijomis		
	Turimos amunicijos skaičius (šoviniai, granatos, kitos priemonės)		
	Pažymėjimas		
	Užrašų knygutė		
	Pieštukas, rašiklis, žymeklis		
	Lenktinis peiliukas		
	Kompasas		
	Apsauginiai ausų kaištukai		
	Pirmosios medicinos pagalbos paketas		
	Pirštinės		
	Galvos apdangalas, šalikas ar skara		
	Žiebtuvėlis / degtukai		
	Maskuojamieji dažai		
	Ugnies kortelė		
	Laikrodis		
	Atmintinės (ginklų panaudojimo ir saugumo)		
	Žetonai		
	Apsauginiai akiniai		

T13.2 lentelė. Kario žinių patikrinimas prieš mūšį.

KARIO ŽINIŲ PATIKRINIMAS PRIEŠ MŪŠĮ – VYR. ŠAULYS		
	Žino	Nežino
Žino būrio ir skyriaus užduotį		
Žino operacijos sumanymą ir savo užduotis		
Žino veiksmus, jei...		
Žino pagrindinius laikus		
Žino vadovavimo perėjimo tvarką		
Žino pagrindinius dažnius ir šaukinius		
Žino slaptažodžius, atpažinimo procedūrą		

T13.3 lentelė. Šarvuočio patikrinimas prieš mūšį.

ŠARVUOČIO PATIKRINIMAS PRIEŠ MŪŠĮ		
	Turi	Neturi
Sunkusis kulkosvaidis (švara, veikimas, komplektas)		
Radio stotys, jų atsarginės baterijos, veikimas		
Degalų ir alyvų kiekis		
Šarvuočio tepimas (tepimo taškai, bokštelis ir sukimasis 360°)		
Vandens talpykla		
Kuprinių tvirtinimas		
Maskuojamasis tinklas		
Maskuojamojo tinklo laikikliai		
Kelionės lapai, vairuotojo pažymėjimas ir M113 vairuotojo pažymėjimas		
Ar atlikti patikrinimai prieš išvykstant?		
Vėliavėlės ir jų paruošimas naudoti		

T13.4 lentelė. Kario žinių patikrinimas prieš mūšį.

RATINĖS TRANSPORTO PRIEMONĖS PATIKRINIMAS		
	Turi	Neturi
Gesintuvas		
Ekipuotė ar daiktai tvarkingai sudėti		
Maskuojamasis tinklas (1 vnt.)		
Maskuojamojo tinklo stovai (1 kompl.)		
Degalų talpyklos (2 vnt.)		
Vėliavėlės (kompl.)		
Langų, numerio, šviesos signalų maskuotės (kompl.)		
Patikrinimai prieš išvykstant atlikti, ar vairuotojas turi atmintinę prieš išvykdamas		

Būrio vado pavaduotojas tikrina būrį prieš mūšį, atlikęs raportuoja būrio vadui.

T13.5 lentelė. Kario žinių, daiktų patikrinimas prieš mūšį.

KARIO ŽINIŲ, DAIKTŲ PATIKRINIMAS PRIEŠ MŪŠĮ			
Eil. nr.		Turi	Neturi
1.	Šarvuotio vairuotojus: Ar yra transporto priemonėje 20 l vandens; Ar yra transporto priemonėje vėliavėlės; Ar žino transporto vietą rikiuotėje; Ar žino maršrutą.		
2.	Kulkosvaidininkų padėjėjus: Ar turi atsarginį vamzdį; Ar turi šaudmenis; Ar tinkamas šaudmenų sudėjimas.		

3.	Vyr. šaulius: Ar žino pagrindinius dažnius ir šaukinius; Ar turi skyriaus neštuvus.		
4.	Granatsvaidininkus ir jų padėjėjus: Ar žino ir turi CG kovinius komplektus; Ar žino šaudmenų naudojimo ypatybes.		
5.	Būrio paramediką: Ar turi pirmosios medicinos pagalbos priemonės (med. krepšį); Ar turi neštuvus.		
6.	Pasirinktinai karius: Ar žino būrio ir skyriaus užduotis; Ar žino skyriaus karių kovinius komplektus; Ar žino slaptažodžius ir jų vartojimą; Ar žino neliečiamą šovinių skaičių; Ar žino skyriaus užduotį, būrio užduotį? Ar turi pilnas gertuves vandens; Ar turi saugaus elgesio, imitacijos naudojimo bei kovos veiksmų taisyklių (angl. ROE) atmintines. Ar jas išmano? Ar žino būrio ir skyriaus užduotis; Ar turi ugnies korteles.		

Prieš mūšį kuopos vado pavaduotojas organizuoja kuopos inspektavimą (angl. *precombat inspections*) pagal funkcinės sritis, pvz., kuopos transporto eksploatacijos technikas yra atsakingas už kuopos ir priskirtų padalinių technikos techninį ir taktinį paruošimą. Kuopos vyr. ryšininkas su ryšininku organizuoja kuopos radijo stočių, baterijų ir kitų elektroninių prietaisų patikrinimą, taip pat įsitikina, kad visi žino šaukinius, turi ir moka naudotis ryšių įsakymu. Kuopininkas tikrina karių pasiruošimą užduočiai, ekipuotę, šaudmenis, ginklų švarą, individualiuosius med. paketus, skareles, ugnies korteles ir

būtinai užduoda klausimus kariams, kad įsitikintų, ar kariai supranta užduotį, žino slaptažodžius, atpažinimo ženklus ir t. t.

Kuopos vadas surenka būrio vadus, būrių vadų pavaduotojus ir priskirtų vienetų vadus su jų pavaduotojais. Būrių vadų pavaduotojai stovi priekyje, o būrių vadai – už jų. Kuopos vadas užduoda klausimus iš užduoties vykdymo, kad įsitikintų, jog vadų pavaduotojai žino veiksmų planą.

T13.6 lentelė. Technikos patikrinimo lentelė, atliekama techniko.

TECHNIKOS PATIKRINIMAS – TECHNIKAS			
Eil. nr.		Turi	Neturi
1.	Šarvuočio tepimas (tepimo taškai, bokštelis, ar apsisuka 360°)		
2.	Vandens talpykla		
3.	Kuprinių tvirtinimas		
4.	Maskuojamasis tinklas		
5.	Maskuojamojo tinklo laikikliai		
6.	Kelionės lapai, vairuotojo pažymėjimas ir M113 vairuotojo pažymėjimas		
7.	Ar atlikti patikrinimai prieš išvykstant? (pasirinktinai patikrinti alyvas)		
8.	Ar užpildyta atmintinė prieš išvykstant?		
9.	Sunkiojo kulkosvaidžio šaudmenų skaičius ir sudėjimas		

T13.7 lentelė. Ryšių priemonių patikrinimas, atliekamas vyr. ryšininko.

RYŠIO PRIEMONIŲ PATIKRINIMAS – VYR. RYŠININKAS			
Eil. nr.		Turi	Neturi
1.	Ryšių patikrinimas (jei leidžiama)		
2.	Ryšių priemonių ir akumuliatorių paruošimas užduočiai		
3.	GPS imtuvas		
4.	Laidinio ryšio priemonės (ritės, telefonai)		
5.	Ryšių įsakymai, mokėjimas jais naudotis		
6.	Dažnių keitimo procedūra		
7.	Vadovavimo perdavimo procedūra		

T13.8 lentelė. Karių patikrinimo atmintinė.

KARIŲ PATIKRINIMAS – KUOPININKAS			
Eil. nr.	Kuopininkas pasirinktinai pasirenka tikrinamas priemones pagal jų svarbumą vykdant užduotį	Turi	Neturi
1.	CBRB individualiosios apsaugos priemonės (jei reikia užduočiai atlikti)		
2.	Dujokaukė		
3.	Šalmas		
4.	Amunicijos diržas (jo būklė, komplektas)		
5.	Individualusis ginklas (švara, veikimas, komplektas)		
6.	Naktinio matymo prietaisas su atsarginėmis baterijomis		
7.	Žibintuvėlis su filtrais ir baterijomis		
8.	Turimos amunicijos skaičius (šoviniai, granatos, kitos priemonės)		
9.	Pažymėjimas		

T13 KONTROLĖ IR TOBULINIMAS

10.	Užrašų knygtė		
11.	Pieštukas, rašiklis, žymeklis		
12.	Lenktinis peiliukas		
13.	Kompasas		
14.	Apsauginiai ausų kaištukai		
15.	Pirmosios medicinos pagalbos paketas		
16.	Pirštinės		
17.	Galvos apdangalas, šalikas ar skara		
18.	Žiebtuvėlis / degtukai		
19.	Maskuojamieji dažai		
20.	Ugnies kortelė		
21.	Laikrodis		
22.	Atmintinės (ginklų panaudojimo ir saugumo)		
23.	Žetonai		
24.	Apsauginiai akiniai		

T13.9 lentelė. Vadų pasiruošimo patikrinimas.

VADŲ PASIRUOŠIMO PATIKRINIMAS – KUOPOS VADAS			
Eil. nr.	Ar pavaduotojai ir vadai žino:	Žino	Nežino
1.	Užduotį, manevro schemą		
2.	Vado informacinius poreikius		
3.	Veiksmus, jei...		
4.	Vadovavimo perėmimo grandinę		
5.	Žino dviem lygiais aukštesnius šaukinius, turi ir moka naudotis ryšių įsakymu		
6.	Koordinavimo nurodymus, laikus, signalus ir t. t.		

0394. Treniruotės. Būrio vadas, paskelbęs įsakymą, rengia treniruotes.

Tikslas: Įtvirtinti pasirėngimą ir pagerinti svarbių užduočių atlikimo įgūdžius:

- a. Atskleisti plano trūkumus ar problemiškas vietas.
- b. Įterpti ir priderinti priskirtų padalinių veiksmus.
- c. Patvirtinti būrio ir kaimyninių padalinių sąveikos poreikius.
- d. Įsitikinti, kad kiekvienas karys supranta uždavinį, operacijos sumanymą.

Treniruočių metodai:

Naudojant žemėlapius. Dažniausiai tokios treniruotės rengiamos kaip mokymų įtvirtinimo dalis, kurioje dalyvauja žemesnio lygmens vadai arba dalis jų padalinių. Tam, kad parodytų jų vaidmenį operacijos metu, būrio vadas naudoja žemėlapių ir skaidres. Jei būtina, būrio vadas gali naudoti padidintą schemą. Schema suteikia tokią pačią informaciją kaip ir vietovės modelis ir gali būti naudojama bet kada.

Naudojant smėlio dėžę ar vietovės modelį. Visos arba ne visos apimties treniravimosi metodai taikomi nedidelėse smėlio dėžėse ar naudojantis maketu. Juose vaizduojama vietovė, padaliniai, objektai, vaizduojamas manevras, kuris paaiškina vado sumanymą. Dalyviai eina aplink smėlio dėžę ar modelį ir treniruoja savo padalinių ar transporto priemonių (jei tai mechanizuotieji padaliniai) veiksmus arba veiksmus, susijusius su kitais to padalinio nariais.

Naudojant radijo ryšį. Tokios visos arba ne visos apimties treniruotės gali būti rengiamos tada, kai situacija neleidžia visam būriui susitikti vienoje vietoje. Būrio padaliniai patikrina ryšį ir treniruoja svarbiausius būrio plano elementus.

PASTABA:

Jei laikas leidžia, būrys turėtų rengti visos apimties parengto plano treniruotes.

Ne visos apimties treniruotės. Dalyvauja ne visos sudėties padaliniai, naudojama technika, radijo ryšio priemonės. Rengdami tokias treniruotes vadai, judėdami panašia vietoje, aptaria uždavinio vykdymą.

Visos apimties treniruotės. Tokios treniruotės pradedamos esant geram matomumui ir atviroje vietovėje, o vėliau pereinama prie realesnių aplinkybių, kol pasiekiamos panašios į operacijos rajone numatomas aplinkybės. Dalyvauja visi padaliniai su technika, ginkluote naudodami radijo ryšį.

Po treniruotės, jei reikia, patobulina įsakymą ir apie pasikeitimus praneša padaliniui.

IŠVADOS: Kontrolė ir treniruotės leidžia vadui įsitikinti, kad kariai yra pasiruošę operacijai.

0395. Paskaitos pabaiga.

a. Karių klausimai iš visos paskaitos.

b. Įtvirtinti žinias pateikiant klausimus ir praktiškai atliekant užduotis.

Kariai skelbia operacinius įsakymus

c. Priemonių surinkimas.

d. Apibendrinimas.

0396–0415. Papildymai.

PRIEDAI

metu vykdo pasiruošim
(1) Bataliono uždavinys
2 Mech Bn vykdy
ties FL LINA ta
Svenčionėlius
(2) Bataliono vado ketin
Tikslas: Naleisti PRS
Pagrindinės užduotys
Suardyti (disrupt)
Blokuoti (block) ties F
Galutinis rezultatas: I
pajėgų Bn pasiruošęs
(3) Bataliono vado sumany
Operacija bus vykdoma
1 Faze Ardymas (FL R
Batalionas H val trimis
positions-BP) BP A, BP
FL RŪTA, 1 ir 2 skyriai
(observation post-OP) OP
tikslu aptikti PRŠ ir varžy
kuopos vykdo gynyba iš r
judėjimą savo gynybos ru
paremti (support) BP A i
(rearward passage of lines
rajone (waiting area-WA) W

LAIKO ANALIZĖ	
Planavimas, vykdymas, logistika	
Priešo veiksmai	
	
	

ĮSPĖJAMASIS ĮSAKYMAS NR. 1	
Egz. skaičius ir numeris Daliny, (padalinys) rengęs priedą Vadavietės vieta (gali būti užkoduota) Datos ir laiko grupė	
ĮSPĖJAMASIS ĮSAKYMAS NR. 1 Nuorodos: Laiko juosta: Organizacinė struktūra:	
1. SITUACIJA	
a. Priešo pajėgos	Užduotys padaliniam (ir kariams) Koordinavimo nurodymai
b. Draugiškos pajėgos. (Operacijos tipas, vieta, aukštesniojo vado uždaviny (jei žinomas))	(1) Pradinė laiko ašis
c. Priskyrimai / atskyrimai	(2) Informacijos poreikis ir SVIP
2. UŽDAVINYS	(3) Operacijos ribojimai, KVT. 4. APRŪPINIMAS (nurodymai)
3. VYKDYMAS	
	5. VADOVAVIMAS IR RYŠIAI (ribojimai, nurodymai dėl ryšių)

UŽDUOČIŲ ANALIZĖ (BENDRO TIKSLO SCHEMA)						
Bn. uždavinys:			Kuopos uždavinys:			
Bn.				U: T:		
Kuopos		U: T:		U: T:		
Būriai		U: T:		U: T:		
Užduotys			Informacijos poreikis (ang. <i>RFI</i>)	SVIP (Pirminiai)		
Nurodytosios (angl. <i>specified</i>)		Numatomosios (angl. <i>implied</i>)				
Esminė (angl. <i>essential</i>)						
Būrio uždavinys						

A PRIEDAS. PVP LENTEĻS

RIBOJIMAI		
Laikas	Ribojimai (būtina padaryti, negalima daryti)	Išvados ir pasiūlymai
Vieta		
Ištekļi		
Procedūras		

ORO SĄLYGŲ IŠVADŲ LENTELĖ			
VERTINIMO ASPEKTAI IR FAKTAI	KLAUSIMAI IŠVADOMS FORMULUOTI	ĮTAKA MŪSŲ IR PRIEŠO VEIKSMAMS (IŠVADOS)	
		MŪSŲ (MĖLYNI)	PRIEŠIŠKI (RAUDONI)
MATOMUMAS Saulėtekis: Saulėlydis: Dienos ilgumas: Mėnulio fazė:	1. Ar saulė patekės prieš mano pozicijas ar už jų? 2. Ar matomumas naktį darys įtaką operacijai? 3. Kokia vėjo įtaka dūmų uždangoms? 4. Kaip mėnulis veiks operacijos eigą?		
KRITULIAI Kritulių tipas ir laikas	1. Kokią įtaką daro dūmų uždangos išsklaidymui? 2. Ar vėjas ir vėjo kryptis palankus prieš dūmų uždangoms? 3. Ar daro įtaką minosvaidžių šaudymui? 4. Kaip krituliai ir vėjas lemia CBRB priemonių panaudojimą?		
DEBESUOTUMAS	1. Kokią įtaką daro veiksmams naktį? 2. Kokią įtaką daro aviacinei paramai?		
TEMPERATŪRA IR DRĖGMĖ Dieną: Naktį: Drėgnumas:	1. Kokią įtaką daro judėjimo greičiui? 2. Kokią įtaką daro personalui? 3. Kokią įtaką daro įrangai?		

A PRIEDAS. PVP LENTEĻS

VIETOVĒS ĪVERTINĪMO IŠVADŪ LENTEĻĒ		
Operaciju rajons (angl. <i>Area of Operations</i>) (ilgis, plotis, kiti svarbūs duomenys): Interesu rajons (angl. <i>Area of Interest</i>) (ilgis, plotis, pagrindiniai objektai, kiti svarbūs duomenys): 		
A (angl. <i>Avenues of Approach</i>)	FAKTAI	IŠVADOS (įtaka draugiškiems padaliniais ir priešui)
O (angl. <i>OBSTACLES</i>)		
K (angl. <i>Key Terrain</i>)		
O (angl. <i>Observation and fields of Fire</i>)		
C (angl. <i>Concealment and Cover</i>)		

PRIEŠO PAJĖGUMAI										
Batalionas										
Kuopa										
Būrys										
Skyrius										
Ugnies priemonės										

A PRIEDAS. PVP LENTELĖS

PRIŠO PAJĖGUMŲ IR PARAMOS LENTELĖ					
Nr.	Priemonė	Skaičius	Kalibras	Nuotolis	Pastabos / ribojimai / papildoma informacija

Priešo ginkluotės nuotolių skaidrė

TAKTINIŲ FUNKCIJŲ LYGINIMO LENTELĖ		
Taktinės funkcijos	Priešas	Savo pajėgos
	Priešo stiprybės, kurių reikia vengti	Veiksmai prieš stiprybėms išvengti
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.		
	Priešo silpnybės	Mūsų veiksmai prieš silpnybėms išnaudoti
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.		
	Galimi priešo veiksmai prieš mūsų silpnybes	Mūsų silpnybės
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.		
	Galimi priešo veiksmai prieš mūsų stiprybes	Mūsų stiprybės
Judėjimas ir manevras, žvalgyba ir informacija, ugnies galia, pajėgų išlaikymas, vadovavimas ir valdymas, pajėgų apsauga.		
	Galimi apgaulingi priešo veiksmai	Netikėtumo veiksnys, apgaulės planas

[illegible]

PPVEV SCHEMA

A PRIEDAS. PVP LENTELĖS

SVIP – SVARBIAUSIEJI VADO INFORMACINIAI POREIKIAI	
SIR (angl. <i>PIR</i>) – svarbiausieji žvalgybos informacijos reikalavimai	Kokie sprendimai gavus informaciją?
DPBI (angl. <i>FFIR</i>) – Draugiškoms pajėgoms būtina informacija	
IBAP (angl. <i>EEFI</i>) – informacija, kurią būtina apsaugoti nuo priešų žvalgybos	

TURIMŲ PAJĖGŲ IR PARAMOS ANALIZĖS LENTELĖ						
Nr.	Priemonė	Skaičius	Kalibras	Nuotolis	Pastabos / ribojimai / papildoma informacija	

A PRIEDAS. PVP LENTELĖS

CIVILIŲ SITUACIJOS ANALIZĖS LENTELĖ		
	Faktai	Išvados
Vietovės (angl. <i>areas</i>)	Politinės apskričių ribos; politinės, religinės grupės; prekybos keliai, laikinai išsikėlę ar ištremti civiliai.	
Objektai (angl. <i>structures</i>)	Tiltai, ryšių bokštai, elektrinės, jėgainės, užtvankos ir kt.	
Pajėgumai (angl. <i>capabilities</i>)	Maistas, vanduo, pirmoji pagalba (gali būti panaudoti – vertėjai, įvairios paslaugos ir t. t.).	
Organizacijos (angl. <i>organizations</i>)	Vietinės hierarchinės organizacijos, finansinės logistinės organizacijos, NVO (angl. <i>NGO</i>), VO (angl. <i>GO</i>), JT (angl. <i>UN</i>) ir kt.	
Žmonės (angl. <i>people</i>)	Žmonės, kurių veiksmai, nuomonė ar politinė įtaka gali paveikti uždavinį (formalūs, neformalūs vadai ir t. t.)	
Įvykiai (angl. <i>events</i>)	Rinkimai, neramumai, nelaimės, katastrofos ir kt.	

RIZIKOS VALDYMO LAPAS			
Rizikos	Pavojus	Rizikos mažinimo priemonės	Išvados / nurodymai
Taktinės:			
Atsitiktinės:			
Galimos rizikos Uždavinys: operacijos trukmė, plano sudėtingumas, padalinių gausa, ribojimai (KVT, nešaudymo zonos), vietovė ir oras: matomumo sąlygos, kritulių sąlygotas mobilumas, karštis ar šaltis, kalnuota vietovė, vandens telkiniai, priešas: priešų galimybės, žvalgybos duomenų stygius, ribotas OBJ išžvalgymas, padaliniai (savi): ekipuotės statusas, patirtis, padalinių darnus veikimas, vadų profesionalumas, žinios, karių poilsis, moralė, aklimatizacija, tarptautinė komanda, skirtingos procedūros, laikas: laiko trūkumas PVP ir treniruotėms, patikrinimui prieš mūšį (angl. <i>PCC / PCI</i>) Civiliai: galima civilių įtaka operacijai, žiniasklaida, bendravimas su vietiniais, maistas.			

VADO KETINIMAS

VEIKSMŲ EIGOS VARIANTŲ SUDARYMAS SANTYKINĖS KOVINĖS GALIOS LYGINIMO LENTELĖ				
Pagrindinė	Priešas	Draugiškos pajėgos	Santykis	Išvados (kiekvienos priemonės ir bendrosios)

DRAUGIŠKŲ PAJĖGŲ VEIKSMŲ EIGOS APRAŠYMAS	
Organizacinė struktūra	Manevras:
Ugnies paramos sumanymas:	

Inžinerinės paramos sumanymas:

CBRB paramos sumanymas:

Aprūpinimo sumanymas:

RIS sumanymas:

DRAUGIŠKŲ PAJĖGŲ VEV SCHEMA	

VEV analizė ĮVYKIŲ REGISTRAVIMO LAPAS						
Eil. nr.	Laikas	Veiksmas	Reakcija	Kontreakcija	Padaliniai	Išvados

A PRIEDAS. PVP LENTELĒS

VEV LYGINIMO LENTELĒ		
Kriterijai	VEV I	VEV II
Sprendimo pagrindimas:		

UŽDUOTIS PADALINIAMS

Užduotis manevriniam padaliniam:

Užduotis kovinės paramos padaliniams:

A PRIEDAS. PVP LENTEĻS

IŠŽVALGYMO PLANAS						
Nr.	Apžvalgos taškas	Kā išžvalgyti	Laikas	Kelias	Žygio būdas	Pastabos (išvados)

B PRIEDAS. ĮSAKYMO IR JŲ PRIEDŲ IŠDĖSTYMAS LENTOJE

OPERACINIO ĮSAKYMO GREITO RAŠYMO ATMINTINĖ

IVADAS

Ar apsaugota įsakymo skelbimo vieta?

Kas bus, jei įsakymo skelbimo metu įvyks užpuolimas?

Koks bus karių susodinimo planas įsakymo skelbimo metu?

Ar tinkamai paruoštos vaizdinės priemonės įsakymo skelbimui? (Makete pažymėtos koordinatės, šiaurės kryptis, kliūtis, ribos, maršrutai, OBJ, taikiniai ir t. t.)

Kokie bus naudojami žemėlapiai bei laiko zona?

Kokia operacijos organizacinė struktūra? (kaip bus sugrupuotas padalinys)

Kaip oro sąlygos gali daryti įtaką mūsų bei priešiškos pajėgoms?

Kaip vietovė gali daryti įtaką mūsų bei priešiškos pajėgoms? (Reikia atsižvelgti, kaip oro sąlygos gali pakeisti vietovės įvertinimo išvadas.)

1. SITUACIJA

a. Priešo pajėgos. Kokia yra priešiškų pajėgų situacija mūsų operacijos rajone?

(1) Kokia yra bendra priešo situacija (platesnis paveikslas, 2 ešelonais didesnis priešas nei mūsų padalinys planuoja kautis, pvz., mus puola priešo būrys, tai aiškiname, ką daro priešo batalionas).

(2) Kur yra priešas arba kur jis bus ar buvo pastebėtas?

(3) Kokio dydžio ir koks tai priešas?

(4) Ką jis gali (kiek laiko gali gintis, kada jis gali sulaukti pastiprinimo)? Kokias priemones turi?

(5) Kaip priešas vykdytų savo operaciją (PPVEV) ir kodėl jis tai daro?

(6) Kokie yra svarbieji taikiniai?

b. Draugiškos pajėgos

(1) Koks yra vienu lygiu aukštesniojo vado uždavinys?

(2) Koks yra vienu lygiu aukštesniojo vado ketinimas?

(3) Koks yra vienu lygiu aukštesniojo vado operacijos sumanymas?

(4) Kur yra kaimyniniai padaliniai ir ką jie daro? Koks padalinys yra mūsų kairėje, dešinėje, priekyje, už mūsų ir kokie yra jų uždaviniai?

Kokie padaliniai gali mus paremti? Kokius rezervus turi mūsų aukštesnysis vadas?

c. Priskyrimai ir atskyrimai

(1) Kokie padaliniai yra priskirti mūsų padaliniui?

(2) Koks pavaldumas?

- (3) Nuo kada iki kada jie bus priskirti?
- (4) Kur jie atvyks ir kaip su jais susisiekti?
- (5) Kokie padaliniai, kariai yra atskirti nuo mūsų?
- (6) Nuo kada iki kada jie bus atskirti?
- (7) Kur atskirtus padalinius reikia perduoti?
- (8) Ar reikės užtikrinti logistinį jų aprūpinimą?

2. UŽDAVINYS

Kas vykdys uždavinį?
 Kokia yra taktinė užduotis (veiksmas + efektas)?
 Kada turi būti užduotis įgyvendinta?
 Kur turi būti įgyvendinta užduotis?
 Kodėl mes turime įgyvendinti tą užduotį? (Ar mes esame pagrindinis ar remiantysis veiksnys? Nuo to priklauso uždavinio tikslas (po žodžio tam, kad...))

3. VYKDYMAS

Koks yra mano ketinimas? Ką aš noriu, kad kariai padarytų, jei nebus galimybės vadovauti mūšiui? Koks yra operacijos tikslas, pagrindinės užduotys ir galutinis rezultatas?

a. Operacijos sumanymas.

(1) Manevras.

Kur yra lemiamasis taškas?
 Kiek padalinių ar grupių vykdys operaciją?
 Kaip manevruos ir šaudys padaliniai?
 Kokias manevro formas, judėjimo rikiuotes, žygio būdus ir t. t. naudos padaliniai?
 Kokias užduotis ir kas turės jas atlikti?
 Kokios kontrolės priemonės bus naudojamos užtikrinti padalinių judėjimą mūšio lauke?
 Kur bus vykdoma reorganizacija?
 Kur išsidėstys ir ką darys rezervas?

(2) Parama ugnimi

Ar yra priskirtas ugnies koreguotojas? Kas yra atsarginis ugnies koreguotojas?
 Kokia netiesioginės ugnies parama bus skirta mūšio metu ir kokiam efektui pasiekti?
 Kokios ugnies kontrolės priemonės bus naudojamos mūšio metu?
 Kokie ugnies taikiniai suplanuoti aukštesniųjų vadų turės įtakos mano padaliniui?
 Kokie ugnies taikiniai ir kokiems efektams pasiekti reikalingi man skirtam uždaviniui sėkmingai įvykdyti?
 Kokie yra taikinių pavadinimai ir koordinatės?

(3) Inžinerinė parama

Koks inžinerinis padalinys yra priskirtas ir kokias funkcijas (mobilumo, kontrmobilumo, išgyvenamumo) jis atliks prieš prasidedant mūšiui, mūšio metu bei po mūšio?

Kokias inžinerines kliūtis (aukštesnio vado ir padalinio vado suplanuotas) ar kitas inžinerines užduotis, kada ir kas turi įgyvendinti?

Kokias inžinerines užduotis turi atlikti priskirta inžinerinė technika bei kur ir kada tos užduotys turi būti įvykdytos?

(4) CBRB apsauga

Kokios apsaugos priemonės ir kokioms grėsmėms yra skirtos?

Kokie APNL bus naudojami ir kada?

Kaip vyks švarinimas ar kita veikla?

Kaip sužinosime apie CBRB grėsmes?

b. Manevrinių padalinių užduotys:

Kokias taktines užduotis reikia duoti padaliniams, grupėms ar kariams?

c. Kovinės paramos padalinių užduotys:

Kokias užduotis reikia skirti kovinės paramos padaliniams?

d. Koordinavimo nurodymai:

Kokias koordinates, vietas, ribas turi padaliniai, kariai žinoti?

Kokia yra įvykių seka (laiko ašis)? Kada treniruotės? Išvykimas?

Kokie yra SVIP'ai? Kokia informacija turi būti pateikta aukštesniajam vadui? Kokia skubi informacija yra reikalinga man, kad galėčiau priimti sprendimą, pvz., kada panaudosiu rezervą?

Koks yra ginklų kontrolės statusas?

Kokie yra nurodymai maskuotei?

Ką reikia daryti, jei planas vystysis kitaip, nei planuojama? Kokie veiksmai pasiklydus?

Kokios yra kovos veiksmų taisyklės?

Kokie yra užduoties nutraukimo kriterijai?

4. APRŪPINIMAS.

Kaip bus vykdomas aprūpinimas prieš operaciją, operacijos metu ir jai pasibaigus?

Kokių ir kiek priemonių, šaudmenų, sprogmenų reikia turėti prieš operaciją?

Kur ir kaip bus galima pasipildyti atsargas?

Kaip bus organizuojamas maitinimas?

Kaip bus aprūpinama geriamuoju vandeniu?

Koks pirmosios pagalbos suteikimo eiliškumas?

Kaip bus evakuojami sužeistieji iš mūšio lauko?
Kur bus sužeistųjų surinkimo vietos?
Kokia bus karo belaisvių sulaikymo procedūra?
Kas saugos karo belaisvius ir kaip jie bus gabenami iš mūšio lauko?
Kaip bus vykdomas kariškių ir civilių bendradarbiavimas?
Kas pasirūpins nukautaisiais mūšio lauke? Kokia procedūra?
Kaip bus vykdoma transporto evakuacija bei remontas?
Kas bus daroma su ginkluote / ryšių priemonėmis bei atsargomis pažeistoje technikoje? Kas bus daroma su ginkluote / ryšių priemonėmis bei pažeistos technikos atsargomis?

5. VADOVAVIMAS IR RYŠIAI.

Kur yra aukštesniojo vado vieta ar vadavietės?
Kur bus būrio vado pavaduotojo bei skyriaus vadų vietos mūšyje?
Kaip bus užtikrinamas pagrindinis ir alternatyvus ryšis?
Kas ir kaip perima vadovavimą (iki paskutinio kario)?
Kokie yra padalinių šaukiniai ir dažniai (dviem lygiais aukštesniųjų)?
Kokie bus naudojami slaptažodžiai?
Ar bus naudojamas „bėgantis“ slaptažodis?
Kokie bus naudojami kodiniai taškai ir žodžiai?

LITERATŪRA

1. Lietuvos karininių pajėgų operacinė doktrina D-LK 002, 2011.
2. LK Sausumos pajėgų vado 2014 m. lapkričio 26 d. įsakymas Nr. V-580
3. Sprendimo priėmimo procesas, 2006.
4. Pėstininkų statutas, 1936.
5. Field Manual FM 3-21.8 (FM 7-8) „The Infantry Rifle Platoon and Squad,, 2007.
6. Field Manual FM 3-21.10 (FM 7-10) “The Infantry rifle company” 2006.
7. FM 34-130 “Intelligence preparation of battlefield”.
8. LKA, BKK metodiniai užrašai, paskaitų konspektai.
9. http://a.wattpad.com/userbg/Blazing_Blue.34053.jpg
10. <http://thehundredbooks.com/4FE4C57D-6E0B-44A2-A9D8-BA0B-5145DA73/ForceRequestingFullContent/4FE4C57D-6E0B-44A2-A9D8-BA0B-5145DA73/clausewitz.jpg>
11. [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/32/Antoine-Henri_Jomini_\(Mordovia\).jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/32/Antoine-Henri_Jomini_(Mordovia).jpg)
12. http://4esnok.by/wp-content/uploads/2015/09/btr-82a-1440x564_c.jpg
13. [http://www.network54.com/Forum/110741/message/1364665205/T-72A+model+1983+\(KMT-7\)](http://www.network54.com/Forum/110741/message/1364665205/T-72A+model+1983+(KMT-7))
14. <http://onlytruecars.com/photo/im/malyshev-t-80-ud/03/default.htm>
15. <http://news.mydrivers.com/1/137/137644.htm>
16. Sprendimo priėmimo procesas, LK Mokymų ir doktrinų valdyba, 2006.
17. Clausewitz C. Apie karą, I d., Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, 2008.
18. ADRD 1-02 Operation terms and symbols.

SANTRUMPOS

Lietuvių kalbos santrumpų aiškinimas

AT – aprūpinimo taškas

AP – atakos pozicija

APNL – apsaugos priemonių nešiojimo lygis

AR – atakos riba

BN – batalionas

BP – bataliono pozicija

BR – būrys

BRG – brigada

BV – būrio vadas

CBRB – cheminis, biologinis, radiologinis, branduolinis

DPBI – draugiškosioms pajėgoms būtina informacija

DPVEV – draugiškų pajėgų veiksmų eigos variantas

FL – fazinė linija

GSV – galutinė susitelkimo vieta

IBAP – informacija, kurią būtina apsaugoti nuo priešų žvalgybos

IR – interesų rajonas

ISU – improvizuotasis sprogstamasis užtaisas

IĮ – įspėjamasis įsakymas

JT – Jungtinės Tautos

KDAN – kovinė dienos aprūpinimo norma

KP – kuopa

KR – kovos rajonas
KV – kuopos vadas
KVT – kovos veiksmų taisyklės
LAD – labai aukštas dažnis
LT – lemiamasis taškas
MEDEVAC – medicininė evakuacija
MECH – mechanizuotasis
MTR – motorizuotasis
MPK – mechanizuotoji pėstininkų kuopa
NAK – ne anksčiau kaip
NVK – ne vėliau kaip
NVO – nevalstybinės organizacijos
OBJ – objektas
OR – operacijos rajonas
OSĮL – organizacinės sistemos ir įrangos lentelė
OSV – objekto susirinkimo vieta
PAK – pagrindinis aprūpinimo kelias
PAL – personalo aprūpinimo lentelė
PB – patrulio bazė
PĖST – pėstininkai
PPVEV – priešiško pajėgų veiksmų eigos variantas
PRŠ – priešas
PT – prieštankinis
PV – pagrindinis veiksnys
PVP – padalinių valdymo procedūros

REZ – rezervas
RIS – ryšiai ir informacinės sistemos
RSP – remonto surinkimo punktas
RV – remiantysis veiksnys
SIR – svarbiausieji žvalgybos informacijos reikalavimai
SR – su(si)telkimo rajonas
SSP – sužeistųjų surinkimo punktas
SVIP – svarbios vadui informacijos poreikis
SVSV – stebėti–vertinti–spręsti–veikti
U – uždavinys
T – tikslas
TPK – tiesioginės paramos kuopa
TVSP – taktinės veiklos standartinės procedūros
UVPP-LC – uždavinys, vietovė, priešas, padaliniai (savi), laikas, civiliai
V2 – vadovavimas ir valdymas
VAD / VAL – vadovavimas / valdymas
VEV – veiksmų eigos variantas
VO – valstybinės organizacijos

Anglų kalbos santrumpų aiškinimas

AA – assembly area (susitelkimo rajonas)
ASCOPE – area, structures, capabilities, organizations, people and events
(vietovė, objektai, pajėgumai, organizacijos, žmonės, įvykiai)
AVLB – armoured vehicle-launched bridge (šarvuotoji tiltatiesė)

BP – battle position (mūšio pozicija)
ECM – electronic countermeasures (elektroninės kovos priemonės)
EEFI – essential elements of friendly information
FEBA – forward edge of the battle area (priešakinė mūšio linija)
FFIR – friendly force information requirement
FRAGO – fragmentary order (dalinis įsakymas)
GO – government organization
HVT – high-value target (svarbusis taikinys)
IED – improvised explosive device (improvizuotasis sprogstamasis užtaisas)
LD – line of departure (atakos pradžios linija)
LOA – limit of advance (atakos riba)
METT-TC – mission, enemy, troops, terrain-time and weather, and civilians
(uždavinys, priešas, padaliniai, vietovė, laikas, civiliai)
NGO – Non-governmental organization
OAKOC / OCOKA – observation and fields of fire, avenues of approach, key terrain, obstacles and movement, cover and concealment (stebėjimo ir šaudymo sektoriai, priartėjimo keliai, svarbiausioji vietovė, kliūtys, priedanga ir maskuotė)
OODA – observe-orient-decide-act (stebėti–vertinti–spręsti–veikti)
OP – observation post (stebėjimo postas)
OPORD – operation order (operacinis įsakymas)
PCC – pre-combat check (patikrinimas prieš mūšį)
PCI – pre-combat inspection (inspektavimas prieš mūšį)
PL – phase line (fazinė linija)
PIR – primary information requirement

PSYOPS – psychological operations (psichologinės operacijos)
PZ – pick-up zone (paėmimo vieta)
RFA – restricted fire area (nešaudymo zona)
RFI – request for information (informacijos poreikis)
RES – reserve (rezervas)
ROE – rules of engagement (kovos veiksmų taisyklės)
RP – release point (išsiskleidimo taškas)
RPOL – rearward passage of lines (galinių pozicijų kirtimas)
SOP – standard operating procedures (standartinės veiklos procedūros)
SP – start point (pradžios taškas)
UAS – unmanned aircraft system (nepilotuojama sistema)
UN – The United Nations
WA – waiting area (laukimo rajonas)
WARNO – warning order (įspėjamasis įsakymas)

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija

PADALINIŲ VALDYMO PROCEDŪROS

Vadovėlis

Atsakingasis redaktorius kpt. Laurynas Česūnas

Kalbos redaktorė Jolanta Budreikienė

Dizainerė Laima Adlytė

2016-04-26. Tiražas 200 egz. Užsakymo Nr. GL- 251.

Išleido

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija,
Šilo g. 5A, LT-10322 Vilnius

Spausdino

Lietuvos kariuomenės Karo kartografijos centras,
Muitinės g. 4, Domeikava, LT-54359 Kauno r.